

אות-י

אות-יא

אות-יב

אות-יג

אות-יד

אות-טו

אות-טז

אות-יז

אות-יט

אות-כ

אות-א

אות-ב

אות-ג

אות-ד

אות-ו

אות-ז

אות-ח

אות-ט

אות-י

אות-יא

אות-יב

אות-יג

אות-יד

אות-טו

אות-טז

אות-יח

אות-יט

אות-כ

אות-כב

אות-כג

אות-כד

אות-כה

אות-כו

אות-כז

אות-כח

אות-כט

אות-ל

אות-לא

אות-לב

אות-לג

אות-לה

אות-לו

אות-לז

אות-לח

אות-לט

אות-מ

אות-מא

אות-מב

אות-מג

אות-מד

אות-מו

אות-מז

אות-מח

אות-מט

אות-נ

אות-נא

אות-נג

אות-נד

אות-נה

אות-נו

אות-נז

אות-נט

אות-ס

אות-סא

אות-סב

אות-סג

אות-סד

אות-סה

אות-סו

אות-סז

אות-סח

אות-סט

אות-ע

אות-עא

אות-עב

אות-עג

אות-עד

אות-עה

אות-עו

אות-עז

אות-עח

אות-עט

אות-פ

אות-פא

אות-פב

אות-פג

אות-פד

אות-פה

אות-פו

אות-פז

אות-פח

אות-פט

אות-צ

אות-צא

אות-צב

אות-צג

אות-צד

אות-צה

אות-צו

אות-צז

אות-צח

אות-צט

אות-ק

אות-קא

אות-קב

אות-א

אות-ב

אות-ג

[אות-ד](#)

[אות-ה](#)

[אות-ו](#)

[אות-ז](#)

[אות-ח](#)

[אות-ט](#)

[אות-י](#)

[אות-יא](#)

[אות-יב](#)

[אות-יג](#)

[אות-יד](#)

הנפש

השתפכות

[הקדמה](#)

מי האיש החפץ חיים, מי החס על נפשו באמת, מי החפץ לזכות לעבודת התפלה, שעל ידה מקבלים עקר החיות כמו שכתוב תפלה לאל חיי ועל ידה משפיעין חיות לכל העולמות, כמו בא בספר "לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן ט' ישים לבו להדברים אשר נקבצו ובאו בספר הזה אשר ידבר בהם ממעלת התפלה וההתבודדות במקום מיוחד, לשפד שם נפשו ולבו במים נכח פני ה' ולבקשו על כל מה שיחסר לו להאדם, הן בצרכיו

הַגְּשָׁמִיִּים וְהוּן בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ בְּכֹל דְּבַר כִּי הִדְרֹךְ הַקְּדוֹשׁ הִזָּה הוּא הַדְּרֹךְ הַיָּשׁוֹן שֶׁדָּרְכוּ בָּהּ אֲבוֹתֵינוּ וּנְבִיאֵינוּ וּרְבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה מְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנוּ אֲצֶל אָדָם הָרֹאשׁוֹן שֶׁאָמַר הַפְּתוּב: וְכֹל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה טָרָם יִהְיֶה בְּאֶרֶץ כִּי לֹא הַמְטִיר וְכוּ' וְאָדָם אֵין וְכוּ', וּפִרְשׁ רַש"י, וּבְשִׁלְיֵשִׁי שֶׁפְּתוּב בּוֹ תוֹצֵא הָאֶרֶץ, לֹא יֵצֵאוּ, רַק עַל פְּתַח הַקְּרָקַע עֲמָדוֹ, עַד שֶׁבָּא אָדָם הָרֹאשׁוֹן וְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, וַיִּרְדּוּ וַיִּצְמְחוּ הָאֵילָנוֹת וְהָעֵשְׂבִים.

וְכֵן אֲצֶל נַח מוֹבָא בְּזֹהַר חֲדָשׁ תְּנוּ רַבְּנָן, מֵהַ שְׂיָב הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְנַח כְּשִׁיֵּצֵא מִן הַתְּבֵה וְרָאָה כָּל הָעוֹלָם חָרִב וְהִתְחִיל לְבַכּוֹת עָלָיו וְאָמַר, רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם נִקְרָאתָ רַחוּם הִיָּה לָךְ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ הַשְּׂיָבוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַעִיָּא שְׂטִיָּא כְּעוֹן אֲמָרִית דָּא וְלֹא בְּזִמְנָא דְאֲמָרִית לָךְ, כִּי אוֹתֶךָ רְאִיתִי צָדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הִזָּה וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם וְכוּ', כָּל הָאֵי אֲמָרִית לָךְ בְּדִיל דְּתִיבְעִי רַחֲמִין עַל עַלְמָא וּכְעוֹן דְּיִתְאַבֵּיד עַלְמָא פְּתַחְתָּ פּוּמְךָ לְמַלְלָא קְדָמִי בְּבַעְיוֹן וּבְתַחֲנוּנִים כִּיּוֹן דְּחִזָּא נַח כְּדָּהּ הַקְּרִיב עֲלוּיוֹן וְקַרְבָּנִין וְקָם וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו וְכוּ', וַיִּרַח ה' אֶת רִיחַ הַנְּיַחוּחַ זֶה רִיחַ תְּפִלָּתוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם.

וְכֵן מְצִינֵנוּ אֲצֶל אַבְרָהָם, כְּשֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאַבְרָהָם זַעֲקַת סָדָם וְעַמְרָה כִּי רַבָּה, מִיָּד וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר וְכוּ', וְהִרְבֵּה דְבָרִים נִגַּד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַפְלָתוֹ אוּלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים וְכוּ' אוּלַי יַחְסְרוּן וְכוּ', וְגַם דְּרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, עַל הַפְּתוּב: וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם, שֶׁתִּקְוֶן "תְּפִלַּת שְׁחָרִית" וְכֵן אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאַבְרָהָם לָךְ, הֵשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ וְכוּ' וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, בְּמִדְרַשׁ רַבָּה שָׁם, כִּיּוֹן שֶׁהִתְפַּלֵּל אַבְרָהָם הִתַּר הַקֶּשֶׁר הִזָּה.

וְכֵן מְצִינֵנוּ אֲצֶל אֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ, בְּלִכְתּוֹ לְבַקֵּשׁ הַזְּוִיג שֶׁל יִצְחָק בְּנוֹ פִּרְשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָתוֹ, וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקֵי אֲדוֹנָי אַבְרָהָם הִקְרָה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וְעֵשָׂה חֶסֶד וְכוּ', וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, בְּמִדְרַשׁ רַבָּה שָׁם שֶׁאָמַר, רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם: הַתְּחַלֵּת-גְּמוּרָה, הִינּוּ שֶׁפָּעַל אַבְרָהָם בְּתַפְלָתוֹ וּבִקְשָׁתוֹ שֶׁתִּתֵּן לוֹ אֶת יִצְחָק לְמֵאָה שָׁנָה, גְּמוּרָה עֲמוֹ חֶסֶדוֹ לְמִצַּא הַזְּוִיג לְבָנוֹ.

וְכֵן מְצִינֵנוּ אֲצֶל יִצְחָק, וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשֵׂדֵה, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, שֶׁתִּקְוֶן "תְּפִלַּת מְנוּחָה" וְאָמְרוּ שָׁם בְּמִדְרַשׁ רַבָּה, צָפְתָה רַבָּה שֶׁיָּדוּ שְׂטוּחָה בְּתַפְלָה אֲמָרָה, וְדָאֵי אָדָם גְּדוֹל הוּא מִיָּד שֶׁאֵלָה עָלָיו מִי הָאִישׁ הַלְּזָה הַחֹלֶד בְּשֵׂדֵה לְקָרְאֵתָנוּ וְאַחֲרֵי-כֵן כְּשֶׁרָאָה רַבָּה עֲקָרָה כְּתִיב, וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לְה' לְנַכַּח אֲשֶׁתוֹ, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, שֶׁשִּׁפְדָּה תַּפְלוֹת בְּעֵשֶׂר, דְּבַר אַחֲרֵי שֶׁהִפְדָּה אֶת הַגְּזֵרָה בְּתַפְלָתוֹ.

וְכֵן מְצִינֵנוּ אֲצֶל יַעֲקֹב כְּתִיב, וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, שֶׁתִּקְוֶן "תְּפִלַּת עֲרֵבִית" וּפִרְשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאָמַר, אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמִרְנִי וְכוּ' וְנִתֵּן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ וְכוּ' וְאָמְרוּ

חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה, בְּמִדְרַשׁ רַבָּה שָׁם, נָטַל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שִׁיחָתוֹן שֶׁל אָבוֹת וְעִשְׂאֵן מִפְתַּח לְגֵאֲלָתוֹן שֶׁל בְּנֵים וְעוֹד אָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ רַבָּה, כָּל הָאֲרָבַע-עֶשְׂרֵה שָׁנִים שֶׁהָיָה יַעֲקֹב בְּבֵית לָבָן לֹא שָׁכַב בְּלֵילָה וְיָמָה הָיָה אוֹמֵר, חֲמִשָּׁה-עֶשֶׂר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שֶׁבִּתְהִלָּים כִּי יַעֲקֹב עִסַק בְּזֶה בְּיוֹתֵר לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּכֹל לַיְלָה כַּמּוּבָא וְכוּן כְּשֶׁשָּׁלַח הַמַּלְאָכִים אֶל עֶשׂוֹ אָמַר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ הַצִּילָנִי נָא מִיַּד אָחִי וְכוּי.

וְכוּן כָּל הָאֲמָהוֹת הַקָּדוֹשׁוֹת עִסְקוּ בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים וְאָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ לָמָּה נִתְעַקְרוּ הָאֲמָהוֹת בְּשִׁבִיל שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְאַוָּה לְתַפְלָתָם וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה (מִדְרַשׁ רַבָּה פְּרָשֶׁת וַיְרָא) עַל שֶׁרָה כְּשֶׁנִּלְקַחָה לְבֵית אַבְיִמְלֵךְ כָּל אוֹתוֹ הִלְיָה הִיָּתָה שֶׁרָה שְׂטוּחָה עַל פְּנֵיהָ וְאוֹמְרַת רַבּוֹן הָעוֹלָמִים וְכוּי, וּבְרַבְקָה כְּתִיב, לִנְכַח אֲשֶׁתוֹ וְדָרְשׁוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה, זֶה עֵמֵד בְּזוּיֹת זֹו וּמִתְפַּלֵּל זֹו עוֹמֵדֵת בְּזוּיֹת זֹו וּמִתְפַּלֵּלֵת וּבְרַחֵל מְצִינוּ שֶׁאָמְרָה, דְּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקִלִּי וְכוּי נִפְתּוּלִי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי וְכוּי וּפְרָשׁ רַשׁ"י בְּקִשּׁוֹת הַחֲבִיבוֹת לְפָנָיו וְכוּי וְכוּן כְּתִיב בָּהּ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶלְיָהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ וְעוֹד כְּתִיב בָּהּ רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ וְכוּי וּבִלְאֵה כְּתִיב, וְעֵינַי לְאָה רַכּוֹת, וְדָרְשׁוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה, שֶׁהִיָּתָה בּוֹכָה וּמִתְפַּלֵּלֵת שְׁלֹא תִפֵּל בְּחִלְקוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ.

וְכוּן כָּל הַשְּׁבָטִים כָּלָם הָלְכוּ בְּדָרְךְ הַזֶּה כַּמּוּבָא וּכְשֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב אֶת בְּנֵימִין עִמָּהֶם אֶל יוֹסֵף אָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (בְּמִדְרַשׁ רַבָּה מְקָצ), אָמַר לָהֶם יַעֲקֹב, הֲרִי הַכֶּסֶף וְהֲרִי הַדּוֹרוֹן וְהֲרִי אַחִיכֶם וְכוּי, אָמְרִין לָהּ צְלוּתְךְ אֲנִן בְּעֵינֵי, אָמַר לָהוֹן אִם צְלוּתִי אֲתוֹן בְּעֵינֵי וְאֵל שְׂדֵי יִתּוֹן לָכֶם רַחֲמִים וְכוּי, מִי שֶׁעֲתִיד לֹמַר לְיִסּוּרִים דִּי הוּא יֹאמֵר לְיִסּוּרֵי דִי.

וְכוּן כְּשֶׁהָיָה יוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים הִרְבֵּה לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּ שֶׁאֲנִן מִתְפַּלְלִים מִי שֶׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים הוּא יַעֲנֵנוּ וְכוּן כְּשֶׁשָּׁלַק חַ יוֹסֵף אֶת בְּנֵימִין כְּתִיב, וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה, וְדָרְשׁוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה, מְצִינוּ הַגִּשָּׁה לְתַפְלָה.

וְכוּן אָבוֹתֵינוּ כְּשֶׁהָיוּ בְּמִצְרַיִם כְּתִיב, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיִּאָּנְחוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוּדָה וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים וְכוּן עַל הַיָּם כְּתִיב, וַיִּצְעַקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל ה' וְאָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (פְּרָשֶׁת בְּשַׁלַּח), יוֹנְתִי בְּחַגְוֵי הַסָּלַע וְכוּי הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךְ, הַשְּׁמִיעֵנִי קוֹל לֹא נֹאמַר אֶלָּא הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךְ, אוֹתוֹ הַקוֹל שֶׁכָּבֵר שְׁמַעְתִּי בְּמִצְרַיִם, כִּי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְאַוָּה לְתַפְלָתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּי, עֵינֵי שָׁם.

וְכוּן מִשָּׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, יְדוּעַ בְּדַבְרֵי חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה, כַּמָּה עִסַק כָּל יָמָיו בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים עַל עֲצָמוֹ וְעַל יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בְּעַגְל - וַיַּחֲל מִשָּׁה וְכוּי, וְכְתִיב: וְאֶתְנַפֵּל לְפָנֵי הַשֵּׁם אֲרַבְּעִים יוֹם וְכוּי וּבְמִדְרַשׁ רַבָּה דָרְשׁוּ עַל הַכְּתוּב וַיַּחֲל מִשָּׁה, שֶׁלְמַד אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו וְאָמַר לוֹ: אָמַר כָּךְ, עֲשֵׂה אֶת הַמָּר מִתּוֹק וְכוּי אָמַר מִשָּׁה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: לֹא כָךְ אָמְרַת לִי בְּמִרְהָ, הָיוּ מִתְפַּלְלִים וְאָמַר עֲשֵׂה אֶת

המר מתוק, אף עכשו חלי מרירתם של ישראל ורפא אותם הוי ויחל משה וכתוב בזהר חדש מהו ויחל, מלמד שהתפלל עליהם עד שאחזתו חלחלה רבנו אמרינו, עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא דכתיב, ואם אין מחני נא, (ועין גם במסכת ברכות ל"ב) חטאו במרגלים ויתפלל משה, במתאוננים ויצעק משה וכו', וכן במרים כשנצטרעה כתיב, ויצעק משה אל ה' "אל נא רפא נא לה" וכן כשנגזר עליו שלא יכנס לארץ כתיב, ואתחנן אל ה' ואמרו חכמינו זכרונם לברכה, במדרש רבה (פרשת ברכה) שהתפלל תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן, ואיתא שאם היה מתפלל עוד תפלה אחת היה נענה ועין שם במדרש כמה תפלות שהתפלל משה ביום הסתלקותו וכן על הושע התפלל יהושיעף מעצת מרגלים.

וכן כלב כשראה שמשה לא התפלל עליו הלך והשתטח על קברי אבות להתפלל שלא יהיה נסת בעצת מרגלים וכן אהרן בעת הנגף במעשה קרח, ויקח את המחטה, והרבה אז מאד להתפלל לפני ה' יתברך כמו שאנו מתפללים מי שענה לאהרן במחטה וכו'.

וכן פינחס בקומו מתוך העדה כתיב, ויעמד פינחס ויפלל, וכן הושע כשהכו אנשי העי מישראל, ויקרע הושע שמלותיו ויפל על פניו ארצה וכו' ויאמר אהה ה' אלהים וכו'.

וכן בימי השופטים כשחטאו ישראל, ויחר אף ה' בישראל ונתנם ביד אויביהם מה עשו בני-ישראל, ויזעקו אל ה' עד שרחם עליהם והעמיד עליהם שופט והצילם, וכן היה בכל שופט ושופט וכן שמשון הגבור כשנקרו פלשתים את עיניו, ויאסרוהו בנחשתים ויקרא שמשון אל ה' ויאמר זכרני נא וחזקני נא אך הפעם וכו'.

וכן חנה כאשר ה' סגר רחמה, ונתפלל אל ה' ובכה תבכה וכו' והיה כי הרבתה להתפלל, ודרשו חכמינו זכרונם לברכה, ב"מדרש שוחר טוב" מכאן שכל המרבה בתפלה הוא נענה וכן אמרו במסכת יומא כ"ט, צדיקים-כל זמן שמרבין בתפלה, תפלתם נשמעת וכן כתיב אצל חנה: ואשפך את נפשי לפני ה' וכו' אל הנער הזה התפללתי וכו' ונתפלל חנה ותאמר וכו', ודרשו חכמינו זכרונם לברכה, ב"שוחר טוב" התחילה סודרת דברים עם ודוים.

וכן בימי שמואל הנביא כשגברו הפלשתים על ישראל, ויאמר שמואל קבצו את כל ישראל המצפתה ואתפלל בעדכם אל ה' ויקבצו המצפתה וישאבו מים וישפכו לפני ה' (ופרשו המפרשים ששפכו לבם כמים) ויצעק שמואל אל ה' בעד ישראל ויענהו ה'.

וכן כל הנביאים עסקו הרבה בתפלה, כמו שמצינו אצל אליהו שאמר, חי ה' אשר עמדתני לפניו, ופרשו המפרשים אשר אני רגיל לעמד לפניו בתפלה וכן כשמת בנה של הצרפית כתיב, ויקרא אל ה' ויאמר ה' אלהי תשוב נא נפש הילד וישמע ה' בקול אליהו וכן בהר הכרמל כשקבץ את כל ישראל

וְאֵת נְבִיאֵי הַבַּעַל וְרָצָה לְגִלוֹת לָהֶם שֵׁישׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, וַיִּגַּשׁ אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם יוֹדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים וְכוּ' עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי וְכוּ' עַל כָּל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה אֱלֹהֵי שָׁמַיִם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָהּ: וְאֱלֹהֵי שָׁמַיִם כִּי עָבַד בְּרַחֲמֵי הוּא דְעָבַד וְכוּ' בְּיוֹנָה הַנְּבִיא כְּתִיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה מִמַּעַי הַדָּגָה וְכוּ' וְכוּ' בְּחַבְקוּק כְּתִיב, תִּפְלָה לְחַבְקוּק הַנְּבִיא עַל שְׂגִיוֹנוֹת וְכוּ' וְכוּ' עַל כָּל הַנְּבִיאִים דָּרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָהּ, בְּמִדְרָשׁ רַבָּה פְּרָשַׁת וַיִּרְא, וַתִּפְלַת צַדִּיקִים יִשְׁמַע-אֵלֶיךָ נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל וְעַיִן יִרְמְיָה כ"ז, כְּתִיב שָׁם: "וְאִם נְבִיאִים הֵם וְכוּ' וּפְגַעוּ בָהֶם צְבָאוֹת".

וְכוּ' דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, הוּא עָסַק בְּיוֹתֵר כָּל יָמָיו בְּתִפְלָה וְתַחֲנוּנִים וְזַעֲקוֹת וְשׁוֹעוֹת לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזָּכָה לְחַבֵּר מִזֶּה סֵפֶר תְּהִלִּים הַקְדוֹשׁ שֶׁכָּלוּ מֵלֵא צַעֲקוֹת וְשׁוֹעוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְחֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָהּ, דָּרָשׁוּ בְּזֵהָר חֲדָשׁ פְּרָשַׁת נח, וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב זֶה דָּוִד (שָׁבַע מִיְהוּדָה שֶׁאָמַר אֲנֹכִי אֶעֱרַבְנִי) שֶׁהָיָה קוֹרָא תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּעוֹרֵב וְכוּ', דָּבָר אַחֵר שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּהָרִים (לְהַתְּבַדֵּד שָׁם וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ לִפְנֵי יִתְבָּרַךְ) כְּעוֹרֵב דְּכְתִיב, וְדָוִד עוֹלָה בְּמַעְלָה הַזֵּיתִים עוֹלָה וּבּוֹכָה וְרֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי וְכוּ'.

וְכוּ' שְׁלֵמָה בְּנוֹ כְּשֶׁבָנָה אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּתִיב בְּמִלְכִים-א ח', וַיַּעֲמֵד שְׁלֵמָה לִפְנֵי מִזְבֵּחַ ה' נֶגֶד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׁ כַּפָּיו הַשָּׁמַיִם, עַיִן שָׁם כָּל תִּפְלָתוֹ בְּאַרְיִכוֹת וְכוּ' חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחִלּוֹ כְּתִיב אֶצְלוֹ, וַיִּסַּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל וְכוּ'.

וְכוּ' בְּדִנְיָאֵל כַּאֲשֶׁר הִצְרִיךְ לְהַגִּיד לְנְבוֹכַדְנֶצַּר פְּתוּרֹן הַחֲלוּם כְּתִיב, אֲדִין דִּנְיָאֵל לְבֵיתָהּ אֲזַל וְלַחֲנִנְיָהּ מִיִּשְׂרָאֵל וַעֲזַרְיָה מִלְּתָא הוֹדַע וּרְחֲמִין לְמַבְעָא מִן קָדָם אֱלֹהֵי שָׁמַיִם עַל רָזָא דְנָא וְכוּ', וְכַאֲשֶׁר גָּזַר דְרִיגוֹשׁ הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר כָּל אִישׁ שֶׁיִּתְפַּלֵּל מִן כָּל אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים עַד חֲדָשׁ יָמִים יִשְׁלַךְ לְגַב הָאָרְיוֹת כְּתִיב שָׁם, וְדִנְיָאֵל עַל לְבֵיתָהּ וְכוּ' וְכוּ' פְּתִיחוּ לָהּ בְּעֵלִיתָהּ נֶגֶד יְרוּשָׁלַם וְזִמְנִין תִּלְתָּא בְּיוֹמָא הוּא מְצַלָּא וּמוֹדָא קָדָם אֱלֹהֵיהּ, וְגַם כְּשֶׁנִּשְׁלַךְ לְגַב הָאָרְיוֹת הַרְבֵּה לְהַתְּפַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאֲנוּ מִתְפַּלְלִים מִי שֶׁעֲנָה לְדִנְיָאֵל בְּגַב הָאָרְיוֹת וְכוּ' וְכוּ' שׁוֹעַ וְצָעֵק לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל חֲרָבִין יְרוּשָׁלַם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דִּנְיָאֵל ט') וְאַתְנָה אֶת פְּנֵי אֵל אֲדִנִּי הָאֱלֹקִים לְבַקֵּשׁ תִּפְלָה וְתַחֲנוּנִים בְּצוּם וְשִׁק וְאַפְרָ וְאַתְפַּלְלָה לָהּ אֱלֹהֵי וְאַתְּוֹדָה וְאַמְרָה אֲנָא ה' וְכוּ' הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וְשָׁמַע וְכוּ' וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בְּתִפְלָה וְכוּ' עַיִן שָׁם כָּל תִּפְלָתוֹ בְּאַרְיִכוֹת.

וְכוּ' חֲנַנְיָהּ מִיִּשְׂרָאֵל וַעֲזַרְיָה כְּשֶׁנִּשְׁלְכוּ לְתוֹךְ כְּבִשּׁוֹן הָאֵשׁ כְּתִיב בְּזֵהָר אַחֲרֵי דָף נ"ז, מֵאֵן שְׁזִיב לְאֵלִין עַל דְּהוּי מְצַלָּן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', עַיִן שָׁם וְעַל זֶה אֲנוּ מִתְפַּלְלִים מִי שֶׁעֲנָה לְחַנְיָהּ מִיִּשְׂרָאֵל וַעֲזַרְיָה בְּתוֹךְ כְּבִשּׁוֹן הָאֵשׁ הוּא יַעֲנֵנוּ.

וְכוּ' בְּעִזְרָא כְּתִיב, וְאַקְרָא שָׁם צוּם עַל הַנְּהָר וְכוּ' לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ דָרְךָ יִשְׂרָאֵל וְכוּ' וְנִצְוִיָּהּ וְנִבְקָשָׁה מֵאֱלֹקֵינוּ וְכוּ' וַיַּעֲתֵר לָנוּ וְכוּ' כְּשֶׁנִּשְׁאִו יִשְׂרָאֵל נָשִׁים

נְכָרִיּוֹת צָעַק עֲזָרָא מְרָה עַל זֹאת: בְּשֵׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֶלְקֵי פָנַי אֶלְיָךְ וְכוּ', עַיִן עֲזָרָא ט' כָּל תְּפִלָּתוֹ בְּאֲרִיכוֹת וְכֵן מְרַדְּכִי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוֹשׁן הַבִּירָה צָעֲקוּ וְהִתְפַּלְלוּ הַרְבֵּה לְהֵשִׁים יִתְבָּרֵךְ, כְּמִבְּאֵר בְּמַגְלַת אֶסְתֵּר וּבַמְדַבֵּר רַבָּה אֶסְתֵּר וּבִתְרַגּוּם שְׁנִי.

וְכֵן אַחֲר־כֵּן בָּאוּ אַנְשֵׁי כְּנָסֵת הַגְּדוּלָּה וְסִדְרוּ לָנוּ כָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁיִּתְפַּלֵּל כָּל אָדָם לְהֵשִׁים יִתְבָּרֵךְ בְּשַׁחֲרִית בְּמוֹסָף בְּמִנְחָה וְעַרְבִית, וְכֵן כָּל חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, הַקְּדוּשִׁים הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַרְבּוּ מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּמִבְּאֵר בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת תְּפִלַּת הַתְּנָאִים שֶׁסִּדְרוּ לְעֲצָמָם לְהִתְפַּלֵּל אַחֲרֵי תְּפִלַּת שְׁמֵנָה עֶשְׂרֵה, וְכֵן סִדְרוּ לָנוּ הַרְבֵּה תְּפִלוֹת בְּפִרְטוּיֹת עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, כְּגוֹן תְּפִלַּת הַדְּרֹךְ וְכֵן תִּקְנוּ כְּשֶׁנִּכְנַס הָאָדָם לְמַד אֶת גִּרְנוֹ יֹאמֵר: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ שֶׁתְּשַׁלַּח בְּרָכָה בְּפָרִי הַזֶּה (בְּבֹא מְצִיעָא מ"ב), וְכֶשֶׁנִּכְנַס הָאָדָם לְמִרְחָץ יֹאמֵר: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּכַנְיֶסְנִי לְשִׁלּוּם וְתוֹצִיאֵנִי וְתַצִּילֵנִי מֵאוּר הַזֶּה וְכִיּוֹצֵא בּוֹ לְעֵתִיד לְבוֹא (בְּרָכוֹת ס), וְכֵן כְּשֶׁנִּכְנַס הָאָדָם לְהַקִּיז דָּם יֹאמֵר: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְהִיָּה עֵסֶק זֶה לִי לְרַפּוּאָה וְכוּ' (שָׁם), וְכֵן כְּשֶׁנִּכְנַס לְכַרְךָ יֹאמֵר: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּכַנְיֶסְנִי לְכַרְךָ הַזֶּה לְשִׁלּוּם (שָׁם), וְהַחֲלִיטוּ וְאָמְרוּ הַלְוָאֵי שֶׁיִּתְפַּלֵּל הָאָדָם כָּל הַיּוֹם כָּלוּ.

וְכֵן אַחֲר־כֵּן בָּאוּ כַּמָּה צְדִיקִים וְעִסְקוּ בְּתְפִלָּה הַרְבֵּה וְחִבְרוּ תְּפִלוֹת וּפְיוּטִים הַרְבֵּה, עַד שֶׁבָּא הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, וְתַלְמִידוֹ הַקְּדוֹשִׁים וְחִבְרוּ לָנוּ גַם כֵּן כַּמָּה תְּפִלוֹת כְּמוֹ הַסֵּפֶר "שְׁעָרֵי צִיּוֹן" וְכוּ' וְאַחֲר־כֵּן בָּא הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, וְעִסֵּק הַרְבֵּה בְּהַתְּבוּדוֹת וּבִפְרִישׁוֹת וְגִלְהָ גִדְלָה מְעַלְתָּ הַתְּפִלָּה כִּידוּעַ בְּסַפְרֵים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁנִּתְיַסְדּוּ עַל יְסוּד חֲכָמַת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה.

וְעַיִן בְּסֵפֶר "סוּר מִרְעָה וְעֵשָׂה טוֹב" לְהַרְבֵּה הַצְּדִיק מוֹרְנוּ הַרְבֵּה רַבִּי צְבִי מְזִידְטָשׁוּב שֶׁכָּתַב שָׁם, אֵינִי לֹךְ מִבְּחַר הַעֵת לְהַתְּבוּדוֹת כִּי אִם בְּשַׁעָה זֹאת אַחֲרֵי חֲצוֹת לַיְלָה לְעַמֵּד וּלְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ הָאֲמֻלָּה אֲשֶׁר נִתְרַחֲקָה בְּעוֹנוֹתֶיהָ מִמְּקוֹר הַחַיִּים, וְיַחֲפֹשׂ בְּשַׁעָה זֹאת כָּל מֵה שֶׁעָבַר, וְיִדְבֹּר מֵעַל לְבוֹ כְּעֶבֶד לְפָנֵי רַבּוֹ בְּפִשׁוּט יָדַים וְרַגְלַיִם בְּדַבְּרִים רַכִּים לֵאמֹר כִּבּוֹן לְפָנֵי אָבִיו, וּבְכָל לְשׁוֹן אֲשֶׁר יִדְבֹּר בְּתְפִלָּה בְּלִשׁוֹן הַמְּדִינָה שֶׁמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנָהּ וְשׁוֹמֵעַ, לְמַעַן יִרְוַח דְּבָרוֹ מִהַרְהָ מִכָּאֵב יָב אֲשֶׁר כּוֹאֵב עַל עוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו וְיִבְקֹשׁ מְחִילָה וְסְלִיחָה, וְיִכְדַּבְּרֵי הַזֶּה רַשָּׁת נִשְׂא דָף קכ"ד מְדַחֲרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא לֹא אֲשַׁתָּאֵר לָנוּ אֶלָּא וְדוּי דְּבָרִים בְּלִבְד וְיִבְקֹשׁ מֵאֱלֹקֵינוּ שֶׁיַּעֲזָרְהוּ לְעַבְדוֹתוֹ וְלִירְאָתוֹ בְּלִב שְׁלָם וְיִאֲרִיךְ בְּעַנְיָנוּ זֶה וּבְיָדָיו זֶה נִבְחַר מִכָּל הַתְּעַנִּיתִים וְכוּ' עַיִן שָׁם, וּמִבִּיא שָׁם גַּם כֵּן בְּשֵׁם סֵפֶר "בֵּית מְדוֹת" כְּתִיבַת יָד הַמִּיחָס לְהָאֲר"י, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהַתְּבוּדָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ וְיִדְבֹּר לֹאֵל יִתְבָּרֵךְ רַכּוֹת, כְּאֲשֶׁר יִדְבֹּר הָעֶבֶד אֶל רַבּוֹ וּבֵן עַם אָבִיו, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְכֵן כָּל תַּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, הַקְּדוֹשׁ זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, הֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עַד שֶׁבָּא נִכְדוֹ הוּא אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ אֹר הָאֲוֹרוֹת אֹר הַגְּנוּז וְהַצִּפּוֹן הַרְבֵּה רַבִּי נַחֲמוֹן, זָכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבִרְכָה, מִבְּרַסְלָב בַּעַל הַמְּחַבֵּר

ספרי "לקוטי מוהר"ן" ושאר ספרים וחדש הדרך הישן והקדוש הזה, שדרכו בו אבותינו מעולם ועסק הרבה בתפלה ותחנונים והתבודדות בשדות וביערים, באשר יספר לקמן בהנהגותיו הקדושות עין שם, ואמר שכל עסקו הוא תפלה (עין "לקוטי מוהר"ן" חלק ב' סימן צ"ג) והוא האיר עינינו בחשכת אפלתנו ללמד אותנו דרכים ישרים אידך להתנהג בזה ואמר פעם אחת לאנשיו: תנו לבבכם לי ואוליך אתכם על דרך חדש שהוא הדרך הישן שדרכו בו אבותינו מעולם.

וגלה לנו אשר אין שום עצה להנצל מגדל התגברות היצר שתמיד הוא שוקק ומתאנה להכשיל את האדם רק על-ידי התבודדות אשר כל אדם באיזה מקום וזמן שהוא ובאיזה מדרגה שהוא כפי אשר כל אחד יודע את נגעי לבבו ומכאובי נפשו, יקבע לעצמו מקום מיחד לשפד שם לבבו לפניו יתברך מכל מה שעובר עליו בלשון שאנו מדברים בו ולבקשו, שיקרבהו לעבודתו יתברך ויעזרהו שלא יתפס ברשת הבעל דבר חס ושלו, ואפלו אם כבר חס ושלו, נכשל במה שנכשל אם לא יתיאש עצמו מצעקה ותפלה להשם יתברך, יזכה בודאי לקום מנפילתו, ואמר בזה הלשון: אפלו אז מע פאלט אין אבלאטא אריין, שרייט מען און מען שרייט און מען שרייט און מען שרייט [אפלו אם נופלים לתוך בוץ, צועקים וצועקים וצועקים] (שיחות הר"ן), וכן עוד דבר מזה בכמה וכמה לשונות.

וכן גם על צרכי האדם הגשמיים הזהיר מאד, שיתפלל האדם על כל דבר שיחסר לו הן דבר גדול והן דבר קטן כמו בספר "לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן י"ד על פסוק טוב ה' לכל, ופרש שם טוב ה' לכל הדברים הן לרפואה והן לפרנסה וכיוצא כשמאמין בך בודאי יהיה עקר השתדלותו בתר קדשא בריך הוא (הינו רק להתפלל אליו יתברך על כל דבר ודבר) ולא ירדף אחר תחבולות רבות כי אינם מועילים כלל ומעט דמעט המועילים אינו יודע מהם ואינו יכול למצאם אבל לקרא להקדוש-ברוך-הוא זה טוב ומועיל לכל דבר שבעולם וזה יכול.

למצא תמיד כי הוא יתברך בנמצא תמיד עין שם ואמר שהאדם צריך לקבל כל השפעתו והצטרכותו רק על-ידי תפלה ועל כל הדברים הן דבר גדול הן דבר קטן יתפלל להשם יתברך, כי אם לאו אף שהשם יתברך נותן לו כל מה שצריך הוא כמו בהמה שהשם יתברך נותן לה גם כן כל הצטרכותה בלא תפלה ובפרט לענין עבודת השם בודאי אין שום עצה רק תפלה ואמר, שהתפלה הוא עצה כללית ושרש לכל העצות המובאים בספריו הקדושים, כי אמנם ספריו הקדושים מלאים עצות נוראות ונפלאות על כל דבר ודבר בעבודת השם עצות ה' אשר לעולם יעמדו אבל העצות בעצמם קשה מאד לקימם, ועל כלם עקר העצה היא רק תפלה והתבודדות ואמר שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש ישראל כי אם על-ידי התבודדות.

וגם חזק אותנו מאד שלא יפל האדם בדעתו כלל כשרואה לפעמים שנעשה לבו מטמטם מחמת גדל הדחקות והיסורים העוברים עליו בגשמיות וברוחניות או מחמת טרדתו במשא ומתן ואינו יכול לדבר את כל אשר עם לבבו, כי יקר מאד בעיני השם יתברך כל דבור ודבור שזוכה האדם לדבר לפניו יתברך מתוך עצם דחקו ועניותו בגשמיות ורוחניות ואמר אפלו כשאין האדם זוכה לדבר לפניו יתברך רק דבור אחד ואפלו רק רבונו של עולם בלבד גם זה יקר מאד אצלו יתברך ולמד דעת אותנו אשר בעת שרואה האדם שהוא רחוק מאד מהשם יתברך ולבו מטמטם מאד ואינו יכול לפתח את פיו, מכרח האדם לחפש בעצמו נקודות טובות הנמצאים בו עדיו ויחיה עצמו בהם ולהודות להשם יתברך עליהם, ועל-ידי זה יפתח פיו ויוכל להתפלל ולפרש שיחתו לפניו יתברך כראוי כמבאר ב'לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב על פסוק אַזְמַרְהָ לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי עַיִן שָׁם.

וכן הוא בגשמיות גם כן כשעוברים על האדם צרות ויסורים שונים והם אוטמין את לבבו, עד שקשה וכבד לו אפלו להתפלל ולפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך, אז דוקא צריך האדם לחפש ולמצא את ההרחבות שהשם יתברך מרחיב לו בתוך צרותיו והטובות שעשה עמו עד הנה ולהודות להשם יתברך עליהם ועל-ידי זה בודאי יפתח לבבו ויוכל להתפלל ולצעק להשם יתברך כראוי.

ועין ב'לקוטי הלכות" הלכות פלאי בהמה הלכה ד' שזה הוא בחינת לעולם יהיה אדם מודה על העבר ועל-ידי זה יוכל להיות וצועק לעתיד לבוא בחינת לך אַזְבַּח זֶבַח תוֹדָה וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא, ומפרש בזה מה שפתוב אצל דוד מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו ה' מה רבו צרי וכי, כי על-ידי שהתחיל לזמר המזמור ולהודות להשם יתברך מה שאבשלום בנו רודף אחריו, כי סתם ברא מרחם על אבא על-ידי זה היה יכול לצעק כראוי אחר-כך ה' מה רבו צרי ובלא העצה הזאת היה קשה לו אז לצעק להשם יתברך כראוי, עין שם ועין לקמן בפנים הספר הזה אות מט.

ואמר אשר עקר הפלי זין של איש הישראלי לנצח את צרו הרע הוא רק התפלה והתבודדות ועל-ידי כל דבור ודבור של תפלה והתבודדות הוא מנצח הרבה, כמובן כל זה ב'לקוטי מוהר"ן חלק ראשון סימן ב' ואף-על-פי שמחמת שאין רגע בלא פגע בודאי היו צריכין לקיים אין רגע בלא פגע ובקשה, אף-על-פי-כן גם מעט הדבורים שזוכה האדם לדבר לפניו מתוך עצם דחקו ועניותו באיזה פעם ביום ונושא עיניו למרום ופורש בפיו לפניו יתברך גם זה יקר מאד אצלו יתברך, וכמבאר גם בזהר הקדוש פרשת בלק על פסוק תפלה לעני כי יעטף כמה וכמה יקר אצל השם יתברך תפלת העני אפלו העני המתפלל על צרכיו הגשמיים על חסרון פרנסתו וכיוצא עין שם.

ועין ב'לקוטי הלכות" הלכות תפלת המנחה הלכה ז' שמבאר שם, שכל שכן וכל שכן כשאדם מרגיש עניותו ושפלותו במעשיו הרעים, ובפרט

כְּשֶׁנוֹפְלִין עַל הָאָדָם שְׁנֵי מֵינֵי הָעֲנִיּוֹת שֶׁהוּא עָנִי מִן הַדַּעַת מֵרַבּוּי קִלְקוּלָיו
הָעֲצוּמִים וְגַם הוּא עָנִי וּמְחֻסָּר פְּרִנְסָה מְאֹד וְהָעֲנִיּוֹת וְחֻסְרוֹן פְּרִנְסָתוֹ
מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ מְאֹד, וְכִשְׁמִשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו וּמִטָּה לְבוֹ לְהֶרְמָזִים וְהַפְּרוֹזִים
שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ קוֹרָא אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, וְרוֹאֶה שְׂאִין לוֹ שׁוּם תִּקְוָה, כִּי מֵיָמִין
וּמִשְׂמָאל אֵין סוּמָךְ מַעֲשִׂיו מְקַלְקְלִים מְאֹד וּפְרִנְסָתוֹ דְּחוּקָה, וְאַשְׁתּוֹ וּבְנָיו
צוֹעֲקִים לְחֵם וּפְרִנְסָה וּמְלַבּוֹשִׁים וּשְׂאָר הַצְּטֻרָכוֹת הַהֶכְרָחִיִּים, וְכִשֶּׁהוּא
מִתְגַּבֵּר מִכָּל זֶה וְשׁוֹפֵךְ שִׁיחוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתּוֹךְ עֵצֶם עֲנִיּוֹתוֹ וְדַחְקוֹ
בְּבַחֲיִנַת תַּפְּלָה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְכוּ' זֶה יָקָר מְאֹד אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכִמוֹ
שֶׁכְּתוּב: כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֱלֹהֵי
שְׁמַע, מִכָּלל שְׂרָאוּי לְבַזוֹתוֹ וּלְשִׁקְצוֹ וּלְהִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ, אֲךָ רַבִּים רַחֲמָיו
וְאֵינוֹ מְבַזֶּהוּ וְאֵינוֹ מְשַׁקְצוֹ וְכוּ', עֵינַי שֶׁם דְּבָרָיו הַמְּתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְתַבִּין
לְנַפְשְׁךָ עַד כִּמָּה צָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּעֵנָן זֶה שֶׁל הַתְּבוּדָדוֹת וְשִׁיחָה
בֵּינוֹ לְבִין קוֹנוֹ בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו.

וּפְעַם אַחַת אָמַר שֶׁיְכוּלִין לְהַפִּיר בְּאַחַד אִם יֵשׁ לוֹ הַתְּבוּדָדוֹת הֵינּוּ כִּי עַל-
יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה עַל פָּנָיו בּוֹשָׁה וְיִרְאָה גְדוּלָּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְחֻסָּם
מִתְאַר הַפִּיטוֹן אֶת מִרְאֵה הַכֶּהֵן הַגְּדוֹל בְּצִאֲתוֹ מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים כְּיוֹשֵׁב
בְּסִתֵּר לְחִלּוֹת פָּנָי מְלֻךְ, מִרְאֵה כֶּהֵן וּמִכָּל זֶה תַּבִּין לְנַפְשְׁךָ מַעֲלַת הַמְּתַבּוּדָד
וְהַיּוֹשֵׁב בְּסִתֵּר לְשִׁפְךָ לְבוֹ וְנִפְשׁוֹ כְּפִמִּים נִכַח פָּנָי הַשֵּׁם גַּם גָּלָה לָנוּ, שֶׁעָקַר
הַזְּמַן לָזֶה הוּא בְּלִילָה, שְׂאֵז בְּלִילָה יִתְבוּדָד הָאָדָם בֵּינוֹ לְבִין קוֹנוֹ וּיִפְרֹשׁ
לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ וַיַּחֲפֹשׂ הַרוּחַ טוֹבָה הֵינּוּ הַנִּקְדָּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ
בוֹ עֲדִין וּלְבָרָרָם מִתּוֹךְ הַרוּחַ רָעָה וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֹּר תְּמִיד תְּכַלִּיתוֹ הָאֲחֵרוֹן
לְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ו' חֵלֶק ראשׁוֹן סִימָן נ"ד עַל
פְּסוּק אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה וַיַּחֲפֹשׂ רוּחִי, עֵינַי שֵׁם.

וְכֵן הִזְהִיר מְאֹד לְעַסֵּק הַרְבֵּה בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים וּשְׂאָר תַּחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת
וְלִמְצָא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ כָּל הַמְּזֻמּוֹרֵי תְּהִלִּים, שְׂאוּמֵר כִּי רַק עַל עֵנָן
מִלְחָמַת הַיָּצָר נִתְיַסַּד כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים וְעָקְרוֹ נֶאֱמַר בְּשִׁבִיל כָּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁיִּנְצַל מִמִּלְחָמַת הַיָּצָר הָרַע וְחִילוֹתָיו שֶׁהֵם עָקַר הָאוֹיְבִים
וְהַשׁוֹנְאִים שֶׁל הָאָדָם שְׂרוּצִים לְהוֹרִידוֹ לְשָׂאֵל תַּחֲתִיּוֹת חֵס וְשָׁלוֹם.

וְכֵן הִזְהִיר מְאֹד לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תַּפְּלוֹת, הֵינּוּ שֶׁבְּכָל מְקוֹם שֶׁיִּלְמוּד
הָאָדָם יִתְחַיֵּל לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ כְּמָה הוּא רְחוּק מִכָּל זֶה עַל-יְדֵי מַעֲשִׂיו
הַרְעִים וַיִּשְׁפֹּךְ עַל-יְדֵי-זֶה אֶת לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וּיִפְרֹשׁ עַל-יְדֵי-זֶה אֶת נִגְעֵי
לְבָבוֹ וּמְכַאוּבֵי נִפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ הָעֵת מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאָמַר שֶׁנַּעֲשֶׂה מְזָה
שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעַלָּה וְאָמַר שֶׁעֲדִין לֹא עָלוּ שֶׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלָה לִפְנֵי הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ אֵלֹהֵי הַשֶּׁעֲשׂוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂין מִן הַתַּפְּלוֹת אֵלֹהֵי שֶׁעוֹשִׂין מִן הַתּוֹרוֹת
וּבּוֹדָאֵי יִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְחַיֵּי עוֹלָם.

וְכֵן אָמַר פְּעַם אַחַת לְתַלְמִידוֹ הַרְבֵּ הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נִתָּן, זְכָר צַדִּיק
לְבָרָכָה, בְּעַל הַמְּחַבֵּר סִפְרֵי "לְקוּטֵי הַלְכוֹת" הַנִּי"ל בְּתַחֲלַת הַתְּקָרְבוֹתוֹ
אֱלֹהֵי זְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה, בְּעֵת שֶׁנִּכְנַס אֲצָלוֹ פְּעַם אַחַת לְבָדוֹ וְסִפֵּר אֵז לְפָנָיו אֶת
כָּל לְבוֹ וְצָוָה אֵז עָלָיו אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוֹ וְרַבֵּנוּ, זְכָר צַדִּיק לְבָרָכָה, כְּמָה הַנְּהַגוֹת

וְדַבֵּר עִמּוֹ אִזְ הַרְבֵּה דְבָרִים הַמְשִׁיבִים אֶת הַנֶּפֶשׁ לְהַחְיֹתוֹ וּלְחַזְקוֹ בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם וּבִתּוֹךְ דְּבָרָיו לְקַח אוֹתוֹ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, בְּיָדוֹ
הַקְּדוּשָׁה סָבִיב כְּתַפְּיוֹ וְאָמַר לוֹ בְּזֶה הַלְשׁוֹן: "אוֹן וַיִּטְעַר אִיזוֹ זַעְהָר גִּיט
אִז מָעַן רַעַט זִיךְ אוֹיֵס דָּאֵס הָאֲרֵץ פֶּאָר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִזוֹ וַיֵּא פֶּאָר אִיִּין
אֲמַתָּן גּוֹטָן פֶּרִיִּינְד" וְהִלָּאָה טוֹב מְאֹד כְּשֶׁמְשִׁיחִין אֶת לְבוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ לְפָנֵי חֵבֵר טוֹב.

אֲמַתִּין] וְהַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ נִכְנְסוּ בְּלֵב תְּלַמִּידוֹ הַקְּדוֹשׁ מוֹרְנוּ הַרְבַּ רַבִּי נֶתָן,
זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, כְּאֵשׁ בּוֹעֶרֶת מִמֶּשׁ וְהִבִּין תַּכְף אֲשֶׁר רַק עַל-יְדֵי עֲצָה זֹאת
בּוֹדָאִי יִזְכֶּה לְכָל מָה שְׁצָרִיךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, כִּי כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת שְׂיִסְבֵּב
הַיְצָר הָרַע בְּדַעְתּוֹ וְכָל מִינֵי מְנִיעוֹת שְׂיִמְנַעְנוּ כָּלֵם יִסְפֹּר לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
וַיִּבְקֹשׁ מֵאֵתוֹ רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים עַל כָּל דְּבָר שְׂיַעֲזְרֵהוּ לְהִיּוֹת כְּרֵאוֹי לְאִישׁ
יִשְׂרָאֵל בְּאֲמַת.

וְגַם סִפֵּר מוֹרְנוּ הַרְבַּ הַצַּדִּיק רַבִּי נֶתָן, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, כִּי בָּעֵת שֶׁדַּבֵּר עִמּוֹ
אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ, זְכָר צַדִּיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה, מִמְּעַרְת אֵלָיְהוּ שְׁהִיָּה שֵׁם
בְּעֵת הַיּוֹתוֹ בְּאֲרֵץ-יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ, זְכָר צַדִּיק וְקְדוֹשׁ
לְבָרְכָה, שְׂאִז, בָּעֵת עֲמִידָתוֹ שֵׁם, נִצְטִיֵּר בְּעֵינָיו מִעֲמִד אֵלָיְהוּ שֵׁם לְהַתְּפַלֵּל
וּלְהַתְּבוֹדֵד שֵׁם וּבְזֶה הַלְשׁוֹן אָמַר לוֹ: "אִיךְ הָאֵב מִיר אוֹיֵס גִּימָאֵלְט אֵט
דָּא אִיז גִּישְׂטאַנִּין אֵלָיְהוּ אוֹן הָאֵט זִיךְ אוֹיֵס גִּירַעַט דָּאֵס הָאֲרֵץ פֶּאָר הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ" וְסִפֵּר מוֹרְנוּ הַרְבַּ רַבִּי נֶתָן, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, שְׂאִז נִתְעוֹרֵר
וְנִתְחַדֵּשׁ וְנִתְחַזַּק בְּיוֹתֵר לְעַסֵּק תְּמִיד לְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ לְפָנָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל
כָּל דְּבָר שְׁחָסַר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הִבִּין אִז מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים הָאֵלּוּ,
שְׂגַם אֵלָיְהוּ לֹא זָכָה לְמַדְרַגְתּוֹ, שְׂלֹא טַעַם טַעַם מִיתָה וּקְבוּרָה, רַק עַל-יְדֵי
תְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוֹת, כִּי הִלֵּא כְּבָר אָמַר, אֲשֶׁר כָּל הַצַּדִּיקִים לֹא בָּאוּ
לְמַדְרַגְתָּם, רַק עַל-יְדֵי הַתְּבוֹדָדוֹת בְּתַפְּלָה וּבִבְקָשָׁה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה מוֹרְנוּ הַרְבַּ רַבִּי נֶתָן, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, אֲשֶׁר מִמֶּשׁ נִתְקִים בּוֹ: לֹא
מִשׁ מִתּוֹךְ הָאֵהֶל, אֲהֵלוֹ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ אֹר הָאוֹרוֹת וְכוּי בְּעַל
'לְקוּיֵי מוֹהַר"ו' זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, הוּא קִבֵּל דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁלְמוֹת
נִפְלָא יוֹתֵר מִכָּל תְּלַמִּידוֹ הַצַּדִּיקִים, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה, כִּי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ
וְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, הָאִיר בּוֹ הָאֵרֶת דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה כְּמֵאוֹר
הַגָּדוֹל בְּמֵאוֹר הַקֶּטָן וְאָמַר עָלָיו אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה,
שֶׁהוּא יוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מִכָּלֵם וְהוּא לְמַד וּלְמַד וְעָשָׂה וְקִיִּים כָּל דְּבָרֵי אֲדוֹנֵנוּ
מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְגִלְהָ לָנוּ דְּרָכִים
יִשְׂרָיִם בְּכָל הַמַּדּוֹת טוֹבוֹת וּבִפְרָט בְּעֵינֵן תְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוֹת כְּפִי אֲשֶׁר קִבֵּל
מֵאֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, וְחַדֵּשׁ חַדוּשִׁים נוֹרָאִים
וְנִפְלָאִים לְחַזֵּק אֶת כָּל אָדָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם הִלֵּא הֵמָּה כְּתוּבִים עַל סִפְרֵי
"לְקוּיֵי הַלְכוֹת" הַקְּדוּשִׁים שְׁחָבַר אוֹתָם עַל כָּל אַרְבָּעָה חֻלְקֵי שְׁלַחַן עֲרוּךְ
בְּפִקְדַת אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ, זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה, וְגַם חֵבֵר סִפֵּר "לְקוּיֵי
תְּפִלוֹת" הַכְּלוּל בָּהֶם תְּפִלוֹת תַּחֲנוּת וּבִבְקָשׁוֹת רְצוּיִים וּפְיוּסִים, וְדוּיִים
וְהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל לְנֶפֶשׁ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל שְׂיַעוֹרֵר הָאָדָם אֶת עַצְמוֹ, לְזַכֵּר אֶת

אחריתו אשר יסדם על יסוד המאמרים הקדושים שבספר "לקויטי מוהר"ן" בפקדת אדוננו מורנו ורבינו, זכר צדיק לברכה.

ואמר פעם אחת על התפלות האלו לשון הכתוב: תכתב זאת לדור אחרון, ועם נברא תהלל יה, הינו שהתפלות האלה נכתבו לדור אחרון, ועתיד להבראות עם, שיהללו זה בהתפלות האלה, והפליג מאד במעלתם וכתב בהקדמה לספר "לקויטי-תפלות" בזה הלשון: תפלות פאלו עדין לא היו בעולם וכו' והזהיר מאד לעסק בהם תמיד, עין שם ופעם אחת אמר- עכשו, שיצאו התפלות האלה בעולם, עתידים לתת דין וחשבון על כל יום ויום, שאין אומרים אותם ואף-על-פי-כן כתב שם בהקדמה, שגם מזה אל ינח האדם את ידו, דהינו לעסק בכל יום בהתבודדות לשפד שיחו לפני השם יתברך בפרטי פרטיות על כל דבר ודבר שרואה שחסר לו באותו העת ולעשות בעצמו מהתורה תפלות בלשון שמדברים בו, ורק על-ידי-זה יוכל להושע בכל דבר, כי אי אפשר לבאר בכתב בפרטיות כל הצטרכות האדם, ובפרט לפי השנויים שנעשים באדם בכל עת וזמן, עין שם.

ועין ב"שיחות-הר"ן" (סימן רכ"ח), שכתב שם: בתחלה היה זה עקר התפלה מה שכל אחד היה מדבר מה שבלבו לפני השם יתברך בלשון שהיו מדברים בו, אך אחר-כך ראו אנשי-כנסת-הגדולה וכו' ותקנו סדר התפלה, וכמבאר בהרמב"ם הלכות תפלה, עין שם אך על כל פנים מדינא זהו עקר התפלה על כן גם עכשו שמתפללים סדר התפלה שתקנו אנשי-כנסת-הגדולה, טוב מאד להאדם להיות רגיל להתפלל לפני השם יתברך תפלות תחנונות ובקשות מלבו בלשון שמבין בו, שיזכהו השם יתברך תפלות תחנונות ובקשות מלבו בלשון שמבין בו, שיזכהו השם יתברך לעבודתו, כי זה עקר התפלה, כנזכר לעיל וכו', עין שם והנה ממילא מובן מזה, אשר כן גם עכשו, שזכינו שסדרו לנו הצדיקים שאחריהם תפלות נוראות פאלה, אף-על-פי-כן אל יסתפק האדם עצמו בזה לבד, אך צריך להרבות מאד לפרש שיחתו לפניו יתברך מלבו בלשון שמבין בו כל דבר בפרטיות, שרואה שחסר לו באותו העת, הן ברוחניות הן בגשמיות.

וראה ראינו באחרית הימים האלה בעת התפשטות החשך הנורא מאד שרבים מעמנו נתרחקו מאד מאד מעבודת ה' ונשטפו בזרם מי הזידונים של עולם השפל הזה ונטבעו ביון מצולה ואין מעמד כמו שכתוב "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד", והכל רק מחמת אשר אינם משימים על לבם העצה הקדושה שכתוב אחר זה "ואני תפילתי לך ה' וכו'", ורבים אינם יודעים שום דרך איך להתנהג בזה.

והו אמנם מי שמשים לבו ועיניו בספרי אדוננו מורנו ורבינו הקדוש ותלמידו הקדוש מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, בודאי ימצא בהם דרך אמת ויציב ונכון איך להתנהג בענין הקדוש הזה אך דבריהם הקדושים המדברים מענין זה מפזרים בין דרושיהם הקדושים ולא כל אדם יכול למצא מבקשו בנקל וגם הלא הספרים האלה אינם מצויים ושכיחים ביד כל איש לזאת שמנו אל לבבנו לקבץ בספר הזה מאמרים

רבים מספרי אדוננו מורנו ורבינו הקדוש, זכר צדיק לברכה, ומספרי "לקוטי הלכות" הקדושים מתלמידו הקדוש המדברים מענין מעלת אמירת תהלים ומעלת המתבודד ושוף לבו פמים נכח פני ה' ודרכים ישרים הנחוצים לכל איש לדעת, איך להתנהג ולחזק עצמו בזה.

וקראנו שם הספר הזה "השתפכות הנפש" כי כלו מדבר איך שצריך כל אדם לשפך לבו ונפשו לפני השם, ורק זה הוא העצה הכללית על כל דבר ודבר הן ברוחניות והן בגשמיות ובטח כאשר ישים האדם את עיניו ולבו על הדברים האלה הכתובים בספר הזה, יתעורר לבבו להרגיל עצמו לילך בדרך הקדוש הישן הזה שדרכו בו אבותינו מעולם ועתיד להתחדש כשיבוא משיח צדקנו, כי רק הוא ימשיך בעולם הדרך הזה שילכו בו כל באי עולם כמו שמבאר ב"לקוטי הלכות" הלכות ראש-חדש הלכה ה' וכמו שמבאר ב'לקוטי מוהר"ן' חלק א' סימן ב', שעקר כלי זינו של משיח הוא התפלה וכל המלחמות שיעשה וכל הכבישות שיקבש הכל משם וגם כל הגאולה העתידה תלויה בזה כמו שכתוב: "בבכי יבואו ובתחנונים אובילים" והשם יתברך ירחם עלינו שנוצח באמת לילך בדרך הקדוש הזה עד שיקים בנו מקרא שכתוב: "והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי" במהרה בימינו אמן.

הנהגות אדוננו מורנו ורבינו הקדוש מוהר"ן זצ"ל, בענין התבודדות כפי מה שכתוב בספרי שבחיו הקדושים: .

בספר "שבחי הר"ן" בתחלתו, בספרי הנהגותיו ויגיעתו בעבודת השם כתוב, עקר עבודתו אשר על ידה זכה למה שזכה היה רק רבוי התפלות והתחנות והבקשות והרצויים והפיוסים שהיה רגיל מאד להתפלל ולהתחנן לפניו יתברך והיה מרצה ומפיס אותו יתברך בכמה מיני תחנות ובקשות שיוצחו ברחמיו לקרבו לעבודתו יתברך ועקר מה שהועיל לו היה התפלות בלשון אשכנז המדבר בינינו, שהיה רגיל מאד ליחד לו איזה מקום שמצא שאין שם בני אדם והיה מפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו, הינו בלשון אשכנז והיה מרצה ומפיס אותו יתברך ומבקש ומתחנן לפניו יתברך בכמה וכמה מיני טענות ואמתלאות שראוי לו יתברך שיקרבו לעבודתו יתברך והיה רגיל בזה מאד והיה מבלה ימים ושנים על זה גם היה מטמין עצמו על גבי בית אביו תחת הגג שהיה שם כמו חדר במחצה של קנים שמחזיקין שם תבן ומספוא, ושם היה מטמין עצמו והיה אומר תהלים והיה צועק בלחש להשם יתברך, שיוצחו לקרבו אליו יתברך.

והכלל שכל המיני בקשות שבעולם שנמצאים באיזה ספר שיהיה מצוי בינינו הכל כאשר לכל לא הניח שום תחנה ובקשה שלא אמרה כמה וכמה פעמים, הן תהלים וספר "שערי ציון" והבקשות הנדפסים בהסדורים הגדולים ושאר מיני בקשות ותחנות ואפלו התחנות הנדפסים בלשון אשכנז-כלם לא הניח מלאמרם והיה רגיל לומר כל התחנות שאחר מעמדות הנדפסים אחר כל יום ויום והוא היה רגיל לומר כל התחנות

כָּלֶם שֶׁל כָּל הַיָּמִים בְּפַעַם אֶחָד גַּם הָיָה רָגִיל לַפְעָמַיִם לומר בְּתֵהֱלִים רק
הַפְּסוּקִים הַמְדַבְּרִים מִתְחַנּוֹת וּבִקְשׁוֹת וּצְעָקָה לַהֲשֵׁם יְתָבְרָךְ וְהָיָה אומר
רק פְּסוּקִים אֵלוֹ וְהִשָּׁאֵר לֹא הָיָה אומר וְהָיָה אומר כָּל הַפְּסוּקִים הָאֵלוֹ
מִכָּל סֵפֶר תֵּהֱלִים בְּפַעַם אֶחָד.

וּמִלְבַּד כָּל זֶה הָעֵקֶר הָיָה מֵה שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל מֵעַצְמוֹ, דְּהֵינּוּ מֵה שֶׁהָיָה רָגִיל
לְדַבֵּר מִלְבַּד לִפְנֵי הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכֶּנֶז, שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל וְטוֹעֵן לִפְנֵי
הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ בְּכַמָּה מִיָּנִי טַעֲנוֹת וּתְחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת שֶׁאָמַר מִדַּעְתּוֹ וּמִלְבַּד
כַּנִּי"ל, שְׂיִזְכָּהוּ הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ לְעִבּוּדְתּוֹ וְזֶהוּ הָעֵקֶר מֵה שֶׁהוֹעִיל לוֹ לְזָכוֹת
לְמָה שֶׁזָּכָה כָּךְ שֶׁמֵעַנּוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּפִרוּשׁ.

וְכַמָּה פְּעָמַיִם הָיָה מְדַבֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ דְּבָרֵי תְחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת מִלְבַּד
וְנִזְדַּמֵּן לוֹ בְּתוֹךְ דְּבוּרָיו טַעֲנוֹת יְפוֹת וּתְפִלוֹת נְכוֹנוֹת וּמִסְדָּרוֹת וְהוֹטְבוֹ
בְּעֵינָיו, וְהָיָה כּוֹתֵבֶם אֲצִלוֹ לְזַכָּרוֹן, לְמַעַן יִהְיֶה רָגִיל לְהִתְפַּלֵּל אוֹתָם גַּם
אֲחֵר-כֵּן, וְכֵן הָיָה רָגִיל בְּעֵנָן זֶה לְדַבֵּר בֵּינּוּ לְבִין קוֹנֵי הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד,
וְכָל תְּפִלוֹתָיו הֵיוּ, שְׂיִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יְתָבְרָךְ, וְהֵיוּ לוֹ טַעֲנוֹת גְּדוֹלוֹת
לַהֲשֵׁם יְתָבְרָךְ עַל זֶה, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה נִדְמָה לוֹ תְּמִיד, שֶׁאֵין מִסְתַּכְּלִין
עָלָיו כָּלֵל וְאֵין שׁוֹמְעִין כָּלֵל, רק אֲדַרְבָּא, נִדְמָה לוֹ, שֶׁמְרַחֵקִין אוֹתוֹ
מֵעִבּוּדְתּוֹ יְתָבְרָךְ בְּכָל מִיָּנִי הַרְחָקוֹת וּיְכַאֲלוּ אֵין רוֹצִין בּוֹ כָּלֵל וּכְלָל כִּי הָיָה
רוֹאֶה, שֶׁחוֹלְפִין וְעוֹבְרִין כְּמָה וְכְמָה יָמִים וְשָׁנִים, וְעֵדִין הוּא רְחוֹק מֵהַשֵּׁם
יְתָבְרָךְ וְלֹא זָכָה עֲדִין לְשׁוּם הִתְקַרְבוּת, עַל כֵּן נִדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁאֵין שׁוֹמְעִין
דְּבָרָיו כָּלֵל וְאֵין מִסְתַּכְּלִין עָלָיו כָּלֵל, רק אֲדַרְבָּא, מְרַחֵקִין אוֹתוֹ בְּכָל מִיָּנִי
הַתְּרַחֲקוֹת מֵעִבּוּדְתּוֹ יְתָבְרָךְ אֶךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה מְחַזֵּק עַצְמוֹ מְאֹד וְלֹא
הֵנִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ וְכַמָּה פְּעָמַיִם הָיָה שֶׁהָיָה נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מִחֲמַת זֶה שֶׁרָאָה,
שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל וּמַעֲתִיר וּמִפְצִיר כָּל כֵּן שֶׁיִּתְקַרֵּב לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ וְאֵין
מִסְתַּכְּלִין עָלָיו כָּלֵל וּמִחֲמַת זֶה נִפֵּל לַפְעָמַיִם בְּדַעְתּוֹ וְלֹא הָיָה מְדַבֵּר עוֹד כָּל
כֵּן בֵּינּוּ לְבִין קוֹנֵי אֵיזָה יָמִים אֲחֵר-כֵּן נִזְכָּר בְּעַצְמוֹ וְהִתְבַּיֵּשׁ בְּעַצְמוֹ עַל
שֶׁהִרְהַר אֲחֵר מִדּוֹתָיו יְתָבְרָךְ, כִּי בְּאֵמַת בְּנֻדְאֵי הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ חֲנוּן וְרַחוּם
וְכוֹי וּבְנֻדְאֵי הוּא רוֹצֶה לְקַרְבוֹ וְכוֹי, וְחִזַּר וְנִתְחַזַּק בְּדַעְתּוֹ וְהִתְחִיל שׁוּב
לְהַעֲתִיר וּלְדַבֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ כַּנִּי"ל וְכֵן הָיָה כְּמָה פְּעָמַיִם.

עוֹד כְּתוּב שֶׁם סִימֵן קִי"ז בְּכַפֵּר אוֹסִינְאֵטִין סָמוּךְ לְעִיר מְעַדְוֶדְוֶקַע שֶׁם
הָיָה דָר חֲמִיו זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וְשֵׁם הָיָה עָקֵר גְּדוּלוֹ וְשֵׁם הוֹלֵךְ נֶהַר גְּדוּל
וְעָלָיו גְּדָלִים קְנֵה-סוּף הַרְבֵּה לְמֵאֹד מְאֹד וְהָיָה דָרְכוֹ בְּקֶדֶשׁ שֶׁל אֲדוֹנָנוּ
מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, זָכָר צַדִּיק לְבִרְכָה, שֶׁהָיָה לוֹקֵחַ לַפְעָמַיִם סְפִינָה קְטַנָּה וְשָׂט
עָמָה בְּעַצְמוֹ לְתוֹךְ הַנֶּהַר הַנִּי"ל אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל הֵיטֵב לְהִנְהִיג
סְפִינָה זֹאת אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה שָׂט עָמָה עַד אַחֲרֵי הַקְּנֵה-סוּף עַד הַמְּקוֹם
שֶׁלֹּא הֵיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ עוֹד וְשֵׁם עָשָׂה מֵה שֶׁעָשָׂה בְּתִפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת אֲשֶׁרֵי
לוֹ, כִּי בְּאֵמַת זָכָה לְמָה שֶׁזָּכָה כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ מִסְפָּרֵי הַקְּדוֹשִׁים.

וּבְסֵפֶר "חֵי-מוֹהַר"ו" כְּתוּב, שֶׁהָיָה רָגִיל לְקַחַת סוּס מִבֵּית חוֹתָנוּ וְרִכֵּב עָלָיו
לְאֵיזָה יַעַר, וְשֵׁם יָרַד מִן הַסּוּס וּקְשָׁרוֹ לְאֵיזָה אֵילָן, וְהוּא הִלֵּךְ לְתוֹךְ הַיַּעַר
לְעִשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ, לְהִתְבּוֹדֵד שֶׁם כְּדָרְכוֹ וְכַמָּה פְּעָמַיִם הִתִּיר עַצְמוֹ הַסּוּס

וּבְרַח לְמִקְוֹמוֹ לְבֵית חוֹתְנּוֹ וּכְשָׂרָאוֹ שֶׁם שֶׁהַסּוֹס בָּא לְבַדּוֹ, הָיוּ דוֹאֲגִים וּמִתְפַּחְדִּים מְאֹד, כִּי אָמְרוּ, שֶׁבּוֹדֵאי נֶפֶל מִהַסּוֹס חָס וְשָׁלוֹם, וְכִמָּה פְּעָמִים נָפְלוּ עָלָיו גְּשָׁמִים גְּדוֹלִים בָּעֵת שֶׁהָיָה בַּיָּעַר, וְאַחֲר־כֵּן בָּא לְבֵיתוֹ שָׁעָה בְּלֵילָה אוֹ יוֹתֵר וְעַיִן לְקֶמֶן (בַּפְּנִים הַסֵּפֶר, אוֹת כ"ח) שֶׁהֶעֱתִיקְתִּי שֶׁם מְשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, אֲשֶׁר בְּמִקְוֹם שֶׁגְּדָלִים עֲשָׂבִים, הֵינּוּ בַשָּׂדֶה אוֹ בַּיָּעַר, טוֹב מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד שֶׁם.

עוֹד שֶׁם סִימֵן קִנ"ד אָמַר, עֵקֶר מֵה שֶׁהִגִּיעַ לְמִדְרַגְתּוֹ הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲנִין פְּרֶאֱסָטִיק שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנּוֹ וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בַּפְּשִׁיטוֹת וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הִגִּיעַ לְמָה שֶׁהִגִּיעַ וְאָמַר אִם הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יַעֲשֶׂה מִמְּנִי מֵה שֶׁאֲנִי עֹתָה (דְּהֵינּוּ חֲדוּשׁ כְּזֶה) הֵייתִי מְזַדְּרִז כָּל כֵּן בְּעִבּוֹדְתִּי, עַד שֶׁמָּה שֶׁהֵייתִי עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בַּשָּׂנָה כְּלָה הֵייתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד, וְהָיָה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד אַחֲרֵי מַעֲלַת הָעֲבוֹדָה בְּבַחֲיַנְתָּ פְּרֶאֱסָטִיק בְּאֵמֶת וְאָמַר אֵי אֵי פְּרֶאֱסָטִיק גַּם אָמַר שֶׁדַּבֵּר עִם כְּמָה צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְאָמְרוּ גַם כֵּן שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמִדְרַגְתְּם כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲנִין פְּרֶאֱסָטִיק שֶׁעֲסָקוּ בְּעִבּוֹדְתָם בַּפְּשִׁיטוֹת גְּמוּר בְּהִתְבּוֹדְדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנּוֹ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה הִגִּיעוּ לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ אֲשֶׁרֵי לָהֶם.

עוֹד שֶׁם סִימֵן קס"ב רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, אָף-עַל-פִּי שֶׁהָיָה לוֹ חֹדֵר מִיַּחַד בְּהַכֶּפֶר שֶׁיֵּשֵׁב בּוֹ לְבַדּוֹ, אָף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה הוֹלֵךְ עַל-פִּי רַב עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּתוֹךְ אֵיזָה יָעַר וְכִיוֹצֵא וְהָיָה מִתְבּוֹדֵד שֶׁם הַרְבֵּה וּפְעַם אַחַת הִלְכְתִּי עִמּוֹ בְּקַהֲלַת-קֹדֶשׁ מְעַדְוֶעְדוֹקַע שֶׁהָיָה דָר שֶׁם בְּתַחֲלָה, וְהִלְכְתִּי עִמּוֹ אָנָּה וְאָנָּה אֲצֵל הַשְּׂדוֹת וְהַהָרִים וְנִטָּה יָדוֹ עַל פְּנֵי הַשְּׂדוֹת וְהַהָרִים וְאָמַר לִי עַל כָּל אֱלוֹ הַשְּׂדוֹת וְהַהָרִים שֶׁאַתָּה רוֹאֶה סָבִיב הָעִיר וְעַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַסְּמוּכִים לְהָעִיר סָבִיב בְּכֻלָּם הִלְכְתִּי וְסָבַבְתִּי כְּמָה וְכִמָּה פְּעָמִים, הֵינּוּ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְבּוֹדֵד שֶׁם בְּכֻלָּם הַמְּקוֹמוֹת הַנִּי"ל וְסִפֵּר לִי שֶׁשָּׁם עַל רֹאשׁ הָהָר יֵשׁ מְקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד, וְשֶׁם בְּרֹאשׁ גְּבוּהוֹ יֵשׁ בְּתוֹכוֹ כְּמוֹ בְּקַעָה וְהָיָה עוֹלָה עַל רֹאשׁ גְּבוּהָ הָהָר וְנִכְנָס לְתוֹךְ הַבְּקַעָה שֶׁבְּתוֹכוֹ וְשֶׁם הָיָה אוֹהֵב מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד כְּמָה פְּעָמִים וּלְפַעְמִים הָיָה הוֹלֵךְ בְּמְקוֹמוֹת אַחֲרִים כְּנִי"ל, וְכָל זֶה הָיָה בְּקַהֲלַת-קֹדֶשׁ מְעַדְוֶעְדוֹקַע שֶׁכְּבָר הָיָה צְדִיק מְפָרָסֵם בָּעֵת שֶׁדָר שֶׁם חוּץ מֵה שֶׁהָיָה מְרַבֵּה מְאֹד בְּהִתְבּוֹדְדוֹת בָּעֵת שֶׁיֵּשֵׁב בְּהַכֶּפֶר וְכְנִי"ל וְכֵן בְּתַחֲלָה כְּשֶׁיֵּשֵׁב בְּמַעְזִיבוֹ וְגַם אַחֲר־כֵּן בָּעֵת שֶׁיֵּשֵׁב בְּזֵלְאֲטִיפָאֲלַע וּפְהָ קַהֲלַת קֹדֶשׁ בְּרֶסֶלֶב בְּכָל יוֹם וְיוֹם הָיָה מִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה וְכִמָּה פְּעָמִים שֶׁהָיָה מִתְבּוֹדֵד כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ.

וּבִסְפָר "חַיֵּי מוֹהַר"וֹן" דָּף י"ז כְּתַב, פְּעַם אַחַת אַחֲרֵי שֶׁנַּעֲשֶׂה מְפָרָסֵם נִסַּע רַבִּי שְׁמַעוֹן עִם רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, דָּרָךְ כְּפָר אוֹסִיֶּאֱטִין שֶׁשָּׁם יָגַע רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, בְּעִבּוֹדְתּוֹ הַגְּדוֹלָה בְּבֵית חוֹתְנּוֹ שֶׁהָיָה דָר שֶׁם, וְנִסַּע עִמּוֹ דָּרָךְ הַשְּׂדוֹת וְכִיוֹצֵא וְהָיָה רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, מִתְגַּעְגַּע מְאֹד וְאָמַר, כְּמָה הָיָה טוֹב לְפָנֵי בְּכָאוֹ, כִּי בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה הִרְגַּשְׁתִּי טַעַם גּוֹן עֵדוֹן כִּי שֶׁם בְּאֱלוֹ הַדְּרָכִים הָיָה רָגִיל לֵילֵךְ וּלְהִתְבּוֹדֵד וְהָיָה מִצַּר וּמִתְגַּעְגַּע מְאֹד וְאָמַר הֲלֹא כֵּאֵן הָיָה טוֹב לְפָנֵי מְאֹד וְלָמָּה לִי הַפְּרָסוּם שֶׁל עֲכָשׁוֹ גַם עוֹד פְּעַם אַחַת סִפֵּר בְּפָנֵי שְׂבִיחָתוֹ בִּימֵי נְעוּרָיו כְּשֶׁהָיָה מִתְבּוֹדֵד בְּאֵיזָה מְקוֹם בַּיָּעַר אוֹ בַּשָּׂדֶה,

כְּשֶׁחֲזַר מִשָּׁם הָיָה כָּל הָעוֹלָם חֹדֵשׁ בְּעֵינָיו וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי וְלֹא הָיָה הָעוֹלָם נִרְאָה בְּעֵינָיו כְּלָל כְּאִשֶּׁר מִקֶּדֶם.

עוֹד שָׁם בִּישִׁחוֹת הַרְ"ן" סִימָן קס"ג סִפֵּר לִי אִישׁ אֶחָד מִזְּלֹאֲטִיפָאֲלֶע שֶׁבְּהִיּוֹתוֹ יוֹשֵׁב רַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה בְּזֹלֹאֲטִיפָאֲלֶע, פֶּעַם אַחַת בְּקִיץ הַתְּפִלָּל רַבְּנוֹ, זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, בְּבִקֻּר הַשָּׂפָס וְאַחֲרֵי כֵן שָׁלַח אֶת בֵּיתוֹ הַיְלָדָה שָׂרָה וְתַחֲנִיָּה וְקָרְאָה אוֹתוֹ לְבוֹא לְרַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה וְאָמַר לוֹ רַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, לֵךְ עִמִּי לְטִיֵּל וְהִלֵּךְ עִמּוֹ חוּץ לְעִיר וְהִלֵּךְ בֵּין הָעֵשְׂבִים וְכוּ', אַחֲרֵי כֵן הִלְכוּ יוֹתֵר וּבָאוּ סְמוּךְ לָהֶר אֶחָד (שְׁקוֹרִין מֵאֲגִילָא) שֶׁהָיָה שָׁם סְמוּךְ לְעִיר וְשָׂאֵל אוֹתוֹ מֵה זֵאת, וְסִפֵּר לוֹ הָאִישׁ עֲנִן אוֹת הַמֵּאֲגִילָא וְאָמַר לוֹ שְׂיִלְךָ עִמּוֹ לְשָׁם וְנִכְנַס לְשָׁם וּכְשֶׁנִּכְנַס לְשָׁם לֹא נִרְאוּ לְחוּץ כְּלָל, כִּי הָהָר הַנִּי"ל הָיָה חָלוּל בְּתוֹכוֹ וְעַמֻּק קֶצֶת בְּתוֹכוֹ וְנִכְנַס לְשָׁם רַבְּנוֹ, זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, עִם הָאִישׁ הַנִּי"ל וַיֵּשֶׁב רַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, שָׁם עַל הָאֶרֶץ וְלָקַח מִבֵּית יָד שְׁלוֹ סֵפֶר "שְׁעָרֵי צִיּוֹן" וְהִתְחִיל לֹמַר וּבִכָּה מְאֹד מְאֹד וְהָיָה אוֹמֵר לְהִלְכוּ מִדָּף לְדָף וּבִכָּה הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד בְּלִי הַפְּסֵק וְהָאִישׁ עָמַד אֲצֵלוֹ וְהִחֲזִיק הַצּוּבִיץ שְׁלוֹ וְעָמַד מִשְׁתוֹמֵם וְרָאָה בְּכִיתוֹ הַגְּדוּלָּה מְאֹד וְשָׁהָה זְמַן הַרְבֵּה בְּזָה וְכִאֲשֶׁר פָּסַק מִלְּבַכּוֹת צָנָה עַל הָאִישׁ הַנִּי"ל שְׂיִלְךָ וַיִּסְתַּכַּל בַּחוּץ הֵיכָן הַיּוֹם עוֹמֵד וַיֵּצֵא וְרָאָה שְׁכָבֵר פְּנֵה הַיּוֹם וְהִשְׁמֵשׁ נוֹטָה לְשָׁקֵעַ וְכָל כֵּן הִתְמַהֵמָה בְּבִכְיָתוֹ קְרוֹב לַיּוֹם שֶׁלֹּם בְּקִיץ בְּלִי הַפְּסֵק וְכוּ'.

עוֹד שָׁם סִימָן קס"ד גַּם כְּשֶׁיֵּצֵא לְקַהֲלַת קֹדֶשׁ אוֹמְאָן שֶׁהָיָה סְמוּךְ מְאֹד לְהַסְתַּלְקוֹתוֹ כְּמוֹ חֲצִי שָׁנָה וַיְכַבֵּר זָכָה לְמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה שֶׁלֹּא זָכָה בָּהּ אָדָם מֵעוֹלָם כְּמִבְּאֵר כְּבֵר, גַּם שָׁם הָיָה לוֹ הַתְּבוּדָּדוּת הַרְבֵּה מְאֹד וּפְעַם אַחַת נִכְנַס הַבַּעַל הַבֵּית שְׂדֵר רַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, אֲצֵלוֹ בְּשִׁכְנוֹת שָׁם בְּאוֹמְאָן וְשָׁם הָיָה לְרַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, חֹדֶר מִיְחָד שֶׁהָיָה לְבַעַל-הַבֵּית תְּפִיסַת יָד בּוֹ וְנִכְנַס הַבַּעַל הַבֵּית פְּתָאם לְאוֹתוֹ הַחֹדֶר וּמִצָּא אֶת רַבְּנוֹ זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, שֶׁהָיָה שׁוֹכֵב בְּפִשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלָיִם עַל הָאֶרֶץ אֶף-עַל-פִּי שֶׁהָיָה אֵז חָלוּשׁ מְאֹד מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר אֲשֶׁר חִיּוֹתוֹ הָיָה בְּנִס וְכִמְעַט שֶׁנִּגְוַע בְּכָל עֵת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא עָזַב דְּרָכּוֹ הַטּוֹב עַל-פִּי פְּשִׁיטוֹת עַד הַשְּׁעָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁנִּסְתַּלַּק לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה אֲשֶׁרֵי לוֹ.

וְשִׁמְעֵתִי שְׁאֵמַר בְּסוּף יָמָיו, אִם הֵייתִי יוֹדֵעַ מִקֶּדֶם בִּימֵי נְעוּרַי כְּמוֹ שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ עֵתָהּ מֵה שְׂיִכּוֹלִין לְזָכוֹת עַל-יְדֵי הַתְּבוּדָּדוּת לֹא הֵייתִי מְאֻבָּד וּמִפְּסִיד אֶת גּוֹפִי הַיָּקָר כָּל כֵּן בְּתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים.

וְהַכֵּלָל - כִּי לְעוֹלָם לֹא נָח וְלֹא שָׁקֵט אֶפְלוּ בִימֵי גְדֻלָּתוֹ אֶף-עַל-פִּי שֶׁזָּכָה בְּהַשְׁגוֹת אֱלֹהוֹת לְמִדְרָגָה גְּבוּהָה וְעֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הִסְתַּפֵּק עֲצָמוֹ בְּזָה וְטָרַח וַיִּגַע בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה וְכוּ' וְהַרְבֵּה בְּתַפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים וּבְהַפְצָרוֹת וּבְבִקְשׁוֹת רַבּוֹת וּבְגַעְנוּעִים וְכִסּוּפִין גְּדוּלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁבָּא לְהַשְׁגָּה וּמִדְרָגָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה וְאַחֲרֵי כֵן תִּכְרָף מִשְׁזָכָה לְזֵאת הַהַשְׁגָּה וְהָיָה קֶצֶת בְּשִׁמְחָה, וְאַחֲרֵי כֵן תִּכְרָף כְּשֶׁזָּכָה לְזָה שְׂכַח כָּל הָעֵבֶר וְחֲזַר וְהִתְחִיל מִחֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁמִּתְחִיל לִילֵךְ בְּקִדְשׁתּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְלִפְעָמִים הֵינּוּ שׁוֹמְעִין מִפִּי הַקֹּדֶשׁ בְּפִרוּשׁ שְׁאֵמַר בְּלִשׁוֹן הַשְּׁתוֹקְקוֹת וְכִסּוּפִים אִיךְ

זוכים להיות יהודי, ואמר זאת בתמימות גדול כאלו לא התחיל עדין כלל והרבה להפציר את השם יתברך ברצויים וכסופים וטענות, עד שזכה להמדרגה הגבוהה ממנו.

וכן היה כל פעם עד שבסוף הגיע למדרגה גבוהה כזו שאי אפשר בתוך הגוף להשיג יותר בשום אופן, ועל כן היה מכרח להסתלק אז "איך וואלט שוין גיגערין דאס העמדיל אויס גיטאהן, ווארין איך קאן אויף איין מדרגה ניט שטעהן" [הייתי כבר פושט את כתנתי, כיון שאיני יכול לעמד על מדרגה אחת], ואף-על-פי שזכה למה שזכה אף-על-פי-כן היה התפלה והתבודדות שלו בינו לבין קונו ברוח נמוכה ובלב נשבר בפשיטות ובתמימות כמו שכתוב בספר 'חיי מוהר"ן', אשר פעם אחת שאל אותו אחד מבני הנעורים הקטנים איך להתבודד ולמד אותו לומר לפני השם יתברך: רבונו של עולם: רחם עלי וכו' כי היתכן שיעברו ימי בהבל כזה וכי בשביל כך.

נוצחתי (ובלשון אשכנז היתכן אז עס זאל מיר אזוי אועק געהן דיא ועלט בין איך דען פון דעסט ועגין באשאפין גינארין וכו') אחר-כך, באיזה עת, עמד זה האיש אחר כתלי רבנו זכרוננו לברכה, ושמע שרבנו, זכרוננו לברכה בעצמו שפך את לבו לפני השם יתברך בדבורים כאלו.

וכן אחר שאמר אדוננו מורנו ורבנו, זכר צדיק לברכה, את המאמר תעיתי כשה אובד וכו' ב"לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן ר"ו שפרש שם, שהשם יתברך דרכו לקרות את האדם תכף כשרואה שהוא תועה מדרך השכל, יש שקוראו ברמיזה ויש בקריאה ממש ויש שבועט בו ומכהו, כי אורייתא מכרזת קמיהו עד מתי פתיים תאהבו פתי והתורה היא השם יתברך בעצמו, שהוא קורא אותם ומבקשם שיחזרו אליו, ועל כן כשעדין לא נטה הרבה מדרך הישר, אז אפשר לו בקל לשוב, מחמת שהוא מכיר עדין את קול השם יתברך והתורה ורגיל בו, כי זה סמוך היה אצל השם יתברך והיה שומע קולו קול התורה ועדין לא שכח את הקול ועל כן אפשר לו בקל לשוב, והוא כמשל הרועה כאשר שה אחד תועה מהדרך אז תכף הוא קורא אותו, וכשהשה עדין לא תעה הרבה מהדרך אזי הוא מכיר הקול והולך אחריו תכף, אבל כשכבר נטה הרבה מהדרך אז כבר שכח את קול הרועה ואינו מכיר בו וגם הרועה מתיאש עוד מלבקשו מחמת שזה זמן רב שהלך ותעה מאתו, כן כשכבר האדם האריך זמן חס ושלום ברשעו ונטה ותעה הרבה מדרך הישר לאלו הדרכים המקלקלים והתועים אז קשה לו לשוב וזה תעיתי כשה אובד, הינו שתעיתי מדרך הישר כשה אובד הנוטה מהדרך כנ"ל, על כן אני שואל מלפניך בקש עבדך כי מצוותיך לא שכחתי, הינו שתמהר לבקשני תכף כל זמן שאני זוכר ולא שכחתי עדין את קול מצוותיך וכו', עין שם וכתוב בספר "חיי מוהר"ן" שבשעה שגלה אדוננו מורנו ורבנו, זכר צדיק לברכה, את המאמר הזה, אמר לתלמידו הקדוש הרב רבי נתן, זכר צדיק וקדוש לברכה, שזה המאמר הוא עכשו בעתים הללו ההתבודדות שלו.:

וְאִם יָדַעְתָּ וְשָׁמַעְתָּ קִצְתָּ מִגְדֹּל נִפְלְאוֹת יִגִּיעַתּוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם מִיָּמֵי נְעוּרָיו מִמֶּשׁ (כַּמְבֹּאֵר קִצְתָּ בַּסְּפָרִים "שִׁיחוֹת הַר"ו" ו"חֵי מוֹהֵר"ו") וְגֹדֶל נִפְלְאוֹת הַשְּׁגָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְהַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלְאָה מְאֹד, בְּיָדוּעַ וְכַמּוּבֵן קִצְתָּ לְכָל מַעֲיָן בַּסְּפָרִיו הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר זָכוּ הָעוֹלָם לְהֵנוֹת מֵהֶם לְבַד מִשָּׂאֵר חֲבוּרָיו הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר לֹא זָכוּ הָעוֹלָם לְהֵנוֹת מֵהֶם כְּמוֹ הַסְּפָרִים אֲשֶׁר פָּקַד לְשַׂרְפָּם וְהַסְּפָר הַגָּנוּז שֶׁלוֹ בְּבַחֲיִנַת וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב לִגְנוֹז כַּמְבֹּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר מִזֶּה לְבַד מִתַּעֲלוּמוֹת חֲכָמָה שְׂזָכָה לְהַשִּׁיג אֲשֶׁר לֹא זָכִינוּ לֵידַע מֵהֶם אֲפֹלוּ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה וְהַיְדִיעָה לְבַד, וְאַחֲרֵי כֵן אֵלֶּה נִכְנַס בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם בְּתַמִּימוֹת אֲמַתִּי כֹּל כֶּךָ עַד שֶׁהִתְבּוֹדַד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֹבֵד וְכוּ', וּבְאַפֵּן הַמְּבֹאֵר בְּמֵאמְרוֹ זֶה הַנִּי"ל וּבִבְדֹאֵי אִם תִּתְבּוֹנֵן בְּזֶה תִּתְפַּלֵּא מְאֹד עַל גְּדֹל תַּמִּימוֹת צְדָקָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, אֵךְ בְּאֵמַת הֲלֹא פְּסוּק זֶה עֲצָמוֹ אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּסוּף תַּמְנִינָא אֲפִי שְׁיֵשׁ בּוֹ סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִשְׁגָּבִים מְאֹד וְכוּן בְּכָל מִזְמוּרֵי תַּהֲלִים שְׂפָלָם מְלֵאִים סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, וּמִי לֹא יָדַע וַיֵּאמֵן גְּדֹל מַעֲלַת וּמְדַרְגַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אָמַר עַל עֲצָמוֹ תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֹבֵד וְכוּ', כִּי לְגִדְלָתוֹ יִתְבַּרְךָ אֵין חֶקֶר, וְכוּן גְּדֹל בְּכִיתוֹ שֶׁל אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, זְכָר צְדִיק לְבִרְכָּה, לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אֵי אֲפֹשֶׁר לְבֹאֵר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, אֵךְ בְּקִצְרָה אֲעֵתִיק כַּמָּה דְּבָרִים מִשִּׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת.

בַּסְּפָר "שִׁבְחֵי-הַר"ו" כָּתַב שְׁסִפֵּר, אֲשֶׁר כָּל לַמוֹדוֹ בָּא לוֹ בִּיגִיעָה גְּדוֹלָה וּבִתְחִלָּה הָיָה לוֹמֵד מִשְׁנֵיּוֹת, וְלֹא הָיָה מִבִּין לַמוֹדוֹ, וְהָיָה בּוֹכָה הַרְבֵּה מְאֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, שְׁיֵאִיר עֵינָיו בְּתוֹרָתוֹ, עַד שְׂזָכָה שְׁיִוְכַל לְלַמֵּד מִשְׁנֵיּוֹת וְכוּן אַחֲרֵי-כֶּךָ כְּשֶׁלְּמַד גְּמָרָא, בְּתַחֲלָה לֹא הָיָה מִבִּין גַּם כֵּן, וְהָיָה בּוֹכָה גַּם כֵּן הַרְבֵּה מְאֹד, עַד שְׂזָכָה לְהַבִּין, וְכוּן אַחֲרֵי-כֶּךָ כְּשֶׁנִּתְגַּדֵּל וְהִתְחִיל לַעֲסֹק בְּלַמוּד הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבֵי הָאֲר"י, זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, הָיָה בּוֹכָה גַּם כֵּן הַרְבֵּה מְאֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, עַד שְׂזָכָה לְהַבִּין בְּכָל מָקוֹם שְׂלַמַּד עַל-יְדֵי תַּפְלָתוֹ וּבְכִיתוֹ כַּנִּי"ל, עֵינֵי שֵׁם וּמִזֶּה נִרְאָה, אֲשֶׁר גַּם מִיָּמֵי יְלָדוּתוֹ הָיָה רָגִיל הַרְבֵּה מְאֹד לְבָכוֹת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל עִבּוּדָה בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם.

וְכוּן כְּתוּב בַּסְּפָר "חֵי-מוֹהֵר"ו", שֶׁבְּהִיוֹתוֹ עֲדִין יָלַד קָטָן כְּפוֹן שֵׁשׁ שָׁנִים, הָיָה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד לְקַבֵּל שִׁבְתָּ בְּקִדְשָׁה גְּדוֹלָה כְּרֵאוֹי וְהִלָּךְ לְמִרְחָץ בְּעָרֵב שִׁבְתָּ סָמוּךְ אַחֲרֵי חֲצוֹת הַיּוֹם מִיָּד וְטָבַל אֶת עֲצָמוֹ בְּזֵרִיזוֹת וּבָא תַּכְף לְבֵיתוֹ וְלָבַשׁ בְּגָדֵי שִׁבְתָּ וְנִכְנַס לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ וְהִלָּךְ אֵנָה וְאַנָּה וְרָצָה לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו קִדְשֵׁת שִׁבְתָּ וּנְשָׁמָה יִתְרָה וְהָיָה חֲפָץ לְרֵאוֹת אֵיזָה דְּבַר, אֵךְ לֹא רָאָה כָּלֵל וּבְתוֹךְ כֶּךָ הִתְחִילוּ לְכַנֵּס אֲנָשִׁים לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ, וּבָא אֵיזָה אִישׁ חָשׁוּב וְעָמַד אֲצֵל שְׂלַחְנוֹ שְׂמֵת־פִּלְל, שְׂקוּרִין בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנֹז שְׂטַעֲנֵדֵר, וְהִתְחִיל לוֹמַר שִׁיר-הַשִּׁירִים, וְהִלָּךְ הוּא זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, וְהַכְּנִיס רֵאשׁוֹ לְמִטָּה בְּתוֹךְ הַשְּׂטַעֲנֵדֵר, וּמְחַמַּת שְׁהָיָה עֲדִין יָלַד קָטָן, לֹא הִקְפִּידוּ עָלָיו, וְהָיָה מִנַּח שֵׁם וְהִתְחִיל לְבָכוֹת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וּבְכָה מְאֹד בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ כַּמָּה שְׁעוֹת עַד הָעָרֵב, עַד שֶׁעֵינָיו נִעְשׂוּ נְפוּחוֹת (שְׂקוּרִין גִּישׁוּאֵלִין) וְאַחֲרֵי-כֶּךָ פָּתַח אֶת עֵינָיו, וְנִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא רֹאֶה אֵיזָה אוֹר, מְחַמַּת שְׂכָבֵר נִדְלָקוֹ הַנְּרוֹת, וְעֵינָיו הָיוּ סְתוּמוֹת כֹּל כֶּךָ מִבְּכִיָּה, וְאֵז נִתְקַרֵּר דַּעְתּוֹ קִצְתָּ, עֵינֵי שֵׁם.

וכן אחר-כך כשנתגדל לא עזב דרכו הקדוש הזה, כמו שהעתיקתי לעיל, אשר גם בהיותו יושב בזלאטיפאלע אחרי בואו מארץ- ישראל, הלך להתבודד חוץ לעיר עם עוד איש אחד ובכה מאד אז לפניו יתברך, עד שנתמהמה בבכיתו קרוב ליום שלם בקיץ בלי הפסק ושמעתי מאבי מורי זכרונו לברכה, אשר פעם אחת ישב אדוננו מורנו ורבנו, זכר צדיק לברכה בחדרו ובכה כל כך הרבה מאד לפני השם יתברך, והדמעות ירדו מעיניו על הארץ, עד שנתלחלח הארץ כל כך מהדמעות, עד שנדבק עקב המנעל שלו אל הארץ מחמת לחלוחית הדמעות.

וכן עוד שמעתי ממנו אשר פעם אחת בימי הספות הקדושים כשהקיף אדוננו מורנו ורבנו, זכר צדיק לברכה, את הבימה בהאתרוג ומיניו ראו אנשיו אחר-כך על הקרקע במקום שהלך סביב הבימה שנתלחלח הקרקע מהדמעות שלו ששפך אז בעת הקיפו את הבימה.

וכתוב בספר "שיחות הר"ן" אשר פעם אחת נתן הטלית הישן שלו במתנה לאחד מגדולי מקרבו ואמר לו: הנהר מאד לכבד הטלית הזה, כי כמו מספר שערות שיש בהטלית כל כך דמעות שפכתי לפני השם יתברך עד שידעתי מהו טלית, ואמר אשר בכל עת שהוא מגלה תורה, הוא בוכה קדם וגלה על זה סוד נפלא בספרו הקדוש "לקוטי- מוהר"ן", חלק א' סימן רס"ב, וכן כתב שם, כי ממעינות התורה שמחדשים, נובעים מהם נהרות, ובאים הסטרא אחרא והחיצונים לשתות מאלו הנהרות ועל כן צריכין לבפות קדם שמחדשים בתורה, ואז נעשה מהבכי נהרות בבחינת: "מבכי נהרות חבש", עין שם ברש"י ואז הסטרא אחרא והחיצונים שותים מאלו הנהרות שנעשו מהבכי, ועל-ידי זה אין להם שום יניקה מהחדושים דאורייתא ועל כן נקרא חבור ההלכות והחדושים בשם "מסקנת" בבחינת: "ושקני בבכי מסכתתי", כי צריך למסך את משקה החדושים בבכי וזה בחינת "על נהרות בבל", בחינת הנהרות שנעשים מהחדושים הפלולים בתלמוד בבלי "שם ישבנו", בחינת הישיבות הקדושות, ששם לומדים אלו החדושים "גם בכינו", כי צריך לבפות מקדם פני"ל עין שם.

וכן היה הולך תמיד בלב נשבר מאד ולא היה רגיל בפנים שוחקות ושמענו שמחמת שמשפחתו משפחת הבעל-שם-טוב זכרונו לברכה, באה ממלכות בית דוד כידוע להעולם על כן גם זרעו על-פי רב הם הולכים בלב נשבר מאד, כי דוד המלך, עליו השלום, יסד ספר תהלים שרבו הוא דברי כבושים היוצאים מלב נשבר, כי כל דבריו הם רק צעקות ותחנונים בלב נשבר מאד, על כן גם זרעו עתה יש להם לב נשבר על-פי רב אבל לנו הזהיר מאד להיות בשמחה תמיד ואמר כי אנשים כערבכם יכולים לבוא מלב נשבר לעצבות חס ושלום, על כן צריכין ליחד איזה שעה ביום שיהיו לו לב נשבר ולפרש שיחתו לפניו יתברך, אבל שאר כל היום פלו יהיה רק בשמחה ועל-ידי השמחה בנקל לו ליחד שעה ביום לשבר את לבו לפניו יתברך, אשרי מי שיזכה לילך בדרכים והנהגות אלה אז בודאי יזכה

פתיחה

כָּבֵר הִבֵּאתִי לְעִיל בְּהַקְדָּמָה, אֲשֶׁר כָּל אֲבוֹתֵינוּ וּנְבִיאֵינוּ וְחַכְמֵינוּ הִקְדוּשִׁים, זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, כָּלֵם הִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה לְהִרְבּוֹת בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּגִים וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתָם לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָה אֲשֶׁר עָבַר עֲלֵיהֶם, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ צָרִיד גַּם כֵּן לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיְשׁוּן הַזֶּה וְרַק עַל-יָדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַחַיִּי עוֹלָם וְלִהְיוֹת שְׂיַדְעֵתִי שְׂנַמְצָאִים קִצַּת אֲנָשִׁים הַמְהַפְּכִים אֶת הָאֲמֶת וְאוֹמְרִים אֲשֶׁר לְאִישׁ הָעוֹמֵד בְּמִדְרָגָה פְּחוּתָה אֵין רְאוּי לְעַסֵּק בְּהַתְּבוּדוֹת לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַקְשׁוֹ שְׂיִקְרְבוּ לְעַבֹּדְתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק הָעֲנָן הַזֶּה שֶׁיֵּד לְגִדּוּלֵי הַצְדִּיקִים לְכֵן אֲמַרְתִּי לְהַצִּיג פֶּה בְּתַחֲלַת הַסֵּפֶר אֶת הַמְּאָמֵר הַנִּדְפָּס בְּתַחֲלַת סֵפֶר "לְקוּטֵי הַלְכוּת" אַרְח חַיִּים הַמְתַּחִּיל מִהַלְכוּת שְׁבֵת אֲשֶׁר בּוֹ יוֹכִיחַ מִדְּבָרֵי חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה הַקְדוּשִׁים הַפּוֹדֵד דְּעַתָּם, רַק אֲדַרְבָּא, כָּל מָה שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ רַחוּקוֹ בְּיוֹתֵר מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צָרִיד לַחֲזֹק עַצְמוֹ בְּזֶה בְּיוֹתֵר.

אֵינָא בְּמַסְכַּת עֲבוּדָה זָרָה ה': תִּנּוּ רַבְּנָן, מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבְסָ זֶה לָהֶם לִירְאָה אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּפּוּיֵי טוֹבָה בְּנֵי כְּפּוּיֵי טוֹבָה, בְּשַׁעָה שֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבְסָ זֶה לָהֶם הָיָה לָהֶם לֹאמֹר תֵּן לָנוּ אֶתְּהָ וְכוּ', אֵף מֹשֶׁה לֹא רָמְזָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא לְאַחַר אַרְבָּעִים שָׁנָה, שְׁנֵאֲמַר: וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָר וְגו' וְלֹא נָתַן ה' לָכֶם לֵב לְדַעַת, אָמַר רַבֵּה שְׁמַע מִנֶּה לֹא קָאֵי אֲנִשׁ אֲדַעֲתָה דְרַבֵּה עַד אַרְבָּעִין שָׁנָן .

רש"י

לֹא רָמְזָה לְתוֹכָהּ זֹו אֶלָּא לְאַחַר אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב אָמַר לָהֶם, וְלֹא נָתַן לָכֶם לֵב לְדַעַת שֶׁתְּהִיּוּ יוֹדְעִים לְשָׁאֵל מִה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלְמָא אֵף מֹשֶׁה רַבְּנָן, עָלֵיו הַשְּׁלוֹם, לֹא נִזְכַּר לְתַת עַל לְבוֹ דְּבַר זֶה עַד אַרְבָּעִים שָׁנָה: שְׁמַע מִנֶּה לֹא קָאֵי אֲנִשׁ אֲדַעֲתָה דְרַבֵּה לְדַעַת סוּף דְּעַתוֹ וְתַבּוּנָתוֹ עַד אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁהָרִי מֹשֶׁה לֹא רָמְזָה לְיִשְׂרָאֵל עַד אַרְבָּעִים שָׁנָה.

וְכַתְּבוּ הַתּוֹסָפוֹת עַד אַרְבָּעִים שָׁנָה לֹא קָאֵי אֲנִשׁ וְכוּ', פִּרְשׁ רַש"י שֶׁאֵף מֹשֶׁה לֹא נִזְכַּר וְאִם תֵּאמַר אֲמַאי כְּעַס מֹשֶׁה עַל יִשְׂרָאֵל הֲלֹא גַם הוּא לֹא נִזְכַּר וַיֵּשׁ לֹאמֹר שֶׁלְפִי שֶׁהוּא לֹא הָיָה צָרִיד לְתַפְלָה זֹו לֹא נָתַן לֵב עַד אַרְבָּעִים שָׁנָה

דָקָם אֲדַעְתָּה דְרַבְּהָ, אָבֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ צָרִיכִים לְתַפְלָה זֹה הָיָה לָהֶם לְהִתְבּוֹנֵן מֵאוֹתָהּ שֶׁעָה שֶׁהָרִי כָּבֵד חֲטָאוּ בְּעֵגֶל וּבַמְרַגְלִים, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְכַתֵּב הַמְהַרְשֵׁ"א בְּאַגְדוֹת בְּדַבּוּר הַמִּתְחִיל הָיָה לָכֵם לוֹמַר תָּנוּ וְכוּי הַגֵּם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, הַכֵּל בְּיַדִּי שְׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאֵת שְׁמַיִם מְכַל מְקוֹם פְּשִׁיטָא דְבִיד הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ- הוּא לְהַטוֹת לֵב בְּנֵי אָדָם לְטוֹבָה דְכַמְּה כְּתוּבִים מוֹרִים עַל זֶה.

וּמְכַל זֶה מְבַאֵר לְעֵין הָאֱמֶת כִּמְה מוֹהִירִים חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, עַל הַתְּבוּדוֹת, דְּהֵינּוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוּ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו שִׁיחְתּוּ לָנוּ יִרְאֵת שְׁמַיִם לְבִלְתִּי נַחֲטָא, אָף-עַל-פִּי שֶׁהַכֵּל בְּיַדִּי שְׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאֵת שְׁמַיִם, אָף-עַל-פִּי-כֵן הַכֵּל בְּיָדוֹ וְצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ דִּיקָא עַל זֶה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר הַיֵּטֵב בְּגִמְרָא הַזֹּאת שֶׁמִּשֶׁה הַתְּרַעַם עֲלֵיהֶם מֵאֵד וְקָרָא אוֹתָם כְּפִוּיֵי טוֹבָה עַל שֶׁלֹּא אָמְרוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּנוּ לָנוּ אֶתְּהָ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ תָּנוּ לָהֶם יִרְאֵת שְׁמַיִם וְכַמְבַּאֵר שֶׁם בְּמַהְרֵשֵׁ"א הַנִּ"ל.

אָבֵל צָרִיכִין לְהַכְנִיס עֲצֻמוֹ מֵאֵד מֵאֵד בְּהַלְמוּד שֶׁל הַתְּבוּדוֹת, דְּהֵינּוּ לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד תָּנוּ לָנוּ אֶתְּהָ יִרְאֵת שְׁמַיִם, וְלְבִלִּי לִפְל בְּדַעְתּוֹ בְּשׁוּם אִפְּן עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, שֶׁם שֶׁאָף מִשֶׁה לֹא רְמַזָּה לָהֶם כִּי אִם בְּסוּף אַרְבָּעִים שָׁנָה, כִּי אֵין אָדָם עוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבּוֹ עַד אַרְבָּעִים שָׁנָה.

רְאֵה וְהָבֵן הַיֵּטֵב כִּמְה צָרִיכִין לְעַסֵּק בְּזֶה לְהָבִין סוּף דַּעְתָּם שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, שֶׁהִזְהִירוּ אוֹתָנוּ עַל זֶה כִּי הַבַּעַל דְּבַר מַחְלִישׁ מֵאֵד דַּעְתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּאֵלוֹ עָלָיו לֹא כּוֹנֵן רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, לְפִי עֲכִירַת מַעֲשָׂיו וְקִשְׁיוֹת עֲרְפוֹ וְכוּי אָבֵל בְּאֱמֶת אֵינוֹ כּוֹ, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה שְׁנַבִּין בְּעֲצֻמְנוֹ סוּף דַּעְתּוֹ שֶׁרְצוֹנוֹ וְחִפְצוֹ שְׁנַבְקֵשׁ אוֹתוֹ תָּמִיד, תָּנוּ לָנוּ אֶתְּהָ לֵב טוֹב וְכִשֵּׁר לִירְאָה אֶת שְׁמֵךְ.

וְעֵין הַיֵּטֵב בְּתוֹסְפוֹת הַנִּ"ל מֵה שֶׁכְּתוּבוֹ בְּתֵרוּצָם שֶׁמִּשֶׁה בְּעֲצֻמוֹ לֹא שֶׁם לְבוֹ כָּל כֶּף לָזֶה כִּי הָיָה צָדִיק גְּדוֹל וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לְתַפְלָה זֹה, אָבֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁרָאוּ שֶׁכָּבֵד נִכְשְׁלוּ בְּעִבְרוֹת גְּדוֹלוֹת בְּעֵגֶל וּבַמְרַגְלִים הָיָה לָהֶם לְהַכְנִיס עֲצֻמָּם לְכוֹן דַּעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁרְצוֹנוֹ, שֶׁיִּבְקֶשׁוּ אוֹתוֹ שִׁישְׁמְרֵם מִעִבְרוֹת וְשֶׁהוּא יִתְּנוּ לָהֶם יִרְאֵת שְׁמַיִם שֶׁזֶה עֲנִין תָּנוּ לָנוּ אֶתְּהָ הַנִּ"ל.

וְהָרִי מְבַאֵר בְּתוֹסְפוֹת הַנִּ"ל הַפּוּדַת הַדַּעַת שֶׁל קִצַּת הַמְהַרְשֵׁ"א אֶת הָאֱמֶת שֶׁאוֹמְרִים, שֶׁאֵין רְאוּי לְעַסֵּק בְּהַתְּבוּדוֹת לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוּ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כִּי אִם גְּדוֹלֵי הַצְּדִיקִים, אָבֵל לֹא בְּנֵי הַנְּעוּרִים וּבַפֶּרֶט אֲנָשִׁים מְגַשְׁמִים וְכוּי וְהָרִי מְבַאֵר בְּתוֹסְפוֹת הַנִּ"ל הַפּוּדַת מִמֶּשׁ שֶׁאֲדַרְבָּא, מִשֶׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, לֹא הָיָה צָרִיךְ לָזֶה כָּל-כֶּף כִּי הָיָה צָדִיק גְּדוֹל, אָבֵל עַל יִשְׂרָאֵל דִּיקָא הַקְפִּיד מֵאֵד מֵאֵחַר שֶׁיִּדְעוּ אֶת מְדַרְגָּתָם הַפְּחוּתָהּ, מִחֲמַת זֶה דִּיקָא הָיוּ צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מֵאֵד בְּהַתְּבוּדוֹת וּלְהָבִין הַיֵּטֵב סוּף דַּעְתּוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁאָף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עֲצֻמוֹ אוֹמֵר מִי יִתְּנוּ וְכוּי שֶׁנִּרְאָה מְזֶה שֶׁאֵין הַדְּבַר בְּיָדוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, הַכֵּל בְּיַדִּי שְׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאֵת-

שמים אף-על-פי-כן רצונו שנבקש אותו תן לנו אתה שזה הוא ענין ההתבודדות לפרש שיחתו בינו לבין קונו ולהתחנן ולבקש מלפניו על נפשו שיתן לו ברחמיו וראת שמים לבל יחטא עוד וכו' כי באמת לאמתו הכל בידו יתברך כמו שכמה פסוקים ומאמרי חכמינו זכרונם לברכה, מורים על זה וכמו שכתוב במהרש"א הנ"ל רק שרצונו יתברך דיקא לבקש אותו על זה וזה בעצמו פונת מי יתן והיה לבבם, הינו שישמחו לבם היטב לזה לבקש ולהתחנן לפניו יתברך תמיד על זה ולומר תן לנו אתה וכו', ואז בודאי יזכה אותם השם יתברך ליראת שמים ולכל טוב ועין היטב בגמרא הנ"ל ותבין כמה וכמה רצון השם יתברך שכל אחד מישראל יבקש אותו על יראת שמים, שזה הוא ענין ההתבודדות שהזכירנו אדונינו מורנו ורבנו, זכר צדיק לברכה, פעמים אין מספר אשרי שיאחו בזה.

ועין בספר "עלים לתרופה", (ממורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, מכתב ר"ב) שכותב שם גם כן, אשר מי שהוא במדרגה פחותה, צריך לחזק עצמו ביותר בהתבודדות לפרש שיחתו לפניו יתברך ואדרבא, דבוריו של איש הנמוך מאד על- ידי מעשיו שאינם הגונים, יקרים אצלו יתברך יותר ויותר וכותב שם בזה הלשון: חזק, בני, וחזק לילך בדרך הזה לדבר הכסופים דקדשה בכל יום בפה, ותכריח עצמך מאד להרגיל עצמך לזה, ותאמין שאיך שהוא גם הדבורים שלך יקרים מאד בעיני השם יתברך, כי הוא ברחמיו מתאוה גם לתפלתך, כי כל העולמות עם כל עבודתם הגדולה, שעובדים אותו יתברך באימה וביראה תמיד, אינו עולה אצלו יתברך כלל כנגד שיחה אחת ותפלה אחת של בן-אדם שבזה העולם השפל, כמבאר בהתורה "כי מרחמם ינהגם" (לקויטי תניינא, סימן ז') ואם האדם נמוך מאד על- ידי מעשיו שאינם עולים יפה, אדרבא, כשהוא מפרש שיחתו לפניו יתברך ועובד איזה עבודה, יקר בעיניו יתברך יותר ויותר, כי זה עקר כבודו יתברך, כשהרחוקים מאד נמשכים לעבודתו יתברך, כמבאר בספריו הקדושים וכו', עין שם ואגב שאני עוסק בהעתקת זה הספר אמרתי, אעתיק גם כמה מאמרי רבותינו, זכרונם לברכה, בגמרא ומדרשים וזהו הקדוש המדברים מגדל מעלת התפלה לבקש רחמים ותחנונים לפני השם יתברך על כל דבר, אשר רק על ידי זה יוכל להושע בכל דבר.

אות-א

אמר רבי אלעזר: גדולה תפלה יותר ממעשים טובים שאין לה גדול במעשים טובים יותר ממשה רבנו אף-על-פי-כן לא נענה אלא בתפלה, שנאמר (דברים ג): אל תוסף דבר אלי וסמיד לה עלה ראש הפסגה וכו'.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר : גְּדוּלַּת תְּפִלָּה יוֹתֵר מִן הַקְּרִבָּנוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיה א') :
לָמָּה לִּי רַב זְבַחֵיכֶם וּכְתִיב (שָׁם) : וּבִפְרֹשְׁכֶם כְּפִיכֶם וְכוּ', אָמַר רַבִּי חֲנִינָא :
כָּל הַמְּאָרִיךְ בְּתַפְלָתוֹ אֵין תְּפִלָּתוֹ חוֹזֶרֶת רִיקָם וְכוּ', אִם רָאָה אָדָם
שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נִעְנָה יַחֲזֹר וַיִּתְפַּלֵּל, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כ"ז) : קוּה אֶל ה' חֲזֹק
וַיֵּאמֶץ לַבַּד וְקוּה אֶל ה' תִּנּוּ רַבָּנוּ, אַרְבַּעַת צְרִיכִין חֲזִיק וְאֵלֵינוּ הוּן : תּוֹרָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, תְּפִלָּה וְדַרְדָּר אַרְצֵי וְכוּ' תְּפִלָּה מְנִין, שֶׁנֶּאֱמַר : קוּה אֶל ה'
חֲזֹק וְכוּ'.

(בְּרִכּוֹת

ל"ב)

:

.

אות-ב

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר : הָעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ קֹבֵעַ וְכוּ' מֵאֵי קֹבֵעַ אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיָּא : כָּל שֶׁתְּפִלָּתוֹ דּוֹמָה עֲלֵינוּ כְּמִשְׁאֵוֵי וְרַבָּנוּ אָמַרִי כָּל שֶׁאֵינּוּ
אוֹמְרֵה בְּלִשׁוֹן תְּחַנּוּגִים (שָׁם דָּף ק"ט) כ"ט) :

אות-ג

אָמַר רַבִּי יִצְחָק : אָמַרִי בְּמַעְרְבָא מְשֻׁמָּה דְרַבָּה בַר מְרִי : בּוֹא וּרְאֵה שְׂלֵא
כְּמִדַּת הַקְּדוּשָׁה - בְּרוּךְ-הוּא מִדַּת בְּשֵׁר וְדָם מִדַּת בְּשֵׁר-וְדָם מְקַנֵּיט אֶת חֲבֵרוֹ
סָפֵק מִתְּפִיִּס הַיְמָנוּ סָפֵק אֵין מִתְּפִיִּס, וְאִם תֵּאמַר מִתְּפִיִּס הַיְמָנוּ סָפֵק
מִתְּפִיִּס בְּדַבְרִים וְכוּ', אֲבָל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה בְּסִתְרָא
מִתְּפִיִּס מִמָּנוּ בְּדַבְרִים שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשֻׁעַ י"ד) : "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל
ה'", וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂמַחְזִיק לוֹ טוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר : "וְקַח טוֹב", וְלֹא עוֹד אֶלָּא
שְׂמַעְלָה עֲלֵינוּ הַכְּתוּב כָּאֵלוּ הַקְּרִיב פְּרִים, שֶׁנֶּאֱמַר : "וַיִּשְׁלַח פְּרִים
שְׂפִתֵינוּ" שְׂמַא תֵּאמַר פְּרִי חוֹבָה תִּלְמוּד לּוֹמֵר אַרְפָּא מְשׁוּבָתָם אוֹהֲבִים
נְדָבָה

אות-ד

אמר רבי יצחק: יפה צעקה לאדם בין קדם גזר דין בין לאחר גזר דין
(ראש השנה דף ט"ז)

אות-ה

היערף שועף לא בצר, אמר רבי אלעזר לעולם יקדים אדם תפלה לצרה
ריש לקיש אמר: כל המאמץ עצמו בתפלה מלמטה אין לו צרים מלמעלה
רבי יוחנן אמר: לעולם יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצין את פחו
ואל יהיו לו צרים מלמעלה, ופרש רש"י שישיעוהו מלאכי השרת לבקש
רחמים (סנהדרין מ"ד)

אות-ו

תנא אמר רבי יהודה כד היה מנהגו של רבי עקיבא כשהיה מתפלל עם
הצבור וכו', וכשהיה מתפלל בינו לבין עצמו אדם מניחו בזוית זו ומוצאו
בזוית אחרת וכל כד למה, מפני פריעות והשתחויות אמר רב הונא: כמה
הלכתא גברותא (מענין תפלה) איכא למשמע מהני קראי דחנה (שמואל
א' א') וחנה היא מדברת על לבה, מכאן למתפלל צריך שיחתך בשפתיו
וכו', ועין שם (בפרכות ל"א) התפללות שהתפללה חנה וב"מדרש שוחר טוב
בשמואל אמרו חכמינו זכרונם לברכה, על הפסוק: "והיה פי הרבתה
להתפלל אל ה'", מכאן שכל המרבה בתפלה הוא נענה.

אות-ז

וְאָמַר רַבָּא: הֵינִי תַלְתָּ מְלֵי בְעֵזָא מִן קָמֵי שְׁמַיָא תַרְתֵּי יְהָבוּ לִי וְחָדָא לָא יְהָבוּ לִי חֲכָמְתָהּ דְרַב הוּנָא וְעֵתְרָה דְרַב חֲסָדָא יְהָבוּ לִי וְעִנּוּתְנִייתָהּ דְרַבֵּי בַר רַב הוּנָא לָא יְהָבוּ לִי (מוֹעֵד קָטָן כ"ה) .

אות-ח

שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה בְּשֵׁר וְדָם אִם בָּא עָנִי לֹמַר דְּבַר לְפָנָיו אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ הַיְמָנוּ, אִם בָּא עֲשִׂיר לֹמַר דְּבַר לְפָנָיו מִיָּד הוּא שׁוֹמֵעַ וּמְקַבֵּל, אֲבָל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ כֵּן אֶלָּא הַכֹּל שְׁוִים לְפָנָיו הַנְּשִׂים וְהַעֲבָדִים וְהָעֲנִיִּים, תִּדְעַ לָךְ שֶׁהָרִי בְּמִשָּׁה רַבּוֹן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים כְּתוּב בּוֹ מָה שֶׁכְּתוּב בְּעֵנִי בְּמִשָּׁה כְּתוּב תְּפִלָּה לְמִשָּׁה וּבְעֵנִי כְּתִיב תְּפִלָּה לְעֵנִי לְהוֹדִיעַךָ שֶׁהַכֹּל שְׁוִין בְּתְּפִלָּה לְפָנֵי הַמְּקוֹם (מְדָרַשׁ רַבָּה בְּשַׁלַּח) .

אות-ט

שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה אֶתְּהָ מוֹצֵא בְּשֵׁר וְדָם אֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁמַע שְׂחִיחַת שְׁנַיִם כְּאֶחָד אֲבָל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ כֵּן אֶלָּא הַכֹּל מִתְּפִלָּלִים לְפָנָיו וְהוּא שׁוֹמֵעַ וּמְקַבֵּל תְּפִלָּתָם (שָׁם) .

אות-י

שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה אָמַר מִשָּׁה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! כְּשֶׁהָיוּ בְּנֵיךָ בְּצַעַר וְאִין מִי שֶׁיִּבְקֹשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם מִיָּד עֲנֵה אוֹתָם, אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשָּׁה חֲזִיף בְּכָל שְׁעָה שֶׁיִּקְרָאוּ אוֹתִי אֲנִי אֶעֱנֶה אוֹתָם, כְּדַכְּתִיב מִי כֹה' אֶלְהִינוּ בְּכָל קְרָאֵינוּ אֱלֹוֵי (שָׁם) .

אות-יא

קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמר להם: דברים אני מבקש; בכו והתפללו לפני ואני מקבל אבותיכם לא בתפלה פדיתי אותם, שנאמר: ויאנחו בני-ישראל מן העבודה ויזעקו בימי יהושע לא בתפלה עשיתי להם נסים הוי אין אני מבקש לא זבח ולא קרבנות אלא דברים, שנאמר: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (מדרש רבה תצוה פרשה ל"ח).

אות-יב

אין הקדוש-ברוך-הוא חפץ לחיב כל בריה אלא מבקש שיתפללו לפניו ויקבלם ואפלו אין אדם פדאי לענות בתפלתו ולעשות עמו חסד כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו (מדרש תנחומא, וירא, פרשה ח).

אות-יג

אמר הקדוש-ברוך-הוא הרי אני מודיעך מקצת דרכי כשאני רואה בני אדם שאין בהם שבת תורה ומעשים טובים לא במעשה ידיהם ולא במעשה אבותיהם רק שהם עומדים ומרבים בתחנונים לפני אני נזקק להם שנאמר: "פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם" ("תנא דבי אליהו").

אות-יד

רבי יודן אמר: בשר ודם יש לו פטרון אם באת לו צרה אינו נכנס אצלו פתאם, אלא הולך ועומד אצל פתח חצרו של פטרונו וקורא לבן ביתו ואומר, איש פלוני בחוץ, אבל הקדוש-ברוך-הוא אינו כן אם באת לך צרה וכו' לו צוח והוא עונה אותך הדא הוא דכתב כל אשר יקרא בשם ה' ימלט (ירושלמי ברכות ט).

אות-טו

באותו שעה נפתח להם פה לפושעי ישראל לבקש רחמים לקבלם בתשובה ולומר לפניו: רבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך כי יצר הרע מגרה אותנו קבל אותנו ברחמיך הרבים בתשובה שלמה לפניך, לפי שכל המרבה שיחות ותפלות הם מלויים אותו עד שהוא נכנס לבית עולמו ("תנא דבי אליהו")

אות-טז

ה' קראתיך אמר דוד, יש מי שהוא בוטח על מעשים נאים שיש לו ויש שבוטח על מעשה אבותיו ואני בוטח בך, אף-על-פי שאין בי מעשים טובים אלא שקראתיך, ענני כשהיה דוד במערה ידע וראה שאין אדם עומד לא בממונו ולא בגבורתו ומהו עומד עליו רק תפלתו, שנאמר: קולי אל ה' אזעק.

(תהלים")

(אגדת")

אות-יז

שְׁעָרֵי תַפְלָה אֵינָם נִנְעָלִים לְעוֹלָם יֵשׁ תַפְלָה שְׁנַעֲנִית לְאַרְבָּעִים יוֹם, מִמִּי אַתָּה לָמַד, מִמִּשָׁה דְכָתִיב (דְּבָרִים ט): "וְאֶתְנַפֵּל לְפָנֶי ה'."

אַרְבָּעִים יוֹם" וַיֵּשׁ תַפְלָה שְׁנַעֲנִית לְעֶשְׂרִים יוֹם, מִמִּי אַתָּה לָמַד, מִדְּנִיָּאל דְכָתִיב (דְּנִיָּאל י): "לֶחֶם חֲמֻדוֹת לֹא אֶכְלֹתִי עַד מְלֹאת שְׁלֹשֶׁת שָׁבָעִים יָמִים" וְאַחַר-כֵּן אָמַר "ה' שָׁמְעָה ה' סָלְחָה וְכוּ" וַיֵּשׁ תַפְלָה שְׁנַעֲנִית לְשֹׁלְשָׁה יָמִים, מִמִּי אַתָּה לָמַד מִיוֹנָה דְכָתִיב (יוֹנָה ב): "וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעֵי הַדָּגָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמַּעַי הַדָּגָה" וַיֵּשׁ תַפְלָה שְׁנַעֲנִית לְיוֹם אֶחָד, מִמִּי אַתָּה לָמַד מֵאַלְיָהוּ וְכוּ, וַיֵּשׁ תַפְלָה שְׁנַעֲנִית לְעוֹנָה אַחַת, מִמִּי אַתָּה לָמַד, מִדָּוִד דְכָתִיב (תְּהִלִּים ס"ט): "וְאַנִּי תַפְלֹתִי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן" וַיֵּשׁ תַפְלָה שְׁעַד שְׁלֹא יִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ מִפּוֹ הוּא נֶעְנָה, שְׁנֶאֱמַר (יִשְׁעְיָה ס"ה): "וְהִיָּה טָרָם יִקְרָאוּ וְאַנִּי אֶעֱנֶה" אָמַר רַבִּי חִיָּא רַבָּה כְּתִיב (תְּהִלִּים נ"ז): "קוֹה אֶל ה' חֲזֵק וְנִאֲמָץ לְבָבְךָ וְקוֹה אֶל ה'" הוּי מִתְפַּלֵּל וְחוֹזֵר וּמִתְפַּלֵּל וַיֵּשׁ שְׁעָה שְׁיִתְּנוּ לָךְ (מִדְרָשׁ רַבָּה, וְאֶתְחַנּוּ, פְּרָשָׁה ב').

יח.

רַבִּי יוֹסִי פָּתַח וְאָמַר: תַפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ, צְלוֹתָא דְעֵנִי אֶקְדִּימַת קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַל צְלוֹתְהוֹן דְעֵלְמָא בְּגִין דְכָתִיב [תַפְלֹת הָעֵנִי מִקְדִּימָה לְהִתְקַבֵּל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל תַפְלֹת הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שְׁכָתוּב] "כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עֲנִי" וְכוּ.

תָּא חֲזִי צְלוֹתָא דְכָל בְּנֵי נֶשָׂא צְלוֹתָא וְצְלוֹתָא דְמִסְכְּנָא אִיהִי צְלוֹתָא דְקִיָּמָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַבְרַתְרַעֲוִין וּפְתַחֲוִין וְעֹאֲלַת לְאֶתְקַבְּלָא קַמָּה [בֵּא וּרְאֵה תַפְלֹת כָּל אָדָם הִיא תַפְלָה, אֲבָל תַפְלֹת הָעֵנִי הִיא תַפְלָה הַעוֹמֶדֶת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהִיא שׁוֹבֶרֶת שְׁעָרִים וּפְתַחֲוִים וְנִכְנָסֶת לְהִתְקַבֵּל לְפָנֵיו וְזֶהוּ שְׁכָתוּב] הִדָּא הוּא דְכָתִיב "וְהִיָּה כִּי יַצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חֲנוּן אָנִי" וְכָתִיב "שְׁמוֹעַ אֲשָׁמַע צַעֲקוֹתָיו" (זֵהָר וַיִּשְׁלַח קִס"ח:).

אות-יט

רַבִּי אַבָּא פָּתַח: תַפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף וְכוּ, תַלְתָּת אֲלִין דְאַקְרוּן תַפְלָה, תַפְלָה לְמִשָׁה וְכוּ, תַפְלָה דָּא דְלִית כְּגִינָה בְּבֵר נֵשׁ אַחְרָא תַפְלָה לְדוּד תַפְלָה דָּא דְלִית כְּגִינָה בְּמִלְכָּא אַחְרָא תַפְלָה לְעֵנִי וְכוּ, מֵאֵן חֲשִׁיבָא מְכַלְהוּ הוּי אִימָא תַפְלָה דְעֵנִי תַפְלָה דָּא קָדִים לְתַפְלָה דְמִשָׁה וְקָדִים לְתַפְלָה דְדוּד וְקָדִים

לְכָל שְׂאֵר צְלוֹתֵיהֶן דְּעֵלְמָא [שְׁלֵשָׁה הֵם הַנְּקָרָאִים תְּפִלָּה-תְּפִלָּה לְמִשָּׁה וְכוּ']
תְּפִלָּה זֹאת שְׂאֵר כְּמוֹת בְּאָדָם אַחֵר תְּפִלָּה לְדוֹד תְּפִלָּה זֹאת הִיא תְּפִלָּה שְׂאֵר
כְּמוֹת בְּמִלְךְ אַחֵר תְּפִלָּה לְעֵנִי תְּפִלָּה הִיא מֵאֵלֹהֵי הַשְּׁלֵשָׁה מִי חֲשׂוּבָה מְכוּלָן
הוּא אוֹמֵר תְּפִלָּה לְעֵנִי, תְּפִלָּה זֹאת קוֹדֶמֶת לְתְּפִלָּה שֶׁל מִשָּׁה, וְקוֹדֶמֶת לְתְּפִלָּה
שֶׁל דוֹד, וְקוֹדֶמֶת מִכָּל שְׂאֵר תְּפִלוֹת הָעוֹלָם].

מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְּעֵנִי אִיהוּ תְּבִיר לְבָא וְכִתִּיב קְרוֹב ה' לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְכוּ' בִּינּוֹן
דְּצְלוֹי צְלוֹתָהּ פִּתְחָה כָּל כּוֹי רְקִיעֵין וְכָל שְׂאֵר צְלוֹתֵין דְּסִלְקִין לְעֵלָא דְּחֵי לֹון
הֵהוּא מְסַכְנָא תְּבִיר לְבָא דְּכִתִּיב תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וְכוּ' אִיהוּ עֵבֵד עֲטוּפָא
לְכָל צְלוֹתֵין דְּעֵלְמָא וְלֹא עֲאֲלִין עַד צְלוֹתָא דִּילָהּ עֲאֲלִית וְכוּ' [מֵהוּ הַטַּעַם,
מִשּׁוּם שֶׁעֵנִי הוּא שְׁבוּר הַלֵּב, וְכִתוּב קְרוֹב ה' לְנִשְׁבְּרֵי לֵב בִּינּוֹן שֶׁהֵעֵנִי הִתְפַּלֵּל
תְּפִלָּתוֹ פִּתְחָה כָּל חִלוּנוֹת הַרְקִיעַ, וְכָל שְׂאֵר הַתְּפִלוֹת הָעוֹלוֹת לְמַעְלָה דוֹחָה
אוֹתָם אוֹתוֹ הֵעֵנִי שְׁבוּר הַלֵּב שֶׁכִּתוּב תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וְכוּ' הוּא עוֹשֶׂה
אִיחֹר, שְׂמֵאֲחֵר כָּל תְּפִלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שְׂאֵינָן נִכְנָסוֹת עַד שֶׁתְּפִלָּה שֶׁלוֹ
נִכְנָסֶת].

וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר יְתַעֲטְפוּן כָּל צְלוֹתֵין דְּעֵלְמָא וְצְלוֹתָא דָּא תַּעוֹל
לְגַבֵּי לֹא בְּעֵינָא הָכָא בִּי דִּינָא דִּידוֹנִין בִּינָנָא קִמָּאֵי לְהוּי תַּרְעוּמִין דִּילָהּ
וְאָנָא וְהוּא בְּלַחוּדְנָא וְכוּ' דְּכִתִּיב "וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ לִפְנֵי ה'" וְדָאֵי
[וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר תְּתַאֲחַרְנָא כָּל הַתְּפִלוֹת וְתְּפִלָּה זֹאת תַּעֲלֶה אֵלַי,
אֵינִי צָרִיךְ כָּאֵן בֵּית דִּין שֶׁיִּדְוֹנוּ בִּינֵינוּ, לְפָנֵי תְּהִיָּה תַּרְעוּמוֹת שֶׁלוֹ, וְאֵנִי וְהוּא
נְהִיָּה בְּלִבְדָּנוּ כְּמוֹ שֶׁכִּתוּב וְכוּ'].]

כָּל חֵילֵי שְׂמֵיָא שְׂאֲלִין אֵלִין לְאֵלִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמֵאֵי אֲתַעֲסֵק בְּמֵאֵי
אֲשֶׁתִּדֵּל אֲמַרִין אֲתִיחַדָּא בְּתַאוּבָתָא בְּמֵאֵינִין דִּילָהּ כְּלָהּ לֹא יִדְעִין מַה
אֲתַעֲבֵד מֵהֵהוּא צְלוֹתָא דְּמִסְכְּנֵי וּמְכָל אֲנוּן תַּרְעוּמִין דִּילָהּ דְּלִית תַּאוּבָתָא
לְמִסְכְּנָא אֲלֵא כִּד שְׁפִיךְ דְּמַעוּי בְּתוֹרַעְמֵי קִמֵּי מְלָכָא קִדְשָׁא וְלִית תַּאוּבָתָא
לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלֵא כִּד מְקַבֵּל לֹון וְאוֹשְׁדוֹ קִמָּה וְדָא אִיהוּ צְלוֹתָא דְּעֵבֵד
עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתֵין דְּעֵלְמָא [כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם שׂוֹאֲלִים אֵלֹהֵי לְאֵלֹהֵי בְּמַה
עוֹסֵק הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּמַה מְשִׁתַּדֵּל, אוֹמְרִים לָהֶם הוּא מְתִיחַד
בְּתַשׁוּקָה בְּכָלֵם שֶׁלוֹ, כָּלֵם אֵינָם יוֹדְעִים מַה נַּעֲשֶׂה מִתְּפִלַּת הָעֵנִי וּמְכָל אֵלֹהֵי
הַתַּרְעוּמוֹת שֶׁלוֹ, כִּי אֵין תַּשׁוּקָה לְעֵנִי אֲלֵא כְּשֶׁשׁוּפָד דְּמַעוֹת בְּתַרְעוּמוֹת לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ וְאֵין תַּשׁוּקָה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא כְּשֶׁהוּא מְקַבֵּל אוֹתָם
וְנִשְׁפָּכִים לְפָנָיו, וְזוֹ הִיא תְּפִלָּה שֶׁעוֹשֶׂה אִיחֹר וְעַכּוּב לְכָל הַתְּפִלוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם].

א עֵין שֶׁם שְׂמֵאֲרִיךְ עוֹד בְּזָה (זֶהר פְּרִשְׁת בְּלֶק קצ"ה).

וְעֵין בְּ"לְקוּטֵי הַלְכוֹת" בְּסוּף הַלְכוֹת תְּפִלִּין הַלְכָה ה' שְׂמֵבִיא שֶׁם דְּבָרֵי
הַזֶּהר הַנִּי"ל וּמְסִים שֶׁם שְׁכָל זֶה נֶאֱמַר אֲפֵלוּ בְּעֵנִי סִתָּם שְׂמֵתִפְלֵל עַל צָרְכוֹ
עַל דְּחִקוֹ וְעֵנִיּוֹתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, מְכָל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן כְּשֶׁמִּתְחִיל הָאָדָם לָרַחֵם עַל
עֲצָמוֹ וּמְרַגֵּשׁ עֵנִיּוֹתוֹ וְדְחִקוֹ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְטוֹעֵן עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל
שְׂאֵינֵנוּ מְקַרְבּוֹ אֵלֵינוּ, וְשׁוּפָד שִׁיחוֹ וְלִבּוֹ לְפָנָיו עַד שֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּבִכְיָה וְכוּ', כְּמַה

וְכַמָּה יִקְרָה תִּפְלָה זוּ בְּעֵינַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהוּא יִקְרָה מְכַל הַתְּפִלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
וְכוּי, וְסוּף כָּל סוּף בְּוַדָּאֵי יִזְכֶּה לִפְעַל בְּקִשְׁתּוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
לְהִיּוֹת שְׂוֵה עִם כָּל הַכְּשָׁרִים וְהַצְּדִיקִים, עַיִן שֶׁם כָּל זֶה בְּאַרְיִכוֹת .

אות-כ

הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֲשׂוּ כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אוֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִפְנִי אִם עַל בְּנִים
מִכָּאן מֵאֵן דְּצָלִי צְלוֹתָא בְּעֵי לְפָרְשָׁא מְלוּי כְּדָקָא יְאוּת הַצִּילֵנִי נָא וְאִי
תִּימָא דְהָא שְׂזִיבְתָא לִי מִלְּבָן מִיַּד אָחִי וְאִי תִימָא קֶרְבִּין אֲחֶרְנִין סְתָם
אֲחִין אֲקָרוּן מִיַּד עֲשׂוּ מֵאִי טַעְמָא בְּגִין לְפָרְשָׁא מְלָה כְּדָקָא יְאוּת וְאִי תִימָא
אָנָּא אֲמַאי אִיצְטְרִיךְ כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אוֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִפְנִי בְּגִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא
מְלָה לְעֵלָא וּלְפָרְשָׁא לָהּ כְּדָקָא יְאוּת וְלֹא יִסְתָּם מְלָה [מִכָּאן שְׂמִי שְׂמִי תִפְלָל
תְּפִלְתּוֹ צְרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו כְּרָאוּי-הַצִּילֵנִי נָא, וְאִם תִּאמַר שֶׁכָּבֵר הַצִּלְתָּ
אוֹתִי מִלְּבָן-מִיַּד אָחִי וְאִם תִּאמַר שֶׁגַּם קְרוּבִים אַחֵרִים סְתָם נִקְרְאוּ
אֲחִים- מִיַּד עֲשׂוּ מַה הַטַּעַם, מְשׁוּם שֶׁצְּרִיכִים לְפָרֵשׁ.

הַדְּבַר כְּרָאוּי אִם תִּאמַר, לְמָה אֲנִי צְרִיךְ כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אוֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִפְנִי,
כְּדִי לְהַסְבִּיר הַדְּבַר לְמַעַלָּה וּלְפָרֵשׁ אוֹתוֹ כְּרָאוּי וְלֹא לְסִתּוֹם הַדְּבַר] (זֶהר
וַיִּשְׁלַח קִס"ט).

הִנֵּה הִרְאִיתִיךָ לְדַעַת בְּהַהֲקַדְמָה וּבְהַפְתִּיחָה קִצַּת מִדְּבָרֵי תוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה
וּמִנְבִיאֵינוּ הַקְּדוּשִׁים וּמִרְבוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר כָּלֵם
הִלְכוּ בְּהַדְרָךְ הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שֶׁל תִּפְלָה וְהַתְּבוּדָּה לְבִקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים
מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דְּבַר וְעֵתָה אִם חָפֵץ אַתָּה גַם כֵּן לְחוּס עַל חֵייד
הַנְּצַחִיִּים וְלָבֹא בְּתוֹךְ תִּבְתַּת דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה כְּדִי לְהַנְצִל מִמִּי הַמְּבוּל מִי
הַיִּדוּנִים הַהוּמִים וְשׁוֹטְפִים בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הַאֵלֶּה אֲשֶׁר מִמֶּשׁ בָּאוּ מִיָּם
עַד נֶפֶשׁ אֲנִהְיֶה אֲבִיאָךְ אֶל פְּנֵים הַסֵּפֶר וְתִשָּׁם עֵינֶיךָ וּלְבָבְךָ לְהַמְאַמְרִים
הַקְּדוּשִׁים הַמְּבוֹבָאִים בּוֹ מִסְפְּרֵי 'לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי' 'שִׁיחוֹת הַר"ן' וְחֵי
מוֹהֲרֵי' מְאֻדוּנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ אֹר הָאוֹרוֹת וְכוּי מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי
נַחֲמָן, זְכַר צְדִיק לְבִרְכָה, וּמִסְפְּרֵי "לְקוּטֵי הַלְכוֹת" הַקְּדוּשִׁים מִתְּלִמִּידוֹ
הַקְּדוּשׁ הָרַב הַצְּדִיק רַבִּי נֶתָן זְכוֹרֹנוּ לְבִרְכָה, אֲשֶׁר חִדְּשׁוּ אֶת הַדְּרָךְ הַיִּשְׁן
הַקְּדוּשׁ הַזֶּה וְתִמְצָא דְרָכִים יִשְׂרָאֵל לְהַתְּנַהֵג וּלְחַזֵּק עֲצָמָךְ בְּזֶה וַיִּפְתַּחוּ
עֵינֶיךָ בְּהַדְרָךְ הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּ"סְפֻרֵי מַעֲשִׂיּוֹת" שֶׁלּוֹ בְּהַמְעֵשָׂה
שֶׁל הַבַּעַל תִּפְלָה אֲשֶׁר הִפְתָּ שֶׁבְּחָרוּ לָהֶם שֶׁעָקַר הַתְּכֵלִית הוּא רַק לְעֵסֶק
בְּתִפְלָה וְתַחֲנוּנִים הִיָּה לָהֶם גַּם כְּמָה חֲבוּרִים מִתְּפִלוֹת גַּם קִדְּם שְׁנֵתְקָרְבוּ
לְהַבַּעַל תִּפְלָה וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁעָסְקוּ רַק בְּתִפְלָה הָיוּ צְדִיקִים, רַק אַחֲרֵי-כֵן
כְּשִׂזְכוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַבַּעַל תִּפְלָה וְגַלְתָּ לָהֶם סֵדֶר תְּפִלוֹתָיו וְחֲבוּרָיו וְעִנְיָנוּ,

אז האיר עיניהם ועשה אותם לצדיקים גמורים וכו' עין שם והשם יתברך
יהיה בעזרנו שנוצה לבלות כל ימינו רק על תורה ותפלה כרצונו יתברך
באמת אמן.

השתפכות

הנפש

אות-א

מי שרוצה לזכות לתשובה יהיה רגיל באמירת תהלים כי אמירת תהלים
מסגל לתשובה כי יש נו"ן [חמשים] שערי תשובה; ארבעים ותשעה
שערים יכול כל אדם לכנס בהם ולהשיגם, אך שער החמשים הוא בחינת
התשובה של השם יתברך בעצמו כביכול כי גם אצלו יתברך מצינו בחינת
תשובה, כמו שכתוב (מלאכי ג'): "שובו אלי ואשובה אליכם".

ואלו הארבעים ותשעה שערי תשובה הם בחינת ארבעים ותשע אותיות
שיש בשמות שנים עשר שבטי יה כי כל שער ושער יש לו אות מארבעים
ותשע אותיות השבטים.

והנה הכל חפצים ליראה את שמו, ואף-על-פי-כן לאו כל אדם זוכה
לעשות תשובה כי יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואפלו מי
שיש לו התעוררות לתשובה, אינו זוכה להגיע אל האות והשער של
תשובה השיך לו ואפלו אם מגיע לשם יוכל להיות שהשער של תשובה
סגור ומחמת כל זה אין האדם זוכה לתשובה.

ועל-ידי אמירת תהלים אפלו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה הוא
מתעורר לעשות תשובה וגם זוכה על-ידי תהלים להגיע אל השער והאות
השיך לו ולפתח השער הנמצא שזוכה על-ידי תהלים לעשות תשובה וזה
בחינת (שמואל-ב כ"ג) "נאם הנגר הקס על" ודרשו רבותינו זכרונם
לברכה (מועד קטן ט"ז) שהקים עלה של תשובה ונעים זמירות ישראל כי
על-ידי בחינת נעים זמירות ישראל, דהינו ספר תהלים שיסד על-ידי-זה
הוקם עלה של תשובה, כי על-ידי תהלים זוכה לתשובה כנזכר לעיל.

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עבודה-זרה ד:) לא היה דוד ראו
לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה ליחיד וכו' נמצא שעקר הוראת
התשובה על-ידי דוד המלך הוא ספר תהלים, שאמרו בהתעוררות גדול
מאד וברוח הקדש, עד שכל אחד ואחד כפי מה שהוא יכול למצא את
עצמו בתוך ספר תהלים ולזכות לתשובה על-ידי אמירת תהלים כנזכר
לעיל.

ועקר הַזְדַּכּוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִטֵי יָהּ, שֶׁהֵם אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ אֹתִיּוֹת שֶׁהֵם
בְּחִינַת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הֵיחָה בְּמִצְרַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצְרַיִם
הַגְּרוּן שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עֲלֵאָה (כְּמוֹבָא בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה,
וְעַיִן שָׁם וְהִבּוּ הֵיטֵב) וְעַל כֵּן אַחֵר שֶׁנִּזְדַּכְּכוּ שָׁם בְּמִצְרַיִם וְזָכוּ לְצֵאת מִשָּׁם
סָפְרוּ אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ אֹתִיּוֹת
הַנִּי"ל, שֶׁהֵם אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה וּבִיּוֹם הַחֲמִישִׁים אָז וַיֵּרֵד הַשֵּׁם
עַל הַר סִינַי (שְׁמוֹת י"ט) זֶה בְּחִינַת וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל, בְּחִינַת שְׁעַר הַחֲמִישִׁים כְּנֶזְכָּר לְעִיל וְזֶהוּ
"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים" - סוֹפֵי תְּבוֹת הֵם אֹתִיּוֹת תְּהֵלִים,
"מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ" - סוֹפֵי תְּבוֹת הֵם אֹתִיּוֹת תְּשׁוּבָה, כִּי עַל-
יְדֵי תְּהֵלִים זֹכָה לְתְּשׁוּבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיִמָּה וְכוּ' כִּי אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הֵם בְּחִינַת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ
אֹתִיּוֹת שֵׁישׁ בְּשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה לְהַזְדַּכֵּךְ שָׁם כְּנֶזְכָּר
לְעִיל.

וְזֶה שְׁאֵנוּ רוֹאִין שְׁבִימֵי תְּשׁוּבָה, דְּהֵינּוּ בְּאֵלוֹל וְעִשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה כֹּל
יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין אָז בְּאֲמִירַת תְּהֵלִים כִּי אֲמִירַת תְּהֵלִים מְסַגֵּל לְתְּשׁוּבָה
כְּנִי"ל וְעַל כֵּן הוּא דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לְעַסֵּק תְּמִיד בְּאֲמִירַת תְּהֵלִים כִּי תְּהֵלִים
הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל מְאֹד לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁרֵי שְׂיֵאחֲזוּ בּוֹ (לִיקוּטֵי
מוֹהַר"ן תַּנְיִנָּא סִימָן ע"ג) .:

אֲמַר הַמַּעֲתִיק, עַיִן בִּי לְקוּטֵי עֲצוֹת" אֹת תְּשׁוּבָה סִימָן ל"ב, שְׁכַתּוּב שָׁם
הַעֲנֵנוּ הֵזֶה בְּקִצְרָה בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: וַיֵּשׁ שְׂאֵינוּ יוֹדְעַ לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁעַר הַשְּׂנֵי לּוֹ,
שְׂדֵרְךָ שָׁם דּוֹקָא צְרִיךְ לְשׁוּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהֵלִים
יִזְכֶּה וְכוּ' וְלָבוֹא לְהַשְׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה הַשְּׂנֵי לְנִשְׁמָתוֹ וְכוּ' עַיִן שָׁם וְהַנְּרָאָה
מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שָׁם כִּי הָאֲרָבָעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים הַנִּי"ל הֵם בְּחִינַת
אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה דְּרָכִים לְתְּשׁוּבָה כִּי כָּל אָדָם לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ יֵשׁ לוֹ דְּרָךְ
מִיחָד וְעַבּוּדָה מִיחָדָת שְׂצָרִיךְ לוֹ לִילְךָ דִּיקָא בְּאוֹתוֹ הַדְּרָךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִזְכֶּה לְשׁוּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְכְמוֹבּוֹן בְּהַתּוֹרָה אֲנָכִי "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" חֶלֶק א'
סִימָן ד' עַל מְאֵמַר חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה, וְאֵינוּ יוֹדְעַ בְּאִיזָה דְּרָךְ הוּא
מְהֵלֵךְ, עַיִן שָׁם.

וְלֹא כֹּל אָדָם זֹכָה לְמַצֵּא דְּרָכּוֹ הַמִּיחָד לוֹ לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ לְשׁוּב בּוֹ לְהֵשֵׁם
יִתְבָּרַךְ, וְעַל זֶה צֶעֶק דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּמָה יִזְכֶּה נַעַר אֶת אֲרָחוֹ
(דִּיקָא) לְשֹׁמֵר כְּדְּבָרֶיךָ, וְגִלְתָּ לָנוּ אֲדוּנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ, זְכָר צְדִיק
לְבִרְכָה, שְׁעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהֵלִים יִשְׁפִּיעַ לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת
לְהַשִּׁיג מַעֲצָמוֹ דְּרָכּוֹ הַמִּיחָד לוֹ דִּיקָא לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ מַה לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה
הָעוֹלָם עַד שְׂיִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְעַיִן לְקַמּוֹן בְּסִימָן ע"ה .

אות-ב

ההתבודדות היא מעלה גדולה עליונה מן הכל, דהיינו לקבוע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבהו אליו לעבודתו באמת.

ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו, דהיינו במדינתנו בלשון אשכנז כי בלשון הקדש קשה לו לפרש כל שיחתו וגם אין הלב נמשך אחרי הדבורים מחמת שאינו מרגל לדבר בהלשון כל כך, כי אין דרכנו לדבר בלשון-הקדש אבל בלשון אשכנז שמספרים ומדברים בו קל וקרוב יותר לשבר בו כי הלב נמשך וקרוב יותר אל לשון אשכנז מחמת שהוא מרגל בו ובלשון אשכנז יכול לפרש כל שיחתו ואת כל אשר עם לבבו ושיח ויספר לפניו יתברך, הן חרטה ותשובה על העבר והן בקשת תחנונים לזכות להתקרב אליו יתברך מהיום והלאה באמת וכיוצא בזה כל חד לפום דרגה.

ויזהר מאד להרגיל עצמו להתמיד בזה מדי יום ביום שעה מיוחדת כני"ל ושאר כל היום יהיה בשמחה (כמו שכתוב בסימן הקודם המתחיל-מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד עין שם) והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד והיא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך כי זאת היא עצה כללית שכולל הכל כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך כני"ל ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף-על-פי-כן זה בעצמו טוב מאד, דהיינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך וחסך ומשתוקק לדבר אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד.

וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו ועל זה בעצמו יצחק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כך עד שאינו יכול אפלו לדבר ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו יתברך.

ודע שכמה וכמה צדיקים גדולים ומפרסמים ספרו, שלא באו למדרגתם רק על-ידי הנהגה זו והמשפיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו העולה למעלה למעלה והוא דבר השווה לכל נפש מקטן ועד גדול כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו ועל-ידי-זה יבואו למעלה גדולה.

גם טוב לעשות מהתורה תפלה דהיינו כשלומד או שומע איזה מאמר תורה מצדיק האמת אזי יעשה מזה תפלה דהיינו לבקש ולהתחנן לפניו יתברך על כל מה שנאמר שם באותו המאמר מתי יזכה גם הוא לבוא לכל זה

וכמה הוא רחוק מזה, ויבקש מאתו לתברך שיזכהו לבוא לכל הנאמר שם באותו המאמר .:

והמשפיל והחפץ באמת יוליכו השם בדרך אמת ויבין בעצמו דבר מתוך דבר איך להתנהג בזה, באפן שיהיו דבריו דברי חן, וטענות נכונות לרצותו ותברך שיקרבהו לעבודתו באמת וענן שיחה זו עולה למקום גבוה מאד ובפרט כשעושה מתורה תפלה מזה נעשה שעשועים גדולים מאד למעלה: (שם סימן כה) .:

עין בספר "עלים לתרופה" (מכתב שעב), שכתב שם: והעקר לעשות מתורות תפלות לבקש בכל יום ולפרש שיחתו לפניו ותברך על-פי איזה תורה, שילמוד בספריו הקדושים, שבכלם יכולים למצא את עצמו בכל יום אהה, השם! מתי נזכה לזה כי כל ימינו פורחים והולכים כצל עובר וכענן פלה וכרוח נושבת וכחלום יעוף וכו', ואין לנו במה לתפסם ולהחזיקם, שיהיו נשארים קימים לנו, שנחיה בהם לנצח כל אחד על-ידי תפלה ותחנונים והעקר על-פי הדרך הקדוש הזה, שהוא ישן וחדש מאד, שהוא לעשות מהתורות תפלות כנ"ל וכל אחד רחוק בעיני עצמו מזה, ובאמת אינו כן, כי קרוב אליך הדרך מאד, בפיו ובלבבך לעשותו ואם אף-על-פי-כן אין יכולים להתחיל לדבר כלל, הלא גם מזה דברנו הרבה בעצות אמתיות, שהם בדוקים ומנסים, שכבר הועילו לנו הרבה וכו' אשרינו, שזכינו לשמע כל זאת ולעסוק בזה קצת מי יתן, שנזכה לקיים רצונו באמת וללכת בכל דרכיו, לשמח בכל יום ולבקש ולצעק לה' ולעשות מהתורות תפלות וכו', עין שם (עין בסוף הספר הדרוש הנפלא מספר "לקוטי הלכות" ארח-חיים הלכות ראש חודש הלכה ה' שנתגיד על יסוד שני המאמרים הנ"ל בסימן א' ובסימן ב) שיחותיו הקדושים הכתובים בסוף הספר "לקוטי-מוהר"ן" .:

אות-ג

ולענן התבודדות ושיחה בינו לבין קונו ואמירת תהלים ותחנונות ובקשות טוב מאד כשזוכין לאמרן בלב שלם באמת עד שיזכה לבכות לפני השם ותברך כבן הבוכה לפני אביו אבל אמר שכשהאדם אומר תהלים ותחנונות ובקשות וחושב בלב ומוצפה שיבכה זאת המחשבה אינה טובה והיא מבלבלת גם כן את דעתו כי מחמת זה אינו יכול לומר הבקשות בלב שלם בשלמות כי צריכין בשעת אמירת תחנונות ובקשות להרחיק מעצמו כל מיני מחשבות חוץ שבעולם, רק לכון דעתו אל הדבורים שהוא מדבר לפני

השם יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו ואז ממילא בקל יתעורר לבו עד שיבא לבכייה גדולה באמת.

אבל כשחושב ומצפה על זה שיבכה אזי זה וזה אינו עולה בגדו כי האמירה בעצמה נתבלבלה על-ידי-זה פנ"ל כי זה שחושב ומצפה שיבכה הוא גם כן בחינת מחשבה זרה.

שמבלבלת הפונה שאינו יכול לשמע היטב מה שהוא מדבר על-ידי-זה כי העקר לדבר הדבור באמת לפני השם יתברך בלי שום מדבר על-ידי-זה כי העקר לדבר הדבור באמת לפני השם יתברך בלי שום מחשבות אחרות כלל פנ"ל ואם יזכה לבכייה באמת מהטוב ואם לאו ולא יבלבל אמירתו בשביל זה פנ"ל (שם, סימן צ"ה) :

אות-ד

עוד אמר לענין התבודדות שהיה דרכו זכרונו לברכה, לזרז מאד בזה: להיות רגיל מאד בהתבודדות לפרש שיחתו לפני השם יתברך בכל יום ויום ואמר שאפלו אם אין יכולין לדבר כלל אפלו כשמדברין רק דבור אחד גם כן טוב מאד ואמר שאפלו אם אינו יכול לדבר רק דבור אחד יהיה חזק בדעתו וידבר אותו הדבור כמה וכמה פעמים בלי שעור וערך ואפלו אם יבלה כמה וכמה ימים בדבור זה לבד גם זה טוב ויהיה חזק ואמיץ וירבה לדבר אותו הדבור פעמים אין מספר עד שירחם עליו השם יתברך ויפתח פיו ויוכל לפרש שיחתו.

ואמר שהדבור יש לו פח גדול מאד כי הלא יכולין ללחש על קנה שרפה שלא תוכל לירות והבן ואז כשדבר מזה דבר הרבה מהתבודדות והאריז מאד בשיחה נפלאה בכמה מיני לשונות וחזק וזרז אותנו מאד בזה להתחזק להרבות בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו ואמר: שרצונו שיהיה לנו כל היום כלו התבודדות ולבלות כל היום על זה אף לאו כל אדם יכול לקיים זאת על כן בהכרח לצוות להם שיהיה להם על כל פנים איזה שעה התבודדות, כי גם זה טוב מאד אבל מי שלבו חזק בזה ורוצה לקבל עליו על עבודתו יתברך באמת רצונו שיהיה לו כל היום התבודדות והזכיר אז מאמר חכמינו זכרונם לברכה, (ברכות כ"א) ולואי שיתפלל אדם כל היום כלו (שם, סימן צ"ו).

עוד שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שֶׁאָמַר לְעֵנִן מַעֲלַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ כִּי עַל תְּפִלוֹת
וּתְחִנוּת וּבִקְשׁוֹת הַסְּדוּרוֹת מִכָּבֶד כָּבֶד יוֹדְעִים מֵהֶם כָּל הַמְּחַבְּלִים
וְהַמְּקַטְרְגִים וְהֵם אוֹרְבִים עַל הַדְּרָכִים שֶׁל אֱלוֹ הַתְּפִלוֹת מַחֲמַת שְׂיֹדְעִים
מֵהֶם מִכָּבֶד, כְּמוֹ לְמַשָּׁל עַל הַדְּרָךְ הַכְּבוֹשָׁה הַיְדוּעָה וּמִפְּרָסָם לְכָל שֵׁם
אוֹרְבִים רוֹצְחִים וְגִזְלָנִים תָּמִיד מַחֲמַת שְׂיֹדְעִים מִדְּרָךְ.

זֶה כָּבֶד אֲבָל כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּנִתְיָב וְדָרָךְ חֲדָשׁ שֶׁלֹּא נוֹדַע עֲדֵין שֵׁם אֵין יוֹדְעִים
לְאַרְבֵּי שָׁם כָּלֵל כְּמוֹ כֵן לְעֵנִן הַנִּיֵּל כִּי הַשִּׁיחָה שֶׁמְדַבֵּר הָאָדָם מַעֲצָמוֹ בֵּינוּ
לְבֵין קוֹנוֹ הִיא דְרָךְ חֲדָשׁ וְתַפְלָה חֲדָשָׁה שֶׁהָאָדָם אוֹמְרָה מִלְּבוֹ מַחֲדָשׁ עַל
כֵּן אֵין הַמְּקַטְרְגִים מְצוּיִים כָּל-כָּךְ לְאַרְבַּי-עַל-פִּי-כֵן הַזְּהִיר מְאֹד גַּם עַל
אֲמִירַת שְׁאֵר תְּחִנוּת וּבִקְשׁוֹת כְּמִבְּאֵר בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים (שָׁם, סִימָן
צ"ז)

אות-ו

עוד אָמַר לְעֵנִן הַתְּחִיבֻקוֹת בְּהַתְּבוֹדְדוֹת וּתְחִנוּת וּבִקְשׁוֹת, כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ
כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּדְמָה לְהָאָדָם שֶׁאֵין לוֹ לֵב, אֶף-עַל-
פִּי-כֵן כְּשֶׁיִּדְבֵּר הַרְבֵּה דְבָרֵי הַתְּעוֹרְרוֹת וּתְחִנוּת וּבִקְשׁוֹת וְכִיּוֹצֵא זֶהוּ בְּעֲצָמוֹ
שֶׁמְדַבֵּר הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַתְּעוֹרְרוֹת לְבוֹ וְנִפְשׁוֹ לְהַשִּׁים יִתְבָּרָךְ, בְּבַחֲיַנַּת
נִפְשֵׁי יִצְחָק בְּדַבְּרוֹ שֶׁהַדְּבוּר בְּעֲצָמוֹ הוּא הַתְּגַלּוֹת הַנִּפְשׁוֹ וְהַלֵּב וְלִפְעָמִים עַל-
יְדֵי שְׂיֹדְבֵר הַרְבֵּה אֶף-עַל-פִּי שֶׁיְהִיָּה בְּלֹא לֵב כָּלֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן יְבוֹא אַחֲר-
כֵּךְ עַל-יְדֵי-זֶה לְהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל בְּלֵב וְנִפְשׁוֹ וְהַכָּלָל כִּי הַדְּבוּר בְּעֲצָמוֹ יֵשׁ לוֹ
כַּח גְּדוֹל (שָׁם, סִימָן צ"ח)

אות-ז

אָמַר שֶׁעַקֵּר הַהַתְּבוֹדְדוֹת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּשִׁלְמוֹת הוּא כְּשֶׁיִּפְרָשׁ
שִׁיחָתוֹ כָּל כָּךְ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ עַד שֶׁיְהִיָּה סְמוּךְ מְאֹד שֶׁתִּצָּא נִשְׁמָתוֹ חֵס
וְשְׁלוֹם, עַד שֶׁכְּמַעַט יְגוּעַ חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שֶׁלֹּא תִהְיֶה נִשְׁמָתוֹ קְשׁוּרָה בְּגוּפוֹ
כִּי אִם כְּחוּט הַשְּׁעָרָה מַעֲצָם צִעְרוּ וְגַעְגּוּעוֹ וְכִסּוּפּוֹ לְהַשִּׁים יִתְבָּרָךְ בְּאֲמַת
וְכֵן מִבְּאֵר בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (תְּעַנִּית).

ח' , שְׁאָמְרוּ אִין תְּפַלְתּוּ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֱלֹא אִם כֵּן מִשִּׁים נִפְשׁוּ בְּכַפּוֹ הִינּוּ כְּנִ"ל וְאָמַר: הֲלֹא כְּשֶׁהִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר בְּהִתְבּוֹדְדוֹת, יוּכַל לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פְּאֶשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ וּצְרִיכִין לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ, שִׁידְבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׁמַדְבֵּר עִם רַבּוֹ וְעִם חֲבֵרוֹ כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּכָל מְקוֹם (שָׁם, סִימָן צ"ט) .

אות-ח

סִפְרוּ לִי שְׁאָמַר שְׁמַקְטוּן וְעַד גְּדוֹל אִי אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּאַמַּת כִּי אִם עַל-יְדֵי הִתְבּוֹדְדוֹת וְהָיָה מְזֻכָּר כְּמָה וְכְמָה צְדִיקִים מְפָרְסָמִים אֲמַתִּיִּים וְאָמַר, שְׁכַלְסֵם לֹא בָּאוּ לְמַדְרַגְתָּם כִּי אִם עַל-יְדֵי הִתְבּוֹדְדוֹת וְגַם תִּפְסֵם אִישׁ אֶחָד פְּשׁוּט מִנְכֵדֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכַר צְדִיק לְבָרְכָהּ, וְאָמַר: גַּם זֶה מְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ בְּכָל פְּעַם לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבִכְיָה גְּדוֹלָה וְאָמַר: שְׁזַרַע הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב רְגִילִים בְּזֶה בְּיוֹתֵר כִּי הֵם מְזַרְעֵ דָּוִד הַמְּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְכָל עֶסְקוֹ שֶׁל דָּוִד הָיָה עֲנָן זֶה שֶׁהָיָה מְשַׁבֵּר לְבוֹ מְאֹד לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּמִיד שְׁזָהוּ עֶקֶר סִפְרֵ תְהִלִּים שְׁיִסַּד (שָׁם, סִימָן ק"ו) .

אות-ט

אָמַר שְׁעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּקוּן חֲצוֹת יְכוּלִין לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ כְּמוֹ עַל יְדֵי הִתְבּוֹדְדוֹת כִּי מִסְתַּמָּא אִין אוֹמְרִים עַל הָעֶבֶר וְעֶקֶר אֲמִירַת חֲצוֹת הוּא עַל מָה שְׁנַעֲשֶׂה עֲכָשׁוּ עִם הָאָדָם וּכְשִׁיאֲמַר חֲצוֹת בְּבַחֲנֶיהָ זֶה יְכוּלִין לְמַצֵּא כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ בְּתוֹךְ אֲמִירַת חֲצוֹת: .

וְכֵן אֲמִירַת תְּהִלִּים וְכִיּוֹצֵא צְרִיף לְרֵאוֹת שְׁיִמְצָא אֶת עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ כָּל מְזֻמְרֵי תְהִלִּים וּבְתוֹךְ כָּל הַתְּחִנוֹת וּבִקְשׁוֹת וּסְלִיחוֹת וְכִיּוֹצֵא וּבִקְלַב בְּפִשִּׁיטוֹת בְּלֵי חֲכָמוֹת יְכוּלִין לְמַצֵּא אֶת עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ כָּל הַתְּחִנוֹת וּבִקְשׁוֹת וּבִפְרֵט בְּתְהִלִּים שְׁנֵאֲמַר בְּשִׁבִיל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפֵרֵט וְכָל אָדָם כָּל מְלַחְמוֹת הַיֵּצֵר שִׁישׁ עָלָיו וְכָל מְכָה שְׁנַעֲשֶׂה עִמוֹ הַכֵּל מְבַאֵר וּמְפָרֵשׁ בְּתְהִלִּים כִּי עֶקְרוֹ נֵאֶמַר עַל מְלַחְמוֹת הַיֵּצֵר הָרַע וְחִילוֹתָיו שֶׁהֵם עֶקֶר הָאוֹיְבִים וְהַשׁוֹנְאִים שֶׁל הָאָדָם שְׁרוֹצִים לְמַנְעוֹ מִדְּרֹךְ הַחַיִּים וְלְהוֹרִידוֹ לְשָׂאוֹל תְּחַתִּיּוֹת חֵס וְשְׁלוֹם, אִם לֹא יִשְׁמַר עֲצֻמוֹ מֵהֵם וְרַק עַל

ענין מלחמה זאת נתיסד כל ספר תהלים כי עקר כלל ושרש ויסוד של כל העצות, להתקרב להשם יתברך הוא רק אמירת תהלים ושארי תחנות ובקשות והתבודדות לפרש שיחתו בינו לבין קונו לבקש מלפניו שיקרבהו לעבודתו יתברך ורק על-ידי-זה זוכין לנצח המלחמה אם יהיה חזק ואמיץ מאד תמיד להעיתיר ולהתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד יהיה אידך שיהיה אזי בודאי ינצח המלחמה אשרי לו, כך הבנו מדברי רבנו זכרוננו לברכה.

כי אף-על-פי שנמצאים כמה עצות טובות בספרי רבנו זכרוננו לברכה, שהם מלאים עצות להתקרב להשם יתברך אף-על-פי-כן על-פי רב קשה להאדם לקיים העצה בעצמה על כן העקר הוא תפלות ותחנות ובקשות יהיה אידך שיהיה על כל פנים ידבר בפיו באיזה בחינה שהוא ויבקש מהשם יתברך תמיד שיוציא אותו מחשך לאור ויחזירהו בתשובה שלמה באמת ואל יתן דמי לו עד שיענהו ואף-על-פי שהוא קורא וצועק להשם יתברך זה זמן רב ועדין הוא רחוק מאד מאד אף-על-פי-כן אם יהיה חזק ואמיץ בתפלות ובקשות, בודאי סוף כל סוף יענהו השם יתברך ויקרבהו לעבודתו באמת בודאי בלי ספק רק חזק ואמיץ כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לב) שתפלה צריך חזק, כמו שכתוב "קנה אל ה' חזק ואמיץ לבך וקנה אל ה' ופרש רש"י אם לא נתקבל תפלתך חזר וקנה וכן לעולם עד יסקיף וירא ה' משמים וכמו שכתוב: "יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם".

וכבר מבאר זאת בדברינו כמה פעמים, אך צריכין לכפל ולשנות זאת ולזכר זאת בכל יום ויום כי יש כמה וכמה מיני חלישות ובלבולים על זה בלי שעור מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב על כן צריכין לחזר זאת אלף פעמים, כדי שיתחזק ויתאמץ לעמד על עמדו להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד, שיקרבהו לעבודתו יהיה אידך שיהיה "נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים" "כי לא יטש ה' את עמו ונחלתו לא יעזב" "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו" (שם, סימן ק"א).

אות-י

בשעת התפלה כל זמן שהאדם שומע עוד אז איזה אדם דהינו ששומע ומרגיש שעומד עוד אדם אחד בשעת תפלתו הוא לא טוב כי צריך כל אדם בשעת תפלתו שיצייר בדעתו שאין שם אלא אני והשם יתברך לבד וב"לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן נ"ה מבאר עוד יותר שמחייב האדם לבטל את עצמו כל כך בשעת התפלה עד שלא ירגיש אפלו את עצמו כלל

רק את השם יתברך לבדו (שם, סימן ק"ג).

אות-יא

היה אוהב מאד את העבודות הפשוטות של סתם בני אדם האנשים הפשוטים הכשרים, והיה אוהב מאד מי שיכול לומר הרבה תחנות ובקשות בתוך הסדורים הגדולים כדרך ההמון עם הכשרים: והיה מזהיר ומוכיח אותנו כמה פעמים לומר זמירות בשבת והיה מקפיד וכוּעס מאד, על מי שהוא חכם בעיניו ואינו מתאמץ לומר זמירות בשבת ובמוצאי שבת או שאר עבודות פשוטות כי עקר היהדות הוא בפשיטות ובתמימות גמור בלי שום חכמות כמבאר אצלנו כבר כמה פעמים: וגם הוא בעצמו כל ימיו קדם שהגיע לו החולאת הכבד שנסתלק על ידו היה מזמר זמירות הרבה בכל שבת ושבת ובמוצאי שבת (שם, סימן ק"ד).

אות-יב

אחד שאל אותו בענין הנהגת התקרבות להשם יתברך וצוה לו ללמד וכו' ושאל אותו הלא איני יכול ללמד, השיב לו על-ידי תפלה יכולין לבוא לכל לך טוב לתורה ועבודה ולכל הקדשות ולכל העבודות ולכל הטובות שבכל העולמות.

אמר המעתיק: עין בספר "גירח האתנים" כתב יד מהרב הקדוש מטשערין, זכר צדיק לברכה, על התורה תהומות יכסימו ב"לקויטי מוהר"ן חלק א' סימן ט' שכתב שם לענין יום הדין של ראש השנה שעקר דינו של אדם הוא על שלא היה זהיר בענין התפלה כי על-ידי תפלה יכולין לבוא לכל טוב לתורה ולמעשים טובים ולתשובה ולהנצל מן החטא וכמו שתקנו רבותינו זכרונם לברכה, תפלות הרבה על זה וזה מובן בדברי רבותינו זכרונם לברכה (ערובין ס"ה), שאמר רבי אלעזר בן עזריה: יכול אני לפטר את כל העולם מן הדין וכו' ומסקו מאי אני יכול לפטר דקאמר מדין תפלה כי דין תפלה הוא כלל הדין והחשבון של אדם כי אלמלי היה זהיר ורגיל בתפלה כראוי היה זוכה לתקן הכל וכמבאר גם במפרשים מעין זה וכמבאר אצלנו במקום אחר שזה נלמד מענין נערה המארסה

שְׁעָקָר הַחַיּוֹב שְׁלָה לְמִיתָה רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, הוּא עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא צָעָקָה וְכוּי (עֵין שָׁם) פְּעַם אַחַת אָמַר אִם הָיָה מְנִיחִין מִת לְעוֹלָם הָיָה לְהַתְּפִיל בְּיַדָּי הָיָה מְתַפִּיל יָפָה יָפָה בְּכָל כַּחוֹ (שָׁם, סִימָן קי"א) .

אות-יג

אָמַר כִּי עָקָר הַתְּפִלָּה הוּא דְבִקּוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְהָיָה טוֹב יוֹתֵר לְהַתְּפִיל בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנֵנוּ שְׁמֵדְבָרִים בּוֹ כִּי כְּשֶׁמְתַפִּילִים בְּלִשׁוֹן שְׁמֵדְבָרִים בּוֹ, אִזִּי הֵלֵב סָמוּךְ וְדְבוּק מְאֹד בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה, וְיִכּוֹל לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֲדָּךְ כְּבָר תִּקְנֵנוּ לָנוּ אֲנִשֵׁי כְּנִסְתַּת הַגְּדוּלָּה סֵדֵר הַתְּפִלָּה (מְחַמֵּת שְׁלֹאוֹ כָּל אָדָם יִכּוֹל לְסֵדֵר סֵדֵר הַתְּפִלָּה לְעֲצָמוֹ כְּמוֹבָא) עַל כֵּן אָנוּ חַיִּבִים לְהַתְּפִיל בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כְּמוֹ שֶׁסִּדְּרוּ לָנוּ אֲבָל הָעָקָר הוּא רַק לְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת כְּפִשׁוּטוֹ שֶׁזֶהוּ עָקָר הַתְּפִלָּה שְׁמֵתַפִּילִים לְפָנֵי הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דְּבַר וְדְבַר וְעַל-יְדֵי-זֶה מְתַדְבְּקִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ (וּמִי שֶׁמְתַפִּיל עִם כְּוִנּוֹת הַנְּסֻתָּר שֶׁבְּתַבַּת הַתְּפִלָּה וְאִינוּ רְאוּי לָזֶה הוּא פָּגַם גְּדוֹל וְכוּי עֵין שָׁם) וְהִנֵּה מִי שֶׁמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ תָּמִיד כְּגוֹן יְרוּשְׁלָמִי אֵין צָרִיךְ לַחֲשֹׁב בְּדַעְתּוֹ פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, רַק שְׂיִטָּה אֲזָנוֹ לְמָה שֶׁהוּא אֹמֵר וְזֶה עָקָר כְּוִנּוֹתוֹ בְּתַפִּילָתוֹ וְאַצֵּל הַצְּדִיקִים אֲמַתִּיִּים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה אֲצֵלֵם כָּל הַכְּוִנּוֹת שֶׁל הָאָרֶץ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּהּ, וְכוּי הֵם פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שֶׁבְּפְרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׁלָהֵם כְּלוּלִים כָּל הַכְּוִנּוֹת (שָׁם, סִימָן ק"כ) .

אות-יד

הָיָה מְחֻזָּק אֶת אֲנִשׁוֹ שֶׁקִּבְּלוּ לְפָנָיו בְּקַבְּלָנָא גְּדוּלָּה עַל שֶׁהֵם רְחוּקִים מִתְּפִלָּה מְאֹד וְקִשָּׁה עֲלֵיהֶם מְאֹד לְהַתְּפִיל וְהָיָה מְחֻזָּק וּמְנַחֵם אוֹתָם בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת שֶׁלֹּא יִפְּלוּ בְּדַעְוֵתֵיהֶם בְּשִׁבִיל זֶה אָמַר: הֲלֹא אֲצֵל הַגֵּר שְׁנִתְגַּיֵּר, כְּמָה זְכִיָּה הוּא אֲצֵלוֹ לִידַע אֲמִירַת הַתְּבוּת לְבַד עַד בְּרוּךְ שֶׁאָמַר עַל כֵּן רְאוּי לְאָדָם לְנַחֵם אֶת עֲצָמוֹ וּלְשַׁמַּח אֶת עֲצָמוֹ אֲשֶׁר עַל כָּל פָּנִים הוּא זֹכֵה לֹמַר הַתְּבוּת שֶׁל הַתְּפִלָּה: .

וְשִׁמְעֵתִי שֶׁהָיָה מְדַבֵּר עִם אִישׁ פְּשׁוּט אֶחָד מֵעַנְיָן תְּפִלָּה שֶׁקִּשָּׁה לוֹ מְאֹד לְהַתְּפִיל וְנָתַן לוֹ עֲצָה וְאָמַר לוֹ שֶׁיִּחְשֹׁב בְּלִבּוֹ שֶׁאִינוּ צָרִיךְ לְהַתְּפִיל כִּי אִם

עד ברוך שאמר כי אולי הוא צריך בגלגול זה לתקן רק חלק זה מהתפלה כי אולי בגלגול הראשון כבר התפלל בכונה שאר חלקי התפלה רק חלק זה עד ברוך שאמר הוא צריך עכשו בגלגול זה להתפלל בכונה ועל כן יכניס כל כחו בזה המעט להתפלל בכונה עד ברוך שאמר ואחר-כך כשיגיע לברוך שאמר יחשב אולי צריך לתקן חלק זה, כגון מברוך שאמר עד ויברך דוד ויתפלל עד אותו החלק בכונה וכן להלן והכלל שלא יבלבל דעתו בתחלה בכל התפלה כי יהיה קשה וכבד עליו רק יתאמץ בכל פעם לומר מעט מעט בכונה כי מעט יכולים להתפלל בכונה (שם, סימן קי"א).

וגם כבר מבאר ב"שיחות הר"ן" סימן ע"ה שבאמת על פי רב אין יכולים להתפלל כל התפלה בכונה רק מעט כי כל אחד מתפלל איזה חלק מהתפלה לפי בחינתו כי אית מארי דידין ואית מארי דרגליו וכ"ו וזה הוא בחינה הנ"ל שכל אחד מתעורר וזוכה להתפלל בכונה חלק מהתפלה לפי בחינתו על כן אל יפל לב האדם בראותו שזכה להתפלל קצת בכונה איזה חלק מהתפלה ופתאם נפסק ואינו יכול עוד להתפלל כראוי בשום אופן כי על פי רב מכרח להיות כן כנ"ל וישתדל להתפלל שאר התפלה בפשיטות גמור וכ"ו ועל-ידי-זה יזכה ברחמיו יתברך להתעורר מזה עד שיחזור ויתלהב לבו מאד ויתחיל להתפלל עוד הפעם בהתעוררות כראוי וכ"ו ואם לפעמים אינו זוכה בכל התפלה להתעוררות מה לעשות אם יזכה יוכל לדבר אחר-כך איזה קפיטל תהלים או בקשה ותחנה אחרת בכונה כי בודאי כל אחד ואחד כפי מה שיודע בנפשו פחיתותו ראוי לו לדעת שהוא רחוק מאד מאד מהתפלה שהיא גבוה מאד ומיחין יזכה לעבודה גבוה כזו שהיא גבוה יותר מלמוד התורה על כן עליו לעשות את שלו אם אינו יכול להתפלל בכונה כראוי יתחיל להתפלל דבורי התפלה בפשיטות גמור ויטה אָזְנו למה שהוא אומר ועל-פי רב יבוא על-ידי-זה להתעוררות כראוי וכ"ו עין שם.

ועין גם ב"לקוטי מוהר"ן" חלק ראשון סימן צ"ט שכתב שם, שצריך האדם להתחזק בתפלה אפלו בשעה שאינו זוכה להתפלל בדבקות ואין תפלתו שגורה בפיו חס ושלום, אף-על-פי-כן יתחזק גם אז להתפלל בכל כחו וכונתו כי בעת שיזכה להתפלל בדבקות ותהיה תפלתו שגורה בפיו כראוי אז יעלה כל התפלות עם התפלה ההוא שהתפלל כראוי וזה "ואתחנן אל ה'"-תמיד בין בדבקות ובין שלא בדבקות "בעת ההיא לאמר"-הינו כי בעת שאזכה להתפלל בדבקות והדברים יהיו נאמרים ומרצים בפי בחינת שגורה תפילתי בפי אז יעלו גם כל התפלות שהתפלל עד עתה שלא כראוי עם התפלה ההגונה ההוא .:

ועין ב"שיחות הר"ן" סימן ע"ד מה שכתב בענין התפלה שלפעמים אין להאדם שום התלהבות בתפלה וצריכין לעשות לעצמו התלהבות וחמימות ולב בווער לתפלה כמו למשל שנמצא לפעמים שהאדם עושה לעצמו רגז עד שבא בכעס ונתרגז כמו שאומרים העולם בלשון אשכנז ער שניצט זיד א רגז כמו כן ממש בקדשה בענין התפלה צריכין לפעמים לעשות לעצמו רגז ויעשה לו חמימות ותבערת הלב בדבורי התפלה אזוי

וויא איינער שניצט זיך א רגז ועל-ידי-זה יבוא אחר-כך באמת
להתלהבות גדול בתפלה באמת

אות-טו

שמעתי בשמו שאמר, שלפעמים מגיע לאדם הרהור תשובה והשתוקקות
להשם יתברך באיזה מקום שצריך שם באותו המקום דיקא להתחזק
בזה הרהור תשובה והשתוקקות כגון לדבר שם איזה דבורים של תחנונות
ובקשות או דברי השתוקקות בפה ובלב כפי הענין ולא ימתין ולא יזוז
ממקומו אף-על-פי שאין זה המקום מוכן לכך כגון שלא במקום קביעות
לתורה ותפלה רק בדרך הלוח וכיוצא כי כשיזוז ממקומו יכול להיות
שיפסק וכן ראינו ממנו ז"ל בעצמו ענין כזה כמה פעמים (שם, סימן
קכ"ד)

אות-טז

מענין אמירת תהלים דבר עם אחד ואמר לו, שעקר אמירת תהלים לומר
כל מזמורי תהלים על עצמו ופרש לו רבנו זכרוננו לברכה, קצת כי כל
המלחמות שבקש דוד המלך, עליו השלום, שניצלהו השם יתברך מהם
הכל צריכין לפרש על עצמו על מלחמות היצר הרע וחילותיו עמו (וכמבאר
מזה לעיל בסיומן ט"ו) ושאל האיש אותו זכרוננו לברכה, איך יפרש לעצמו
בהפסוקים שדוד המלך, עליו השלום, משבח את עצמו כגון שמרה נפשי
כי חסיד אני וכיוצא בזה השיב לו גם זה צריכין לפרש על עצמו כי צריכין
לדון את עצמו לכף זכות ולמצא בעצמו איזה זכות ונקדה טובה שבזה
הוא בחינת חסיד וכיוצא ואמר לו רבנו זכרוננו לברכה, הלא אצל יהושפט
בתיב (דברי-הימים ב' י"ז): ויגבה לבו בדרך ה' שבדרכי השם ועבודתו
יתברך הגביה לבו קצת; עוד אמר לו רבנו זכרוננו לברכה, הלא בבקר אנו
אומרים בתחלה מה אנו מה חיינו וכו' ואנו מקטינים עצמנו מאד ואחר-
כך אנו אומרים, אבל אנחנו עמך בני בריתך וכו' שאחר-כך אנו מחזקים
עצמנו ומספרים את גדלתנו שאנחנו עמו בני בריתו זרע אברהם יצחק
ויעקב וכו' כי כך צריכין להתנהג בעבודת השם כנ"ל; ועין ב"לקויטי

מוהר"ן חלק ראשון סימן רפ"ב מה שכתב על פסוק: "אזמרה לאלקי בעודי" ומובא לקמן באות ס"ז (שם, סימן קכ"ה).

יז.

טוב מאד מי שיכול לשפך שיחו לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים כבן המתחטא לפני אביו כי הלא השם יתברך כבר קראנו בנים, כמו שכתוב (דברים י"ד): "בנים אתם."

לה' אלהיכם" על כן טוב מאד לפרש שיחתו וצערו לפניו יתברך כבן שקובל לפני אביו בתנועות של חן ורחמים (שקורין פיעסטיין) ואף אם נדמה להאדם שלפי מעשיו אינו כבן לפניו יתברך עם כל זה הלא השם יתברך קראנו בנים כנ"ל, כי בין כך ובין כך קרויים לה בנים וכו' עלי לעשות שלי לעשות עצמי כבן כנ"ל ומה טוב כשיכול לעורר לבו בתחנונים עד שיבכה ויוריד דמעות כבן לפני אביו (שיחות הר"ן ז').

ועין בספר "עלים לתרופה" (מכתב רנ"ד), שכתב שם: וראיתי במדרש רבה, שמביא שם את הכתוב: הבה יקיר לי אפרים, אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד ואיתא שם: איזה ילד שעשועים, כבן שתיים, כבן שלש שנים, וחד אמר כבן ארבע וחמש שנים; ופרשו שם המפרשים שאחד אמר כבן שתיים או שלשה שנים שאף-על-פי שתנוק קטן כזה אינו יכול לדבר כי אם ברמז ומדבר רק חצי דבור אף-על-פי-כן אביו משעשע בו בדבוריו וממלא חפצו וחד אמר: כבן ארבע וחמש שנים; שאז דבורו שלם ומבקש מאביו בפה מלא: תן לי חפץ פלוני או חפץ פלוני, ואביו ממלא בקשתו ואף-על-פי שאין שם מבאר כל-כך, בארתי הענין יותר, כי אני בעניי הוצאתי מזה התעוררות הרבה לענין מה שהזכירנו הוא, זכרונו לברכה, לפרש שיחתו לפניו יתברך בכל יום וכו', כי תהלה לאל הבנתי ממדרש זה התחזקות והתעוררות עצום לזה כי מובן ומבאר מזה, שאפלו כשאדם אינו יכול לדבר כלל לפניו יתברך ולפרש שיחתו היטב, אף-על-פי-כן יקר בעיניו יתברך אפלו אם מדבר רק ברמז ובחצי דבור כמו תינוק בן שתיים או שלש שנים, ולפעמים עוזר השם יתברך ומדבר דבורים שלמים כתינוק בן ארבע או חמש שנים וכך ישראל יקרים בעיניו יתברך, כשמדברים ומשיחים צרכיהם לפניו יתברך, ונקראים ילד שעשועים ועין שם מה שכתוב שם על סיום המקרא: כי מדי דברי בו; די דבורי בו וכו' מובן שם עצם יקרת הדבור, ואי אפשר לבאר בכתב כל כך, וההכרח לקצר, אך מאליכם תבינו רמזים מזה להתחזק בהדבור והשיחה בינו לבין קונו אידך שתוכלו אמנם בנדאי טוב יותר לדבר בפרוש דבורים שלמים, אך גם כשאינם יכולים לדבר היטב, יקר בעיניו יתברך גם הדבור, (שקורין "פיעסטיין"), כמו ילד שעשועים, שהוא בן שתיים או שלש שנים והבן היטב לקים כל זאת בפשיטות, כי הוא חייכם לנצח, כי אי אפשר לעבר זה העולם בשלום כי אם על-ידי זה שכתבנו כאן, כי אין כחנו אלא בפה וכו', עין שם.

אות-יח

כְּשֶׁאָדָם כָּל הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה אִזּוּ בְּנִקְל לֹו לִיחַד שְׁעָה בַּיּוֹם לְשֶׁבֶר אֶת לְבוֹ
וְלִהְשִׁיח אֶת אֶשֶׁר עִם לְבָבוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמִבְאֵר אֲצִלְנוּ כְּמָה פְּעָמִים,
אֲבָל כְּשֵׁיט לֹו עֲצָבוֹת חֵס וְשָׁלוֹם, קֶשֶׁה לֹו מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד וּלְפָרֵשׁ שְׂיחָתוֹ
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ (שָׁם, סִימָן כ"ו)

אות-יט

לֵב נִשְׁבֵּר וְעֲצָבוֹת אֵינֹו עֲנִין אֶחָד כָּלֵל, כִּי לֵב נִשְׁבֵּר הוּא בִּלְב, אֲבָל עֲצָבוֹת
הוּא בָּא מִן הַטָּחוּל וְהוּא סֵטְרָא-אַחֲרָא וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנֵא אוֹתָהּ,
אֲבָל לֵב נִשְׁבֵּר הוּא חָבִיב לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיִּקָּר מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ וְהָיָה
טוֹב שְׂיִהְיֶה לְהֶאָדָם לֵב נִשְׁבֵּר כָּל הַיּוֹם, אֲדָ אֲנָשִׁים כְּעָרְכָּם אֵין יְכוּלִים
לְקַיֵּם זֹאת כִּי יְכוּלִים לְבוֹא מִלֵּב נִשְׁבֵּר לְעֲצָבוֹת חֵס וְשָׁלוֹם, שְׂזָה אֲסוּר
לְהֶאָדָם לְגַמְרֵי עַל כֵּן צְרִיכִין לִיחַד אֵיזָה שְׁעָה בַּיּוֹם שְׂיִהְיֶה לֹו לֵב נִשְׁבֵּר,
דְּהֵינֹו לְהִתְבּוֹדֵד וּלְשֶׁבֶר לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֲבָל שְׁאֵר כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ יִהְיֶה רַק
בְּשִׂמְחָה (שָׁם, סִימָן מ"א)

אות-כ

עֲצָבוֹת הוּא כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא בְּכַעַס וּבְרָגִז כְּמִי שֶׁמְתַרְעַם וּמִתְלוּן עָלָיו
יִתְבָּרַךְ, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל שֶׁאֵינֹו עוֹשֶׂה לֹו רְצוֹנוֹ אֲבָל לֵב נִשְׁבֵּר הוּא כְּבוֹן
הַמִּתְחַטֵּא לְפָנֵי אָבִיו כְּתִינוּק שְׁקוֹבֵל וּבוֹכָה לְפָנֵי אָבִיו עַל שֶׁנִּתְרַחַק מִמֶּנּוּ,
וְעֵין עוֹד לְקַמֵּן סִימָן ל"ד (שָׁם, סִימָן מ"ב) .:

כא.

אחר לב נשבר בא שמחה וזה סימן אם היה לו לב נשבר כשבר אחר-כך
לשמחה (שם, סימן מ"ה)

אות-כב

צריך לזה זכיה גדולה שיזכה לישוב עצמו שעה אחת ביום ושיהיה לו
חרטה על מה שצריך להתחרט פי לאו כל אדם זוכה לזה, כי היום חולף
ועובר אצלו ואין לו פנאי לישוב עצמו אפלו פעם אחת כל ימי חייו, על כן
צריך להתגבר לראות ליחד לו פנאי ולישוב עצמו היטב על כל מעשיו
אשר הוא עושה בעולם אם כך ראוי לו לבלות ימיו במעשים כאלו (שם,
סימן מ"ז).

ועין בספר "נחת השלחן" כתב-יד מהרב הקדוש מטשערין זכרונו לברכה,
בהלכות פסח שמבאר שם, שעקר התגברות הסטרא-אחרא הוא לסמות
עיני האדם שלא להתבונן כלל על דרכיו, בבחינת לא יחפץ כסיל בתבונה
וכו' אבל תכף שמעורר כח והארת הנשמה שהוא בחינת אור הנר בחינת
נר ה' נשמת אדם ומתחיל לפשפש במעשיו ולהתבונן על דרכיו, אזי הבא
לטהר מסיעין לו ומעט מן האור דוחה הרבה מן החשך, וזה שמברכין על
בעור חמץ בעת הבדיקה כי הבדיקה בעצמה של החמץ (שהוא מצד היצר
הרע) הינו כשמתחיל לחפש ולפשפש במעשיו זה כבר הוא התחלת הבעור

אות-כג

אמר דוד המלך, עליו השלום, יסד כל ספר תהלים מזה שהיה חזק מאד
בענין התבודדות ואמר, שעקר התבודדות של דוד המלך, עליו השלום,
היה בעת ששכב על מטתו וכסה עצמו בסדין אז היה מדבר ומשיח כל לבו
לפני השם יתברך כמו שכתוב: "אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי ערשי
אמסה" אשרי מי שירגיל עצמו לקיים הנהגה זו העולה על הכל (שם, סימן
ס"ח).

עוד כתב בשיחות הקדושות, שטוב להאדם, בשעה ששוכב על מטתו לישן, להרגיל עצמו לשפד שיחו לפני השם יתברך ולבקשו, שישפדו להתקרב לעבודתו יתברך ואם אינו זוכה אז לדבר דבורים לפניו יתברך מחמת התגברות לבו האבן, על כל פנים ירגיל עצמו להתאמץ ולגנח גניחות הרבה תכופות זה אחר זה על שרחוק מאד מהשם יתברך ושישפדו להתקרב אליו יתברך (ועיין לקמן אות מ"ו) וכבר מבאר בספרו הקדוש "לקוטי מוהר"ן" כמה תורות מה שיכולין לזכות על- ידי אגחה דקדשה, עין שם.

אות-כד

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים קי"ט), זמרו למי שמנצחין אותו ושמח כי צריכין לנצח אותו יתברך בבכיול פי אף-על-פי שנדמה להאדם שהשם יתברך אינו רוצה לקרבו מחמת שקלקל הרבה וגם עכשו אינו מתנהג כראוי כראונו יתברך אף-על-פי-כן צריך האדם לחזק עצמו ביותר ולהשתטח עצמו לפניו ולפרש בפיו אליו יתברך שירחם עליו ויקרבהו לעבודתו כי אף-על-פי-כן אני רוצה להיות איש ישראל נמצא שרוצה לנצח את השם יתברך בבכיול והשם יתברך יש לו שמחה מזה שמנצחין אותו בבכיול (ועיין ב"לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן קכ"ד שכתב שם, שמחמת השמחה שיש לו להשם יתברך מזה על כן הוא בעצמו שולח לו דבורים בפיו שיוכל לנצח אותו כי בלי זה בודאי לא היה אפשר לבשר ודם לנצח את הקדוש-ברוך-הוא אף השם יתברך בעצמו מסיע לו בזה כנ"ל).

אות-כה

כשאחד מישראל רוצה לדבר עם השם יתברך לפרש שיחתו לפניו יתברך ולבקש ממנו שיקרבו לעבודתו יתברך, אז השם יתברך בבכיול משליך כל עניניו וכל הגזרות שרוצה לגזר חס ושלום, וכל העסקים שלו שהוא יתברך עוסק בהם בבכיול והוא משליך הכל ופונה עצמו רק לזה האיש שרוצה לדבר עמו ולפרש שיחתו לפניו, לבקש מאתו שיעזרהו להתקרב אליו יתברך נמצא שעל-ידי-זה ממילא נצולין ישראל מכל הגזרות קשות

אות-כו

על-ידי בשורות טובות יכולים לומר תהלים (שם, סימן צ"ז).

אות-כז

אמירת תהלים מעלה גדולה כאלו אמרם דוד המלך, עליו השלום, בעצמו כי הוא אמרם ברוח הקדש והרוח הקדש מנח בתוך התבות וכשאומר המזמורי תהלים הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקדש, עד שנחשב כאלו אמרם דוד המלך, עליו השלום, בעצמו והוא מסגל מאד לרפאות את החולה להיות לו בטחון רק על השם יתברך שעל-ידי אמירת תהלים יושיעו השם והבטחון הוא בחינת משענת, כמו שהאדם נשען על המטה כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיעו השם כמו שאמר דוד ויהי ה' למשען לי ועל-כן על-ידי זה נתרפא החולה כמו שכתוב: אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה וזה בחינת ויצא חטר מגזע ישי הנאמר על משיח שהוא מזרע דוד וזה בחינת עתידין צדיקים שיחיו מתים על-ידי המשענת בחינת ואיש משענתו בידו בחינת ונתת המשענת על פני הנער.

גם דבר אז, חרף הוא בחינת עבור ואז כל העשבים והצמחים כלם מתים, כי בטל כחם בחרף והם אז בבחינת מיתה וכשבא הקיץ שהוא בחינת לדה אז כל העשבים נתעוררים וחיים ואז טוב ויפה מאד כשיוצאים לשוח בשדה שיחה זו תפלה ותחנונים ותשוקה ונגעגועים להשם יתברך ואז כל שיח השדה המתחילים לחיות ולצמח אז כלם נכספים ונכללים בתוך שיחתו ותפלתו (שם, סימן צ"ח) ויעין בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן א' שזה בחינת ויצא יצחק לשוח בשדה שתפלתו היתה עם כל שיח השדה שכל שיח השדה חזרו כחם לתוך תפלתו עין שם).

אות-כח

אמר אם היה האדם זוכה לשמע השירות והתשפחות של העשבים, איך כל עשב ועשב אומר שירה להשם יתברך בלי שום פניה וכלי שום מחשבת חוץ כלל, כמה יפה ונאה כששומעין את השירה שלהם ועל כן טוב מאד ביניהם לעבד את השם ביראה (ואמר בזו הלשון סע איז זעהר גיט פרום צו זיין צוישין זייא) ולהתבודד על פני השדה בין גדולי הארץ ולשפד שם שיחתו לפני השם יתברך באמת, ועין עוד בהשיחות סימן רכ"ו שאמר גם כן, שטוב יותר שהתבודדות יהיה מחוץ לעיר במקום עשבים כנ"ל כי העשבים גורמים שיתעורר הלב (שם, סימן קס"ג).

אות-כט

אמר צריך כל אדם לצעק להשם יתברך ולשא לבו אליו יתברך, כאלו הוא באמצע הים תלוי על חוט השערה ורוח סערה סוער עד לב השמים עד שאין יודעין מה לעשות וכמעט שאין פנאי אפלו לצעק אבל באמת בודאי אין לו עצה למנוס כי אם לשא עיניו ולבו להשם יתברך ולצעק אליו יתברך וכו' צריכין בכל עת להתבודד ולצעק להשם יתברך כי האדם בספנה גדולה מאד בזה העולם כאשר יודע כל אחד בנפשו (שם, סימן קי"ז).

אות-ל

פעם אחת עמדתי לפניו והוא זכרונו לברכה, היה מנח על מטתו ונזרקו דבורים אלו מתוך פיו הקדוש ואמר בזו הלשון: דער עיקר איז [העקר זה] מבטן שאול שועתי ועין בספר "עלים לתרופה", שמביא שם הדבור הזה, וכתב שם בזו הלשון: וכל אחד נופל בדעתו כל כך, עד שנדמה לו

כָּאֵלֹהֵי עֲלֵיו לֹא נֶאֱמַר זֹאת, כָּאֵלֹהֵי יֶרֶד יוֹתֵר מִבֶּטֶן שְׂאוֹל חֵס וְשְׁלוֹם, וְכָאֵלֹהֵי
אֵין בְּכַחוֹ לְצַעֵק עוֹד, וְכָאֵלֹהֵי כְּבֹר צַעֵק הַרְבֵּה מְאֹד וְאֵינוֹ מוֹעִיל לוֹ, וְעוֹד
דְּחֵיוֹת הַרְבֵּה כָּאֵלֹהֵי וְכָאֵלֹהֵי וּבְאֵמֶת לֹא כֵן הוּא, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ הָאֵמֶת, שֶׁהוּא
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, כִּי בְּכָל דְּבָרָיו גַּם וְכוּ' (שָׁם, סִימָן ש"ב) .

אות-לא

לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ הַנְּהָגוֹת מִיְחֻדוֹת שְׂצָרִיךְ לְנַהֵג כְּפִי שְׂצָרִיךְ לְתַקֵּן מֵה
שְׂפָגָם וְכְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ אֲבָל הַהֲתַבּוּדוֹת וְלִשְׁפֹּף שִׁיחַתוֹ לְפָנֵי הַשָּׁם
יִתְבַּרֵךְ בְּכָל יוֹם וּבְלִשׁוֹן שְׂמֵדְבָרִים בּוֹ, זֶה הוּא הַנְּהָגָה כְּלָלִית שְׂמַחֵיב בְּזֶה
כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו וְכֵן לְמוֹד שְׂלַחַן עָרוֹן בְּכָל יוֹם זֶה
הוּא גַם כֵּן הַנְּהָגָה כְּלָלִית כְּנִי"ל (וְעֵינֵינוּ לְקַמֵּן סוּף אוֹת נ"ט שְׂמַבְאָר שָׁם
שְׂתַלּוּיִים זֶה זֶה בְּזֶה) (שָׁם, סִימָן קפ"ה) .

אות-לב

אָמַר בְּוַדָּאֵי נִמְצְאִים כְּשָׂרִים אָף-עַל-פִּי שְׂאִין לָהֶם הַתַּבּוּדוֹת, אֲבָל אֲנִי
קוֹרָא אוֹתָם מְבַהֲלִים וּמְבַלְבְּלִים (פְּלוּטִים) וּפְתָאם כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ וְיִקְרָאוּ
אוֹתָם יִהְיוּ מְעַרְבִים וּמְבַלְבְּלִים אֲבָל מִי שְׂמַתְנַהֵג בְּהַנְּהָגָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
הַתַּבּוּדוֹת, יִהְיֶה דוֹמָה כְּמוֹ הָאָדָם אַחַר הַשְּׂנָה שְׂדַעְתוֹ נוֹחַה וּמִיִּשְׁבֵּת
הֵיטֵב כֵּן יִהְיֶה דַעְתוֹ נוֹחַה וּמִיִּשְׁבֵּת עֲלֵיו בְּלִי מְהוּמָה וּבְלִבּוֹל (שָׁם, סִימָן
רכ"ח) .

אות-לג

רָאוּ לְאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי שֶׁיְהִיָּה לְבוֹ נִמְשָׁךְ כָּל כֶּף לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ עַד שְׁאֶפְלוּ
כְּשֶׁהוּא בֵּין אֲנָשִׁים יִתְעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ בְּתִשׁוּקָה גְדוֹלָה
וּבְהִתְעוֹרְרוֹת נִמְרָץ וַיִּשָּׂא יָדָיו וְלָבוֹ לְהִשָּׁם וַיִּצְעַק אֵלָיו לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ
בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ וּבְהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלָא, אֵל תַּעֲזֹבֵנִי ה' אֱלֹהֵי, וְהָרִים אֶז יָדָיו
וְאָמַר הַפְּסוּק הַזֶּה בְּקוֹל נְעִים שֶׁל תַּחֲנָה וְגַעְגּוּעִים לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ (שָׁם,
סִימָן ר"ל).

לד.

אָמַר הַחֲלוּק שְׁבִין לֵב נִשְׁבֵּר לְמָרָה שְׁחָרָה כִּי לֵב נִשְׁבֵּר הוּא כֶּף שְׁאֶפְלוּ
כְּשֶׁעוֹמֵד בֵּין הָעוֹלָם יַחֲזִיר פָּנָיו וַיֹּאמֶר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם וְכוּ', וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה
בְּעֶצְמָהּ בְּתוֹךְ כֶּף אָמַר רְבוּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּהּ, בְּעֶצְמוֹ רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם
בְּהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלָא וּבְנִשְׂיָאת יָדַיִם בְּהִשְׁתַּוְּקוֹת נִמְרָץ כְּדָרְכוּ (שָׁם, סִימָן
רל"א).

אות-לה

אָמַר לְמִשְׁל, גְּבוֹר אֶחָד חָגַר מְתַנָּיו לְכַבֵּשׁ חוֹמָה חֲזָקָה וְאַחֲר-כֵן כְּשֶׁבָא אֵל
הַשַּׁעַר הָיָה אֲרוּג עַל הַשַּׁעַר מְטוּה מְקוּרֵי עַכְבִּישׁ שֶׁסִּתְּמָם אֶת הַשַּׁעַר וְכִי יֵשׁ
שְׁטוֹת יוֹתֵר מִזֶּה שְׁיַחֲזוֹר מִמְּלַחְמָתוֹ מִחֲמַת הַסְּתִימָה שֶׁל הַקּוּרֵי עַכְבִּישׁ
וְאַחֲר-כֵן אָמַר הָעֶקֶר הוּא הַדְּבוּר שֶׁעַל-יָדֵי הַדְּבוּר יְכוּלִים לְכַבֵּשׁ הַכֹּל
וּלְנַצֵּחַ כָּל הַמְּלַחְמוֹת וְאָמַר אָף-עַל-פִּי שְׁיִכּוּלִין לְהִתְבּוֹדֵד בְּמַחְשָׁבָה אֲבָל
הָעֶקֶר הוּא הַדְּבוּר וּמְבַאֵר הַנִּמְשָׁל מִמִּילָא לְעִנְיָן מַה שְׁקִשָּׁה עַל הָאָדָם
לְדַבֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מַה שְׁבָלְבוּ, וְכָל זֶה מִחֲמַת בּוֹשָׁה וּכְבִדּוֹת שָׁלוּ,
שְׂאִין לוֹ עֲזוֹת דִּקְדוּשָׁה וּבּוֹדָאֵי הוּא שְׁטוֹת גְּדוֹל, כִּי הֲלֹא הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּשׁ
בְּדְבוּרוֹ מִלְחָמָה חֲזָקָה שֶׁהוּא מְלַחֲמָת הַיָּצָר, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁהוּא סָמוּךְ לְהִתְחִיל
לְדַבֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וְלְכַבֵּשׁ וּלְשַׁבֵּר חוֹמוֹת וּלְפָתַח שְׁעָרִים עַל-יָדֵי
הַדְּבוּר וּבְשִׁבִיל מְנִיעָה קֵלָה מִחֲלִישוֹת דַּעְתּוֹ וְכִיּוֹצֵא יִמְנַע חֵס וְשָׁלוֹם, אֶת
עֲצָמוֹ מִלְּדַבֵּר הֲלֹא הַמְּנִיעָה הַזֹּאת נִחְשָׁבֶת לְסְתִימָה שֶׁל קוּרֵי עַכְבִּישׁ כְּנֻגַד
הַחוֹמוֹת שֶׁרוֹצֵה לְשַׁבֵּר בְּדְבוּרוֹ וְאָמַר שְׁטוֹב שֶׁיְהִיָּה לְהָאָדָם הַתְּבוֹדָדוֹת
שְׁתֵּי שְׁעוֹת בַּיּוֹם שְׁעָה אַחַת שְׁיִלֵּךְ וַיִּשְׁתַּוְּקֶק וַיִּכְיֵן עֲצָמוֹ לְדַבֵּר וַיַּעֲרֵךְ לְבוֹ
לְכֵן וְאַחֲר-כֵן יְדַבֵּר שְׁעָה אַחַת (שָׁם, סִימָן רל"ב).

אות-לו

אמר: על כל דבר צריכין להתפלל, הינו אם בגדו קרוע וצריך לבגד, יתפלל להשם יתברך שיתן לו בגד ללבש וכן כל פיוצא בזה דבר גדול ודבר קטן על הכל ירגיל עצמו להתפלל תמיד להשם יתברך על כל מה שייחסר לו אף-על-פי שהעקר להתפלל על העקר, דהינו על עבודת השם יתברך להתקרב אליו יתברך אף-על-פי-כן גם על זה צריכין להתפלל ואמר, מי שאינו מתנהג כן, אף-על-פי שהשם יתברך נותן לו בגדים ופרנסה והצטרכות חיותו אבל כל חיותו הוא כמו בהמה שגם כן השם יתברך נותן לה לחמה וכו' כי מאחר שאינו ממשיך כל חיותו על-ידי תפלה מהשם יתברך, על כן כל חיותו הוא כמו חיות בהמה ממש כי האדם צריך להמשיך כל חיותו והצטרכותו מהשם יתברך על-ידי תפלה ותחנונים דוקא ופעם אחת אמר לתלמידו מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, על דבר קטן ופחות מאד שהיה קצת מכרח לו התפלל על זה להשם יתברך ועמד משתומם, כי היה הדבר לפלא בעיניו להתפלל להשם יתברך על דבר פחות כזה וגם כי לא היה מכרח ביותר ענה ואמר לו (בלשון תמה) אין זה כבודך שתתפלל להשם יתברך על דבר קטן כזה והכלל שעל כל הדברים שבעולם צריכין להתפלל להשם יתברך (שם, סימן רל"ג)

אות-לז

אמר לענין התחזקות בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו אפלו אם עוברים ימים ושנים הרבה ונדמה לו שלא פעל עדין בשיחתו ודבוריו כלום אף-על-פי-כן אל יפל מזה כלל כי באמת בודאי הדבורים עושים רשם, על דרך משל כמו מים היורדים על האבן, אף-על-פי שגדמה שאין להמים כח כנגד האבן הקשה ואין נכר רשם המים בהאבן אף-על-פי-כן כשהמים יורדים על האבן פמה וכמה זמנים רצופים הם עושים נקב בהאבן פנראה בחוש כמו כן אפלו אם לבו האבן ואין נכר בו רשם דבוריו ותפלתו אף-על-פי-כן ברבות הימים והשנים ינקב לבו האבן על-ידי שיחתו ודבוריו כמו אבנים שחקו מים כנ"ל (שם, סימן רל"ד)

אות-לח

אמר: ב"הודוי" שאומרים בערב שבת קדם מנחה כולין לשבר לבו מאד ולפרש כל שיחתו שם כי שם מדבר מענין צרות הנפש ומענין צעקה על כל דבר (שם, סימן ע"ר)

אות-לט

טוב מאד להאדם שיהיה לו חדר מיחד לו לבדו לעסק שם בעבודת השם ובפרט בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו ואמר שאפלו הישיבה בעצמה שיושבין בחדר מיחד לבדו גם זה טוב מאד אך אפלו מי

שאינו זוכה שיהיה לו חדר מיוחד אף-על-פי-כן גם הוא יכול למצא כמה תחבולות להנהיגה זו של התבודדות ולדבר בינו לבין קונו ואמר כי תחת הטלית הוא גם כן חדר מיוחד כי כשמשלשלין הטלית על עיניו יכולים לדבר בינו לבין קונו מה שרוצה גם יכולין לפרש שיהיה לפניו יתברך כששוכב עצמו על מטתו ומכסה עצמו בהסדין כמבאר לעיל אות כ"ג שפך נהג עצמו דוד המלך, עליו השלום גם יכולין לישב על הספר ויסברו אחרים שהוא לומד והוא יכול אז לדבר בינו לבין קונו ועוד יכולים למצא כמה תחבולות מי שחפץ באמת לנהג עצמו בהנהיגה זו של התבודדות העולה על הכל שהיא יסוד שרש הקדשה והטהרה כמבאר כבר כמה פעמים, אבל טוב יותר להשתדל שיהיה לו חדר מיוחד כפי"ל (שם, סימן רע"ד רע"ה)

אות-מ

יכולים לצעק להשם יתברך בקול דממה דקה בצעקה גדולה מאד ושום אדם לא ישמע כלל כי אינו מוציא שום קול לחוץ רק הוא מציר היטב הצעקה במחשבה, ועין בפנים כל הענין (שם, סימן ט"ז).

אות-מא

אמר הלא החננני דרכו להקיף בהקפה שיתנו לו לאחר זמן, ומדוע לא יאמר האדם איזה קפיטלין תהלים או ללמד או לעשות שאר מצוות ויהיה מנחם ומוכן אצלו לעת הצורך כי יהיה זמן שיצטרך לזה שיגבה שכרו ופעלתו, ומדוע לא יהיה כמו שנותן החננני סחורה בהקפה (שם, סימן רס"ט).

אות-מב

אמר: אפלו אם האדם כמו שהוא אף-על-פי-כן יחזק ויאמץ את לבו להתפלל להשם יתברך ואמר שיחשב בלבו, הלא אם אני רחוק בעיני מהשם יתברך כל כך מחמת רבוי עוונותי, אם כן אדרבא, עקר שלמות התפלה על ידי דיקא כי הלא אמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל אינה תפלה וילפינו מקטרת שהיה בה חלבנה ואם כן אם אני פושעי ישראל חס ושלום, אם כן אדרבא, כל שלמות התפלה על ידי דיקא וכפי"ל ובנדאי אני צריך להתחזק ביותר להתפלל להשם יתברך ולבטח בחסדי השם שישמע ויקבל גם את תפילתי כי אדרבא, דיקא על ידי עקר שלמות התפלה כי אי אפשר להקטיר קטרת בלא חלבנה נמצא שגם חלבנה הוא שלמות הקטרת וכמו כן הוא לענין תפלה וכפי"ל שבאל תפילתי הגרועה המצטרפת לתפלת ישראל לא היה שלמות להתפלה (שם, סימן רצ"ה).

ועין עוד התחזקות גדול לענין תפלה ב"שיחות-הר"ן" (אות רפ"ג) מה שאמר לענין בגי-הנעורים, שעל-פי-רב מבלבל אותם בתפלתם מחמת שלא זכו להתקדש כראוי בקדשת הזווג, ועל כן בשעומדים אחר-כך להתפלל, קשה עליהם מאד להתפלל והוא זכרונם לברכה, הזהיר על זה כמה פעמים לבלי לפל בדעתו מזה כלל, ומה דהנה הנה, ובשעת התפלה צריכין לשכח הכל לגמרי ולהתגבר

להתפלל בשמחה כראוי תמיד איך שהוא ולבטח בה' יתברך, שסוף כל סוף יזכה על-ידי התפלה לנצח המלחמה ולהתקדש כראוי ואמר, שעל זה הצטער אבא בנימין על תפילתי שתהא סמוך למטתי; מטה הוא לשון זיווג, וזהו על תפילתי שתהא סמוכה למטתי, הינו שאוכל להתפלל אחר-כך בסמוך מיד, ולא יבלבל הענין הזה את תפילתי ככל .

אות-מג

האדם הזוכה להיות רגיל להתבודד באמת ולפרש שיחתו לפני השם יתברך כראוי בפרט אם זוכה להתבודד בשדות וביערים, אזי הוא מרגיש בכל פסיעה ופסיעה שפוסע שם טעם גן עדן גם אחר-כך כשחזור משם אז כל העולם חדש בעיניו ונדמה לו כאלו הוא עולם אחר חדש לגמרי ואין העולם נראה בעיניו ככל כאשר מקדם (חיי מוהר"ן י"ז) .

אות-מד

כשהודיע ענין התבודדות והשיחה בינו לבין קונו, דבר עמו מורנו הרב הצדיק מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, ושאל אותו הלא האדם הוא בעל בחירה ולא השיב לו בפרוש רק בלאחר יד, כאומר אף-על-פי-כן, כלומר אף-על-פי שאי אפשר לבאר לך הענין בשלמות אף-על-פי-כן צריכין לנהג כך ומורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, לא היה יכול לשאל יותר, כי ידע כי קשיא זו יכולין להקשות גם על התפלות שסדרו לנו רבותינו זכרונם לברכה, מכבר על ענין תשובה והתקרבות להשם יתברך, כגון ברפת השיבנו וכיוצא (ועין לקמן באות צ"ג מה שהבאתי מספר "לקוטי הלכות" חשן משפט הלכות פקדון הלכה ג') (שם).

מה.

אמר טוב שיאמר האדם בשעת התבודדות, כשמתבודד בינו לבין קונו יאמר, היום אני מתחיל להתנדבך בך ויעשה בכל פעם התחלה כי כל ההמשכות הולכין אחר ההתחלות ואפלו המחוקרים אומרים, שההתחלה היא כמו חצי דבר של כל המעשה נמצא ממה נפשך יעשה בכל פעם התחלה ויאמר כנ"ל כי ממה נפשך אם היה מקדם טוב עכשו יהיה טוב יותר ואם חס ושלום, מקדם לא היה טוב בודאי צריך ומכרח לעשות התחלה חדשה (שם) .

אות-מו

בראש השנה האחרון באומן היה אצלו נכדו החכם כמר ישראל בן ביתו הצדיק מרת שרה זכרונה לברכה, ונכדו היה עדין נער קטן בן שלש או ארבע שנים ואז היה חזק מאד החולאת של רבנו זכרוננו לברכה, כי היה סמוך להסתלקותו שנסתלק תכף אחר כך בחל-המועד סכות ואמר רבנו זכרוננו

לְבָרְכָהּ, לְנִכְדוֹ הַנִּי"ל: יִשְׂרָאֵל, הַתְּפִלָּה עָלֶי לְהַשִּׁים יְתִבְרַךְ שֶׁאֲשׁוּב לְבְרִיאוֹתַי הַשֵּׁיב: תָּן לִי הַזֵּיגְעָרִיל שֶׁלְךָ וְאֶתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ עֲנֵה רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ הַרְאִיתֶם שֶׁכָּבֵר הוּא גּוֹטְעֵר יוֹד [הַיְהוּדִי טוֹב-אֲדָמוֹר] כִּי מְצֻה שֶׁאֲתֵן לוֹ חֶפֶץ בְּשִׁבִיל שֶׁיִּתְפַּלֵּל וְנָתַן לוֹ וְלִקַּח הַנֶּעֱרֵל הַזֵּיגְעָרִיל וְהִלֵּךְ לוֹ וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "גָּאֵט גָּאֵט לֹא דַעַר זֵיידֶע זַיִן גִּיזוֹנֵד" [ה' ה' תַּעֲשֶׂה שֶׁהַסָּבָא יִהְיֶה בְרִין] וְהִתְחִילוּ לְשַׁחֵק הַעוֹמְדִים שֶׁם עֲנֵה רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, וְאָמַר, כֶּף צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ וְכִי אִיךָ מִתְפַּלְלִין לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בְּעֵינֵינוּ אַחֵר כְּלוֹמַר שֶׁכֶּף עֲקָר הַתְּפִלָּה לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בְּפִשְׁטוֹת גְּמוּר כְּתִינוּק לְפָנֵי אָבִיו כְּאִשֶּׁר יִדְבֵר אִישׁ אֶל רַעְיוֹ (שָׁם)

אות-מז

אָמַר אֶפְלוֹ כְּשֶׁאִין יְכוּלִין לְדַבֵּר בְּהַתְּבַדְּדוֹת רַק תַּבְתּוּ רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם בְּלִבְךָ גַּם כֵּן טוֹב מְאֹד (וְעֵין לְעִיל אֹתוֹ בִּי מְבָאָר שֶׁאֶפְלוֹ הִתְקַנָּה לְבַד שֶׁמְכִין עֲצָמוֹ לְדַבֵּר וְאִינוּ כּוֹל לְדַבֵּר כֶּלל הוּא גַּם כֵּן טוֹב מְאֹד), וְאָמַר שֶׁיְכוּלִין לְהַפִּיר בְּאֶחָד אִם יֵשׁ לוֹ הַתְּבַדְּדוֹת (וְעֵין מִזָּה בְּהַקְדָּמָה וְלִקְפוֹן אֹתוֹ נִי"ו) (שָׁם).

אות-מח

לְאֶחָד צָנָה לוֹ רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, שִׁיחִיָּה לוֹ הַתְּבַדְּדוֹת פַּעַם אַחַת בַּיּוֹם וּפַעַם אַחַת בְּלִילָה פַּעַם אַחַת שָׂאל רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, לְאִישׁ אֶחָד מְאֻנְשֵׁי אִם הוּא רָגִיל לְהִיּוֹת גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ (שְׁקוֹרִין קְרַעֲכָצִין) בְּשַׁעַת הַתְּבַדְּדוֹת, וְהַשֵּׁיב לוֹ הֵן שֶׁאֵל אוֹתוֹ עוֹד אִם הוּא גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ מִעַמְקֵי הַלֵּב עֲנֵה וְאָמַר לוֹ רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, כְּשֶׁאִי עוֹשֶׂה גְּנִיחָה וְאִנְחָה: אִם אֲנִי אוֹחֵז יָדִי עַל הַשִּׁלְחָן אִזּוֹ בְּשַׁעַת הַתְּבַדְּדוֹת אִזּוֹ אִי אֶפְשָׁר לִי אַחֵר-כֶּף לְהַרִים וְלִטֵּל אֶת יָדִי מֵעַל הַשִּׁלְחָן וְצָרִיךְ אֲנִי לְהַמְתִּין אִיזָה שְׁעָה עַד שְׁחוֹזֵר בִּי כַּחֲ. (שָׁם)

פַּעַם אַחַת אֲחִז רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, אֶת הַרְבֵּי הַצְּדִיק רַבֵּי שְׁמוּאֵל אִיזִיק זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, כִּנְגֵד לְבוֹ, וְאָמַר לוֹ, בְּשִׁבִיל מַעַט דָּם כֶּזֶה (הַיְנוּ שֶׁבְּחִלָּל הַלֵּב) תִּאֲבָד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ אִיבַעֵר אֶת בִּיטְעֵלֶע בְּלִיט זְאֵלְסֵט אֶהוּ וְעֵרִין דִּיא וְעֵלְט אָוֶן וְעֵנֶע וְעֵלְט תְּרַגִּיל עֲצָמְךָ לְהַתְּאַנֵּחַ הַרְבֵּה לְפָנֵי הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ עַד שֶׁתְּפִטֵר אֶת הַדָּם הַזֶּה וְתִכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁבּוֹ וְתִזְכֶּה לְבַחֲנִית וּלְבִי חִלַּל בְּקִרְבִּי (שָׁם).

פַּעַם אַחַת דְּבַר רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, עִם הַרְבֵּי יַעֲקֹב יוֹסֵף מְעַנֵּן עַבְדוֹת הַשֵּׁם כְּדָרְכּוֹ תְּמִיד וְסִפֵּר לוֹ, מְשַׁל לְמַלְךְ שֶׁשָּׁלַח אֶת בְּנוֹ לְמַרְחָקִים לְלַמֵּד חֻמּוֹת, אַחֵר-כֶּף בָּא הַבֵּן לְבֵית הַמֶּלֶךְ מְלַמֵּד בְּכָל הַחֻמּוֹת פַּעַם אַחַת צָנָה הַמֶּלֶךְ עַל הַבֵּן לְקַח אִיזָה אָבִן גְּדוֹל מְאֹד (כְּמוֹ אָבִן הַרְחִים) וְלִשֵּׂא אוֹתוֹ עַל עֲלִיּוֹת בֵּיתוֹ וּמִסְתַּמָּא לֹא הִיָּה יְכוּלֵּךְ לְשֵׂא וּלְהַרִים אֶת הָאָבִן כִּי הִיָּה אָבִן גְּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וְנִצְטַעֵר הַבֵּן מְאֹד עַל שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְמַלְאוֹת רְצוֹן אָבִיו הַמֶּלֶךְ עַד שֶׁגִּלָּה לוֹ הַמֶּלֶךְ דַּעֲתוֹ אַחֵר-כֶּף וְאָמַר לוֹ, הִצַּעֲלָה עַל דַּעֲתֶךָ שֶׁאִי אֶצְנָה עֲלֶיךָ דְּבַר כְּבֵד כֶּזֶה לְקַחַת הָאָבִן כְּמוֹ שֶׁהוּא וְלִשֵּׂא וּלְהַרִים אוֹתוֹ, הַתּוֹכֵל לַעֲשׂוֹת דְּבַר כֶּזֶה עַל-פִּי חֻמְתֶּךָ הַגְּדוֹלָה, רַק כֵּל פּוֹנְתִי הִיָּה שֶׁתִּקַּח פְּטִישׁ חֲזָק וְתַכֶּה וְתַפּוּצֵךְ אֶת הָאָבִן לְחִתִּיכוֹת קְטָנוֹת, וּבָזָה תּוֹכֵל לַעֲלוֹת אוֹתוֹ עַל הַעֲלִיָּה כְּמוֹ כֵּן הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ צָנָה עֲלֵינוּ שֶׁנִּשְׂא לְבַבְנוּ אֶל כְּפִים אֶל אֵל בְּשָׂמִים וּלְבַבְנוּ הוּא לֵב אָבִן גְּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וְאִי אֶפְשָׁר לְהַרִים אוֹתוֹ בְּשׂוּם אָפֶן רַק עַל-יָדֵי שִׁיקְחָ פְּטִישׁ שֶׁהוּא הַדְּבִיר וְעַל יָדוֹ יְכוּלִין לְשַׁבֵּר וּלְפּוּצֵךְ אֶת לֵב הָאָבִן וְאִזּוֹ נִיכַל לְהַרִים אוֹתוֹ לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ וְהַבֵּן.

עוֹד פַּעַם אַחַת דְּבַר רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, מְעַנֵּן שֶׁצְרִיכִין לַעֲסֵק הַרְבֵּה בְּאִמִּירַת תְּהִלִּים וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וְהַתְּבַדְּדוֹת וְכוּ' וְשֶׁאֵל אוֹתוֹ הַרְבֵּי הַצְּדִיק רַבֵּי יוֹדִיל, זְכָר צְדִיק לְבָרְכָהּ, אִיךָ לּוֹקְחִין לֵב (רְצוֹנוֹ לּוֹמַר אִיךָ זֹכֵכִין שִׁיחִי הַדְּבִירִים בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב), הַשֵּׁיב לוֹ רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ, תִּאֲמָרוּ לִי אֲצַל אִיזָה

צדיק קבלתם התעוררות הלב, העקר הוא האמירה בפה להרבות בפה דבורים של תחנות ובקשות והתעוררות הלב בא ממילא.

לאחד מגדולי מקורביו צנה לו בימי נעוריו של המקרב הנ"ל, שבשעת התבודדות ידבר הרבה בפרטיות עם כל איברי גופו ויסביר להם שכל תאוות הגוף הבל, כי הלא סוף כל אדם למות והגוף לקברות יובל וכל האיברים יבלו ויתקבבו וכו' ועוד דבורים פיוצא באלה והתנהג כן איזה זמן ואחר-כך ספר עם רבנו זכרוננו לברכה, והתנצל לפניו באשר שהגוף אינו שומע ומרגיש כלל כל טענותיו ודבריו עמו אמר לו רבנו זכרוננו לברכה, חזק בענין זה ואל תרפה יד מזה ותראה אחר-כך מה שיהיה מהדבורים האלה, ושמע לעצתו וקיים דבריו, עד שזכה אחר-כך שכל איבר ואיבר שדבר עמו בפרטיות נמשך אחר דבריו כל כך עד שיצא מהאיבר הזה שדבר עמו כל החיות ממש ונשאר בלא כח והרגשה כלל וזה ראה בחוש באיברים החיצונים, כגון אצבעות ידיו ורגליו וכיוצא בזה עד שכשהתחיל לדבר עם האיברים הפנימיים שהחיות תלוי בהם, כגון הלב וכיוצא הנה צריך לצמצם דבריו מאד בכדי שלא תצא ממנו החיות ממש כנ"ל.

ושמעתי שפעם אחת דבר האיש הנ"ל עם המקרבים אליו מענין איך שהעולם הזה אינו כלום ומה הוא התכלית מכל עניני הגוף וכו' כנ"ל ובתוף דבריו נתעלה והתחיל לגוע (ובלשון אשכנז שנשאר חלשות) וביגיעות גדולות שב ונתעורר בו חיותו, ואמר אז שזכה על-ידי קדשת רבנו זכרוננו לברכה, למדרגה זו אשר בכל עת שמזכיר עצמו היטב מיצאת הענין והסוף והתכלית של כל עניני העולם הזה אזי מרגישין כל איבריו אפלו אצבע הקטן שברגליו ממש כמו ששוכבין כבר ומקבין וכו' עד שצריך התחזקות גדול להחזיק חיותו בקרבו שלא תצא נפשו ממש רחמנא לצלן, ושמעתי בשם רבנו זכרוננו לברכה, שאמר גם לכמה אנשים אחרים, מחמת שהגוף שלכם עב מאד וחזק בהתאוות, על כן דארפט איר איהם אסאף אהן דולען עם דבורים קדושים מענין התכלית וממילא מובן שצריך לדבר גם כן עם עצמו דבורים הרבה מענין התחזקות כדי שלא ירפו ידיו לגמרי חס ושלום, (ועין לעיל אות ט"ז).

עוד מובא שם דף כ' אשר פעם אחת אמר מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, לאדונינו מורנו ורבנו הקדוש, זכר צדיק לברכה, בדרך קבלנא: נגעתי בקראי נחר גרוני פלו עיני מנחל לאלקי והרים אדונינו מורנו ורבנו זכר צדיק לברכה, את ידיו מעט ואמר בלשון רכה, אם כן מה לעשות (כלומר כי בודאי אסור להרהר אחריו ותברך ובודאי צדיק השם) אחר-כך אמר לו הלא אם דוד המלך עליו השלום, אמר נגעתי בקראי נחר גרוני הנה כפשוטו שכתב קרא כל כך עד שהיה ענין ונגע ממש בקראו גרונו ממש בפשטות, אבל אתה תהלה לקל עדין בכחך וכו' (מאמרים המדברים מענין תפלה והתבודדות כמו שכתבו בספר "לקוטי עצות" הנובעים והיוצאים מהתורות הנפלאות שבספר "לקוטי מוהר"ן" חלק ראשון ורשמתי אצל כל אות מקור מוצאו מאיזה תורה הוא למען אם ירצה הקורא לידע הדברים בשקשם וראיותיהם יעין בפנים הספר "לקוטי מוהר"ן" בעצמו).

אות- מט

עקר הכלי זין של איש ישראל הוא התפלה וכל המלחמות שצריך האדם לכבש הן מלחמת היצר הרע הן שאר מלחמות עם המונעים והחולקים הכל על-ידי תפלה ומשם כל חיותו על כן מי שרוצה לזכות לקדשת ישראל באמת צריך להרבות בתפלות ובקשות ושיחות בינו לבין קונו כי זה עקר הכלי זין לנצח המלחמה (לקוטי מוהר"ן חלק ראשון סימן ב).

ועין בספר "עלים לתרופה" ממורנו הקדוש הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, מכתב קי"ז שכתב שם, אשר כל לשון ולשון הקדוש של רבינו, זכר צדיק לברכה, שמזכיר אצל כל דבר יש לו כח מיוחד לעורר ולחזק את לב הישראלי לעסק בזה ומי שמשים אל לבו שכל כלי זין שלו הוא התפלה וכו' מתעורר מחדש לעסק בזה כי יחשב בלבו אם אין לי כח לחסם כל כך כמו השרים הגדולים, אבל הלא אני כמו איש חלל פשוט שגם הוא לוקח כלי זין מבית המלך ומכרח ללמד תכסיסי מלחמה וכו' בכל יום והכל בכח המלך והשרים המלמדים אותו וכו' ואיך שהוא אני יודע שהמלחמה ארכה וחזקה מאד ואין לי שום כלי זין וכו' כי אם מעט דבור פי וגם זה בישועת השם ונפלאותיו העצומים וכו' עין שם).

ואם האדם מרבה בתפלה והתבודדות ימים ושנים הרבה ואף על-פי-כן הוא רואה בעצמו שעדין הוא רחוק מאד מהשם יתברך ונדמה לו שהשם יתברך כמסתיר פנים ממנו חס ושלום, אל יטעה חס ושלום, שהשם יתברך אינו שומע תפלותיו ושיחותיו כלל, רק נאמין באמונה שלמה, שהשם יתברך שומע ומאזין ומקשיב כל דבור ודבור של כל תפלה ותחנון ושיחה ואין שום דבור נאבד חס ושלום, רק כל דבור ודבור עושה רשם למעלה מעט ומעורר רחמיו יתברך בכל פעם אף עדין לא נגמר בגן הקדשה שהוא צריך לכנס בו וברבות הימים והשנים אם לא יהיה טפש ולא יפל בדעתו בשום אופן בעולם, ויתגבר ויתחזק ויתאמץ בתפלה יותר ויותר, אז על-ידי רבוי התפלות יקמרו רחמיו יתברך, עד שהשם יתברך יפנה אליו ויאיר לו פניו וימלא חפצו ורצונו בכח הצדיקים האמתיים ויקרבהו ברחמים ובחמלה גדולה.:

ואפלו אם האדם זוכה לפעמים לאיזה ישועה והתקרבות קצת, אל יחשב שזכה לזה על ידי תפלתו ומעשיו הטובים, כי כל המעשים טובים מאתו יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על הפסוק "מי הקדימני ואשלים" מי עשה לי מזוזה טרם שנתתי לו בית וכי וללא חסדו הגדול כבר היה נטבע חס ושלום, במה שהיה נטבע רחמנא לצלן (ועין לקמן אות צ"א).

אות-נ

עקר החיות מקבליו מהתפלה, כמו שכתוב: "תפלה לאל חיי" גם על-ידי תפלה משפיע חיות לכל שלשה חלקי עולם, שהם: עולם השפל, עולם-הכוכבים ועולם-המלאכים ועל כן על-ידי תפלה מעורר פח המלאכים, המנהיגים את הכוכבים הממנים על העשבים והצמחים שבעולם השפל הזה ומכים אותם ואומרים להם שיגדלו, כמו שאמרו חכמינו ז"ל אין לה עשב מלמטה, שאין לו כוכב ומלאך, שפכה אותו ואומר לו: גדל גם ישראל מפרנסיו לאביהם שבשמים בתפלתם, וכפי שמפרנס לאביו שבשמים בתפלתו, כן זוכה האדם למצא את פרנסתו וזה שאמר הכתוב: "שמרו עדותיו", הניו שמרו את התפלה, שעל-ידיה אנו מעידין על אחדותו, ועל-ידי זה: "וחק נתן למו", וחק לשנא דמזונא הוא (ביצה ט"ז) גם על-ידי תפלה זוכה האדם למצא את זיוגו, אף כשאדם עומד להתפלל אז באים מחשבות זרות וקלפות ומסבבים אותו ונשארו בחושך ואינו יכול להתפלל ותכלית התקנה לזה שתראה שיצאו הדבורים מפיך באמת ועל-ידי זה התבה היוצאת מפיך באמת, היא תשים לך פתח בחושך שאתה נצוד בו ותזכה להתפלל היטב והעקר שבתפלתו ותחנונו ושיחתו בינו לבין קונו, אף-על-פי שאי אפשר לו לדבר שום דבור מגדל החושך והבלבול המסבב אותו מאד מאד מכל צד, אף-על-פי-כן על כל פנים יראה לדבר הדבור באמת באיזה מדרגה נמוכה, כגון למשל שיאמר ה' הושיעה וכי באמת אף-על-פי שאינו יכול לדבר בחיות כראוי אף-על-פי-כן יכריח עצמו על כל פנים לדבר הדבור באמת בפשיטות כפי מה שהוא ועל-ידי זה נאיר לו האמת שיוכל להתפלל ולפרש שיחתו היטב בחסדו הגדול יתברך ועל-ידי זה הוא מתקן ומקים כל העולמות גם על-ידי זה יזכה לבקע פתחים להחזיר גם אחרים בתשובה להוציאם ממצודות שהם נצודים בהם (שם, סימן ט).

ועין בספר "עלים לתרופה" (מכתב ש"א), שכתב שם: נא מאד בני, הזהר והזהר לקיים העצה הנזכרת לעיל באופן שתוכל לחטוף מתוך החושך להתפלל בכונה, כי העצה הזאת בדוקה ומנסה אלפים פעמים אף-על-פי-כן הבעל-דבר מתגבר מאד מאד בכל פעם בחושך עצום בכל תפלה ומסדר במחשבתו מחשבות מבלבלות הרבה בלי שעור, וצריכין בכל תפלה לזכר כמה פעמים עצה הזאת לפנות ערך מהחושך והבלבולים ולהשתדל לדבר הדבור באמת כפי מה שהוא, ואז נאיר לו השם יתברך הפתחים וכי, עד שיקים כל העולמות בתפלותיו ראה בני, וחכם, החלוק ברגע אחת אצל האדם, כי קדם סבב אותו החושך כל כך, וברגע קלה שהמשיך עצמו לדבר דבור אמת, זכה לקים כל העולמות, כי זה כל האדם, שתלויים בו כל העולמות בכל רגע, אף גדל ההתגרות שמתגרין בו הוא בלי שעור אף כבר הקדים לנו השם יתברך רפואה על-ידי צדיקי אמת וכי ואחרי הודיע אלקים לנו את כל זאת, ראוי לנו וכי לחתור בכל עת לקיים דברייהם באמת, עין שם.

אות-נא

צריך להרגיל עצמו להתפלל על כל מה שיחסר לו בכל עת, הן פרנסה או בנים או פשיט לו חולה חס ושלום, בביתו וצריך רפואה וכו', על כלם יהיה עקר עצתו רק להתפלל להשם יתברך ויאמין בהשם יתברך שהוא טוב לכל כמו שכתוב טוב ה' לכל, הינו לכל הדברים הן לרפואה הן לפרנסה הן לכל הדברים, כשפאמין כן, בודאי יהיה עקר השתדלותו בטר קדשא ברין הוא ולא ירדף אחר תחבולות רבות, כי רבם אינם מועילים כלום ומעט דמעט המועילים אינו יודע מהם ואינו יכול למצאם אבל לקרא להקדוש-ברוך-הוא זה טוב ומועיל לכל דבר שבעולם וזה יכול למצא תמיד כי הוא יתברך בנמצא תמיד (שם, סימן י"ד).

נב.

מי שרוצה לטעם טעם אור הגנוז, הינו סודות התורה שיתגלה לעתיד, ירבה בהתבודדות בינו לבין קונו וידין וישפט את עצמו על כל עסקיו ומעשיו, אם כן ראוי והגון לו לעשות ולהתנהג כן כנגד השם יתברך הגומל עמו טובות בכל עת ורגע ויכלכל דבריו במשפט ועל הכל יבוא במשפט עם עצמו והוא בעצמו ידן וישפט את עצמו על כל עסקיו ומעשיו ובזה יסיר מעליו כל הפחדים וינצל מיראות הנפילות, הינו שלא יירא ולא יפחד משום שר ואדון וחיה רעה ולסטים ולא משום דבר שבעולם רק מהשם יתברך לבד יירא ויפחד ובזה יעלה את היראה לשרשה, דהינו לדעת, שיזכה לדעת שלם שיידע ממי יתירא, הינו ליראה את השם הנכבד יראת.

הרוממות ועל-ידי-זה יזכה להשגת התורה שבנגלה ויזכה על-ידי-זה לשפלות באמת ועל-ידי-זה יזכה לתפלה במסירות נפש שיבטל כל גשמיותו וישותו בשעת התפלה ויתפלל בלי שום פונת תועלת עצמו ולא יחשב לכלום את עצמו, רק יבטל כל גשמיותו ועצמיותו פאלו אינו בעולם ועל-ידי- זה יזכה להשגת סתרי תורה שהוא אור הגנוז שיתגלה לעתיד וכל זה זוכין על-ידי התבודדות הנ"ל (שם, סימן ט"ו).

אות-נג

הקדוש-ברוך-הוא מתאווה לתפלתם של ישראל וכשישראל מתפללים לפניו הם ממלאים תאוותו והוא מקבל תענוג מאתם (שם)

אות-נד

כל אדם יש לו בחינת נגלה ונסתר וכו' וצריך כל אדם לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא לעשות מהנסתר נגלה וזה זוכין על-ידי למויד תורה ורבי תפלות שצריך ללמד תורה ולהרבות בתפלה לפני השם יתברך עד שיגלה לו הנסתר ממנו ויהיה נעשה מהנסתר נגלה, ויהיה לו נסתר גבוה יותר ואחר-כך יתפלל עוד עד שיתגלה לו גם הנסתר הזה וכן בכל פעם לילך מדרגא לדרגא גבוה יותר לבקש בכל פעם מהשם יתברך להשיג הנסתר הגבוה יותר וכו' ועל-ידי-זה זוכין לשמחה ולעזות דקדשה שעל-ידי- זה נכנסין אל הקדשה להתקרב לצדיקי אמת לקבל מהם האמונה הקדושה בשלמות גדול וכל זה זוכין על-ידי תפלה בכונה שלמה כי תפלה בכונה כולל הכל וכו' עין שם (שם סימן כ"ב).

אות-נה

עקר התפלה הוא על-ידי עזות דקדשה שצריך להעז פניו נגד השם יתברך לבקש מלפניו על כל מה שצריך ואפילו לעשות נסים ונפלאות כי אי אפשר לעמד להתפלל לפני השם יתברך כי אם על-ידי עזות דקדשה כי כל חד כפום מה דמשער בלבה את גדלת הבורא יתברך ורואה פחיתותו וגריעותו איך היה יכול לעמד ולהתפלל לפניו על כן בשעת התפלה צריך האדם לסלק את הבושה ויעז פניו לבקש מהשם יתברך כל מה שצריך כפי"ל וזה בחינת "אלף זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו".

אות-נו

על-ידי השיחה שמשוחים ומדברים בינו לבין קונו ומוציאין בפה הפסוקים והרצונות טובים שלו, מה שהוא נכסף ומשתוקק ומתגעגע לצאת מהרע שלו ולזכות לטוב אמתי ומתפלל ומתחנן לפני ה' יתברך על זה על-ידי-זה הוא מוציא הנפשות טובות מכח אל הפעל כי על-ידי הפסוקין לבד נעשין נפשות בכח כי הפסוקין הם הנפש בחינת נכספה וגם פלתה נפשי ועל-ידי הדבור הנ"ל נגמרין ויוציאין מכח אל הפעל בחינת ויהי האדם לנפש חיה ותרגומו לרוח ממללא וכמו שכתוב: נפשי יצאה בדבורי ועל-ידי-זה זוכה לפעל בקשתו וזוכה לציר אותיות התורה לטוב ומחיה ומקיים הכל וממשיך טובה וברכה בכל העולמות ונעשים פעלות טובות בעולם ומעורר לתשובה כמה נפשות על-ידי הדבור הזה שמדבר בינו לבין קונו.

כי ענין זה של פסוקין ורצונות טובים ולהוציאם בפה מלא הוא יקר מאד וצריך כל אדם להרגיל עצמו לעסק בזה הרבה בכל יום ועל-ידי-זה יכולים להחזיר כל העולם למוטב וזה יש הבל אשר נעשה על הארץ, הינו הבל היוצא מהפה מהדבורים קדושים הנ"ל שיש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, הינו כפי"ל כי על-ידי-זה מעורר כמה רשעים לתשובה ויש להפוך שמוציאין בהבל היוצא מהפה דבורים של פסוקים רעים חס ושלום, ועל-ידי-זה יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים כי הדבור שהוא הנפש שהוא הרוח ממללא מתגלגלת באנשים אחרים כפי ההבל כמו כן שנעשה על הארץ.

וענין ב"לקוטי הלכות" הלכות אמונים הלכה ד' שמבאר שם, אשר על כן צריכין לשמר עצמו מאד מכסופים רעים ובפרט מלהוציאם בפה כי הולכים ומעוררים את אנשי העולם לתאוות רעות וזה שאמר דוד המלך עליו השלום בחינת לבי פקדת לילה צרפתיני בל תמצא, הינו שאמר בשביל כלל ישראל, ידעתי שלא עמדתי בנסיון כראוי, כי לא זכיתי עדין להנצל מכסופים דהאי עלמא, אך זמותי בל יעבר פי כי על כל פנים אני שומר עצמי שלא להוציא הפסוקים אלו על הדבור פי חס ושלום, בכדי שלא יהיו נעשים על-ידי-זה פעלות רעות בעולם חס ושלום, רק אני מרגיל עצמי לדבר תמיד דבורים קדושים של פסוקים טובים לקרות אליך תמיד שתשיבני אליך באמת ועל-ידי-זה נמשך פעלות טובות וברכה לכל העולמות וזה לפעלות אדם בדבר שפתיך שאני נשמר לדבר רק דבורים קדושים שהם דברי שפתיך כדי שעל-ידי-זה יהיו נגרמים כל פעלות אדם לטובה וזה אני שמרתי ארחות פריץ כי על-ידי-זה שאני מרגיל לשוני לדבר תמיד דבורים של פסוקים טובים כפי"ל, על-ידי-זה אני זוכה להנצל ולהשמר מכל ארחות פריץ שהם כל הדרכים רעים רחמנא לצלן, רק תמיד אשורי במעגלותיך וכו' כי הדבורים טובים תומכים וסועדים אותי לתמיד אשורי במעגלותיך וזה שמבאר ביותר על-ידי מה זכיתי לזה אני קראתיך כי תעניני אל שנהו כל ענין ההתבודדות והשיחה בינו ובין קונו שצריכין להרגיל את עצמו בזה הרבה לכסף תמיד פסוקים טובים ולהוציאם מפיו בכל יום כפי"ל).

וענין עוד בספר "עלים לתרופה" ממורנו הרב רבי נתן ז"ל (מכתב שכ"ג) שכתב שם, כי הפל יכולים לפעל על-ידי רצונות וכסופים ולהרגיל את עצמו לדבר הפסוקין והרצונות בפיו קומו נא עמך נא

עוררו נא לבבכם הטוב היטב להרגיל עצמכם לילך בדרך הזה לכסף ולהשתוקק הרבה לה' יתברך בכל עת ולדבר הכסופים בפה, שעל-ידי זה נארגים עולמות וחדושים נפלאים על-ידי צרופי אותיות במאיתם שלשים ואחד השערים המצטרפין ונודווגין בצרופים חדשים נפלאים על-ידי דבורי הכסופים לה' ולתורתו ולדרכיו הקדושים, כמובן ומבאר בלקוטי א' סימן ל"א כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם וכו', ומחמת שהיום למדתי בספרי קבלה מענין התהוות ואריגת כל העולמות על-ידי צרופי האותיות במאיתם שלשים ואחד שערים פנים ואחור וכו' ועל-ידי זה נתעוררתי עתה הרבה הרבה מדי דברי עם אחד מבני הנעורים שלנו כמה וכמה מעלות טובות להזוכה לילך בדרך רבנו ז"ל, בפרט בענין הרצונות והכסופים להשם יתברך ולתורתו בכלליות ובפרטיות ולדברם בפה הן בדרך כלל שרצונו להיות יהודי באמת הן בפרטיות מה שחסר לו בפרט באותו העת וכו' אשרי שיאחז בזה לית כל מחא סביל דא מה שנעשה ונארג מזה בעולמות העליונים ונפלאות השעשועים העולים לפניו על-ידי זה חזקו ואמצו לקיים הנהגה זאת בכל עת למען ייטב לכם לעד .

אות-נז

בכל אחד מישראל יש נקדה טובה יקרה מאד שרצונה חזק תמיד רק לעשות רצון קונה, אך התאוות שוברין לבו, ועל-ידי זה לבו רחוק מהנקדה על כן צריך כל אחד לדבר בינו לבין קונו כדי שצייר בחינת הנקדה שיש בו ללבו ועל ידי זה יתבטל ערלת לבו, דהינו האהבות רעות שהם חרפת לב שהם שוברים לבו של אדם בבחינת חרפה שברה לבי (שם, סימן ל"ד).

נח.

צריך האדם להרגיל את עצמו לדבר בינו לבין קונו באמת גדול לאמתו עד שיעורר את לבבו באמת עד שיתחיל לדבר בחמימות שבלב דברי אמת שבלבבו בהתעוררות בתשובה עד שיראה פחיתותו ונדלת הבורא עד שיתביש מאד מלפניו יתברך, כי עד עכשו השליך חטאתיו אחרי כתפיו ולא עין בהם ועכשו כשיודע אותם, אזי נכנס בו בושה גדולה על גדל פשעיו כנגד רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין והבושה הזאת נתגלה על פניו והבושה הזאת היא בחינת אור התפלין שהם סימן על דבקות ישראל בהבורא ויתברך והיא בחינת קרון אור הפנים ועל-ידי הבושה הזאת מוחלין לו על כל עונותיו (שם, סימן ל"ח).

אמר המעתיק: מכאן סעד למה שמובא לעיל באות מ"ה, מה שאמר שיכולים להכיר באחד אם יש לו התבודדות כי על-ידי זה נתגלה על פניו בושה גדולה מהשם יתברך כנ"ל :

אות-נט

עקר ההתבודדות הוא בליקה שאז הכל ישנים וגם שיהיה המקום מחוץ להעיר שילך בדרך יחידי, דהינו במקום שאין בני אדם הולכים שם אפלו ביום ועל-ידי זה שמתבודד בליקה בדרך יחידי כנ"ל ומפנה לבו ודעתו מפל עסקי העולם הזה ומבטל הכל עד שמבטל את עצמו לגמרי, דהינו שבתחלה מתפלל הרבה עד שמבטל מדה זאת ואחר-כך מתפלל הרבה עוד עד שמבטל מדה אחרת ומדה אחרת ואחר-כך מתפלל הרבה עוד עד שמבטל את עצמו לגמרי שלא יהיה בו שום גאות ושום ממשות עד שיהיה בעיניו כאין וכאפס ממש וזוכה על-ידי זה לבוא לבחינת בטול באמת על-ידי זה נכלל נפשו בשרשו באחדותו יתברך האין סוף שנקרא מחיב המציאות כדודע ועל-ידי זה נכלליו כל העולמות התלויים בנפשו גם כן באחדותו יתברך האין סוף שנקרא מחיב המציאות וזה פרוש המשנה, הנעור בליקה והמהלך בדרך יחידי, הינו כנ"ל ומפנה לבו מפל עסקי העולם הזה כדי שיבוא לבחינת בטול באמת

וְזֶה לְבִטּוּלָה, הֵינּוּ כִּנּוּי, הֵרִי זֶה הָאָדָם מִתְחִיב הֵינּוּ שֶׁנִּכְלָל בְּאַחֲדוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ שֶׁנִּקְרָא מְחִיב הַמְצִיאוֹת וְזֶה בְּנִפְשׁוֹ הֵינּוּ שֶׁנִּפְשׁוֹ עִם כָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בְּנִפְשׁוֹ נִכְלָלִים בְּמְחִיב הַמְצִיאוֹת כִּנּוּי .:

וְעַיִן בְּסִפּוֹר "עֲלִים לְתַרְוִיפָה" (מִכְתָּב רצ"ג) אַחַר שֶׁמִּבִּיא שֵׁם בְּקִצְרָה דְּבָרִים מוֹעֲטִים מִהַתּוֹרָה "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" הַנּוּי, כְּתִב שֵׁם בְּזֶה הַלְּשׁוֹן: הֵיכֵן אֲנַחְנוּ בְּעוֹלָם, שְׂזָכִינוּ לְשִׁמְעַ כְּזֹאת, וְעַדִּין מִתּוֹרָתוֹ אָנוּ רְחוּקִים וְאֵינִי צוֹעֵק בְּלִבִּי עִתָּה עַל הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ, כִּמְהֵרָה שְׂנִים שֶׁלֹּא זָכִיתִי לְקַיֵּם זֹאת מְרַבּוּי הַמְּנִיעוֹת, אֲבָל אֵינִי מְשַׁמַּח עֲצָמֵי עַל הַמַּעַט דְּמַעַט, שְׂזָכִיתִי לְפַעֲמִים לְקַיֵּם מַעַט מִזֶּה וְגַם מִה שְׂזָכִינוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחַתְנוּ בַּיּוֹם לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, הוּא גַם כֵּן יִקְרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי לֹא כָּל אָדָם זֹכֵר לְקַיֵּם כָּל הַנּוּי בְּשִׁלְמוֹת וְאֲשֶׁרִי הַזֹּכֵר לְהַתְּבוּדָתוֹ אֶפְלוּ בַּיּוֹם, אֲבָל אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי הַזֹּכֵר לְקַיֵּם בְּפִשְׁטוֹת הַנְּעוֹר בְּלִילָה וְכוּי, עַד שְׂזָכִירָה לְהַכְלִיל עַל-יְדֵי-זֶה בְּחִיּוֹב הַמְצִיאוֹת וְלְהַעֲלוֹת כָּל הָעוֹלָם הַתְּלוּי בּוֹ, לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהוּא מְחִיב הַמְצִיאוֹת יְהִי חֲלָקִי עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְכוּי, עַיִן שֵׁם כָּל הַמְּכַתֵּב וּפְעַם אַחַת דְּבַר מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי נִתָּן, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, מִהַדָּרֶךְ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל הַנְּעוֹר בְּלִילָה כִּפִּי שֶׁגִּלָּה זֹאת אֲדַמּוּר הַקְּדוֹשׁ זְצ"ל וְאָמַר אִזְּ בְּזֶה הַלְּשׁוֹן: עוֹד יִהְיֶה זְמַן, שִׁיְהִיָּה הַדָּרֶךְ הַזֶּה דָּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים (כְּמוֹ עֲכָשׁוֹ הוּא דָּרֶךְ כְּבוֹשָׁה בְּכָל בְּקָר לְהַנִּיחַ טְלִית וְתַפְלִין) וְאוֹדוֹת הַפְּחָדִים שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה, אָמַר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ, זָכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבִרְכָה, שֶׁאֵין לוֹ בֶּן יָחִיד, הֵיךְ מְשַׁלְּחוֹ יָחִידִי בְּלִילָה לְשִׁדָּה, וְלֹא הֵיךְ חוֹשֵׁשׁ לְשׁוּם דְּבַר וְאָמַר זֹאת עַל כָּל אָדָם, שֶׁאֵין לוֹ לְפָחוּד כָּלִל (כִּי שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינֶם נֹזְקִים) וּמוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי נִתָּן, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, הוֹסִיף לְדַבֵּר בְּזֶה וְאָמַר עַל זֶה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּהַר הַקְּדוֹשׁ לְעַנְּנוּ הַלֵּיכֵת כָּלֵב לְחַבְרוֹן לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל קְבְרֵי הָאֲבוֹת, וְאִיךָ לֹא יֵרָא מְהַעֲנֵקִים שֶׁהֵיוּ שֵׁם וְכָתֵב שֵׁם הַזֶּה הַקְּדוֹשׁ: מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּדַחְקָא לֹא מְסַתְּפֵל מִיָּדִי; כִּי כָּלֵב, בְּגִין דְּהוּא בְּדַחְקָא לֹא אֶסְתַּפֵּל מִיָּדִי וְאִתִּי לְצַלָּאָה עַל קְבְרֵי אֲבָהוֹן וְכוּי, עַיִן שֵׁם וְכוּי בְּעַנְּנוּ הַזֶּה, כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ וּמַחֲשֵׁב אֶת עֲצָמוֹ הַיָּטֵב, שֶׁכְּהָרֶף עֵין יִפְרָחוּ קְמִיו וְיִצְטָרֵךְ לְתַת דִּין וְחֲשׁוֹנוֹ מִכָּל מַעֲשָׂיו, וְלֹא יוֹתֵרוּ לוֹ עַל שׁוּם דְּבַר וְכוּי, מִי שֶׁמַּחֲשֵׁב אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל זֶה בּוֹדָאֵי לֹא נִבִּיט עַל שׁוּם פָּחוּד מִהַפְּחָדִים וְכִיּוֹצֵא וּמְכַל שֶׁכֵּן שֶׁבְּאַמְתָּ אֵין בְּזֶה פָּחוּד כָּלִל, כִּינְזָכַר לְעִיל.

גַּם סִפֵּר מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי נִתָּן, זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, מַעֲשֵׂה מְהַבְעֵל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זָכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבִרְכָה: פְּעַם אַחַת הַתְּפִלָּל עִם הַחֲבֵרִיא שֶׁלוֹ וְהַתְּפִלָּלוֹ בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוֹל מְאֹד, כְּדָרְכָם אַחֲרֵי-כֵן, כְּשֶׁגָּמְרוּ תְּפִלָּתָם, רָאוּ שֶׁהַבְּעֵל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זָכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבִרְכָה, הוּא בְּפָנָיִם זוֹעֵפּוֹת מְאֹד וְאַחֲרֵי-כֵן עָנָה וְאָמַר לָהֶם: בְּעַת שֶׁהַתְּפִלָּלְתֶּם, הִכְנִיס הַבְּעֵל-דְּבַר בְּכָל אֶחָד מִכֶּם מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל גְּאוּת וְרַמּוֹת רוּחָא בְּזֶה שֶׁאַתֶּם מִתְּפִלָּלִים בְּהַתְּלַהֲבוֹת וּבְדַבְּקוֹת כְּזֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרַר לְמַעַלָּה קְטְרוּג עֲלֵיכֶם וְהִיָּה לִי יִגִּיעָה גְּדוֹלָה, עַד שֶׁהַמְּתַקְּתִי זֹאת וְסִפֵּר זֹאת לְמַעַן דַּעַת כִּמְהֵרָה וְכִמְהֵרָה צְרִיכִין לְהַרְבּוֹת בְּתַפְלָה לְהַנְצִיל מִגְּאוּת שֶׁהִיא תוֹעֵבַת הַשֵּׁם, כִּי יָכוֹל לְהִיּוֹת, שֶׁאֶפְלוּ שֶׁכֶּבֶר נִקְיָם מִכָּל הַתְּאֵאוֹת וְהַמְדוּת רְעוּת אֶף-עַל-פִּי-כֵן יָכוֹל לְהַשְׁאֵר בְּלֵב גְּאוּת טְמוּנָה חָס וְשָׁלוֹם, וְכִמְבָאָר בְּהַתּוֹרָה "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" הַנּוּי וְעַל כֵּן צְרִיכִין בְּשִׁבִיל זֶה לְהַרְבּוֹת מְאֹד בְּהַתְּבוּדָתוֹ בְּתַפְלוֹת וּבְעֻקּוֹת לֵה' יִתְבַּרֵּךְ בְּלִילָה וּבְדָרֶךְ יָחִידִי, עַד שְׂזָכִירָה לְבְּחִינַת בְּטוֹל בְּאַמְתָּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ שׁוּם גְּאוּת וְשׁוּם מְמִשׁוּת עַד שְׂזָכִירָה עַל-יְדֵי-זֶה לְהִיּוֹת נִכְלָל עִם כָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בְּנִפְשׁוֹ בְּאַחֲדוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ הָאֵין-סוֹף, שֶׁהוּא מְחִיב הַמְצִיאוֹת כִּנּוּי .

אות-ס

בְּלִילָה אִזְּ עֵקֶר הַזְּמַן שֶׁל הַתְּבוּדָתוֹ לְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנָיִם הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְלִשְׁפּוֹד לְבוֹ כְּפִיִּים נִכַח פְּנֵי ה' וְלַחֲפֹשׁ הָרוּחַ טוֹב הֵינּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַדִּין וּלְבִרְרָם מִתּוֹךְ הָרוּחַ רָעָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְשִׁמְחָה וְלַחֲכִינֵעַ הַמְדָּמָה שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַתְּאֵאוֹת וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְזַכְרוֹן לְזָכַר תְּמִיד בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי וְלַחֲשֵׁב בְּכָל עֵת עַל תְּכִלְתּוֹ וְסוֹפוֹ אַחֲרוֹן לְעוֹלָם הַבָּא עַד שְׂזָכִירָה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּאַמְתָּ (שֵׁם), סִימָן נ"ד)

אות-סא

על-ידי למוד הפוסקים זוכין להתפלל כראוי בכל לבבו כי באמת אם היה האדם יודע ומאמין בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו והוא יתברך עומד עליו בשעת התפלה ושומע ומאזין ומקשיב כל דבור ודבור של התפלה, בודאי היה מדקדק מאד לכוון את דבריו והיה מתפלל בהתלהבות גדול רק מחמת שבלבו חלוק בחינת חלק לבס ואינו חזק בידיעה זאת בלב שלם בשביל זה אינו מדקדק כל כך ואינו מכוון לבו בתפלתו וכל זה נמשך מהקשיות והכפירות שבלב שהם בחינת מחלקת היצר הרע שבלב ועל כן התקון לזה למוד הפוסקים שעל-ידי זה מבטלים מחלקת היצר הרע שבלב בשרשו כי שרש מחלקת היצר הרע שבלב בהשתלשלות מדרגא לדרגא נמשך ממחלקת שבקדשה שהוא מחלקת התנאים והאמוראים שזה אוסר וזה מתיר ועל-ידי למוד הפוסקים מתקן המחלקת שבקדשה הנ"ל, כי הפסק הלכה הוא השלום וההכרעה של מחלקת תנאים ואמוראים ועל כן על-ידי זה נתבטל גם מחלקת היצר הרע שבלב וזוהי לישר לבב שלא יהיה לבו חלוק עליו, רק להאמין שהשם יתברך שומע כל דבורי התפלה ואז זוכה להתפלל כראוי וזה: אודך בישר לבב ללב דיקא בשני יצרין (כמו שד"ר חכמינו זכרונם לברכה, על פסוק בכל לבבך בשני יצרין אימתי בלמדי משפטי צדקך ענו שם אמר המעתיק מכאן סעד למה שמובא לעיל אות ל' משוחותיו הקדושות אשר שני הענינים האלה, הינו להתפלל ולפרש שיחתו לפניו יתברך וגם למוד שלחן ערוך הם הנהגה קללית על כל איש ואיש בכל יום ויום מימי חיו, כי כפי הנ"ל הם תלויים זה בזה) (שם, סימן ס"ב).

אות-סב

הדבור הוא בחינת אם הבנים, הינו כמו שהאם הולכת תמיד עם בנה אפלו במקומות המטנפים ואינה שוכחת אותם, כמו כן הדבור הולך עם האדם תמיד אפלו במקומות המטנפים ומזכיר אותו תמיד את השם יתברך בחינת כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, הינו שאפלו אם האדם מנח חס ושלום, בשפיל המדרגה מאד במקום שהוא חס ושלום, אף-על-פי-כן על-ידי הדבור יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך לעולם, דהינו שאפלו אם הוא במקום שהוא אס יתחזק גם שם לדבר על כל פנים דבורים קדושים של תורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו או לשיח עם רבו או עם חברו ביראת שמים יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך לעולם אפלו שם במקומות המטנפים, אפלו אם נפל למקום שפיל רחמנא לצלן כי הדבור אינו מניח אותו לשכח את השם יתברך והבו הדבר היטב מגדל כח הדבור והיא עצה נפלאה ונוראה למי שחפץ באמת לבל יאבד עולמו לגמרי חס ושלום, (שם, סימן ע"ח).

אות-סג

כשאדם מתפלל או מתבודד כראוי ובאמצע הוא נופל ממדרגתו זה נמשך מפגם האמונה ואז צריך שישבר לבו בקרבו ויתביש בעצמו על שנפל משמים לארץ וירחם על עצמו עד שיתאנח ועל-ידי האנחה יחזר למדרגתו (שם, סימן ק"ח).

אות-סד

הדבורים שאדם משיח ומדבר בינו לבין קונו הם בחינת רוח הקדש פי על-ידי שנכנס לזה ומכריח עצמו ומכין עצמו לדבר לפני השם ותברך שולח לו השם ותברך דבורים בפיו שהם בחינת רוח הקדש וצריך לראות ולהשתדל תמיד לבקש בכל עת בדברי רצויים ותחנונים חדשים וזה זוכין על ידי טהרת הלב שזוכין על-ידי תנועות השכל בקדשה וזה-”לב טהור ברא לי אלהים אז ורוח נכון חדש בקרבי”, שיזכה לחדש בכל פעם דבורים חדשים שהם בחינת רוח הקדש כפי”ל (שם, סימן קנ”ו) .

אות-סה

אסור לאדם לעמד עצמו על שום דבר, הינו שאסור להתעקש בתפלתו שהשם יתברך יעשה לו דוקא את בקשתו הן פרנסה או בנים או שאר צרכיו, רק צריך להתפלל לפניו יתברך ברחמים ותחנונים אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו לאו וזה אל תעש תפלתך קבע לשון גזלה כמו שכתוב: ”וקבע את קבעיהם נפש” הינו לקח הדבר בהזקה בגזלה אלא רחמים ותחנונים כפי”ל (שם, סימן קצ”ו) .

אות-סו

קשואדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך ומתודה ומתחרט על גדל הפגמים שפגם, אז גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתו וצערו כי כל פגם ופגם בנשמתו פגם אצלה, כביכול, והיא מנחמת אותו שיבקש תחבולות לתקן כל הפגמים (שם, סימן רנ”ט) .

אות-סז

כמו שיש התעוררות מאדם לחברו כגון כשרואים שאחד אומר בקשות וסליחות בהתעוררות בלב נשבר אז חברו מתעורר ממנו גם כן, כי מתחיל להסתכל על עצמו ונתעורר גם כן ומתחיל לומר גם כן בקשות בהתעוררות הלב, כמו כן יש אצל האדם עצמו התעוררות מנה ובה שמתעורר מתוך דברי עצמו, דהינו שאומר בקשות ותחנונות בהתעוררות וצועק וי לי, ובתוך כך נתעורר מזה ומתחיל להסתכל עצמו היכן אני ומי צועק כך הלא וי לי ממש ומתחיל שנית לצעק וי לי, לי דיקא ואף שבתחלה נדמה לו כאלו גם כן אומר באמת כראוי עם כל זה אחר-כך רואים ההפרש בין קדם לאחר-כך והבו (שם, סימן ע”ר) .

אות-סח

אף-על-פי שאין האדם יכול לדבר כלל ונדמה לו שאינו יכול לפתח פיו בתפלתו והתבודדותו מגדל הגשמיים שלו ומכבד צרות הנפש והגוף שעוברים עליו, אף-על-פי-כן צריך להתחזק אז דיקא להקריח את עצמו לקרא לה' מתוך המצר והדחק בחינת מן המצר קראתי יה עקר התעוררות הוא שיתעורר האדם מן המצר והדחק תחלה ועל-די-זה יזכה אחר-כך על פי רב לבוא להרחבה גדולה עד שיכול להתפלל ולפרש שיחתו כראוי עד שיוכל לבוא לבחינת רוח הקדש על-די-זה דיקא שנתעורר להשם יתברך מתוך המצר והמרירות כזה וכמו שמצינו אצל דוד המלך, עליו השלום, בכל תפלותיו, שהתחלה היה מן המצר והדחק שהיה צר לו מאד, כגון מחמת שנפל עליו צרות אבשלום או צרות נבל וכדומה, ואחר-כך בא באותו תפלה לרוח הקדש וזה בחינת שופר שהרחב הוא למעלה והקצר הוא למטה אצל הפה וזה בחינת (תהלים ס"ו) "ודבר פי בצר ליי", הינו כנ"ל (שם, סימן רע"ט)

אות-סט

כשמתחיל האדם להסתפל על עצמו ורואה שרחוק מטוב והוא מלא עוונות אז יוכל לפל על-די-זה ולא יוכל להתפלל ולהתבודד כלל על כן הוא מחיב לחפש ולבקש ולמצא בעצמו איזה טוב כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזה מצוה או דבר טוב, ואף כשמתחיל להסתפל באותו טוב שעשה, הוא רואה שהטוב בעצמו הוא מלא פצעים כי הטוב מערב בפניות ובפסלות הרבה, אף-על-פי-כן איך אפשר שלא יהיה בהמעט טוב איזה נקודה טובה וכן חפש ויבקש עוד עד שימצא בעצמו עוד איזה נקודות טובות ועל-די-זה שמוצא בעצמו איזה זכות וטוב, על-די-זה יוצא באמת מכף חובה לכף זכות ויכול לשוב בתשובה על-די-זה, בבחינת ועוד מעט ואין רשע, הינו על די שמוצא בעצמו עוד מעט ששם אינו רשע על-די-זה והתבוננת על מקומו ואיננו על מדרגתו הראשונה ועל-די-זה יוכל להחיות את עצמו ולשפח את עצמו איך שהוא ואז יוכל להתפלל ולזמר ולהודות לה' וזה: "אזמרה לאלקי בעודי", הינו בהעוד מעט הנקודות טובות שיש בי עדין, על-די-זה אוכל לזמר ולהתפלל להשם יתברך (שם, סימן רפ"ב).

לענין בספר "עלים לתרופה" ממורנו הרב הקדוש רבי נתן, זכר צדיק לברכה, שכתב שם במקתב תל"ג בלשון טייטש איך שאדוננו מורנו ורבינו זכר צדיק לברכה, אמר הענין הזה כדי שיפגשו הדברים בלב כל איש לילך בזה בתמימות ובפשיטות וכתב שם וכן היה אומר אדוננו מורנו ורבינו הקדוש, זכר צדיק לברכה: אז אמענטש זעהט ער איז זעהר שפיל טאר ער ניט אראפ פאלין, נאר ער מוז זיך מחיה זין, אין זאל זיך מישב זיין וויא האב איך ניט עפעס אמצנה גיטאן וויא האב איך פארט ניט אמאהל עפעס גיטץ גיטאן איך פאסט אים יום כפור אין תשעה באב אויך און כל הדל"ת תענייתים אויך חטשע דאס הארץ טיט מיר זעהר ווייא און געה אמאל אין מקוה אריין און אפלו אין כל הקלקולים רחמנא לצלן, מוטשע איך מיך זעהר און וויל מיך זעהר מציל זיין וכי אין וויא סע אזי על כל פנים עפעס נקודות טובות האב איך אין מיר וואס איך האב כמה פעמים גיטאן רצון הבורא יתברך אין דער מיט מיו מען זיך מחיה זיין אין זיך נישט מנאש זיין בשום אפן וכי נפש האדם רואה שהוא מאד שפל, אסור לו לפול רק הוא מחיב להחיות את עצמו ולשבע עצמו, האם לא עשיתי איזה מצוה, האם לא עשיתי בכל זאת איזה טוב, אני מתענה ביום כפור, וגם בתשעה באב, וכן גם כל הארבעה צומות, אף שלי כואב לי מאד והולך גם פעם למקוה, ואפלו בכל הקלקולים רחמנא לצלן מתנגע אני מאד ורואה אני להציל את עצמי וכי ואיך שהוא על כל פנים משהו נקודות טובות נמצא אצלי, מה שעשיתי כמה פעמים רצון הבורא יתברך, עם זה מוכרחים להחיות את עצמו ולא להתנאש בשום אפן וכי] עין שם ב"לקוטי מוהר"ן" סימן רפ"ב, כל הדברים האלה ותכנים הדברים האלה בלבד מחדש.

ואם, חס ושלום, אף-על-פי-כן הבעל דבר מתגבר צריכין אחר-כך לחזור ולילך בזה וכן בכל יום ויום ובכל פעם ובתוך כך עוזר השם יתברך הרבה, ובפרט להתגבר ולשווח ולומר כל זה לפני השם יתברך ולומר רבנו של עולם! וויא אזוי איך בין וויא אזוי איך בין אזוי וויא דיא ווייסט אין איך ווייס מין ווייסטאג דיא האסט זיך פארט מיט מיר חסד עולם גיטאן אין האסט מיך פאשאפן מזרע ישראל ולא עשני וכו' און מע האט מיך פארט גישניטין און בליט פארנאסין ציא אכט טאג אין און חדר האב איך גילערינט אלף-בית אין סדור אין חמש אין גמרא וכו' וויפיל יסורים אין שמיץ האב איך גיליטען פון דיא מלמדים און אליין האב איך מיך אויך גימיטשעט כמה פעמים וואס טיט מען [רבנו של עולם! איך שאני איך שאני כמו שאתה יודע ואני יודע את כאבי, בכל אופן עשית עמדי חסד עולם ובראת אותי מזרע ישראל וכו' וכן מלו אותי ושפכו דמי לשמונה ימים ולמדתי בחדר אלף-בית וסדור וחמש וגמרא וכו' כמה יסורים ומכות סבלתי מהמלמדים, וכן סבלתי בעצמי כמה פעמים מה עושים] רצוני לעשות רצונך אף שאור שבעיסה מעכב אותי ואם התנא הקדוש שבהגמרא לא התבייש לומר זה באדארפין מיר זיך בודאי נישט שעמין שרייען דאס פאר השם יתברך בכל מיני לשונות של צעקה ביטער ביטער וכו' גיוואלד גיוואלד וכו' [בודאי אין אנו צריכין להתבייש לצעוק זאת להשם יתברך בכל מיני לשונות של צעקה מר מר וכו' אהה אהה וכו'] ואם חס ושלום חס ושלום, אף-על-פי-כן הבעל דבר מתגבר, צריכין לצעק עוד יותר ויותר וכן בכל פעם עד שישקיף ויירא ה' משמים פי לא יזנח לעולם ה' ימה שמתעכב הישועה יש בזה דברים נעלמים מאד מאד עמקו מחשבותיו יתברך (עין לקמן אות ק'), ובודאי המניעה מצדנו מה שאין אנו מתעוררים להתגבר על מה שצריכין להתגבר פראוי, וגם השם יתברך חפץ ומתאנה לתפלתם של ישראל אפלו של הגרוע שבגרועים ורוצה שיברא להתפלל ולצעק אליו יתברך יותר וכו' עין שם).

אות-ע

על-ידי שלמות לשון הקדש (הינו שישמר את הלשון לקדש אותו בדבורים קדושים של תורה ותפלה ותחנונות ובקשות ושיחה בינו לבין קונו ואפלו בלשון שמדבר בו, כי אדרבא, כשמדבר בינו לבין קונו צריך דוקא לדבר בלשון שהוא מדבר בו, כי על-ידי-זה מעורר לבו ביותר וכנ"ל), על-ידי-זה זוכין לתקון הברית ולהכניע את הרע הכולל כל התאוות רעות שהוא תאוות נאוף כי מקרר את חמימותו בדבור של לשון הקדש הנ"ל בבחינת חס לבי בקרבי וכו' דברתי בלשוני, אבל מי שאינו מקרר את חמימותו בדבור של לשון הקדש הנ"ל אז הרוח סערה מקרר אותו במקרה לילה רחמנא לצלן וכן להפוך על-ידי תקון הברית זוכין לשלמות לשון הקדש הנ"ל, כי הם תלויים זה בזה ועל-ידי-זה זוכה האדם לזכך את פניו שיהיו פניו מאירות כל כך, עד שיוכל כל אחד לראות את עצמו בפניו של זה האיש שזוכה לתקון הברית ולשלמות לשון הקדש הנ"ל כמו במראה איך פניו משקע בחשך וישוב בתשובה שלמה להשם יתברך אפלו בלא תוכחה ובלא מוסר ורק על-ידי ההבטה בפניו לבד (שם, סימן

אות-עא

כל אחד כפי תקון הברית וכפי התקשורתו לצדיקי אמת שהם שומרי הברית כמו כן הוא יכול לטעם מתיקות בדבורי התפלה ואז אריה נחית לאכל קרבנו הינו תפלתו אבל על-ידי פגם הברית הוא בבחינת מין מרירין וכו' ואז אינו יכול לטעם מתיקות בדבורי התפלה ואז פלבא נחית לאכל קרבנו הינו תפלתו ודע, שעגי פנים שיש בדור הם הם הכלבים העומדים וחולקים על תפלתו של איש הישראלי שעדין לא תקו בריתו בשלמות (שם, סימן נ).

ונכתב על זה בספר "לקוטי עצות" אות תפלה סימן מ"ט ומזה תבין כמה גדול עוונם של החולקים על תפלת איש הישראלי ורוצים לבלבל את תפלתו כי אף-על-פי שזה האיש שהתפלל לא זכה עדן לתקון הברית ומחמת זה בא עליו המחלוקת הזאת שהוא בחינת כלבא נחית וכו' כפי"ל, אבל החולקים אינם פטורים מחמת זה מענשם כי הם עוקרים את נפשם מן הקדשה ומכניסים עצמם להיות נקראים בשם כלבים ממש, רחמנא לצלן, בחינת והכלבים עזי נפש על-ידי שחולקים על תפלתו אף-על-פי שלא תקן בריתו בשלמות וכפי"ל כי בודאי האדם צריך לגע עצמו להתפלל בכל כחו אף-על-פי שהוא כמו שהוא ואינו יכול להרגיש מתיקות בדבורי התפלה, וגם היגיעה בעצמה יקרה מאד, כי על זה נאמר: "כי עליך הרגנו כל היום" וכו', כמבאר במקום אחר בדבריו זכרוננו לברכה).

והנה עוד מובן מדבריו, זכרוננו לברכה, ב"לקוטי מוהר"ן" חלק ראשון סימן ב' אשר כל הפוגם בברית נוטלין ממנו התפלה על-ידי התגברות מחשבות זרות שבאים לבלבל תפלתו, וכן כתב שם בסימן ל', אשר כל הבלבולים שמעולם וכל השטותים וכל ערבות דעת שיש להאדם בכל היום באיזה עת שיהיה הכל באשר לכל בא דיקא בעת התפלה ומשמיע את עצמו אז דיקא, לבלבל את האדם בשעת תפלתו בבחינת מי ימלל גבורות ה', הינו מי שממלל גבורות ה' בעת התפלה אז ישמיע כל תהלתו, הינו שמשמיע לעצמו כל ערובי הדעת שלו וכל הבלבולים שלו כי תהלה הוא לשון ערבות ובלבול כמו שכתוב: "ובמלאכי ישם תהלה", על כן צריכין התגברות גדול מאד מאד בשעת התפלה על אלו הבלבולים והמחשבות זרות שבאים ועולים על לבו אז דיקא.

ואיתא בדבריו זכרוננו לברכה, ב"לקוטי מוהר"ן"-תנינא סימן קכ"ב לענין המחשבות הזרות שבתפלה, כי כל מחשבה זרה היא קלפה וקומה שלמה כמובא, וכשאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות אז בדרך הלוכו בתפלתו הוא מפיל אותם; לזה חותף יד ולזה חותף רגל וכיוצא בזה בשאר האיברים, כמו למשל בענין מלחמה כשצריך לילף ולעבר בין הרבה רוצחים ואורבים וכשהוא גבור ועובר ביניהם, אז בדרך הלוכו הוא מפיל אותם; לזה חותף יד בדרך הלוכו ומפילו ולזה רגל וכו' וכן הוא ממש בענין התפלה, כשמתגבר להתפלל כסדר ולבלי להסתכל על המחשבות זרות כלל אז הורג אותם או חותף מהם איברים איברים כפי"ל.

וכן מבאר עוד בדבריו זכרוננו לברכה, בלקוטי א' סימן ע"ב, שאין צריכין להסתכל עליהם כלל ולבלי להביט לאחריהם כלל, רק לילף כסדר בתפלתו ועל-ידי זה ממילא יסתלקו ואם לא יסתייעו דעתו מהם אז אדברבא, יתגברו עליו ביותר כמו האדם הבורח מאיזה דבר ומסתכל מן הצד כלאחר יד על זה הדבר שברח ממנו אז הדבר הזה מתגבר עליו ביותר כן הוא ממש בענין המחשבות.

וכן מבאר עוד בדבריו זכרוננו לברכה, שהמחשבה ביד האדם להטותה פראונו ואפלו אם כבר הרגלה מחשבתו לצאת לחוץ הרבה, אף-על-פי-כן ביד האדם להטותה בכל פעם להדרה הישר כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן ענין שם ועל כן בודאי כשיתגבר לחשב רק בדבורי התפלה בודאי תדחה המחשבה זרה.

וענין ב"לקוטי הלכות" הלכות תפלין הלכה ו' שזה בחינת עמר שעורים שצריכין אחר יציאת מצרים לספר הימים לעמר הינו פי השעורים שהוא מאכל בהמה שהיא בחינת כח המדמה שממשם כל הבלבולים וכל ההרהורים וכל המחשבות זרות שהם בחינת שערות מותרות מחין פידוע כלם הם בבחינת עמר ומדה כמו כלי שמחזקת מדה אחת ויותר מזה אי אפשר לכנס בה, כמו כן המוח הוא כלי שאינו יכול לכנס בו כפי-אם מחשבה אחת ויותר מזה אי אפשר לכנס בו בבית אחת וזה שעורים לשון שערות שהם המחשבות כפי"ל וזה שסופרין הימים לעמר, הינו כי הימים שהם החיות של האדם כי כל ימי חייו של האדם נכללים בימים ובזמן ועקר החיות הוא החכמה שבמח, כמו שכתוב החכמה תחיה ומשם כל המחשבות וכלם הם בבחינת עמר ומדה כפי"ל.

ועל כן אחר יציאת מצרים צריכין להביא עמר שעורים ולהניפו ולמנות ימי הספירה מאותו היום, כי עקר הספירה מזהמת מצרים שהיא ערות הארץ פגם הברית הוא על-ידי טהרת המחשבה פידוע, ועל-ידי מצות העמר שעורים וימי הספירה יכולים לזכות לברר המדמה שממנו כל המחשבות והבלבולים ולהמשיך על עצמו קדשה שישמר את עצמו מעתה על כל פנים לתפס מחשבתו לבל תצא לחוץ ושידע היטב, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן והמח הוא רק עמר ומדה וכלי שאינו יכול לכנס בה רק מחשבה אחת ועל כן יכול לברר מהמחשבות רעות רק בשב ואל תעשה, הינו שלא לחשב אותה מחשבה רק יעמיק מחשבתו היטב בדברי תפלתו ועל-ידי זה בודאי תדחה המחשבה הרעה כפי"ל.

וענין בספר "עלים לתרופה" מכתב ש"ב ובמכתב ש"ג שכתב שם, והסימן של עמר שעורים אל יעבר מדעתך, ומחזק שם בזה את האדם גם לענין התבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכתב שם והעקר שלא לחשב הרבה על העבר ועל להבא רק להסתכל על התכלית באותה שעה ולעשות מה שתוכל שיצליח

לְךָ לְנֶצַח, כִּי כָל דְבוּר וְדְבוּר שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינֵנו לְבֵין קוֹנֵנו הַכֹּל הוּא הַצְלַחַת הַנֶּפֶשׁ הַצְלַחַת נְפִלְאָה שְׁאִין לָהּ שְׁעוֹר עֵין לֹא רֵאֲתָה וְכוּ' וּבִפְרָט שְׁאֵנוּ רוֹאִים שֶׁהַבַּעַל דָּבָר עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ הַרְחֻמָּן יִצְיָלְנוּ אָנוּ מְחִיבִים לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֵנוּ לְדַבֵּר בֵּינֵנו לְבֵין קוֹנֵנו לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאֲרֵת וְקִדְשֵׁת הַנִּקְדָּה טוֹבָה שִׁישׁ בּוֹ לְקִשְׁרָה אֶל לְבוֹ בְּקִשְׁרָה אֲמִיץ וְחֻזֵק וְכוּ' עֵין שֶׁם וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהִסְרֵי מַלְבוֹ כָּל הַחֲרָפוֹת שֶׁהֵם הַתְּאוּוֹת רְעוּת וְהַאֲהָבוֹת רְעוּת הַשׁוֹבְרִים לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּחִינַת חֲרָפָה שְׂבָרָה לְבִי וְכַנ"ל בְּסִימָן נ"ז, עֵין שֶׁם מְאָמְרִים מֵהַתְּבוּדוֹת מִסְפָּרֵי לְקוּטֵי הַלְכוֹת

אות-עב

עַקֵּר הַמַּחִין שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּבָקוֹת (כַּנ"ל בְּסִימָן נ"ח) הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת כִּי עַקֵּר הַדְּבָקוֹת הוּא תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר וְעַל שֶׁם זֶה נִקְרָאִין תְּפִלָּה לְשׁוֹן תְּפִלָּה בְּחִינַת נְפִתּוּלֵי אֱלֹהִים נְפִתּוּלֵי, וּפְרָט רַש"י מְלַשׁוֹן עַקֵּשׁ וּפְתִלְתֵּל נִתְעַקְשָׁתִי וְהַפְּצָרְתִי פְּצִירוֹת וּפְתִילִים הַרְבֵּה לְמִקּוֹם הַהוּיּוֹת שׁוּה עִם אַחוּתִי וְגַם יִכְלָתִי שֶׁהִסְפִּים עַל דָּי.

וּבְבַחֲנִינָה זֹאת צָרִיכִין לְהַרְבּוֹת בְּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת מְאֹד מְאֹד כָּל יָמָיו שֶׁזֶה הַעֲקָר, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת עֹקֵשׁ וְגֹדֵל בְּזֶה מְאֹד מְאֹד שְׁאֵף-עַל-פִּי שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁדְּבָרָיו אֵינָם מוֹעִילִים כָּלֵל וְהוּא רְחוּק מִדְּבָרָיו מְאֹד וְזֶה יָמִים וְשָׁנִים שְׁעוֹסֵק בְּזֶה וְעֵדִין לֹא פִעַל כָּלֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֹקֵשׁ בְּזֶה כְּמוֹ הַעֲקֵשׁ מִמֶּשׁ שְׁעוֹשֶׂה הַדְּבָר בְּלִי טוֹעַם, כֵּן צָרִיכִין עֹקֵשׁנוֹת גְּדוֹל מְאֹד בְּכָל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּכָל עֲבָדָה וְעֵצָה, אֲבָל עַקֵּר עֹקֵשׁנוֹת בְּיוֹתֵר צָרִיכִין בְּתְפִלָּה וְתַחֲנוּגִים וְהַעֲקָר בְּשִׂיחָתוֹ שֶׁל הַתְּבוּדוֹת כִּי צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינֵנו לְבֵין קוֹנֵנו אֶף-עַל-פִּי שֶׁתְּהִיָּה בְּדָרְךָ עַקֵּשׁ וּפְתִלְתֵּל כְּמָה פְּעָמִים בְּלִי טוֹעַם וְרִיחַ כִּי לֹא בְּזֶה וְלֹא שֶׁקֶץ עֲנוֹת עֵנִי אֶף-עַל-פִּי שְׂרָאוֹי לְבָזוּתוֹ וּלְשִׁקְצוֹ אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת.

וְעֵין בְּזֶה הַקְּדוֹשׁ פְּרִשְׁתׁ בְּלֶק דָּף קצ"ה מְאָרִיךְ מְאֹד בְּגֹדֵל יְקִרַת תְּפִלַּת הָעֵנִי עֵין שֶׁם וְכָל זֶה נֶאֱמָר אֶפְלוּ בְּעֵנֵי סִתְּם שֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל צָרְכָיו עַל דְּחִקוֹ וְעֵנִיּוֹתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמִּתְחִיל הָאָדָם לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ וּמְרַגֵּשׁ עֵנִיּוֹתוֹ וְדַחְקוֹ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְטוֹעֵן לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו לְקַרְבוֹ לְעַבְדוֹתוֹ וְשׁוֹפֵף לְבוֹ לְפָנָיו בְּבִכָּיָה וְתַחֲנוּגִים כְּמָה וְכַמָּה יְקָרָה תְּפִלָּה זֹאת בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִכָּל.

הַתְּפִלּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁזֶה כְּמָה שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמִתְבוּדָד וְנִדְמָה לוֹ שֶׁלֹּא פִעַל כָּלֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל דְבוּר וְדְבוּר אֵינוֹ נֶאֱבָד וְכֵלֶם מְנוּיִים וְסִפּוּרִים וְגִנּוּזִים בְּאוֹצְרוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וְגַם כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִאָדָם כָּלֵל לִידַע בְּזֶה הַגּוֹף אִם פִּעַל בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם אִם לֹא וְאֶפְלוּ אִם לֹא פִעַל כָּל יָמָיו כִּי אִם כְּחוֹט הַשְׁעָרָה אַחַת גַּם זֶה יְקָר מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר, וּכְשִׂיחָה חֻזֵק כַּנ"ל בְּבַחֲנִינַת: "נְפִתּוּלֵי אֱלֹהִים נְפִתּוּלֵי", אֲזַי סוּף כָּל סוּף בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לְפַעַל בְּקִשְׁתּוֹ וּלְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמַת וְלְהִיּוֹת שׁוּה עִם אַחֵיו הַכְּשָׁרִים וְהַצְדִּיקִים (לְקוּטֵי הַלְכוֹת, הַלְכוֹת תְּפִלָּה, הַלְכָה ה').

אות-עג

הַהַתְּבוּדוֹת צָרִיךְ לְהִיּוֹת עַד שֶׁיִּבְטַל אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי שֶׁיִּבְטַל כָּל רְצוֹנָתוֹ לְרַצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְזֶה בְּחִינַת מִשְׁפָּט שֶׁצָרִיךְ הָאָדָם לְשַׁפֵּט אֶת עֲצָמוֹ וּלְיִשֵּׁב אֶת עֲצָמוֹ עַל כָּל דְּבָר, אִם כֵּן רָאוּי לוֹ לְבִלּוֹת יָמָיו וְכוּ', וְעַקֵּר הַתְּבוּדוֹת וְהַשִּׂיחָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּהִתְחַזְּקוֹת רְצוֹנוֹת טוֹבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִסְלַק מִחֲשַׁבְתּוֹ מִכָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם וְיִבְטַל רְצוֹנוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁמִּכָּל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שֶׁנִּתְפָּזֵר וְעָתָּה לְשֶׁם יָשׁוּב מִכָּלֵם לְדַל"ת דְּאָחַד לְהַפְּלֵל בְּאַחְדוֹתוֹ וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-פִּי רַב בְּשַׁעַת הַתְּבוּדוֹת

וְיָשׁוּב הַדַּעַת רוּאָה בְּעֵצְמוֹ שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם מְקוֹם בְּכָל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם לְבָרַח לְשֵׁם וּלְהִתְחַבֵּא שֶׁם מְפָגְעֵי הָעוֹלָם בְּגִשְׁמֵיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ וּמִמּוֹן בְּחֵינַת אֲנָה אֵלֶּךָ מְרוּחָדָּ וְכוּי' עַד שְׁרוּאָה שֶׁאֵין לוֹ מְנוּס כִּי אִם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד בְּבְחִינַת כִּי מִמֶּךָ נִסְתִּי וְשִׁבְתִּי עֲדִידָּ כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּכָל עֵת לְכָל קוֹרְאָיו, אֲפֹלוֹ אִם נִתְעוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְעוּ כִּי רַחֲמָיו אֵינָם פְּלִים לְעוֹלָם וְכָל מִי שֶׁזֹּכֵה לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה לְהִיּוֹת רְצוֹנוֹ חִזְק תְּמִיד אֶל הָאֱמֶת וְלֹא יִרְפֶּה אֶת הָרָצוֹן הַטוֹב אֲפֹלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מֶה בְּנִדְאֵי סוֹף כֹּל סוֹף יְהִי אַחֲרֵיתוֹ טוֹב וְאֵלָיו שֶׁיִּגְלִין בְּהִתְבּוֹדְדוֹת הֵם בְּטוּחִים מְכַל צָר וְאוֹיֵב וּמִשְׁטָן כִּי הֵם מִסְתִּירִים עֲצָמָם בְּצַל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ תְּמִיד וּמִי זֶה עָרַב אֶת לְבוֹ לְגִשְׁתֵּי אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם מִסְתִּירִים עֲצָמָם אֲצֵלוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחֵינַת כִּי אֲתָה ה' מַחְסִי.

וְזֶה בְּחֵינַת וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד וְכוּי' בְּחֵינַת: "כִּי אֲתָה ה' לְבָדָּ לְבָטַח תּוֹשִׁיבֵנִי", שֶׁעַל-יְדֵי הַתְּבּוֹדְדוֹת שׁוֹכְנִים בְּטַח עֵינָ שֶׁם שֶׁמִּפְרָשׁ בְּזֶה אֶת הַכְּתוּב הֵן עִם לְבָדָּ יִשְׁכֵּן, שֶׁהֵם מִתְּבּוֹדְדִים בֵּינָם לְבִין עֲצָמָם הֵיטֵב הֵיטֵב מֶה יְהִי סוֹפָם וְתַכְלִיתָם שֶׁזֶהוּ כָּל עֵינָן הַשִּׁיחָה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנוֹ, וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב שֶׁאֵינָם חוֹשְׁבִים בְּדַעְתָּם מַעֲשֵׂה הַגּוֹיִים שְׂרֹדְפִים אַחַר הַמִּמּוֹן, מִי מְנָה עֲפָר יַעֲקֹב, מֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה מְכַל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה מְזֶה שֶׁהוֹלְכִים לְדַבֵּר מְצִיָּה לְהִתְבּוֹדְדוֹ וְלִישֵׁב עֲצָמוֹ הֵיטֵב וּמִסְפָּר אֶת רַבַּע יִשְׂרָאֵל בְּחֵינַת אַרְבָּעָה דְגָלִים בְּחֵינַת דְּל"ת דְּאֶחָד כַּנ"ל, עֵינָ שֶׁם כָּל זֶה בְּאַרְיֵכוֹת (שֵׁם, הַלְכוֹת בְּרִכּוֹת הַשֶּׁחַר, הַלְכָה

(ה)

אות-עד

כְּשֶׁבָּא לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵינוֹ יְכוֹל לְפָתַח פִּיו כְּלָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא צָרִיד לְהִתְחַזֵּק לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שֶׁיִּסְיָעוּהוּ מִלְּמַעְלָה וַיִּאֲמָצוּ אֶת כַּחוֹ שֶׁיְהִי יְכוֹל לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל בְּסִנְהֶדְרֵינוּ, לְעוֹלָם יִבְקֹשׁ אֲדָם רַחֲמִים שֶׁיְהִי הַכֹּל מֵאֲמָצִין אֶת כַּחוֹ, וּפְרָשׁ רַש"י שֶׁיִּסְיָעוּהוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְכוּי', עֵינָ שֵׁם (שֵׁם, אֲוֹת צ"ו).

אות-עה

עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים שְׁכוֹלָל כָּל הַמ"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֵם בְּחֵינַת אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה אוֹתִיּוֹת הַשְּׁבָטִים פְּמוּבָא לְעִיל בְּסִימָן א', וְנִתְיַסַּד עַל-יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחֵינַת מְשִׁיחַ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַשִּׁיג שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל קִדְשָׁה פְּמוּבָא וְעַל-יְדֵי הַתְּבּוֹדְדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנוֹ שֶׁזֶה גַם כֵּן בְּחֵינַת תְּהִלִּים פְּמוּבָא בְּמִקּוֹם אַחַר, נִמְשָׁךְ הָאָרֶה מִהַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יְהִי יְכוֹלִין לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ עַל הַכֹּל וּלְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּעֵצְמוֹ שֶׁנִּיכָל לְבַקֵּשׁ, הַשִּׁיבְנוּ ה' אֵלֵינוּ בְּאֱמֶת עַד שֶׁזֶה בְּעֵצְמוֹ יְהִי נִחְשָׁב לְהִתְעוֹרְרוֹת מִלְּמַטָּה שֶׁלָּנוּ וְעַל-יְדֵי-זֶה יְהִי נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הָאָרֶה גְּדוֹלָה לְתִשׁוּבָה גַם מִלְּמַעְלָה, בְּחֵינַת: "שׁוּבוּ אֵלַי וְאִשׁוּבָה אֵלֵיכֶם".

כִּי בְּאֱמֶת כָּל צַעֲקוֹתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁצוּעַק אֵלָינוּ שׁוּבוּ אֵלַי וְכוּי' כְּנִתְנוֹ זֶה בְּעֵצְמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ נִצְעַק אֵלָיו תְּמִיד הַשִּׁיבְנוּ וְכוּי', וְזֶה יְהִי נִחְשָׁב לְהִתְעוֹרְרוֹת שֶׁלָּנוּ כְּאֵלוֹ אֲנוּ שְׁבִים אֵלָיו מַעֲצָמָנוּ, רַק שֶׁאֵין אֲנוּ מְבִינִים כְּנִתְנוֹ הַקְּדוּשָׁה וְעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים וְהַתְּבּוֹדְדוֹת נִמְשָׁךְ הָאָרֶה מִשְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא הַשְּׁכָל הַנִּפְלָא הֵזֶה הַנִּי"ל שְׁכוֹלָל הַכֹּל מִתְּתָא לְעֵלָא וּמַעְלָא לְתַתָּא.

כִּי אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה, "מִזְמוֹר לְדָוִד" "לְדָוִד מִזְמוֹר" לְפַעֲמִים אוֹמֵר שִׁירָה וְאַחַר-כֵּן שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וּלְפַעֲמִים לְהַפּוֹד, הֵינּוּ כַּנ"ל שֶׁמִּזְמוֹרֵי תְּהִלִּים כְּלוּלִים מִשְׁנֵי הַבְּחִינּוֹת מֵאֲתַעְרוּתָא לְתַתָּא קָדָם וּמֵאֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲלָא קָדָם, וְעַל כֵּן עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים וְהַתְּבּוֹדְדוֹת נִתְקַן הַכֹּל שֶׁנִּיכָל

לבקשו השיבנו וכו' נמצא שהכל מאתו ותברך ואף-על-פי-כן יהיה נחשב להתעוררות שלנו מאחר שאנו מתעוררים על כל פנים לבקש אותו על זה, ועל-ידי-זה נזכה בודאי לתשובה שלמה.

ובודאי הוא עצה גדולה וקלה שהכל יכולין לזכות לתשובה ולחיי עולם הבא על-ידי הדבור לבד, אף גם על זה יש מניעה גדולה, כי הבעל דבר הניח עצמו על זה מאד להטריד את כל אדם בטרדת הפרנסה שעל-ידי-זה עקר הנפילה לכנסת ישראל לשער החמשים של הטמאה, עד שאינו מניחו לעסק אפלו בעצה קלה כזאת לצעק להשם ותברך כראוי, אבל באמת גם זה אינו מניעה כלל כי צריכין להזכיר את עצמו שאי אפשר בשום אופן להמשיך לעצמו פרנסתו על-ידי יגיעתו וטרחו כי זהו כפירה לומר חס ושלום, כחי ועצם ידי עשה וכו', רק צריכין להאמין שכל הפרנסה נמשכת רק מאתו ותברך בישועת השם ובחסדו, ועל-ידי-זה אפלו הבעל מלאכה ומשא ומתן יכול למצא לנפשו כמה שעות ביום שיצטק בהם באמירת תהלים והתבודדות לפרש שיחתו לפניו ותברך כנ"ל, ועל-ידי-זה יזכה בודאי לתשובה שלמה בבחינת: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: איני מבקש אלא דברים כי על-ידי שנתעורר על כל פנים בדבורים קדושים לבקשו השיבנו וכו' וכנ"ל זה יהיה נחשב להתעוררות שלנו ונזכה על-ידי-זה לתשובה שלמה והגב היטב, כי בלי שום התעוררות כלל בודאי אי אפשר להתקרב.

גם על-ידי אמירת תהלים זוכין לקבל הארה מהעצות הקדושות, הנמשכים מהתנוצצות משיח משער החמשים של הקדשה, וכלל העצות כלולים בספר תהלים (שהם חסדי דוד הנאמנים שהם בחינת נצח והוד בחינת עצות קדושות ונפלאות מאד כידוע, שחסדי דוד הם בחינת נצח והוד בחינת עצות) הינו לצעק תמיד להשם ותברך יהיה אידו שיהיה כנ"ל ועל-ידי-זה יכולין לצאת ולעלות מכל הנפילות והירידות שבעולם אפלו מבחינת שער החמשים של הטמאה שהבעל דבר מטריד את כל אדם בתאוות ממון וטרדת הפרנסה כל ימי חייו, עד שאין לו פנאי כלל אפלו לצעק להשם ותברך כנ"ל.

וזה בחינת מעלת המזמור תהלה לדוד שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל האומר שישל פלעמיס בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא, ומסקי שם משום דאית בה אלה-בית ואית בה פרנסה עיני כל אליך ישברו וכונתם היא משום שכלולים שני הבחינות הנ"ל ביחד במזמור הזה הינו כי על-ידי שני הבחינות האלה שיש בזה המזמור ביחד נזכה בודאי לתשובה שלמה ולחיי עולם הבא כי על-ידי כלל העשרים ושתים אותיות שבהם כלולים כל הדבורים שבעולם ימשיך על עצמו קדשה שיקדש הדבור מאד להרבות בתהלים והתבודדות להשם ותברך ועל-ידי-זה יזכה בודאי לתקן כל הפגמים של כל החטאים שהם גם כן מבחינת העשרים ושתים אותיות שהמשיך חס ושלום, האותיות שיש באותו הדבר שעבר עליו להסטר-א-אחרא כידוע וכמובן בדבריו זכרונם לברכה, בהתורה אנכי סימן ד' ב"לקוטי מוהר"ן" חלק א' אף טרדת הפרנסה מונע את האדם מזה כנ"ל, אבל הלא המזמור הזה מזכיר את האדם שכל הפרנסה רק מאתו ותברך כמו שכתוב: "עיני כל אליך ישברו ואתה" וכו' "פוחת" וכו' "ומשביע" וכו', ובודאי על-ידי-זה יזכה בודאי להתחזק בהדבור דקדשה ויזכה על-ידי-זה לתשובה שלמה ולחיי עולם הבא.

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, מפני מה לא נאמר נויין באשרי, מפני שיש בה מפלה לכנסת ישראל, שנאמר: נפלה וכו' ואפלו הכי חזר דוד ויסמכה ברוח הקדש, שנאמר: "סומך ה' לכל הנופלים" הינו כי לא רצה להזכיר הנויין בפרוש שמרמז על שער החמשים של הקדשה שעל-ידי-זה עקר התקנה מפני שיש בה מפלה לכנסת-ישראל, כי גם עקר הנפילה של כנסת-ישראל הוא על-ידי שער החמשים של הטמאה שהוא תאוות ממון וטרדת הפרנסה כנ"ל, ועל כן אי אפשר להזכיר הנויין בפרוש כי יתגבר המתנגד מאד רק ברמז רמזה בפסוק שאחריו "סומך ה' לכל הנופלים" וכו', וזה על-ידי שישליך יהבו על השם ויבטח שהשם ותברך ופרנסו בודאי אפלו אם יצטק כמה שעות ביום בהדבור הקדוש של תפלה ותורה, כי כל הפרנסה אפלו של הבעלי מלאכה ומשא ומתן הוא רק מאתו ותברך וזה שנסמך לזה עיני כל אליך ישברו כנ"ל.

וזה שאנו רואין שיש לזה הרבה עשירות מאד ולזה עניות ודחקות גדול הכל מאתו ותברך לפי הבחירה של כל אחד ואחד כידוע, ו"צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו", שכל מה שעושה עם האדם הכל חסד גדול מאתו ותברך ועקר התקנה של כל אדם הוא לזכות לחיים נצחיים של עולם הבא ועל-ידי מה זוכין לזה, על-ידי "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו" דיקא יהיה מי שיהיה וזה: "תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד", לפרש שיחתו לפני השם ותברך בכל עת ועל-ידי-זה בודאי יתתקן הכל ויזכה על-ידי-זה לחיי עולם הבא ועל כן האומר מזמור הזה שלש פלעמיס בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא, כי על-ידי שני הבחינות הכלולים במזמור זה בודאי יזכה לשוב להשם ותברך ולחיי עולם הבא כנ"ל (שם, הלכות קריאת-שמע, הלכה ה).

יעקב אבינו כשפגע במקום ההוא על-ידי שנתן אל לבו לחזר למקום המקדש ומיד קפצה לו הארץ כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על-ידי זה זכה להשיג אז עצם מעלת האתערותא דלתתא שעל-ידי זה תכף בא לו סיוע מלעילא בבחינת הבא לטהר מסיעין לו, ועל כן תקן אז תפלת ערבית שהוא בעת החשך הגמור, כי זכה בגדל קדשתו להוריד את עצמו לעמק הנפילות של כל ישראל בכלל ופרט ושבכל דור ודור עד עקבות משיחא ומאיר בלב ישראל, שאפלו בחשכות לילה ואפלו ממש בגשמיות וברוחניות צריכין להתחזק להתעורר באתערותא דלתתא בצעקה ותפלה אליו יתברך בבחינת מבטן שאלו שנתתי ולית רעותא טבא דיתאבד [אין שום רצון טוב שנאבד], וכמו שאמר אדונינו מורנו ורבונו זכרנו לברכה, בהשיחה הנוראה שהפליג אז מאד בגדלת הבורא יתברך שאין יודעין כלל, וסגים אז בזו הלשון: אפלו אייער זאך וויא אהין איטליכער איז גיפאלין אבי מע איז זיך ניט מיאש פין שרייען מע שרייט מע בעט וכי' [איפה שפך אחד נפל העקר שלא מתנאשים מתפלה וצועקים ומבקשים], יש ענין שנתהפך הכל לטובה כי גדול השם יתברך ואין יודעין כלל וכי', ויקר וחשוב מאד אצל השם יתברך כל התעוררות והתעוררות של כל אדם בכל מקום שהוא, ותכף כשאדם מתעורר באתערותא דלתתא בתפלה ועבודה כל שהוא מתעורר תכף אתערותא דלעלא הרבה ועל-ידי זה יש לו כח להתעורר עוד וכמו כן נמשך אתערותא דלעלא יותר וכי'.

וזה בחינת תפלת ערבית רשות כי לפעמים גובר החשכה והעדר הדעת כל כך על האדם עד שהוא בבחינת העדר הדבור בחינת יונת אלקים, שאינו יכול לפתח פיו כלל להתפלל ולהתבודד ולפרש שיחתו כראוי לו בבחינת נאלמתי לא אפתח פי ונאמר נאלמתי דומיה וכי', ובאמת לולא כח הצדיקים הגדולים היו מתנאשים אז לגמרי מלהתפלל ולשוב אל השם, וזה עקר תקון הצדיקי אמת שהם בבחינת יעקב אבינו, שהם מעוררים ומחזקים אותנו ומכניסים בלב ישראל, שגם בתקף מרידות הגלות בגשמיות וברוחניות שהוא בחינת תקף חשכות לילה ותפלת ושוב אל השם ולבלי להתנאש מן הצעקה והתפלה לעולם כפי"ל, ואף-על-פי שהוא אז בבחינת העדר הדבור כפי"ל אף-על-פי-כן יסתכל כל אחד על נקדת האמת לאמתו עד שפך אחד ותחזק מפל מקום שהוא על כל פנים ברצונות חזקים וכסופים טובים להשם יתברך בבחינת: "זכרתי בלילה שמך ה"י" ובבחינת: "על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי" וכי' שגם בתקף חשכות הלילה נבקש ונחפש את השם יתברך ברצונות חזקים מאד, כי סוף כל סוף מה תהיה התכלית מאתנו עד על-ידי זה ממילא יתחזק לפתח פיו בדבורי תפלה גם אז בבחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר, ואחר-כך על-ידי זה בעצמו שהוא כוסף ומשתוקק אף-על-פי-כן מאד להשם יתברך ומצטער על-זה שהוא בבחינת העדר הדבור על-ידי זה חס לבי בקרבי וכי' דברתי בלשוני שזוכה אחר-כך על-ידי זה לדבר דבורים קדושים בחמימות גדול בקדשה, מאחר שיצאו הדבורים על-ידי רצונות טובים וכסופים גדולים להשם יתברך.

ובאמת זה עקר שלמות התפלה תמיד וזה עקר העצה לתפלה ושיחה והתבודדות, שלא יהיה הדבר עליו כחובה כמו שצריך לצאת ידי חובתו שזה בחינת אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים, שבתחלה יעורר לבו ברצונות וכסופים טובים מאד להשם יתברך שאז מתפלל ומבקש אחר-כך באמת מקירות לבו ברשותו ורצונו הטוב לא בדרך על חיוב לבד.

וזה בחינת תפלת ערבית רשות, הינו כפי"ל רק שאף-על-פי-כן תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה, תפלת חובה בשביל המון עם כי בלא זה לא יתפלל כלל אבל עקר שלמות התפלות אלו בעצמם-להתפלל אותם ברחמים ותחנונים שלא בדרך קבע ועל כן תפלות של יום שחרית ומנחה שהם ביום, הינו בשעת הארת המחיו עדין על כן הם בבחינת חובה ויעקב תקן תפלת ערבית, הינו להתפלל גם בתקף חשכות לילה, בשעת הסתלקות המחיו לגמרי ואז אי אפשר לתקן תפלת חובה, דהינו להטיל עליו חיוב להתפלל אז מחמת שהוא אז בבחינת העדר הדעת והעדר הדבור ואי אפשר לו לפתח פיו כלל ועל כן אז עקר תקון התפלה על-ידי בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו, עליו השלום, להמשיך על עצמו גם אז הארת האמת מאור הפנים של הצדיקי אמת שהם בבחינת יעקב שהוא בבחינת: "יתן אמת ליעקב" וזכה לאור הפנים בחינת שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'שופרה דיעקב' וכי', ואור הפנים הנ"ל הוא בחינת רצון פמובא בדבריו זכרונם לברכה, כמו שפתיב: "ואור פניך כי רציתם" ועל-ידי זה יזכה לחזק את עצמו על כל פנים ברצונות וכסופים טובים ואז ממילא יהיה נפתח פיו בדבורים קדושים וישפך לבו בפנים לפני השם מחמת תקף הרצון וכסופיו הטובים, שזה עקר שלמות התפלה תמיד, וזה בחינת וילן שם כי בא השמש, שמרמז על חשכות הגלות בגוף

ונפש פמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה, ואז ויפגע במקום וזכה להשיג אז עצם מעלת האתערוהא דלתתא ותקן תפלת ערבית, הינו כנ"ל (שם, הלכות תפלת המנחה, הלכה ז) .

אות-עז

מי שרוצה לחוס על נפשו שלא יאבד את עולמו חס ושלום, צריך לחפש ולחקר מאד אחר האמת כדי לשוב אל השם באמת כי אולי מטעה אותו דעתו באיזה דרך לא טוב חס ושלום, מחמת שלא זכה לציר אור התורה כראוי, מחמת שפלי המחין שלו אינם בשלמות מחמת פגם הברית ועקר התקון לכל זה הוא צעקה ותפלה ושיחה והתבודדות בינו לבין קונו, שצריכין לצעק הרבה לשם יתברך שיולכיהו בדרך הישר והאמת תמיד, כמו שצעק דוד המלך, עליו השלום, הרבה על-זה, הורני ה' דרך אהלך באמתך הורני ה' דרךך ונחני בארח מישור וכו' הורני ה' דרך חקיך וכו' שלח אורך ואמתך המה ונחוני וכן הרבה מאד.

כי צריכין לזכות גדול וישועה ורחמים גדולים והשתדלות ויגיעה גדולה כל ימי חייו, שיזכה לילך בכל עת בדרך הקדש באמת לאמתו וצריכין לצעק הרבה להשם יתברך על- זה במסירת נפש, עד שכמעט תצא נפשו ממש חס ושלום, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו כי עקר תקון הברית לזכות לצאת מגלות התאוה הזאת בשלמות הוא על ידי צעקה הרבה להשם יתברך, שצריכין לצעק שבעין קליו לפחות ובאלו שבעין קליו כלוליו קולות וצעקות ותחנונים לאין מספר כל ימי חייו של האדם כי שבעים שנים של האדם הם כנגד שבעים פנים לתורה שצריך לזכות להם וכל אחד יכול להבין בנפשו כמה הוא רחוק עדין אפלו מבחינת פנים אחד לתורה, מפל שכן מפלם.

ועל כן אפלו אם לא פגם הרבה ואפלו אם כבר צעק הרבה להשם יתברך ועסק הרבה בתורה ומצוות, אף-על-פי-כן מאחר שעדין לא השיג אפלו פנים אחד לתורה ולא אפלו חלק אלה ורבה מזה בודאי כמה וכמה הוא צריך עדין לצעק להשם יתברך כל ימי חייו וכבר דוע שאסור לגאש את עצמו מן.

הצעקה לעולם כי אפלו אם פגם הרבה מאד ואפלו אם עדין הוא כמו שהוא אם לא יתנאש את עצמו מן הצעקה ותפלה ותחנונים, יכול לזכות להתגלות איזה פנים לתורה באמת ואפלו לכל השבעים פנים, כי השם יתברך טוב לכל רק שצריכין איזה אתערוהא דלתתא, והעקר לצעק הרבה להשם יתברך עד שיזכה לשבר כל התאוות והעקר הוא תאוה הנ"ל ואז יזכה להתגלות התורה בחינת שבעים פנים לתורה (שם הלכות יין נסף הלכה ז) .

אות-עח

צריכין תמיד להתחזק להרבות בתפלה ותחנונים ושיחה בינו לבין קונו כדי לעורר בכל עת נקדתו הטובה שתאיר ללבו, עד שיתבטלו ממנו על-ידי-זה כל החרפות ואהבות רעות השורין על לבו שהם בחינת ערלת לב כנ"ל בסיון נ, אך מחמת שפכל עת מתגברים החרפות לב להעלים ולהסתיר אור נקדתו הקדושה השיף ללבו בעת ההיא, על כן על-פי רב דרך האדם הרוצה לעסק בזה לפרש שיחתו בינו לבין קונו נדמה לו בכל פעם שעתה אינו יכול לדבר ואינו יודע מה לדבר כולל ולבו אטום מאד וכו' כידוע וכל זה נמשך מהחרפות לב ערלת לב הנ"ל אבל באמת הוא שקר גמור ומעשה בעל- דבר כי אם יאמר כן אזי יהיה נדמה לו לעולם כן, שעתה אין לו לב ואינו יכול לדבר ולא ידבר לעולם חס ושלום, ועל-ידי-זה בעצמו מתגברין עליו החרפות לב ערלת לב בכל פעם ביותר.

כי עקר בטול ערלת לב הנ"ל הוא על-ידי שמקשר את לבו לנקדתו הקדושה על-ידי דבור פיו ששופך שיחו לפני השם יתברך ומעורר נקדתו הטובה על כן צריכין להתחזק בזה לידע ולהאמין, שבודאי אין עת בעולם שלא יוכל אז לקשר עצמו להנקדה השנייה ללבו בעת ההוא ולהתגבר מאד לדבר בזה כפי מה שיוכל, ולבקש ולחפש בדבוריו את אור נקדתו הקדושה ואף-על-פי שבודאי אי אפשר להאדם לידע כל זה בפרטיות מה הוא הנקדה השנייה ללבו בעת וברגע הזאת דיקא, אף-על-פי-כן צריף הוא להאמין תמיד שבודאי יש עתה בחינת נקדה טובה השנייה ללבו בעת ההיא דיקא ולקשר עצמו אליה, שעל-ידי-זה יתקן מכל מקום שהוא.

ובאמת צריכין על-זה תפלות ותחנונים הרבה לזכות למצא הנקדה השנייה ללבו בעת ההיא דיקא, וזה בחינת על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא, לעת מצא דיקא, שיוזכה תמיד למצא הנקדה כפי העת והזמן שזה בחינת ההתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שעל-ידי-זה זוכין לקשר את עצמו בכל עת להנקדה השנייה ללבו בעת הזאת וכל זה הוא בחינת משפט, ששופט ודן את עצמו ומזכיר את עצמו לקים את כל דברי התורה וצריכין לכוון המשפט לשפוט את עצמו בכל עת ובכל יום כפי העת והזמן וזה בחינת: ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני ה' וכי, בחינת התחננונים והתבודדות הנ"ל לעשות משפט עבדו וכי, שעל-ידי-זה ממשיכין בחינת המשפט הנ"ל דבר יום ביומו כראוי לפי זה הזמן והיום והשעה (שם, הלכות מלמדים הלכה ג).

אות-עט

האדם צריף לידע עצם התרחקותו מהשם יתברך ואף-על-פי-כן ידע ויאמין, שמצד רחמיו יתברך הוא קרוב מאד לכל אחד ואחד אפלו להרחוקים מאד והעקר על-ידי הדבור כי על-ידי הדבור אנו יכולין לקרות אותו מרחוק מאד והוא מתקרב אלינו על-ידי-זה, כמו שכתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת", וכתוב: "וימי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו פה' אלהינו בכל קראנו אליו" וזה בחינת: "בורא ניב שפתים" בחינת הדבור, על-ידי-זה דיקא זוכים לבחינת: "שלוש לרחוק ולקרוב" בחינת ההתרחקות וההתקרבות הנ"ל שידע באמת ההתרחקות מצד עצמו וההתקרבות מצד רחמיו יתברך וימי שנותן לבו לדקדק ולהבין פרוש המלות של המקרא הנה בורא ניב שפתים יוכל להבין מזה עצות איו להתחזק בענין השיחה בינו לבין קונו שזה עקר התקון לענין רחוק וקרוב הנ"ל.

כי על-ידי השיחה הנ"ל יוכל לפרש ולשיח הפל לפני השם יתברך לפרש בשיחתו עצם התרחקותו מהשם יתברך ואף-על-פי-כן יתקרב להשם יתברך על-ידי-זה דיקא על-ידי שיוזכר עצם רבוי רחמיו יתברך בלי שעור פאשר גלו לנו אבותינו ורבותינו זכרונם לברכה אבל על פי רב השיחה הנ"ל בעצמה קשה מאד כי מעצם התרחקותו אין לו דבורים לדבר פלל פידוע למי שרוצה להרגיל עצמו בזה אבל כבר הזהירו לנו רבותינו זכרונם לברכה, להתחזק בכל מיני התחזקות לנהג הנהגה זאת בכל יום כי ההכנה והרצון לבד שמכין את עצמו ורוצה לדבר רק שאינו יכול לדבר גם זה יקר מאד אצלו יתברך (ויכמו שכתוב לעיל אות ב') ואם יהיה חזק בזה הרבה בודאי יעזר לו השם יתברך ויברא לו דבורים בבחינת: "בורא ניב שפתים", בורא ממש כי הדבורים הבאים להאדם הם בחינת בריאה חדשה ממש כי בודאי הוא רחוק מדבורים מאד מחמת התרחקותו מהשם יתברך, אבל כשהוא חזק בעבודה זאת ומכין עצמו לדבר ולשיח בינו לבין קונו וחזק בזה איזה שעה ברצונות וכסופים חזקים, אז השם יתברך עוזרו ושולח לו דבורים לתוך פיו שהם בחינת בריאה חדשה ממש שהשם יתברך ברחמיו ברא לו דבורים והזמנים לתוך פיו בבחינת: "בורא ניב שפתים", בורא דיקא ועל-ידי-זה דיקא זוכה לבחינת שלום לרחוק ולקרוב פנ"ל וכמו שכתוב: לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון, שהאדם צריף להעריף לבו, הינו בחינת ההכנה הנ"ל ואז השם יתברך שולח לו דבורים לתוך פיו בבחינת ומה' מענה לשון וכמו שכתוב אדני שפתי תפתח וכי, שהשם יתברך בעצמו, כבכול, פותח לו את שפתי לדבר ולשיח את אשר בלבבו כי הפל מאתו יתברך רק האדם צריף להכין את עצמו ברצונות וכסופים קדושים וה' יעזרו לדבר ולפרש שיחתו כראוי בשלמות (שם, הלכות שלוח הקן הלכה ה').

ועני עוד בספר "עלים לתרופה" (מכתב כ"ה) מענין התחזקות בהתבודדות, להשתוק ולכסף בכסופין ורצונות טובים דקדשה ולהוציאם בפה לצעק בכל עת לרחמיו המרבים, פאשר הזהירו אדוננו מורנו ורבונו, זכר צדיק לברכה וכתב שם בזו הלשון: בני, ידידי וחביבי שישו מעי בראותי,

מאן דאחד מנא קרבא בידה", בודאי צריכין להודות לה, כי אלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו לא היה יכול לו אבל אף-על-פי-כן בתוך זה בעצמו בתוך הברכות וההודאות שעל העבר צריכין בתוך זה לצעק הרבה גם על העתיד אנא ה' הושיעה נא, כי המלחמה תמידית ובכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר ומתחדש עליו ומתנפל עליו בנכלי ערמומיות שלו לצודו ברשתו וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'לא מצאו לעשרים שנה מפילו לשלשים וכי' לא מצאו לשבעים מפילו לשמונים וכי', על כן צריכין לצעק תמיד אליו ותברך וגם כי הושיעה בעצמה מה שזכו לנצח המלחמה גם כן עדן אינה בשלמות כפי גדל מעלת קדשת כל אחד מישראל וכפי התכלית השלמות שצריך כל אחד מישראל להשיג, על כן צריכין לצעק הרבה להשם ותברך בכל עת אבל אף-על-פי-כן צריכין לסגס בהודאה (שזה בחינת מה שמנענעים עוד הפעם בסוף ההלל בהודו לה').

כי כפי גדל הסכנה שיש בזה העולם מה גדלו חסדי ה' על כל פרט ופרט מאיזה ישועה ונצחון כל שהוא שזוכה כל אחד מישראל בכל עת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'הן הן גבורותיו וכי', ועל כן תקף אחר סיום ההלל צועקים שוב הושיענו בקולות וצעקות מרות ובבכי רבה כי אדרבה, כפי מה שזכינו לקבל ישועות רבות פאולה על כן גם עתה הושיעה מינך ועננו כי רחוק ממנו ישועה שלמה ואמתית עדן, (וזה שמסים ויהיו דברי אלה אשר התחננתי וכי', הינו שתתקבל התפלה בשלמות כל כך עד שיתגלה הדעת לכל עמי הארץ שיידעו כי ה' הוא האלהים אין עוד).

אות-פא

אף-על-פי שהאדם הוא כמו שהוא אף-על-פי-כן יהיה חזק בדעתו במקום אשר הוא שם לדבר דבורי תפלה והתבודדות שהם בחינת שלמות לשון הקדש, שעל-ידי-זה מכניעין הרע הפולל של תאוות נאוף כנ"ל אות ס"ח וכונתו בזה, כדי שיופך על-ידי-זה להכניע ולשבר הרע שלו כדי שישוב להשם ותברך בודאי טוב לו, כי בודאי לא יהיה נאבד שום דבור בעלמא ובברכות הימים ירחם עליו השם ותברך ויתקבצו כל הדבורים דקדשה שהוציא מפיו, ועל-ידי-זה יכניע ויבטל הרע הפולל של תאוות נאוף ואז ממילא בקל יכול לבטל אחר-כך גם שאר כל התאוות והעקר שיהיה חזק בזה מאד ימים ושנים אף אם יעבר עליו מה ועל-ידי-זה יזכה לתשובה והעוונות תתפכו ותחלה לשגגות (עין פנים), ואז אחר-כך הצדיקים שפבר זכו לתכלית שלמות לשון הקדש יעלו ויבררו דבוריו הקדושים ועל-ידי-זה יוכל בכחם להתהפך לטוב גמור.

וזה: "שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך" הינו שעל-ידי התשובה תתפכו העוונות לשגגות בחינת מכשלה אף על-ידי מה תזכר לזה, על זה מסים הכתוב: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" עמכם דיקא כי אפלו במקומות נמוכים ומגשמים שאתה שם צריכים שתדעו שגם שם יש לכם כח לקח דברים מאשר עמכם ולשוב אל ה', ועל-ידי-זה תתפכו העוונות לשגגות ואחר-כך בקל מעלים אותם לטוב גמור בכח הצדיקים הגדולים כנ"ל, וזה אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב, שימחל העוונות לנפרי עד שיתפכו לטוב גמור (שם, הלכות חדש הלכה ד'): .

אות-פב

כנגד אריכות הגלות של עכשו שנקרא גלות אדום בחינת התגברות קלפת עמלק שמרחיק את האדם מהשם ותברך כמו שמרחיק, אין עצה ואין חכמה ואין תבונה כי אם להרבות בתפלה ותחנונים וצעקות וזעקות ושוועות להשם ותברך בלי שעור וערף, "עד ישקיף וירא ה' מן השמים" כי תפלה למעלה מהכל וכולל כל החמשים שערים דקדשה.

כי תפלה היא בחינת: "עֲדוּן עֵין לֹא רֵאֲתָהּ" שהיא שרש התורה שממש שרש כל מעינות החכמה של התורה הקדושה כי התפלה היא בחינת: "נתיב לא ידעו עיט" בחינת שער החמשים שאין מי שהשיג אותו הינו מי שעוסק בתפלה ומתחזק בכל עז להרבות בתפלות ושיחות בינו לבין קונו הוא מעורר עין העליון שהוא בחינת שער החמשים בחינת: "נתיב לא ידעו עיט" כי אין שום שכל שיוכל להשיג ולהבין עד היכן מגיע הכח של תפלת ישראל אפלו של הפחות שבפחותים, בפרט מה שמתפלל כל אחד על צרות נפשו שהוא רחוק מהשם ותברך כי אפלו המלאך הקדוש שמקבל תפלת ישראל וקושר מהם פתרים לקונו אינו יודע להיכן להעלות הפתרון הנורא הזה, רק הוא משביע אותו שיעלה מעצמו וישב בראש קונו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ועל כן בגאולה האחרונה כתיב: "בבכי יבואו ובתחנונים אובלים" כי הגלות הזה הוא בבחינת: "ותרד פלאים" בחינת התגברות שער החמשים של הטמאה, על כן עקר הגאולה שלמה שלעתידי הוא רק על-ידי תפלה שהוא גם כן מבחינת שער החמשים כפי"ל (שם, הלכות העושה שליח לגבות חוב, הלכה ג') :

אות-פג

מענין מחאה המבאר בדין חזקת קרקעות שכל זמן שהוא מוחה אז אין חזקת המחזיק מועילה כלום, מובן היטב איך שצריך כל אדם להתחזק בכל פעם בתפלה ותחנונים והתבודדות וצעקה להשם ותברך יהיה איך שיהיה אפלו אם יעבר עליו מה כי אפלו אם רואה שאינו פועל חס ושלום, בתפלתו ואדרבה, הרע מתגבר עליו ביותר אף-על-פי-כן ידע ויזמין שפועל הרבה בתפלתו וצעקתו כי על כל פנים צעקתו ותפלתו הוא בחינת מחאה הנ"ל, כי קדשת כל אחד מישראל הוא בחינת קדשת ארץ ישראל, וכשהרע מתגבר על האדם בתאוות ומדות רעות, וזה בחינת שרואים לגרשו חס ושלום, מהסתפח בנחלת השם שהוא ארץ-ישראל וכל מה שחותר לשוב לקדשתו אין מניחין אותו מעצם ההתגברות שמתגרין בו והוא אינו מתגבר נגדם כראוי ועל כן כשמתגבר אף-על-פי-כן בתפלה וצעקה להשם ותברך אזי לא יוכלו לגרש ולכבש חלקו בארץ-ישראל חס ושלום, בשום אופן כי תפלתו וצעקתו הוא בחינת מחאה שעל-ידי זה אין יכולה הסטרא-אחרא להחזיק בנחלתו, חס ושלום, בשום אופן כי אין חזקה מועלת כשיש מחאה נגדה (שם, הלכות חזקת מטלטלין הלכה ה') :

אות-פד

גדל המעלה לעשות מתורות תפלות כפי"ל בסימן ב', כי עקר הפגם של כל העברות הוא בהצורפי אותיות של התורה הקדושה שיש בדבר הזה שעבר עליו ופגם בו ועל-ידי התפלה שעושה מהתורה יתקן הכל, כי יחזר ויעשה הצורפים ויחזירם על מכוונם באתר שאת כי עקר שרש כל הצורפים הקדושים בתפלה על-ידי התפלה היא שרש התורה, כי כל התפלה היא כלולה בעשרה מיני נגינה שבהם יסד דוד המלך, עליו השלום, ספר תהלים שכלול מכל התפלות, ועשרה מיני נגינה הם בחינת טעמים בחינת נגינות הטעמים והטעמים הם תכלית שרש העליון של כל בחינת "טעמים נקודות תגין אותיות" שיש בהתורה הקדושה כמובן בתקוני זהר, הינו שכל הצורפים של אותיות התורה שנתהוים על ידי הנקודות הכל נעשה על-ידי הטעמים שהם שרש הכל והטעמים בחינת נגינה בחינת עשרה מיני נגינה בחינת תפלה כפי"ל נמצא שעקר התהוות כל הצורפים הקדושים שמהם נארגה כל התורה הוא על ידי תפלה כפי"ל ועל כן אי אפשר לבוא לשום השגה בתורה כי אם על-ידי תפלה ועל כן צריכין לעשות מתורות תפלות דהינו להתפלל שיוזכה לקיים כל דברי התורה שלומד מכל שכן כשיודע בעצמו שעבר על דברי תורה הוא צריך בודאי להתפלל הרבה להשם ותברך שימחל לו על העבר ושיזכה מעתה על כל פנים לקיים ככל הכתוב בהתורה הזאת כי על-ידי התפלה יתקון הכל כפי"ל (שם, הלכות נזקי שכנים, הלכה ד') :

אות-פה

עקר התשובה הוא תפילה כי תשובה הוא בבחינה למעלה מהתורה ששם נתהפך הכל לטובה וזדונות נהפכים לזכיות ולזה זוכין על ידי תפילה, כי תפילה הוא גם כן בחינת למעלה מהתורה כמבאר בפנים וכנ"ל ועל כן מי שרוצה לשוב להשם יתברך באמת עקר התשובה שלמה הוא על-ידי תפילה, דהיינו שיתפלל תמיד להשם יתברך שימחל ויסלח לו על מה שפגם וירחם עליו מעתה ויצילהו מעוונות כי באמת כל אדם הוא בסכנה גדולה ועצומה בזה העולם ובפרט הפעל תשובה שכבר נכשל במה שנכשל ובכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וכו' ואיך יזכה לשוב כי תכף כשרוצה להתגבר על מה שצריך להתגבר מתגבריו עליו ביותר, על כן העקר הוא תפילה והתבודדות שצריך להרגיל את עצמו להתבודד בכל יום בינו לבין קונו ולהפיל תחנתו לפני השם יתברך המלא רחמים בכל עת שיזכה לשוב בתשובה שלמה באמת ואפלו אם רואה שאינו פועל עדין בתפלתו כי עדין מתגברין עליו ביותר, אף-על-פי-כן יעשה את שלו ויתפלל תמיד להשם יתברך אולי יחוס אולי ירחם כמו שכתוב: "קוה אל ה' וכו' ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, ואם לא נתקבלה תפלתך חזר וקוה וכל זמן שאין האדם חזק בדעתו שיתמיד קוה לה' ויעתיר אליו אף אם יעבר עליו מה עדין אין תשובתו שלמה כי מי יודע מה ילד יום, אולי יבוא עליו נסיון או מכשול וכו' ומי יודע אם יעמד בקשרי המלחמה אבל אם האדם חזק בדעתו שאפלו אם חס ושלום, לא יעמד בנסיון ואפלו אם יהיה חס ושלום, איך שיהיה אף-על-פי-כן קוה תמיד להשם יתברך בבחינת: "ואציעה שאול הנד" אז הוא בטוח בודאי שבודאי יזכה לתשובה שלמה כי סוף כל סוף ישוב להשם יתברך מאחר שחזק בדעתו שלא יפל משום דבר שבעולם (שם, הלכות אונאה, הלכה ג)

אות-פו

אמרו רבותינו זכרונם לברכה: גאלה הראשונה היה אחריה הפסק אבל גאלה אחרונה לא יהיה אחריה הפסק כי גאלה ראשונה היא בחינת תורה, כי אז זכו ישראל לקבל את התורה וגאלה אחרונה היא בחינת תפילה שזה עקר בחינת דוד ומשיח זה כל ענין החמשה ספרים שבתהלים שהם כנגד חמשה חמשי תורה כי כל תפלותיו של דוד שהוא ספר תהלים שכלול מכל תפלות ישראל הכל הוא רק בשביל שיזכה לקיים את התורה בשלמות, ורק על-ידי זה זוכין לגאלה שלמה שאין אחריה גלות (שם)

אות-פז

כל זמן שאין האדם זוכה לתפילה בשלמות אז עדין אין לו מקום לה' ועדין הוא נע ונד ומטלטל ואפלו אם עוסק בתורה, עדין אינו בטוח שישאר קים על עמדו כי מי יודע מה יעבר עליו כמו שאנו רואים כמה וכמה אנשים שעסקו בתורה בהתמדה גדולה כמה וכמה שנים ואחר-כך נתרחקו מהתורה ונכלו למה שנפלו רחמנא לצלן.

על כן עקר המקום והמעמד דקדושה הוא תפלה כי על-ידי תפלה זוכין להשאר קיים על עמדת תמיד אפלו אם יהיה איד שיהיה כי אם אינו זוכה רק לתורה לבד אף-על-פי שבודאי טוב מאד וזה עקר התכלית, כי הם חיינו וארץ ימינו אף-על-פי-כן אחר-כך כשנפול חס ושלום, מן התורה אז אין לו במה להחיות את עצמו, אבל כשזוכה לתפלה יש לו תקנה לעולם אפלו אם יעבר עליו מה כי על-ידי תפלה יכולין להתקרב להשם יתברך תמיד אפלו אם הוא כמו שהוא, כי אף-על-פי שהוא רחוק מכל הקדשות ומכל התורה ואינו יכול להחיות את עצמו בשום דבר, אף-על-פי-כן אם יתלה עיניו למרום ויתפלל להשם יתברך ממקום שהוא שם עדין יש לו תקנה בבחינת מה שאמר דוד המלך, עליו השלום, בשביל כלל ישראל: "טבעתי בין מצולה ואין מעמד" וכו', וסיים אחר-כך: "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" כי על ידי תפלה ותחנונים להשם יתברך יכולין לחזק את עצמו תמיד, כי תפלה היא בחינת מעמד ומקום אפלו בין מצולה חס ושלום, שאין שם שום מעמד וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'אין עמידה אלא תפלה' כי תפלה הוא עקר המעמד של כל אחד ועל כן מי שרוצה להיות איש הישראלי באמת צריך לאחוז בשניהם בתורה ותפלה, כי שניהם כאחד טובים אשר אם יפל חס ושלום, האחד יקים את חברו כנ"ל (שם) :

אות-פח

היצר הרע והסרטא אחרא הם בחינת אונאה שמאנין ומטעין את הבריות בכמה מיני אונאות וטעיות בלי שעור ונערך עד שמחליפין עולם עומד בעולם עובר חס ושלום, ומתעין את האדם מחיים טובים חיים נצחיים לילד אחריהם "כצאן לטבח יובל" לדרכי שאול ומר ממות אפלו בעולם הזה ומפל שכן בעולם הבא ואין אונאה גדולה בעולם כאונאות היצר הרע.

ועקר העצה והתחבולה להנצל בשלמות מהאונאה הגדולה ומרה הזאת הוא רק על ידי תפלה ותחנונים כי אם האדם חזק ואמיץ בדעתו שתמיד יתפלל להשם יתברך שיקרבהו לעבודתו באמת יהיה איד שיהיה, אז בודאי לא יוכל היצר הרע לאונותו ולהטעותו עוד בשום אופן וזה בחינת אין אונאה לקרקעות כי קרקעות הם בחינת תפלה שהיא בחינת אמונה שנקראת ארץ, כמו שכתוב: "שכן ארץ ורעה אמונה", כמו בא בדברי רבותינו זכרונם לברכה.

וזה גם כן בחינת סמיכות גאלה לתפלה כי עקר תקונתנו וסמיכתנו לגאלה שלמה במהרה בימינו בכליות ובפרטיות הוא רק על-ידי תפלה כנ"ל כי אפלו אם נתפס האדם במה שנתפס חס ושלום, עדין יש לו תקנה וסמיכה ומעמד על-ידי תפלה ותחנונים ובקשות אפלו בהיון מצולה ואין מעמד, כמו שכתוב: "קוה קויתי אל ה' ויט אלי וישמע שועתי ויעלני מבור שאון מטיט היגון ויקם על סלע רגלי כונו אשרי" וכו', שעל-ידי ששועתי להשם יתברך תמיד בקווי אחר קווי על-ידי-זה זכיתי "ויעלני מבור שאון מטיט היגון ויקם על סלע רגלי", כי עקר התקומה והעמידה והסמיכה הוא על תפלה להשם יתברך, וכמו שכתוב: "עומדות היו רגלינו בשערך ירושלים", כי ירושלים שם הבית-המקדש שהוא בית התפלה שם עקר בחינת העמידה כנ"ל (שם) :

אות-פט

עקר התפלה היא בחינת רצונות וכסופים חזקים להשם יתברך בדבקות ובטובל גמור אל אור האין-סוף עד שבא לדבורים שהשם יתברך מרחם עליו ופותח פיו לפרש שיחתו לפניו וזה בחינת: "לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" והעקר הוא שיעשה מתורות תפלות כמבאר במקום אחר, הינו שיתפלל לפני השם יתברך שיזכה להשיג ולקיים את הניסתר ממנו, הינו מה שלא זכה להשיג ולקיים עדין ואז כשזוכה לפעל בקשתו להשיג ולקיים גם בחינת זו זה בחינת שעושה מתפלה תורה, הינו שעושה

מתפלה (שהוא דבקות לאין סוף שאין בו תפיסה שזה בחינת נסתר שגם בו אין לו תפיסה עדין) תורה
(הינו נגלה) ואז צריך להתפלל שישגי עוד מדרגה גבוהה מזו הן בהשגת התורה והעקר בקיום התורה
וכן ממדרגה למדרגה עד אין סוף כי על-ידי תפלה יכולין לעלות מתכלית תכלית דיוטא התחתונה
עד תכלית מעלה העליונה עד אין-סוף (שם, הלכות מתנה, הלכה ה') :

אות-צ

כל מה שרואה האדם שהדינים שהם שרש בחינת התגברות היצר מתגבר עליו ביותר, הוא דיקא
צריך להתגבר ביותר להרבות ולהפציר בתפלה ועתה יותר ויותר, בכדי להמשיך הצדקה והחסד
העליון ולהמתיק ולבטל תקף הדינים ועל כן עקר ההתבודדות שהוא שיחה בינו לבין קונו נאמר אצל
יצחק ביותר כמו שכתוב: "ויצא יצחק לשוח בשדה" מחמת שהוא מבחינת הדין ובו נאמר: "ויעתר
יצחק לה'", ועל כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה, ביותר להיות זהיר בתפלת המנחה דיקא שהוא
כנגד יצחק.

(שם)

אות-צא

מבאר בדברי אדונו מורנו ורבונו זכרוננו לברכה, (לקוטי א' סימן ב') שעקר הכלי זין של איש הישראלי
הוא התפלה ומי שזכה לחרב התפלה, כמו שכתוב: "בחרבי ובקשתי", ופרש רש"י, 'בתפלתו
ובקשתי' - צריך לידע איך ללחם עם החרב להיות קולע אל השערה ולא יחטיא, שלא יטה לימין או
לשמאל עין שם, הינו שלא יטעה חס ושלום, שהתפללות הם לריק חס ושלום, מחמת שזה כמה
שצועקים ואינם נושעים שזה בחינת נוטה לשמאל וכן אל יטעה לומר, מה לנו להרבות בתפלה מאחר
שעקר הישועה הוא רק בחסדו לבד, אם כן נסמך רק על חסדו שזה בחינת נוטה לימין שלא כראוי
כי באמת צריכין להרבות מאד בתפלה תמיד ולידע האמת שאין אנו פדאים לפעל בתפלתנו, כי אם
בחסדו, ואף-על-פי-כן אנו צריכין לעשות את שלנו להרבות בתפלה תמיד והשם יתברך יעשה את
שלו וימשיך עלינו חסדו למענו ויושיענו מהרה למען שמו (ועין לעיל באות מ"ז).

והנה מבאר שם (בלקוטי א' סימן ב' הנ"ל), שעל-ידי תקון הברית זוכין לתפלה ועל כן יוסף ששמר
את הברית זכה לברכה שהוא בחינת עבודת התפלה, כי הבכור נוטל פי שנים שזה בחינת חרב
התפלה שיש בה פי שנים שתי בחינות; 'שבחו של מקום ושאלת צרכיו' בחינת חרב פיפיות שתי פיות
ונטלה מראובן על-ידי שחלל יצועי אביו, כי כל הפוגם בברית נוטלין ממנו התפלה, עין שם.

וזה בחינת מצות מילה בחינת חתונה ופריעה ומובא שקלפת הערלה והפריעה הם בחינת קלפת עשו
וישמעאל, הינו כי הם בחינת פגם הברית והם שני מיני קלפות שמבלבלין דעת האדם מלהתחזק
בתפלה כי עשו עמלק הוא בחינת קלפת הערלה הגמורה, כי הוא כפר בעקר ואינו מודה בתפלה כלל
ומטעה לב האדם שכל התפללות הם לריק ואינם מועילים חס ושלום, ועל כן נאמר בו "ויבז עשו את
הבכורה" שהוא בחינת עבודת התפלה כפי"ל ועל-ידי שחוטכין את הערלה החופה על הברית על-ידי-
זה מבטלין קלפות הרעה ונמשך בחינת תקון הברית, שעל-ידי-זה זוכין להתחזק בתפלה תמיד אבל
עדין יש קלפה שניה שהוא קלפת עור הפריעה שהוא בחינת קלפת ישמעאל שממש נמשך טעות אחר
בלב להתרשל בתפלה חס ושלום, מחמת שנדמה לו שכבר שמע השם יתברך בודאי את תפלתו, בפרט
כשרואה איזה צמיחת קרו ישועה שאז נדמה לו שכבר נתקבלה תפלתו והוא מתרשל להתפלל יותר,
וזה נמשך מבחינת קלפת ישמעאל שנקרא כן על שם "כי שמע ה' אל עניד", ותרגומו: 'ארי קביל

השם ית צלותיך ועל ידי מצות פריעה מבטלים גם הקלפה הזאת וזוכין להתחזק בתפלה תמיד ולהיות מודה על העבר על הצמיחת קרן ישועה שראה ולצעק לעתיד לבוא, כי עדין לא נגמרה הישועה ועדין אנו צריכין הרבה ישועות מאד כל ימי חיינו, עד שנזכה לבוא למה שאנו צריכין לבוא אשר בשביל זה באנו לעולם הזה, ועל כן צריכין להרבות בתפלה תמיד.

וזה בחינת "וישב מרדכי" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, 'ששב לשקו ולתעניתו' כי אף-על-פי שכבר ראה ישועה נפלאה כזאת, שהרפיבוהו על סוס המלך וקראו לפני המלך וכו', אף-על-פי-כן לא נתרשל על-ידי זה מתפלתו, וכן אצל אסתר כתיב "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך וכו' ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן" וכו' וזה מרמז על כלל כנסת ישראל שהם בחינת אסתר, שאפלו כשרואין ישועות ונסים גדולים ונפלאים שהסטרא אחרא בחינת המן עמלק כבר נפלה מאד ותלו אותו ואת בניו על העץ, אף-על-פי-כן אינם מסתפקים בזה ועדין הם עומדים ומתפללים ובוכים ומתחננים לפניו יתברך כבו המתחטא לפני אביו, להעביר את רעת המן שהוא סטרא-אחרא לגמרי, שיזכו להטהר להתקדש לגמרי ובאמת כשהאדם מתרשל בתפלה מחמת שנדמה לו שכבר פעל בתפלתו הרבה שזהו בחינת קלפת ישמעאל קלפת הפריעה כנ"ל על-ידי זה חס ושלום, נתעכב גמר ישועתו ויתארך גלותו חס ושלום, מאחר שנתרשל בתפלה ואז חזר ויתעורר בחינת קלפת עשו הרשע שהוא בחינת קלפת הערלה ויאטם ויטמטם לבו לגמרי מלהתחזק בתפלה ועל כן באמת ימל ולא פרע פאלו לא מלי כי על-ידי זה חס ושלום, חזר ונעור גם קלפת הערלה הנ"ל, על כן צריכין להעביר שניהם כדי לזכות להתחזק בתפלה תמיד כנ"ל (שם, הלכות נחלות, הלכה ד').

אות-צב

צריכין להתחזק מאד באמונה שלמה להאמין בעצמו שיש לו כח לפעל כל דבר בתפלתו ושיחתו בינו לבין קונו כי יש כמה מיני חלישות הדעת בלב האדם בענין זה כאשר כל אחד יודע בנפשו רוב בני אדם נדמה להם שאין להם כח לזה ועל כן אינם מתחזקים בתפלה ועל כן צריכין להתנגע ביגיעה ועבודה גדולה מאד בענין הזה ועקר היגיעה הוא בהתחלה בבחינת כל התחלות קשות, הינו בעת שמתחיל להתפלל ולהתבודד כי אז עדין לא ראה שום פעלה על-ידי תפלתו והתבודדותו.

אבל כשזוכה להתגבר בכל כחו להתפלל בכונה ולהתבודד עד שזוכה לפעל איזה דבר בתפלתו, כגון שהתפלל על איזה דבר ונענה אז הוא מתחזק בזה להאמין גם בעצמו שיש לו כח לפעל בתפלתו מאחר שרואה שגם תפלתו שמע השם יתברך ונענה ואז נעשה אצלו כלי שלמה לקבל השפע על ידי דבורי התפלה, כי עקר התהוות הפלי הוא על-ידי האמונה, דהינו על-ידי שמאמין גם בעצמו שהשם יתברך שומע גם תפלתו.

וזה בחינת מה שהבכור נוטל פי שנים ומובא בכתבי האר"י זכרונם לברכה, כי בכל ההולדות יש בהם חלק מהולדת הבכור, הינו כי כל ההולדות וכל ההשפעות נמשכין על-ידי תפלה והולדת הבכור נמשך מבחינת הפעלה הראשונה שפועל איש ישראל על-ידי תפלתו, שעל-ידי זה נתחזק אמונתו להתפלל תמיד ונעשה אצלו כלי וכו' כנ"ל, ועל כן נוטל הבכור פי שנים בכל אשר ימצא לו כי בכל מה אשר נמצא ונולד ונשפע לו על-ידי תפלה יש בזה חלק מהפעלה הראשונה שפעל בתפלתו שזהו בחינת הולדת הבכור, ועל כן יש לו חלק כנגד כל אחד ואחד.

ועל כן באר רבנו זכרונם לברכה, שהבכורה הוא התפלה וענין פי שנים שלוקח הבכור הוא ענין השתי בחינות שיש בהתפלה; שבחו של מקום ושאלת צרכיו כנ"ל, כי סדור שבחו של מקום קודם ואחר-כך שאלת צרכיו הוא גם כן ענין זה כי על-ידי שמזכירין בשבחי יתברך שהוא אלקי אבותינו וכו' גומל חסדים טובים שגמל עמהם חסד ושמע תפלתם תמיד שעל-ידי זה נתחדש שמו בעולם, על-ידי-זה נתחזק אצלנו האמונה בעצמנו שירחם גם עלינו וישמע תפלתנו בשאלת צרכינו.

וזה שכתוב: "פעל פעלת בימיהם בימי קדם וכו' צנה ישועות יעקב" וכו', הינו כמו שפעלת בימי אבותינו ועשית להם נסים וישועות גדולות כן צנה ישועות יעקב גם עתה אף לפעמים יכול הפעל דבר להחליש דעת האדם, שאף-על-פי שאבותינו ורבותינו פעלו הרבה בתפלתם, אבל איש גרוע כמו אף אפטר שתפעל בתפלתך אבל באמת לא כן הוא כי השם יתברך שומע תפלת כל פה ויש כח בכל אחד

מישראל לפעל בקשתו ברחמים אצלו יתברך אם יתפלל אליו באמת כמו שכתוב: "קרוב השם לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת", ועל כן צריך האדם שישים אל לבו ולהזכיר את עצמו מה שפכה פעמים קרא מצרה אל השם וענה אותו והושיעו, ועל-ידי זה יתחזק גם עתה בתפלה וה' יושיעו כפי"ל (שם)

אות-צג

לכאורה יש להקשות על ענין התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שצריך כל אחד בכל יום לשפך שיחו לפני השם יתברך שיזכהו לקרבו לעבודתו יתברך, כמבאר לעיל כמה פעמים וכן מצאנו שכל הצדיקים הקדמונים עסקו גם כן בזה ויסדו על זה כמה תפלות לזכות להנצל מהיצר הרע, ושיזכו להתקרב להשם יתברך וליראה ולהאבה אותו יתברך וכל ספר תהלים מלא מזה וכן התפלות מאנשי כנסת הגדולה, כגון השיבנו וכיוצא.

ולכאורה קשה, הלא אמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים' ואם כן איך שיהי על-זה תפלה מאחר שהשם יתברך מסר הבחירה רק לנו אף באמת זה בעצמו עקר הבחירה של האדם כי אי אפשר לזכות בשלמות למאס ברע ולבחר בטוב ולבוא למה שצריך האדם לבוא בזה העולם על-ידי בחירתו, כי אם על-ידי שירבה בתפלות ותחנונים ושיחות בינו לבין קונו הרבה מאד מאד להשם יתברך, שיזכהו לקרבו לעבודתו יתברך, וזהו עקר התפלה כי "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" שלא ישטפוהו שטף מים רבים הגידונים שהם תאוותיו בישינו דהאי עלמא השוטפין בכל עת וכבר נשטפו רבים רבים מאד על ידם רחמנא לצלן, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד כנגדם רק על-ידי תפלה ותחנונים להשם יתברך שיצילהו מהם.

כי אף-על-פי שהאדם הוא בעל בחירה אף-על-פי-כן העקר הוא תפלה ותחנונים להשם יתברך על זה כי הבחירה הוא בהשכל שיש לו כח לבחור בטוב ולמאס ברע אף שכל האדם אין לו כח כי אם להכניע ולבטל התאוות והקלפות שהם בחינת כפירות הבאים מבחינת שבירת כלים ששם יש כמה וכמה ניצוצות הקדושים שהם ניצוצי השכל כי כלם במחשבה אתברירו אבל יש בלבולים וסטרין אחרנין ומניעות מהקדושה הבאים מבחינת חלל הפנוי ששם אי אפשר למצא אלהותו על-ידי שום שכל וחקמה כי אם על-ידי אמונה לבד (כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ד), שהיא בחינת תפלה ותחנונים וזקקות להשם יתברך שיצילהו מהקלפות והיצר הרע הנמשכין משם.

ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה, בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקדוש-ברוך הוא עוזרו היה נופל בידו כי מהיצר הרע הזה הנמשך בשרשו משם מבחינת חלל הפנוי אי אפשר להנצל בשום אופן על ידי בחירת האדם בשכל עצמו לבד, כי אם על-ידי סיעתא דשמיא, ועל כן צריך להתרבות מאד מאד בתפלה ותחנונים להנצל ממנו כי שם אין מועיל שום שכל אדרבא, על-ידי שכל וחקמה נשקעין שם ביותר חס ושלום, (כמבאר שם בדברי זכרונם לברכה, בסימן ס"ד) רק העקר הוא האמונה שהיא בחינת תפלה.

ובאמת זה בעצמו הוא עקר יסוד כח הבחירה דהינו מה שיש להאדם כח הבחירה לבטל שכלו לגמרי ולסמך על אמונה לבד ולהרבות בתפלה ותחנונים להשם יתברך כי היצר הרע מעקם לב האדם כל כך עד שגם זה קשה על האדם אף-על-פי שבאמת הוא דבר קל מאד לשונם בכל פעם את כל אשר עמו לבבו לפני השם יתברך ולבקש מלפניו על נפשו אף-על-פי-כן הבעל דבר מבלבל ומעקם דעת האדם כל כך עד שעל-פי רב ענין זה של תפלה והתבודדות קשה על האדם לקיים יותר מכל העבודות קשות וכל זה מחמת חסרון אמונה שאין לו אמונה בשלמות שיהי עקר ויסוד הכל כמאמר רבותינו זכרונם לברכה, בא בחינת חסרון אמונה על אחת "וצדיק באמונתו חיה" ועל כן בזה בעצמו עקר כח הבחירה של האדם כי מי שזכה לבחור בחיים אמתיים, הוא בוחר העקר בדרך אמונה ותפלה בבחינת: "דרך אמונה בחרתי" ואז כשיש לו אמונה שלמה ומרבה בתפלות ושיחות לפני השם יתברך שיזכהו לשוב אליו באמת, שעל-ידי זה ממתיק ומבטל כל הקלפות וסטרין אחרים הנמשכין בשרשו מבחינת הצמצום של חלל הפנוי, אזי עוזרו השם יתברך שיזכה לעבד אותו יתברך בתורה ומצוות, ומאיר עיניו בתורתו עד שזוכה להבין בתורה ועבודה מה שאפשר בשכל אנושי להבין ועל-ידי זה מכניע

ומבטל כל הקלפות וסַטְרָא אַחְרָא הַנְמַשְׁכִּין בְּשֵׁרָשׁוֹן מִבְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלִים וּמַעֲלָה מִשָּׁם כָּל נִיצוּצוֹת הַקִּדְשָׁה, וּמַחֲמַת שְׁבִיחַת שְׁבִירַת כְּלִים בְּעֶצְמוֹ נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן בְּשֵׁרָשׁוֹ מִתַּקְוָה הַצְּמָצוּם שֶׁל בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי כַּמְבַאֵר בַּפְּנִים.

וְכִבֵּר נִתְבָּאֵר שְׂאֵי אִפְשֵׁר לְהַמְתִּיק בְּשִׁלְמוֹת זֶה הַצְּמָצוּם שֶׁל חֲלָל הַפְּנוּי (עַד שִׁיתְבַּטְלוּ גַם אֵלוֹ הַקִּלְפוֹת וְהַמְנִיעוֹת וְכוּ' שְׁיִנְיַקְתֶּם מִשָּׁם) כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה עַל-כֵּן עֵקֶר יְסוּד שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁכָל הוּא גַם כֵּן רַק עַל יְדֵי תַפְלָה וְאֲמוּנָה בְּחִינַת: "כָּל מְצוֹתֶיךָ אֲמוּנָה" וְעַל כֵּן בְּזֶה עֵקֶר יְסוּד כָּל כַּח הַבְּחִירָה כַּנִּל (שָׁם, הַלְכוֹת פְּקוּדוֹן הַלְכָה ג' אוֹת ז'). .

אות-צד

כָּל הַרוּצָה לְגִשַׁת אֶל הַקִּדְשׁ לְזִכּוֹת לְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָעֵקֶר לְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבִין קוֹנֵוֹ כַּמְבַאֵר כְּבָר כְּמָה פְּעָמִים אֲבָל גַּם זֶה בְּעֶצְמוֹ כַּבֵּד עַל הָאֲדָם מֵאֲדוּ וְנִדְמָה לוֹ שְׂאֵין לוֹ שׁוּם דְּבוּרִים וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מְמָה לְהַתְחִיל לְדַבֵּר וּבָרַב פְּעָמִים נִדְמָה לוֹ שֶׁלְבוֹ בַּל עָמוּ וְאִם יִדְבֵּר אֵיזוֹ דְּבוּרִים הֵם גַּם כֵּן בְּלִי שׁוּם הַתְעוֹרְרוֹת הַלֵּב וְעַל כֵּן צָרִיכִין בְּתַחֲלָה לַעֲמֹד כְּאֵלֶם רַק יִשְׁתַּקֵּק וַיִּצְפֶּה וַיִּתְלַח עֵינָיו לְמָרוֹם שְׁיִשְׁפִיעַ לוֹ דְּבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלִי אֵשׁ וַיִּשָּׁב דַּעְתּוֹ הַיָּטֵב, הֵיכֵן הוּא בְּעוֹלָם וְלִהְיֶכֶן נִתְעָה, וְגַדֵּל עֶצֶם הַרְחַמְנוּת שְׁיֵשׁ עַל נַפְשׁוֹ שֶׁנִּתְרַחַק כָּל כָּךְ.

מֵאֲבִיו שֶׁבְּשִׁמְסֵם רַק אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֶצְמוֹ גַּם הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שְׁיֵשׁ בּוֹ עֲדִין וְכַח וְזִכּוֹת הַצְּדִיקִי אֲמַת הַנִּשְׁעָן עֲלֵיהֶם בְּכַדִּי שֶׁלֹּא יִפִּיל אוֹתוֹ הָרַע שֶׁלוֹ, לְיֵאשׁ עֶצְמוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם, אֲבָל לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲמֵד כְּדָל וְכָרֵשׁ וְכֵאלֶם לֹא יִפְתַּח פִּיו וְלַעֲמֹד וּלְצַפּוֹת וּלְהַשְׁתַּקֵּק שְׁיִשְׁפִיעַ לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דְּבוּרִים חֲמִים, בְּכַדִּי שְׁיִוַּכַּל לְהַמְשִׁיךְ עַל עֶצְמוֹ קִדְשֵׁת הַתּוֹרָה שֶׁיִּזְכֶּה מֵעַתָּה לְקַבֵּל וּלְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה עַד אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ זֹכָה אַחֲרֵי-כֵן לְהַתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹל וּמְדַבֵּר בְּחַמִּימוֹת דְּקִדְשָׁה, בְּבְחִינַת: "נִצְלַמְתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מִטוֹב" וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּקְוָא "חַס לְבִי בְּקִרְבִּי בְּהִגִּי תִבְעַר אֵשׁ דְּבָרַתִּי בְּלִשׁוֹנִי".

וְזֶה בְּחִינַת חֲשִׁמ"ל שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה, 'עַתִּים חֲשׁוֹת עַתִּים מִמְלֻלוֹת' וְדָרְשׁוּ עוֹד 'יְחִיּוֹת אֵשׁ מִמְלֻלוֹת' הֵינוּ שֶׁעֵקֶר תַּקּוּן הַדְּבוּר הוּא עַל-יְדֵי שְׁחֲשִׁים וְשׁוֹתְקִין תַּחֲלָה כְּאֵלֶם לֹא יִפְתַּח פִּיו רַק מִשְׁתַּוְּקִין בְּרָצוֹן חִזֵּק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִרְחַמִּין עַל עֶצְמוֹ בְּרַחֲמָנוּת גְּדוֹל כְּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ גְּדוֹל הַרְחַמְנוּת שְׁעָלָיו בְּכָל עַת וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא נִתְעוֹרְרִין רַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד שְׁמַתְחִילִים לְצַפֵּץ וּלְדַבֵּר קֶצֶת, בְּבְחִינַת: "וּמַעֲפָר אֲמַרְתָּ תִצְפָּצֵף" עַד שֶׁזֹּכָה אַחֲרֵי-כֵן לְדְבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלִי אֵשׁ בְּחִינַת חִיּוֹת אֵשׁ מִמְלֻלוֹת וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה אַחֲרֵי-כֵן לְהַתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה וּלְבְּחִינַת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה, מִנְצַפ"ף צוֹפִים אֲמָרוּם כִּי מִנְצַפ"ף הֵם בְּחִינַת חֲמִשָּׁה גְּבוּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אֵשׁ וְהֵם שָׂרֵשׁ חֲמִשָּׁה מוֹצְאוֹת הַפֶּה, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַדְּבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלִי אֵשׁ שְׂזוֹכִים לְזֶה עַל-יְדֵי שְׁשׁוֹתְקִים תַּחֲלָה וְצוֹפִים וּמִיַּחְלִים וּמִחֲכִים לְחַסְדֵי הַשֵּׁם, בְּבְחִינַת: "וַיִּגְיֵ בְּה' אֲצַפֶּה אוֹחִילָה לְאֶלְקֵי יִשְׁעִי" בְּחִינַת: "טוֹב וַיַּחֲלֵל וְדוּמָם לְתַשׁוּעַת ה'", עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זֹכִים לְשִׁלְמוֹת הַדְּבוּרִים הַנִּל וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת: "אֵין אֲמַר וְאֵין דְּבָרִים" וְכוּ', בְּחִינַת הַשְׁתִּיקָה וְהַעֲדָר הַדְּבוּר רַק עַל-יְדֵי הַתְקוּהָ וְהַיַּחֲוּל שֶׁזֶה בְּחִינַת: "בְּכָל הָאָרֶץ נִצָּא קוֹם" מִלְשׁוֹן קוּוִי וַיַּחֲוּל לְחַסְדֵי הַשֵּׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה וּבִקְצָה תִּבְלַ מְלִיחָם וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת מַה שְׁבִסְדֵּר הַבְּרִיאָה הַחֲשֵׁךְ וְהַלְּלָה קוֹדֵם לְאוֹר כִּי הַחֲשֵׁךְ הוּא בְּחִינַת חֲשִׁכַת הַדַּעַת וְהַעֲדָר הַדְּבוּר שֶׁזֶה בְּחִינַת הַשְׁתִּיקָה שְׁקוּדִם לְדְבוּר בְּחִינַת חֲשִׁי מ"ל הַנִּל כִּי בְּלִילָה אִזּוֹ הוּא בְּחִינַת הַשְׁתַּוְּקוּת וְכַסּוּפִין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת: "עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתֵּי אֵת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי" וְכוּ', וְנִאֲמַר: "אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה" וְכוּ' וְאַחֲרֵי-כֵן זֹכִין עַל-יְדֵי-זֶה לְאוֹר יוֹם שֶׁהוּא שְׁלְמוֹת הַדְּבוּרִים שֶׁהֵם עֵקֶר הָאוֹר בְּבְחִינַת: "פְּתַח דְּבָרֶיךָ יֵאִיר".

וְהַכֵּל כִּי אֵי אִפְשֵׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה כֵּלָל כִּי תִכְפֵּן כְּשֶׁרוּצִין לְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֲמַת אִזּוֹ צָרִיכִין לְזַהֵר מֵאֲד מְהִרְסָה שֶׁלֹּא לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה חַס וְשְׁלוֹם, כִּי רַב הַהֲרַפְתָּקָאוֹת חַס וְשְׁלוֹם, הוּא רַק עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁזֶה בְּחִינַת אֲזַהֲרַת "כֵּן יִהְרַסוּ" שֶׁהִזְהִירָם לִישְׁרָאֵל בְּשַׁעַת מַתָּן תּוֹרָה רַק צָרִיכִין לְהַמְתִּין וּלְחַכּוֹת הַרְבֵּה לְתַשׁוּעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת 'הַבָּא לְטָהָר מִסִּיעֵין לוֹ אוֹמְרִים לוֹ הַמְתִּין' דִּיקָא, וְאַרְיִכִין לְהַרְבוֹת רַק בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּגִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְגַם בְּזֹאת אֲסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה שֶׁיִּרְצָה שֶׁיִּפְעַל בְּקִשְׁתּוֹ

תכף שזה בחינת: 'אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום' ואם יתן השם יתברך יתן, אם לאו ימתין עוד ויךבה עוד להתחנן לפניו וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, לענין חיוב התפלה, "קנה אל ה'" ואם לא נתקבלה תפלתך חזר וקנה אף אפלו בדבורי התפלה בעצמם גם כן אי אפשר לדחוק את השעה, שזה בחינת מה שהיה רוצה כל אחד שתכף שנקנס להתבודד ולפרש שיחתו לפני השם יתברך, אזי יפתח פיו ותכף ומיד ידבר דבורים הרבה לפני השם יתברך דבורים שלמים וחמים כגחלי אש ובהתעוררות גדול ומחמת שלא כל אדם זוכה לזה, ובכל פעם נדמה להאדם שאין לו דבורים ואין לו שום התעוררות כלל, על-ידי זה הוא מתרשל לגמרי גם מתפלה ותחנונים על כן צריכין לידע זאת היטב, כי גם זה הוא בחינת 'דחוק את השעה' כי אי אפשר להמשיך שלמות הדבורים הנ"ל כי אם על-ידי השתיקה והיחול שקדם הדבור כי צריכין תחלה לדם ולשתק רק להמתין ולהתנגע ולכסף ולהשתוקק לחסדי ה' שישפיע לו דבורים שלמים ואחר-כך זוכה על-ידי זה בעצמו לפרש שיחתו לפני השם יתברך בהתעוררות גדול ככל אשר עם לבבו, שזה בחינת חייש מ"ל בחינת עתים חשות עתים ממללות חיות אש ממללות כנ"ל.

וענין בספר "עלים לתרופה" מכתב קס"ב, שכתב שם בזה הלשון: שצריך כל אחד לילך בזה להתחיל בכל פעם לקיים ענין בחינת חשמ"ל הנ"ל, דהיינו להתחיל לשתק ולחרש לפני השם יתברך בתשוקה גדולה אליו יתברך וברחמנות גדול על עצמו שנתרחקתי כל כך, עד שאיני יודע כלל מהיכן להתחיל לדבר בבחינת: "כי אין מלה בלשוני הן ה' ידעת כלה נאלמתי לא אפתח פי" וכו', כי כבר נדמה לי שהתחלתי כמה פעמים ועדין אני רחוק כל כך וכו', כאשר יודע כל אחד בנפשו והשם יתברך מלא רחמים רבים תמיד ועל-פי רב יחוס עליך ויפתח פה לאלם כמוך ממש ממש כמו אלם הפותח לדבר וכמו שדברנו על פסוק "בורא נים שפתים" (ענין לעיל אות ע"ז), שהשם יתברך בורא ממש מחדש נים שפתים, שנוכל לפרש שיחתנו בעצם ההתרחקות אף שהוא אפלו אם היה כן אלפים פעמים כי לגדלתו אין חקר.

ובפרט כי באמת אנו מאמינים ומעט יכולים לראות ולהבין שאף-על-פי-כן אף שהוא בודאי לא נאבד שום דבור ושום צעקה אפלו משאול תחיתות ממש, כנשמע מפי אדונינו מורנו ורבונו הקדוש כמה פעמים ואנו צריכין להאמין בזה באמונה שלמה בפרט כי כל אחד יכול להבין בעצמו שאם לא היה מתחזק באלו הצעקות והכסופים טובים וכו' בודאי היה גרוע יותר ויותר בלי שעור, כי אין קץ להתגרות הבעל דבר שרוצה להאביד ולעקר את האדם לגמרי חס ושלום, כאשר כבר שקעו כמה נפשות על-ידי זה והעקר על-ידי שלא התחזקו בכל הנ"ל.

וברוך אלהינו שחמל עלינו בדור היתום הזה ובדור החדש הזה, על אלו הדורות נאמר ב"יתר" ויתר פלאים ואין עוזר לה", שנאמר על דורות הללו מהגלות המר הזה, כאשר אנו רואים ומבינים מרחוק מה שנעשה בעולם את המעשה הרע הנעשה תחת השמש, לולא השם שהיה לנו ושלח לנו אדונינו מורנו ורבונו הקדוש אור חדש נורא ונשגב כזה, שעשה ועושה עמנו מה שעושה ומחזיקנו ברחמיו בשבעה משיבי טעם פאלה על כן עלינו להודות ולהלל להשם יתברך תמיד ולילך בארחותיו הקדושים להתחיל בכל עת מחדש לקיים ככל הנ"ל, וגדול השם ולגדלתו אין חקר והכל יתהפך לטובה עין שם :

אות-צה

עקר כח מלכות דקדושה שהוא בחינת מלכות משיח הוא על-ידי הדבור בבחינת מלכות פה כי המלך מנהיג כל מלכותו רק על-ידי הדבור וכל נצחון של המלכות דקדושה שהוא מלכות משיח הוא על-ידי הדבור וזה בחינת כל ספר תהלים שיסוד דוד המלך, עליו השלום, שהוא שרש מלכות משיח והיה לוחם מלחמות השם כל ימיו בגשמיות וברוחניות ונצח כלם על-ידי הדבור פה, דהיינו על-ידי רבוי תפלות ותחנונים ושירות ותשבחות בלי שעור עד שכלל כלם ברוח קדשו בספר תהלים הקדוש ועל כן זכה באמת למלכות נצחי שהוא מלכות משיח ועל כן ברב מזמורי תהלים מתחיל בהם למנצח ופרש רש"י, שעשה המזמור בשביל הלויים שיאמרוהו שהם מנצחים בשיר וכו' וכן פרושו גם על כל אשראל בפשיטות, כמזמור ואומר לכל מי שרוצה לזכור מלחמות השם, שכל אדם מכרח בזה כי רק בשביל זה נברא, ורוצה לנצח המלחמה בשלמות, יאמר מזמור זה או מזמור זה בפה מלא.

וכמו כן הוא לענין התבודדות שהוא גם כן בחינת אמירת תהלים כמבאר במקום אחר, כי על-ידי
 הדבורים הקדושים ינצח הכל בנדאי גם דוד אמר למנצח על עצמו כמנשא ומחזק עצמו ואומר:
 "למנצח מזמור לדוד"-הינו לדוד שמנצח כל המלחמות על-ידי דבורו, אומר עתה זה המזמור וכן
 צריך כל אדם אפלו במדרגתו השפלה לידע ולהאמין שבנדאי הוא מנצח הרבה על-ידי כל דבור ודבור
 של שיחה והתבודדות וכי שאומר כי זהו נצחון נצחי שנשאאר לעולמי עד ולנצח נצחים ואם יהיה חזק
 בזה שעד שתצא נפשו ממש יעסק בזה יהיה אידו שיהיה ויעבר עליו מה בנדאי ינצח המלחמה בחסדו
 הגדול וכמו שבמלחמה גשמית העקר הוא חזק הלב של אנשי החיל שלא יאבדו לבבם, ויש על זה
 כמה למודים לחזק לב אנשי הצבא היוצאים במלחמה, כמו כן הוא ממש בענין זה גם כן שצריך
 לחזק את עצמו בכל עת מאד ולידע ולהאמין ולהזכיר זאת בעצמו גם כן בפה מלא, שאידו שהוא יש
 כח גדול מאד להדבור לנצח כל המלחמות דקדשה שזה בחינת למנצח שמזכיר בכל פעם כי צריך
 לחזק את עצמו הרבה כשרוצה לעסק בתפלה ושיחה ודבור בינו לבין קונו ולהאמין שבנדאי ינצח
 על-ידי זה אם יהיה חזק לעסק בזה כל ימיו כפי"ל ואידו שיהיה אפלו אם לא יזכה לנצח המלחמה
 בשלמות חס ושלום, אף-על-פי-כן כבר נצח הרבה על-ידי הדבורים הקדושים בעצמם שדבר ובקש
 מהשם יתברך להתקרב אליו, כי כל מה שעושים בשביל נצחון דקדשה זה נשאאר לעולם אפלו אם לא
 זכה חס ושלום, לגמר פעלתו בשלמות, כי לית רעותא טבא דאתאביד בפרט דבורים וקולות של תפלה
 שזה יקר מן הכל

אות-צו

הדבור-פה יש לו כח גדול מאד כמו שאנו רואים במה שתקנו לנו חכמינו זכרונם לברכה, שמי שחלם
 לו חלום לא טוב יטיבנו באפי תלתא דלימרי לה חלמא טבא חזית כמה פעמים, ובזה רואים נפלאות
 תקיפות הדבור, שאף-על-פי שבאמת חלם לו חלום רע אף-על-פי-כן על-ידי שהמיטיבים לו בפייהם
 חלמא טבא חזית כמה פעמים, בזה יש להם כח שיהיה החלום באמת טוב ולהפך מרע לטובה נמצא
 שרואים בזה כמה גדול כחו של הדבור הקדוש, כי הדבור יש לו כח גדול מאד להפך את האדם עצמו
 גם כן מרע לטוב, כי עקר נצחון למלחמה הוא על-ידי הדבור שהוא עקר הכלי זין של שפראל, כי אין
 כחנו אלא בפה וכפי"ל, וזה עקר הכלי זין של משיח (כמו שמבאר בלקוטי א' סימן ב') ושל כל הצדיקי
 אמת שכל כלי זינם הוא רק על-ידי תפלה והדבור הקדוש.

וכן עקר בטול השכחה ולזכות לזכרון דקדשה לאדבקה מחשבתה בעלמא דאתי בכללות ובפרטיות
 בשלמות הוא רק על-ידי הדבור, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, זכור בפה וכמו שרואין בחוש
 גם בענין למוד הפשוט שעל-ידי שחוזר משנתו הרבה פעמים בפה מלא על-ידי זה זוכר למודו תמיד
 וכן הוא גם כן לענין זכרון בעלמא דאתי הנ"ל, שעקר העצה לזכות לזה הוא לחזר הזכרון הזה בדבור
 פיו להיות רגיל בכל יום לדבר בפה מלא מענין הזכרון הזה, מה יהיה התכלית ממני לעולם הבא מה
 יהיה סופי, וכי באתי הנה לקבע עצמי חס ושלום, בזה העולם, הלא הכל יודעים שאין שום קביעות
 בזה העולם העובר והפורך מאד ולא באתי הנה כי אם להכין עצמי לעלמא דאתי וכי, ועל כן
 צריך ללמד הרבה ספרי מוסר הבנויים על יסודות אמונתנו הקדושה, כי הספרי מוסר הקדושים
 מזכירין היטב את תכלית עולם הבא וכן צריך להתבודד הרבה בכל יום ולדבר עם עצמו בפה מלא
 מתכלית עולם הבא כפי"ל, כי הדבור יש לו כח גדול להזכיר את האדם וזה בחינת כי מדי דברי בו
 זכור אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד (שם)

אות-צו

מבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה, שהפליגו מאד במעלת קרבן מנחה שהיא קרבן העני שאף-על-פי שאינו יכול להביא פר ואיל וכבש וכו', אף-על-פי-כן מצא לו השם יתברך תקנה שביא עשירית האיפה קמח שהיא חביבה מאד בעיני השם יתברך, כי נאמר בה "ונפש כי תקריב קרבן מנחה", לרמוז שפעלה עליו הכתוב כאלו הקריב נפשו ובמדרש רבה פרשת צו אמרו לענין מעלת קרבן מנחה, ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חצים וזה באה חציה מחציתה בבקר ומחציתה בערב, ולא עוד אלא מי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו מקריב מסוף העולם ועד סופו וכו', עין שם גם אמרו במדרש רבה לך-לך, כל הקרבנות גלה הקדוש-ברוך-הוא לאברהם אבינו עגלה משלשת ועז משלש ותור וגוזל שהם בחינת פרים וכו' ועופות חוץ מעשירית האיפה, ויש מאן דאמר שם שגלה לו גם קרבן עשירית האיפה רק ברמז.

וכל זה מרמז לענין תפלת העני המבאר בזהר הקדוש פרשת בלק דף קצ"ה, שהיא יקרה מאד בעיני השם יתברך עין שם כי עקר הקרבן עתה הוא תפלה כי על-ידי- זה עקר התשובה בחינת "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, אינו מבקש מכם אלא דברים כי צריך האדם לדעת כשמרגיש עניותו ושלמותו בגשמיות ורוחניות אפלו כשלא יוכל להתפלל ולפרש שיחתו לפניו יתברך בשלמות פראוי, אף-על-פי-כן כשיתגבר להתפלל ולשוח לפניו יתברך איך שיוכל מתוך מרירות דמרירות עניותו ונלותו בגשמיות ורוחניות אפלו בבחינת: "תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו", כמו השופך מים, בבחינת: "שפכי כמים לבדך", אפלו אם נדמה לו, שהוא בלי שכל ובלי כונה הראוי, אף-על-פי-כן את כל אשר עם לבבו שופך שיחו לפניו יתברך, וגם אם התפלה הזאת בעצמה מערבת בפסלות ובמחשבות מקלקלות הרבה, שבודאי אינה ראויה לעלות חס ושלום, אף-על-פי-כן רבים רחמיו יתברך כל כך, שאפלו איך שהוא מאחר שמתגבר להתפלל מתוך מרירות דמרירות עניותו ודלותו הקדוש-ברוך-הוא מרחם עליו ומקבלה, ולא עוד אלא שתפלה זאת דוקא מגיע תקונה עד אין קץ מסוף העולם ועד סופו, כי תפלה כזאת דוקא יקרה מאד אצל השם יתברך והוא סוד שאי אפשר להשיג כולל עד היכן מגיעים רחמיו יתברך, כל זמן שאין האדם מיאש עצמו מהצדקה והתפלה.

וכל הגאולה האחרונה תלויה בזה כי בזה תלוי עקר תקונו התשובה לבלי ליאש עצמו אפלו בדלי דלי דלות וכו', ועל כן זה הסוד לא נתגלה אפלו לאברהם אבינו רק ברמז, כי אי אפשר לגלות זה הסוד בפרוש עד היכן רחמיו ורבו סליחתו מגיע שזה בחינת: "ואל אלקינו כי ירבה לסלח" שדרשו במדרש ויקרא זה עשירית האיפה, הינו כפי"ל רק כל אחד צריך להבין בעצמו שיחוס על עצמו ואל יתיאש עצמו מן הרחמים לעולם כי "חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו" ועצם החסד הזה מתגלה בכל דור ודור על ידי הצדיקים שממשיכים בחינת התנוצצות משיח, שעושה עצמו תמיד עני ואביון בחינת: "ואני עני ואביון" שאמר דוד, בחינת 'עני ורוכב על החמור', והוא עוסק לתקן ולהושיע לכל העניים בבחינת: "יחוס על דל ואביון" וכו', והם מרמזים לנו יקרת ה"תפלה לעני כי יעטף" בצרתו, אפלו אם תפלת העני הזאת אינה בשלמות עד היכן מגיע תקונו וזה בחינת קרבן מנחה שבאה חציה (הינו תפלת העני שאינה בשלמות ומערבת במחשבות מקלקלות הרבה אף-על-פי-כן הקדוש-ברוך-הוא מקבלה כפי"ל) ומי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו מקריב מסוף העולם ועד סופו, הינו כפי"ל (שם, הלכות תפלת המנחה, הלכה ז) :

אות-צח

עקר שמירת הזכרון, הינו לזכר היטב את אלקותו ואדנותו יתברך ולא ישפח אותו לעולם הוא על-ידי דבורים קדושים, כי הדבורים הם כלים לקבל על ידם התנוצצות אור אין סוף יתברך, וכל מה שמרבה לדבר ביותר דבורים קדושים הוא ממשיות התגלות אלקותו יותר וזוכה לזכר אותו יתברך ביותר ועל כן צריכין לדבר דבורים הרבה בתורה ותפלה ואל יחרש ואל ישקט ואל יתן דמי לו, כי צריכים דבורים קדושים הרבה מאד כדי שיזכה לקבל האור הגדול והנורא הזה של התנוצצות אלקותו יתברך ולקשרו היטב במחו ולבו ולא ישפח אותו לעולם .

אות-צט

מבאר בלקוטי א' סימן רל"ז עקר התחברות שני דברים שהם כמו שני הפכים הוא על-ידי נגון, וזה בחינת מה שאמרה לאה כשנולד לוי שהיא בחינת סטרא דנגונא הפעם ילדה אישי אלי וזה סוד מה שמנגנים בכלי זמר על חתונה עין שם ועל כן עקר החבור והדבקות להשם יתברך שהוא מרוקם ונשגב מאד מזה העולם השפל והגשמי והנמוך מאד אפלו למי שחטא ונתרחק מאד מאביו שבשמים הוא רק על-ידי ספר תהלים שיסד דוד המלך, עליו השלום, שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, שכלול מכל העשרה מיני נגינה וכן רואים בחוש שאפלו האדם הרחוק מאד מהשם יתברך ומנח בדיוטא התחתונה מאד, על פי רב על-ידי נגון שמנגן וכונתו לשמים נתעורר להשם יתברך ומזכיר את עצמו היכן הוא בעולם, כי על-ידי נגינה עקר התחברות שני דברים שהם כמו שני הפכים כנ"ל כן על-ידי אמירת תהלים שכלול מכל העשרה מיני נגינה בודאי יכולים להתדבק ולהתחבר להשם יתברך מכל מקום שהוא כנ"ל וזה גם כן בחינת פסוקי דזמרה שהם בחינת נגינה שאומרים קדם קריאת-שמע ותפלה, כי על-ידי-זה יוכל לדבק עצמו בהשם יתברך בשעת קריאת-שמע ותפלה שאז עקר הדבקות פדוע (שם, הלכות נשיאת כפים הלכה ה')

אות-ק

לכאורה קשה, מאחר שבאמת כל היסורים והחסרונות שיש להאדם הכל הוא לטובתו או לזכותו על דם לחיים נצחיים או פדי שינצל על-ידי-זה מצרות יותר גדולות פדוע וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שצריך האדם לומר 'כל מה דעבד רחמנא לטב עבד', אם כן למה הזירו אותנו חכמינו זכרונם לברכה, להתפלל על צרכיו וחסרונותיו אף באמת אף-על-פי-כן האדם צריך להתפלל על כל חסרונותיו כי קדם שמתפלל האדם בודאי הוא טובה גדולה כל מה שבא על האדם ואפלו יסורים חס ושלום, כי אין לו עדין כלים וצנורות לקבל על דם שפע החסד, ואם ירד החסד קדם תקוני הפלים יהיו בבחינת רבוי השמן הגורם פבוי הגר ואז החסד נתהפך לדיו קשה חס ושלום, ויוכל לבוא לו על-ידי-זה הזק והפסד חס ושלום, ממקום אחר ועל כן כל זמן שאין האדם מתפלל על חסרונותיו אז הם לו לטובה גדולה אבל על-ידי התפלה ממתיק הדינים ומתקן כלים וצנורות לקבל על דם שפע החסד כי עקר תקוני הפלים הוא על-ידי תפלה (עין פנים) ואז דיקא אחר שהתפלל פראוי תבוא לו השפע בני חיי ומזוני ובריאות הגוף באין מחסור דבר רק לטובה ולברכה, באפן שלא יזיק לו השפע כלל מאחר שכבר נתקנו על-ידי התפלה כלים וצנורות לקבל על דם שפע החסד (שם, הלכות מילה הלכה ה')

אות-קא

ספר המדות מאדונו מורנו ורבנו הקדוש מוהר"ן, זכר צדיק וקדוש לברכה, אות ישועה סימן ג' על ידי התבודדות בא ישועה ועין שם גם אות התבודדות השיחה שאדם משיח בינו לבין קונו השיחה הזאת נעשה אחר-כך גאלה וישועה לבניו (ועין גראשית רבה סדר ויצא פרשה ע', שכתב שם על תפלתו של יעקב אבינו, עליו השלום, אם יהיה אלהים עמדי וכי נטל הקדוש-ברוך-הוא שיהתן של

אות-קב

מבאר בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רט"ו, דע, שיש עשרים וארבעה בתי דינים (עין אדרא רבא נשא דף קל"ו ובאדרא זוטא דף רצ"ג) וכנגד כל בית-דין ובית-דין יש פדיון מיוחד להמתיק הדין שיש שם על פן לפעמים אינו מועיל הפדיון שעושים, כי לאו כל אחד ואחד יודע כל העשרים וארבעה פדיונות ואפלו אם יודע אותם אינו עושה כלם, ועל פן כשאינו עושה הפדיון המיוחד לאותו הדין על-ידי זה אינו מועיל.

אף דע, שיש פדיון אחד שכולל כל העשרים וארבעה בתי דינים ויכול להמתיק כל העשרים וארבעה בתי דינים ולזה הפדיון צריך עת רצון, בחינת התגלות מצח הרצון כמו בשבת במנחה בחינת: "ואני תפילתי וכו' עת רצון" וכו' אף אפלו הצדיקים לאו כל אחד יודע זה הפדיון ולא נמצא כי אם חד בדרך שידע זה הפדיון ופעמים אפלו כשזה הצדיק עושה פדיון אף-על-פי-כן אינו מועיל וזה מחמת כי גם למעלה תאבדים מאד לפדיון כזה כי לא בכל פעם בא להם מלמטה פדיון כזה שיוכל להמתיק כל העשרים וארבעה בתי דינים בבת אחת ועל פן כשאין להם זאת ההמתקה הם משתמשים עמה לצרף דבר אחר, דהיינו שעל-ידי זה הפדיון וההמתקה נעשין גרים כי כל זמן שיש עכ"ם בעולם חרון אף בעולם וכשמתמתיקין הדין והחרון אף נמתק העכ"ם ונעשין גרים.

וזה היה עבודת משה רבנו, עליו השלום, כל ימי חייו ונגם לאחר מותו כי השתדל לקרב הערב-רב כדי לעשות גרים, ונגם במוותו נקבר מול בית פעור כדי להמתיק העכ"ם, כדי שיהיו נעשין גרים ועל פן נסתלק בשבת במנחה שאז הוא עת רצון, כדי להמתיק כל העשרים וארבעה בתי דינים כנ"ל כדי לעשות גרים, כי כל עבודת משה להמתיק החרון אף של העכ"ם לרצון ועל פן מספר "משה" הוא ממצע בין מספר "שמד" למספר "רצון" כי הוא עומד תמיד להמתיק השמד להפכה לרצון כנ"ל וכו'.

ועין גם בלקוטי א' סימן י' מובא שם, כי "משה" גימטריא "חרון אף" ומובן גם פן על-פי מאמר זה ומבאר ב"לקוטי הלכות" הלכות ברפת השחר הלכה ה' אות כ"ב על-פי מאמר זה גדל יקרת ההתבודדות, שעל-ידי שטוען האדם ומשיח ושוף את לבו לפניו תברך ומגלה דעתו ורצונו, שרוצה מאד לעשות רצונו ותברך רק מה יעשה, השאור שבועסה מעכב כמאמר התנא: 'גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב, השאור שבועסה מעכב' ומבקש ומתחנן לפניו תברך שישנה לבטל ולהכניע את היצר הרע שהוא השאור שבועסה, על-ידי זה מוסיף כח ואמץ להצדיק האמת שעוסק תמיד על-ידי הפדיון העליון הנ"ל שנמשך ממצח הרצון העליון, להמתיק החרון אף שעל-ידי זה מקרב הרוחקים שישוּבו בתשובה שלמה ומעלה אותם משמד לרצון, ועל-ידי השיחה בינו לבין קונו הנ"ל האדם זוכה להתחזקות הרצון וממשיך על עצמו גם כן הארת מצח הרצון הנ"ל לבטל מאתו השאור שבועסה הנ"ל ואם יהיה חזק בזה מאד אז בודאי סוף כל סוף יתקן הכל על-ידי כח הצדיק הגדול שעוסק בפדיון העליון הכולל הנ"ל הן בחייו והן לאחר מותו כי שם נתתקן הכל.

ועין שם עוד אות ס"ה, אשר על פן חלילה.

א להמביא הפדיון להרהר אחרי הצדיק הגדול העושה הפדיון העליון הכולל הנ"ל אף שעדין לא הגיע אליו ישועתו כי בודאי הוא לו לטובה נפלאה כי נעשה בעלי תשובה כנ"ל, וזה צריך כל אדם כי זה עקר הישועה והרחמים לזכות לשוב להשם תברך ולהנצל מעוונות ונגם הלא באמת צריך כל אדם לישועות רבות מאד ובודאי בהמתקה הגדולה הזאת שיהיו נעשים על ידה בעלי תשובה לכולים כל הישועות בגשמיות ורוחניות כי כל הצרות חס ושלום, הם מהסתרת פנים מבחינת חרון אף הנ"ל, כמו שכתוב: "הלא על פי אין אלהי בקרבי", שהוא בחינת עבודה זרה וחרון אף "מצאוני הרעות האלה" ועל-ידי הפדיון הנ"ל נמתק הכל וממילא יהיו נמשכין על-ידי זה בהמשך הזמן כל הישועות שהוא צריך להם בכל מיני הרחבות ושלמות לנצח, אף שצריכים להתמהמה, והמאמין לא יחוש.

וזה "יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד", היינו שבנדאי נעשה חסד אף "והרבה עמו פדות", היינו שיש עמו הרבה פדות וישועות שצריך להושיע את האדם על פן אי אפשר למלאת לו חסרונו מיד וצריך

רק ליחל ולהמתין לישועת השם, עד שיפדה אותו מהצרה היותר גדולה ואחר-כך יושיעו גם בזה והעקר מה שהיא יתברך פודה את ישראל מכל עוונותם על-ידי הפדיון העליון הנ"ל וזה בחינת: "והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו", שזה בחינת עשיית גרים שעל-ידי הפדיון העליון הנ"ל (וזה גם כן בחינת והרבה עמו פדות והיגו הפדיון הגדול הנ"ל שכוללת כל הפדיונות של כל העשרים וארבעה בתי דינים).

ועל כן צריכין להמתין וליחל לה' וכל מה שיתחזק יותר לקוות לה' ולכל לדחוק את השעה תתקרב וישועתו יותר כי על-ידי הקווי והבטחון בעצמו תצמח וישועתו בקרוב וכו', ועין שם עוד וממילא מובן שצריך האדם להרבות בשיחה בינו לבין קונו הנ"ל כדי להוסיף כח ואמץ להצדיק האמת שעוסק בזה הפדיון העליון הכולל הנ"ל שעל ידו נמתק ונתתקן הכל כנ"ל ונראה לעניות דעת המעתיק שמכל זה מובן שרש הדברים מה שהבאתי לעיל אות הקדם מ"ספר המדות", שהשיחה שאדם משיח בינו לבין קונו נעשה אחר-כך גאלה וישועה לבניו, כי בודאי יכול לזכות על-ידי-זה שתבוא וישועתו בהמשך הזמן גם אליו בעצמו כנ"ל, אך אף אם לא יזכה לזה בעצמו בודאי תבוא על-ידי-זה הגאלה והישועה לבניו אמר המעתיק: ראיתי לחבר סוף הספר בתחלתו ולהעתיק תמצית הדברים היוצאים מהדרוש הנפלא מספר "לקוטי הלכות" (ארח חיים הלכות ראש חדש הלכה ה') שנתסד על המאמר "תהלים מסגל לתשובה" בלקוטי תנינא סימן ע"ג שנתק בתחלת הספר הזה אות א' ועל המאמר "התבודדות הוא מעלה עליונה מאד" בלקוטי תנינא סימן כ"ה שנתק בהספר הזה אות ב', שמדבר בו הרבה מגדל מעלת הזוכה לפרש שיחתו לפני השם יתברך לבקשו שיקרבו לעבודתו יתברך, ומגדלת הענין לעשות מתורות תפלות וזה הוא תכו דבריו הקדושים בההלכה הנ"ל.

אות-א

על-פי המאמרים האלה הנ"ל יתבאר ענין ראש-השנה ויום-הכפורים וספוד וארבעה מינים והושענא רבא ושמיני עצרת וכו' כי כל עבודתנו בימים האלה שמראש-השנה עד שמיני עצרת הפל בשביל המלכות דקדושה לבנותה פרוץ שלם וליחודה עם זעיר אנפין כמבאר בפניות, הינו שכל פונתנו בימים האלה לבנות את התפלה להקים אותה מנפילתה כי עכשו התפלה שהיא בחינת מלכות דוד נפלה מאד כמאמר רבותינו זכרונם לברכה, "כרם זלת לבני אדם", אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם ומאי ניהו תפלה וזה עקר כל עבודתנו בימים הללו להקים את התפלה בחינת מלכות ולבנותה בנין שלם.

והנה יש שני בחינות תפלות; יש תפלה שהיא למטה מהתורה והיא טפילה להתורה ויש תפלה שהיא בחינה אחת עם התורה ממש וגם היא גבוהה מהתורה, הינו כי יש תפלה שמתפלליו על צרכיו, דהינו על פרנסה ובנים וחיים ורפואה וכו' וזאת התפלה נקראת חיי שעה והיא למטה מהתורה וטפלה אליה.

כי בודאי מי שמתפלל על צרכי גופו ואינו מתכוון כלל בשביל התורה רק הוא מתפלל שיתן לו השם יתברך בני חיי ומזוני וכו' להנאתו ולצורך גופו, זאת התפלה בודאי אין לה שלמות כלל כי מי שאינו מסתכל על התכלית האחרון האמתי למה לו חיים ומה הנחת רוח להשם יתברך מתפללו שמתפלל שיתן לו השם יתברך פרנסה וממון בשביל למלאות תאוות בטנו, ויכול להיות שיהיה בבחינת עשר שמור לבעליו לרעתו, ועל כן על תפלות כאלו קורא תגר בזה הקדוש 'צווחין ככלבין הב לן חיי הב לן מזוני' וכו' (אמר המעתיק: בזה יכולין אנו לפרש כפשוטו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, (מסכת יומא י"א): 'ודברת בם, ולא בתפלה, הינו על תפלות כאלה, עין שם בפרוש רש"י ותוספות) כי אין להשם יתברך נחת מתפלה שהיא בשביל צרכי הגוף כי אם כשזה המתפלל מתכוון בתפלתו בשביל קיום התורה שיהיה לו בני חיי ומזוני, כדי שיזכה לעשות רצונו יתברך ולקיים תורתו ומצוותיו באמת ואם פונתו באמת בשביל זה בודאי יש להשם יתברך נחת רוח מתפלה זאת רק אף-על-פי-כן תפלה כזאת היא למטה מהתורה וטפלה אליה כי הלא העקר הוא התורה רק הוא מתפלל על צרכי הגוף בכדי שיוכל לקים על-ידי-זה את התורה, ועל כן תפלה כזאת היא טפלה להתורה ולמטה ממנו ועל המאריך בתפלה כזאת אמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה' כי הלא אף-על-פי-כן לעת עתה התפלה זאת היא בשביל צרכי הגוף שזה חיי שעה, רק שצריכין אותה בשביל התורה שהיא חיי עולם על כן בודאי עסק התורה בעצמה בודאי גדול מתפלה כזאת, ותפלה

כזאת צריך שמירה גדולה שלא יתאחזו בה החיצונים, הינו כי מאחר שמתפלל על צרכי הגוף רק שפגנתו בשביל התורה על כן בקל תוכל הסטרא אחרא להתאחז בו ולהטות פגנתו בשביל צרכי הגוף בעצמו.

ועל כן כשהתפלה שהיא בחינת מלכות היא בבחינה זאת, זה בחינת מה שמבאר בפגנות, שהמלכות דבוקה בפגנות עם זעיר אנפין אחר באחר כדי שלא יינקו ממנה החיצונים, כי בחינת זעיר אנפין הוא בחינת התורה הקדושה כמו כן בפגנות קריאת התורה ובשאר מקומות הינו כי אז אין להמלכות שהיא בחינת התפלה פראוץ בפני עצמה רק היא דבוקה עם התורה שהיא בחינת זעיר אנפין ובלא התורה אין לה ענין וחשיבות כלל כפי"ל וגם צריכה שמירה, שלא יתאחזו בה החיצונים כפי"ל.

אבל עקר שלמות בגן התפלה היא כשאינם מתפלל רק על צרכי נשמתו לבוד דהינו שכל תפלותיו לזכות ליראת השם ולעבודתו יתברך ולזכות לקיים את התורה שלמד כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה והתפלה כזאת אינה טפלה ללמוד התורה אדרבא, היא עקר קיום התורה מאחר שמבקש רק לקיים את התורה שזה עקר שלמות התורה וזאת התפלה היא שונה להתורה וגבוהה ממנה בפגנות, כי הלא העקר הפגנה בלמוד התורה היא כדי לקיים את התורה וזה כל פגנתו בתפלתו, שמבקש רק ליראה את השם ולקיים את התורה כמו שאמר דוד המלך, עליו השלום: "אחת שאלתי מאת ה' וכי נמצא שהתורה והתפלה שניהם שונים בקומתם ואף גם התפלה גבוהה יותר בבחינת אשת חיל עטרת בעלה ובבחינת: "ראשית חכמה יראת ה'", דהינו תפלה כזאת שהיא בחינת: "אשה יראת ה'" היא ראשית ולמעלה מהחכמה שהיא התורה, כי על גדה זוכין לקיים את התורה שזה העקר.

וזה בחינת כל פגנת הנסירה שאנו עוסקים בראש-השנה להמתיק הדינים ולבטל אחיזת החיצונים, שניקתם מתקף הדינים חס ושלום, כדי לנשר את המלכות שלא תהיה בבחינת אחר באחר, רק שתהיה פראוץ שלם בפני עצמו ותתיחד בבחינת פנים בפנים כמבאר בכתבי הארי"י זכרוננו לברכה הינו כפי"ל שאנו עוסקין אז להמשיך שלמות תקוה התפלה בעולם שכל אחד ואחד יהיה עקר תפלתו רק על היראה ליראה את השם הנכבד והנורא ולקיים מצוותיו בשלמות, ועל כן מתחילין בראש-השנה ויבכו תן פחדך וכי" שזה עקר שלמות התפלה כפי"ל.

אות-ב

והנה ראש-השנה הוא ראשון לעשרת-ימי-תשובה ואז צריכין להמשיך הדרך של תשובה בעולם, שיזכו כל באי עולם לשוב להשם יתברך וזה ממשיכין על-ידי שעוסקין לבנות קומת התפלה בשלמות, דהינו שזוכה להרבות בהתבודדות להתפלל תמיד להשם יתברך שזוכה לקיים את התורה כפי"ל שזה עקר שלמות התפלה שהוא לעשות מהתורות תפלות, הינו להתפלל על קיום התורה כי דיקא על-ידי-זה זוכין לתשובה, כי על-ידי תפלה יכולין לפעל הכל, כי אף-על-פי שהוא כמו שהוא וכבר נתפס בתאוותיו הרעות עד שנדמה לו שאי אפשר לצאת משם, אף-על-פי-כן הדבור בידו ואם ירבה לדבר דבורי תפלה ותחנונים ויתפלל הרבה להשם יתברך שזוכה לשוב ולקיים את כל דברי התורה שזה בחינת שעושים מהתורות תפלות שכל תפלותיו הם על קיום התורה בודאי יעורר רחמי השם יתברך עליו עד שיפתח לו השם יתברך שערי תשובה ויזכה סוף כל סוף לשוב אל השם יתברך וירחמהו.

ועל כן מבאר בהתורה הנ"ל בסימן א' שאמירת תהלים מסגל לתשובה כי כל ספר תהלים נתיסד רק על דרך זה וכמו שאמר דוד בעצמו: "אחת שאלתי מאת ה' וכי לחזות בנעם ה'", וכתוב: "הורני השם דרכך אלהיך באמתך" וכיוצא בזה הרבה פסוקים ואפלו כל התפלות שהתפלל להנצל משונאים, כל פגנתו להנצל משונאי הנפש שהם היצר הרע וחילותיו כי כל האויבים והשונאים נמשך גם כן מהם הפלל שכל פגנת דוד המלך, עליו השלום, בספר תהלים הוא לבקש מהשם יתברך שזוכה לקיים את התורה ולהנצל מפל השונאים והמונעים והמעכבים מלעבד את השם יתברך בגשמיות וברוחניות כי כל ספר תהלים הוא מהתבודדות של דוד המלך עליו השלום ועל כן הם חמשה ספרי תהלים כנגד חמשה חמשי תורה, הינו שעשה מתורות תפלות שזה עקר שלמות התפלה שהיא בעצמה בחינת דוד כמו שכתוב: "ואני תפלה" ועל כן עקר התעוררות התשובה היא על-ידי אמירת תהלים כי עקר התשובה זוכין על-ידי שעושים מתורות תפלות שזהו בחינת תהלים כפי"ל.

אבל דרך זה לעשות מתורות תפלות צריכין להמשיך ממקום גבוה מאד מבחינת חדושי תורה הנמשכין מאוריתא דעתיקא סתימאה כי כמו שהרופא הממחה כשרוצה לרפאות איזה חולאת שבאדם, אי אפשר לידע בשלמות מהות החולאת כי אם כשבקי היטב בחכמת הנתוח ויודע כל פרטי קומת האדם ותכונת כל איבריו וגידיו ועורקיו בשלמות ואיך כל האיברים הפנימיים והחיצוניים ערוכים ומסודרין זה אצל זה ותכונת פרקיהם וקשריהם וחבוריהם איך כל איבר ועצם וכו' מקשר ומחבר זה בזה וזה בזה על- ידי קשרי הגידים והעורקים וכו', ואיך הדמים רצים בהם ושאר כל תכונת הגוף הכלולים בחכמת הנתוח ואז דוקא כשהרופא בקי בכל זה היטב אז יכול לנגס להבין מהות החולאת ולעסק ברפואתו.

א.

כמו כן צדיקי הדור האמתיים העוסקים ברפואת חלי נפשות ישראל אי אפשר להם לעסק ברפואתם, כי אם כשיודעים בשלמות מהות חלי הנפש וזה על-ידי שיודעים בחינת תכונת קומת האדם העליון שהוא בחינת תכונת קומת התורה שנקראת אדם כי התורה היא בחינת קומת האדם שהם רמ"ח [=מאתים ארבעים ושמונה] מצוות עשה ושס"ה [=שלוש מאות ששים וחמש] מצוות לא תעשה שהם כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבקומת אדם וכמו שהאיברים והגידים שבאדם ערוכים ומסודרים ומקשרים זה בזה כנ"ל, כמו כן צריכין לידע בבחינת קומת התורה סדר הקשר והחבור של כל רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, וכל המצוות דרבנן הכלולים בהם לידע היטב איך הם ערוכים ומסודרים ומקשרים זה בזה וזה בזה, ואז יכולים לידע סגלת כל מצוה ומצוה ומדה ומדה לאיזה רפואה היא מסגלת ביותר ואיך לרפאות חלי הנפש ואז דוקא כשממשיכין חדושי תורה כאלו שיודעים על ידם בחינת תכונת קומת התורה כנ"ל אז יכולין להמשיך הדרך הקדושה לעשות מתורות תפלות, הינו שנוכל לשפף לבנו כמים נכח פני השם לקיים מצוה זאת בכדי שנוזקה על-ידי זה למדה טובה זאת ועל-ידי זה נוזקה לבוא לתקון דבר זה ולמדרגה זאת.

כמו למשל כשאחד רוצה לבקש מהשם יתברך שיזכה לקיים מצות ציצית בשלמות, אם אינו יודע סגלת הציצית איזה מדה יזכה לשבר על-ידי ציצית ולאיזה מעלה יזכה על ידה וכו', אז בודאי אינו יכול לבקש להאריך בתפלה עד שישבר לבו, עד שיעורר רחמי השם יתברך, כי אינו יכול לבקש רק רבונו של עולם זכני לקיים מצות ציצית בשלמות אף-על-פי שבודאי גם זה טוב מאד, אשרי שיאחז בה לבקש על כל מצוה מהשם יתברך אף-על-פי-כן עדין אינו זוכה לעשות תפלות רחמים ותחנונים שהוא זה שזוכה לחדש בה דבר אבל עקר התפלה השלמה שעושין מתורה הוא מחדושי אוריתא שזוכין לידע על ידם סגלת המצוות כמו במשל הציצית שזכרנו כשיודע האדם שציצית מסגל לשבר תאות נאוף ולזכות על-ידי זה לעצת הצדיקים ולאמונה שלמה ולתפלה ולאריך ישראל ולעשות נסים וכו' כמו שמבאר בספר "לקוטי מוהר"ן סימן ז' הנה על-פי דרך זה בודאי יכול לסדר תפלות רבות באריכות נלא על מצות ציצית כי כל אחד כפי מה שיוודע בנפשו כמה הוא רחוק מתקון הברית וכל מה שעובר עליו בענין זה בכל פעם כמה וכמה הוא צריך להפציר להשם יתברך שישעו לקיים מצות ציצית כתקונה כדי להנצל מתאות נאוף, שהיא העומדת עליו בכל יום לכלותו חס ושלום, להרחיקו מחי החיים.

וכן כשיזכר כמה הוא רחוק מאמונה שלמה שהוא יסוד כל התורה בלה וכו' וכן כמה הוא רחוק מתפלה וכו' וכן כמה עצות רעות של המהפכים האמת וכו' מתגברים עליו וכמה ישועה ורחמים הוא צריך לזכות לעצות אמתיות שהם עצות צדיקים הן על כל אלה בודאי יוכל לשפף שיחו בתפלתו שיעשה מתורה זאת המדברת מסגלת מצות ציצית לפרש את כל אשר עם לבבו על-ידי זה וכיוצא בזה בשאר מצוות התורה וחדושי תורה כאלו נמשכין מבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה שהיא בחינת שרש התורה הקדושה ושם שרש של השלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם שהם כלל כל החדושי תורה שממשיכים הצדיקים ושם גם שרש של השלש עשרה מדות של רחמים שהם כלל שרש כל סדר התפלה שהיא רחמים ותחנונים, ועל כן על-ידי הצדיקי אמת שממשיכים חדושי תורתם משם על-ידי זה ממשיכין זה הדרך לעשות מחדושי תורתם תפלות שזה עקר שלמות התפלה ועל-ידי זה זוכה לתשובה כנ"ל.

ובשביל זה תוקעין שופר בראש-השנה כי על-ידי השופר ממשיכין חדושי תורה כאלו, שנוזקה על ידם להקים את התפלה לעשות מתורות תפלות שעל-ידי זה עקר התשובה, כי התורה נתנה בקול שופר וגם שופר הוא בחינת יראה בחינת תפלה כמו שכתוב: "יראת השם היא תתהלל", ובשביל זה נתנה התורה בקול שופר להורות שעקר שלמות התורה היא כשזוכה לעשות מהתורה תפלה שהיא בחינת יראה שנתגלה על-ידי השופר כנ"ל והנה ידוע כשרוצים לעלות מדרגא לדרגא צריכין לסלק המחין שמקדם, כמו שמצינו בגמרא רבי זירא כד הוי סלק לארץ-ישראל הוה מתענה כדי לשכח התורה של חוץ-לארץ ולזכות לקבל המחין של ארץ-ישראל.

זוהי בחינת המבאר בכתבי האר"י זכרוננו לברכה, מהשנה והדורמיטא דאפיל על זעיר אנפין שהוא התורה כנ"ל, ואחר-כך נתעורר על-ידי השופר שעל-ידי-זה ננסרת ונבנית המלכות כי בראש-השנה שצריכין לזכות לתשובה על-ידי שנוצה לעשות מתורות תפלות ודרך זה צריכין להמשיך ממקום גבוה מאד מבחינת חדושי אוריתא דעתיקא סתימאה כנ"ל, על כן מפיל על-ידי זעיר אנפין דורמיטא ושנה שהוא בחינת הסתלקות המחין שמקדם כדי לזכות למחין גבוהים ביותר על-ידי השופר, דהינו להמשיך חדושי תורה הנ"ל מבחינת עתיק כדי שנוצה על ידם לבנות קומת המלכות שהוא בחינת התפלה לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר דרך התשובה בעולם שצריכין להמשיך עתה בראש-השנה כנ"ל וגם כי לוחות הראשונות נשתברו על-ידי חטא העגל ואז עלה משה לרצות את השם יתברך, ואז גילה לו השם יתברך שלש-עשרה מדות של רחמים שהם בחינת שלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם הינו שגלה לו השם יתברך שעל ידי שלש-עשרה מדות של רחמים שפמשיכין משלש-עשרה מדות התורה, דהינו שעושין מתורה תפלה, על-ידי- זה זוכין להכניס קיום התורה בישראל להשיבם כלם להשם יתברך בתשובה שלמה כנ"ל ועל כן בראש-השנה, שהוא יום ראשון לעשרת-ימי-תשובה, שנגמרים ביום כפורים שהם עשרה ימים האחרונים מארבעים יום האחרונים שבהם נתרצה השם יתברך למשה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, תוקעין אז בשופר שהוא גם כן להמשיך תקוין הנ"ל לעשות מתורות תפלות כנ"ל .

אות-ג

זוהי בחינת מלכיות זכרונות שופרות שאומרים בתפלת מוסף של ראש-השנה שיש בהם הרבה פסוקים מתורה נביאים וכתובים הינו שעושים אז מפסוקי תנ"ך תפלה שנה בחינת שעושין מתורה תפלה ועל כן אומרים אותם בתפלת מוסף וגם עקר תקיעת שופר הוא במוסף כי כל ענין תפלת מוסף נתיסד על דבר זה שעושין מתורות תפלות הינו כי מחמת שאין אנו יכולים להקריב הקרבנות בפעל שאנו צריכים להקריב על כן אנו מתפללים להשם יתברך שיבנה בית-המקדש במהרה בקמינו ונקריב לפניך את קרבנות חובתינו כמצוה עלינו בהתורה הקדושה, שנה בחינת שעושין מתורה תפלה, הינו מהמצוה של הקרבת קרבן מוסף שאין אנו זוכין עתה לקימה עושין מזה תפלה ובה אנו ממשיכין הדרך לעשות מתורות תפלות, דהינו שכל אחד ואחד כפי מה שהוא רחוק מקיום איזה מצוה הן מצוות עשה הן מצוות לא תעשה צריך להתפלל להשם יתברך שיזכה לקימה וכמו שעל-ידי שאנו מתפללים שנוצה להקריב הקרבן מוסף על-ידי-זה נזכה סוף כל סוף לשוב לארצנו ולהקריב שם קרבנות חובתינו בפעל ממש ולעת עתה זאת התפלה בעצמה נחשבת במקום קרבן כמו כן הוא לענין הדרך הנ"ל לעשות מתורות תפלות, על-ידי-זה נזכה סוף כל סוף בודאי לשוב להשם יתברך בשלמות, וגם כל זמן שאין אנו זוכים עדין לנאלת הנפש בשלמות אף-על-פי-כן התפלה בעצמה שאנו מתפללים על קיום התורה גם זה חשוב ומקבל אצל השם יתברך מאד ונחשב כאילו עשינו מה שמטל עלינו ועל כן עקר מצות תקיעת שופר שהוא להמשיך הדרך הזה לעשות מתורות תפלות כנ"ל הוא בשעת תפלת מוסף .:

ועל כן בכל יום שיש בו תוספת קדשה בשבת וראש-חדש ויום-טוב וראש-השנה ויום כפורים מתפללים מוסף, כי כל הימים האלו הם ימי תשובה, ושבת הוא בחינת מעין עולם הבא שאז יהיה יום שכלו שבת יום שכלו תשובה כמובא בדרךיו זכרוננו לברכה, לקוטי א' סימן ו' ושבת הוא בחינת ושבת עד השם אלהיך וכן כל הימים טובים הם ימי דין, כמו שאמרו רבותינו ז"ל בפסח נדונין על התבואה בעצרת נדונין וכו' בחג נדונין וכו' וימי דין הם ימי תשובה כמבאר בדרךיו זכרוננו לברכה, לקוטי א' סימן ל' וראש-חדש הוא שרש התשובה כמבאר בדרךיו זכרוננו לברכה, לקוטי א' סימן י', שמה שאמר הקדוש-ברוך-הוא הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח, מזה נשתלשל תשובה בכל הנבראים בראש חדש וראש-השנה ויום כפורים הם בודאי ימי תשובה ועקר המשכת דרך התשובה הוא על-ידי שעושין מתורות תפלות שנה בחינת תפלת מוסף כנ"ל, ועל כן בכל הימים האלה מתפללין תפלת מוסף

אות-ד

וזה בחינת ראש חדש ועקר תקון של ראש-חדש הוא למלאות פגימת הלבנה, שיהיו שניהם שווים בקומתם בחינת והיה אור הלבנה כאור החמה וזה זוכין על-ידי שעושים מתורות תפלות, הינו שמתפללין רק על קיום התורה ועל-ידי-זה נכללין תורה ותפלה ביחד שהם בחינת משה ודוד בחינת חמה ולבנה פיזוע, ושניהם שווים בקומתם ושניהם משתמשים בכתר אחד, כי תכלית שניהם אחד הוא, כי תכלית תורה תשובה ומעשים טובים וזה תכלית התפלה מאחר שכל תפלתו היא לזכות לקיים את התורה לבוא לידי מעשה שזהו העקר והתכלית ועל כן נקבע ראש-השנה בראש חדש כי זה בחינת כלליות חמה ולבנה יחד כי השנים נמנים לחמה והחדשים נמנים ללבנה כמובא, כי אז בראש-השנה שהוא ראשון לעשרת-ימי-תשובה שאנו מתחילין בהתעוררות לתשובה על-ידי שעוסקים להקים קומת התפלה לעשות מהתורה תפלה, על כן אז נכלל חמה ולבנה יחד כי שניהם שווים, כי כל זה זוכין על-ידי שעושים מהתורות תפלות כנ"ל.

והנה כבר מבאר שזה בחינת חמשה ספרי תהלים כנגד חמשה תפשי תורה שעקר התעוררות לתשובה הוא על-ידי-זה ומבאר בהתורה הנ"ל בסימן א' כי הארבעים ותשעה שערי תשובה הם בחינת ארבעים ותשע אותיות שיש בשמות שנים-עשר שבטי יה, עין שם וזה בחינת שנים-עשר ראשי חדשים כנגד שנים-עשר שבטי יה כי הכל אחד כי שרש התשובה הוא ראש חדש כנ"ל כי ראש חדש הוא בחינת מלכות דוד, הינו בחינת תהלים שיסוד דוד, שזוכין על דו לתשובה ועל כן הם שנים-עשר ראשי חדשים כנגד שנים-עשר שבטים שיש בהם ארבעים ותשע אותיות שהם בחינת ארבעים ותשעה שערי תשובה, שזוכין לבוא אליהם על-ידי תהלים שהוא בחינת דוד, שכל זה הוא בחינת ראש-

חדש כנ"ל וזה: שבטי יה עדות לישראל להודות לשם השם-להודות דיקא, בחינת תהלים שהוא בחינת הודות והלל להשם יתברך שכל זה הוא בחינת ראש-חדש כנ"ל.

ועקר זה התקון של ראש-חדש בחינת תהלים ואותיות שבטי יה נעשה בראש-השנה שנקבע בראש חדש כנ"ל וזה שמסמיך "כי שמה ישובו כסאות למשפט", הינו בחינת ראש-השנה שאז יושבים כסאות למשפט ואז צריכין לעסק בתקון זה וזה: "כסאות לבית דוד", שהתקון של ראש-השנה נותקן על-ידי בחינת מלכות דוד, הינו על-ידי תהלים ועל כן עוסקים אז כל ישראל באמירת תהלים כמבאר בהתורה הנ"ל, כי עקר התקון של ראש-השנה ועשרת ימי תשובה להקים את התפלה ולזכות לתשובה וזה זוכין על-ידי תהלים שהוא בחינת התבודדות ולעשות מהתורות תפלות כנ"ל.

אות-ה

וזה בחינת יום כפור שאז נכנס הכהן גדול לפני ולפנים ששם עומד הארון והלוחות שהם התורה בשרשה ושם גם עקר מקום עלית התפלה בשרשה כי התפלות עולין דרך שם פיזוע ושם בקדשי קדשים עקר תכלית שלמות הקדשה, כי זה עקר שלמות הקדשה כשנכללין תורה ותפלה ביחד שזה זוכין על-ידי שעושים מתורות תפלות כנ"ל, ועל כן שם במקום הארון שם הוא תכלית היחוד פיזוע כי שם מתחדש תורה ותפלה ביחודא שלים ועל כן ממשית הכהן גדול משם זה השכל העליון לעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר התשובה ועקר הסליחה והמחילה ועל כן ביום-הכפורים נתנו הלוחות האחרונות, ואז נתרצה השם יתברך למשה ונתקבלה תפלתו, ואמר לו: "סלחתי כדבריד", כי אז נתחבר ונתחדש התורה והתפלה יחד, כי זוכין להמשיך אז התקון לעשות מהתורות תפלות שעל-ידי-זה נתתקן הכל כנ"ל.

וזה בחינת הודוים של יום כפורים שפורטין בהודוי כל החטאים ומתחרטין עליהם ומבקשים מהשם יתברך: "יהי רצון מלפניך שלא אהטא עוד", נמצא שעושים מהתורה תפלה, דהינו מכל מצוות התורה שעבר עליהם הוא מתפלל עליהם להשם יתברך שיצילו להבא וימחלו לו על העבר שכל זה הוא בחינת תפלה שעושים מהתורה נמצא שבכל יום של יום-הכפורים עוסקים לעשות מתורה תפלה על-ידי רבוי הודוים שאומרים אז כי אז צריכין לכך כי אז יום האחרון של ארבעים יום אחרונים

שאז עקר גמר התקון של חטא העגל שעברו על התורה, שעקר התקון על-ידי שעושים מהתורות תפלות שזה בחינת שלש-עשרה מדות של רחמים שנתגלו למשה אז הנמשכן משלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם בשביל התקון כנ"ל (ועל כן מתפילים ביום-הכפורים חמש תפלות כנגד חמשה חמשי תורה, שזה בחינת חמשה ספרי תהלים כנגד חמשה חמשי תורה כנ"ל).

ועל כן אומרים בסוף תפלת נעילה שבע פעמים "ה' הוא האלהים", הינו שה' ואלקים שהם בחינת זעיר אנפין ומלכות בחינת תורה ותפלה כידוע בלה חד, הינו כנ"ל ועל כן אומרים זאת שבע פעמים זה בחינת התפלה בחינת: "שבע ביום הללתיך" וכך התורה הוא בחינת שבעה, כמו שכתוב: "חצבה עמודיה שבעה" וזה: "שבע ביום הללתיך" על משפטי צדקך שהוא התורה, כי התפלה שהוא בחינת שבע ביום הללתיך נעשה מהתורה שהוא בחינת משפטי צדקך וזה בחינת מזקק שבעתים שבע פעמים שבע בחינת ארבעים ותשעה שערי תשובה ארבעים ותשעה אותיות השבטים שהם בחינת תהלים בחינת תפלות הנעשים מהתורה ואז נתקיים והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כנ"ל (ועל כן מקדשין במוצאי יום כפורים הלבנה ומתפללים והיה אור הלבנה וכו' כנ"ל) וכל זה זוכין ביום כפורים, סוד יובל הגדול שער החמשים ששם הוא בחינת שופר גדול שהוא בחינת שער העליון מחמשים שערי בינה, שישיג אותו משיח שישיג אורייתא דעתיקא סתימאה, שמשים נמשך זה השכל האמת לעשות מהתורות תפלות כנ"ל, שעל-ידי-זה ישונו כל ישראל להשם יתברך לעולם ועד.

אות-ו

וזה בחינת ספה כי ספה הוא בחינת להקים ספת דוד הנופלת ולנפות לספת שלם ועקר ספת דוד הנופלת הוא בחינת התפלה שנופלה בעוונותינו הרבים, כי כל עסק דוד המלך, עליו השלום, היה תפלה כמו שכתוב: "ואני תפלה", הינו להקים את התפלה מנפילתה כי עכשו התפלה היא בחינת: "כרם זאת לבני אדם" אלו דברים העומדים ברמו של עולם ומאי ניהו? תפלה' (הינו בחינת אלו התפלות העושים מהתורות שנעשה מהם שעשועים גדולים למעלה, כמבאר שם בלקוטי תנינא סימן כ"ה) ובני אדם מזלזלים בהם, ועל כן התפלה הוא עכשו בחינת ספת דוד הנופלת ובספות עוסקים להקיקמה וזה בחינת שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על מצות ספה, צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי, זה בחינת אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, זה שידוע לחדש בה דבר, וזה זוכין דיקא בשעושינו מתורות תפלות שאז זוכין בנדאי לחדש דבר בתפלתנו בכל פעם (וענין במכתבי מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, שנת תקצ"ה ראש-החדש חשוון שזה בחינת ספה חדשה, שאריכה הספה להיות חדשה דיקא, כי ספה שנה יש פוסלים וזה בחינת תפלה חדשה עין שם).

וזה בחינת ספת שלם, הינו לעשות שלום ויחוד גמור בין תורה לתפלה שהם בחינת זעיר אנפין ומלכות ששם עקר היחוד והשלום ושם בספה נכנסים כל השבעה רועים מאברהם עד דוד הכל בשביל בחינה זאת, כי ההתחלה מתפלה והסוף הוא תפלה, כי עבודת האבות התחילה מתפלה כי עדיו לא היו שום תורה ועל כן אברהם תקן שחרית וכו', אבל עדיו לא היה בתכלית השלמות מחמת שעדיו לא נתנה תורה לעשות ממנה תפלה ומשה ואהרן הם התורה ויוסף הוא המביא את התורה לבחינת דוד לעשות ממנה תפלה להוליד מעשים טובים, כי יוסף הוא בחינת הצדיק יסוד עולם בחינת צדיק חיי עמנו חיי ברכאין דצלותא שהוא הבחינה המחבר שניהם משה ודוד תורה ותפלה לעשות מהתורה תפלה ועל כן משה יוסף דוד בגימטריא תפלה כי דיקא שלשתם הם בחינת שלמות התפלה.

כי עקר שלמות התפלה בתכלית הוא בשעושינו מתורה תפלה שזה נעשה על-ידי שלשת הצדיקים האלה כנ"ל, ועל כן נסתלקו שלשתם בשעת תכלית שלמות עלית התפלה שהיא בשבת במנחה בעת רעוא דרעיון בבחינת: "ואני תפלתי לה' עת רצון" שאומרים אז וזהו: "ענני באמת לשעוד" אמת, זה בחינת התורה בחינת תורת אמת, הינו על-ידי האמת שאזכה לעשות מתורה תפלה, על-ידי-זה בנדאי תענני ויהי לי לישועה וזהו עזי וזמרת זה עזי זה בחינת התורה בחינת ה' עז לעמו וזמרת זה בחינת תפלה, הינו בשאזכה לדבר תורה ותפלה, דהינו לעשות מהתורה תפלה אז בנדאי ויהי לי לישועה ועל כן כל אלה השבעה רועים שהם בחינת שלמות התפלה נכנסים בספה כי בספות עוסקים בזה כנ"ל.

וגם אלו השבועה רועים הנ"ל הם שרש השנים-עשר שבטי יה, כי השנים-עשר שבטים הם בחינת שנים-עשר גבולי אלכסון בחינת שתיים-עשרה פשוטות הנמשכין משבע כפולות מבחינת שבועה ימי הבנין כדוע, ועל כן יש בשמות השנים-עשר שבטים ארבעים ותשע אותיות שבע פעמים שבע, כי שרשם בחינת שבועה רועים וארבעים ותשע אותיות השבטים הם בחינת ארבעים ותשעה ימי הספירה בחינת ארבעים ותשעה שיערי תשובה שהם בחינת תהלים שהוא בחינת שעושין מתורות תפלות כנ"ל.

ובספות עוסקין בזה ועל כן נכנסים לסכה כנ"ל, כי התקון של ארבעים ותשעה ימי הספירה שעל-ידי- זה קבלו התורה ביום החמשים בשבועות נפגם אחר-כך על- ידי חטא העגל ואז חזר ונמשך ההמת הנחש שנפסקה במתן תורה ועתה בכל שנה ושנה עוסקין לתקן התקון של חטא אדם הראשון והתקון נשלם ביום כפורים שאז הוא גמר מן ארבעים ימים האחרונים שנתגלה אז התקון של שלש-עשרה מדות של רחמים שנמשכו משלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם שהוא בחינת לעשות מתורות תפלות כנ"ל, ועל כן אחר יום כפורים עושים שבעת ימי הספות ונכנסים בהסכה השבועה רועים ובזה ממשכין מחדש התקון של שבע שבתות של ספירת העמר, ואחר-כך הוא שמני עצרת שהוא כנגד שבועות שנקרא גם כן עצרת ואז מסיימים גם כן התורה ונגמר אז התקון שהתחלנו בו מראש-השנה, שהוא לתקן ולהשלים כלל בחינת התורה והתפלה על-ידי שפוללים אותם יחד ועושים מתורות תפלות כנ"ל וטוב אחרית דבר מראשיתו, כי התקון של ארבעים ותשעה ימי הספירה שנגמר בשבועות נפגם כנ"ל מחמת שלא קבלנו אז רק התורה ולא נתגלה עדין התקון של שלש-עשרה מדות של רחמים שהוא בחינת לעשות מתורות תפלות כנ"ל, אבל מראש-השנה ויום- כפור עד עתה עוסקים לעשות מתורות תפלות וזה עקר התקון כנ"ל וזה גם כן הבחינה שהסכה צריכה שתהיה צליתה מרבה.

מחמתה' כי חמה הוא בחינת התורה וצל הוא בחינת התפלה והסכה מערבת מחמה וצל, הינו מתורה ותפלה אבל הצל צריך שיהיה מרבה כי העקר היא התפלה שמתפללים על קיום התורה ותפלה כזאת הוא בחינת מעשה בחינת קיום התורה ממש, על כן העקר כי צריך שיהיה מעשיו מרבין מחמתו שזה בחינת צליתה מרבה מחמתה כנ"ל .

אות-ז

ועל כן בהושענא רבא שאז נגמר התקון אומרים אז כל ספר תהלים כי זה עקר התקון שאנו עוסקים מראש-השנה עד עתה להמשיך אמירת תהלים בעולם ולעסוק בהתבודדות ולעשות מהתורות תפלות שכל השנה זה הוא בחינת צליתה מרבה תהלים כנ"ל .

אות-ח

וזה בחינת הפגנות של הח"י נענועים עם הלולב ומיניו כי הם ח"י נענועים כנגד ח"י ברבאן דצלותא ומבאר בכתבי האר"י זכרוננו לברכה, שפגנת הנענועים הוא כדי להמשיך הארה מהמחין שבראש לתוך הששה קצוות, כדי שיהיה כח להמחין שבששה קצוות להאיר לתוך המלכות הינו כי בשעושין מתורה תפלה זה בחינת שמאירין המחין שבששה קצוות שהוא התורה להמלכות שהוא בחינת התפלה וזה אפלו בשמתפלל סתם לקים כל מצוה ומצוה, אך תפלה כזו אינה יכולה להיות בבחינת רחמים ותחנונים כי אינו יכול להאריך בה עדין ולשפף לבו כמים נכח פני השם, עד שיעורר רחמיו יתברך בשלמות על-ידי-זה, על כן צריך להמשיך הארה ממחין שבראש, הינו מבחינת חדושי תורה שנמשכין מבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה שהם בחינת שרשי התורה, ועל-ידי-זה יודעים סגלת

כל מצנה ומצנה מה יכולין לזכות על ידה ואז על-ידי חדושי תורה כאלו נמשך בשלמות זה הדרך לעשות מתורות תפלות ולשפך לבו פמים לפני השם, שיזכה לקים כל מצנה כראוי כנ"ל במה שבארנו בענין השופר עין שם

אות-ט

וזו בחינת ההקפות של שמחת תורה שמקיפין עם התורה ואומרים אז תחנון וביקשות, אגא השם הושיעה נא להורות שהתורה עדין בבחינת מקיפין אצלנו וכל עסקנו לבקש ולהתחנן מהשם יתברך להקניס המקיף לפנינו, דהינו שעושים מהתורות תפלות שקיום התורה והמצוות שלא זכינו עדין בשלמות והוא בבחינת מקיף אצלנו נזכה לקיים בשלמות, וזה כל בקשתינו אגא השם הושיעה נא, ועל פן שמחים אז מאד כי כשזוכין לתפלות שלמות כאלו שנעשים מהתורות משם עקר השמחה כמובן ב"לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ב, שנעשה ונשמע שהם בחינת תורה ותפלה הם עקר השמחה בחינת מה שדרשו חכמינו זכרונם לברכה, על הכתרים של נעשה ונשמע שעתיד הקדוש-ברוך הוא להחזיר לנו, עליהם נאמר: "ושמחת עולם על ראשם" (שבת פ"ח) ועקר שלמות השמחה הוא על-ידי היראה שהוא בחינת תפלה בחינת וגילו ברעדה עין שם .

אות-י

וזה ענין נסוד הפנים בחג כי זה בחינת: "וישאבו מים וישפכו לפני ה'" הנאמר בשמואל ופרש רש"י ששפכו לבם פמים, הינו בחינת שלמות התפלה שנגשם בסכות כנ"ל וזה בחינת שמחת בית השואבה שהוא על שם שכתוב: "וישאבתם מים בששון מפעני הישועה" ותרגומו: 'ותקבלון אולפן חדת', הינו בחינת החדושי תורה הנ"ל הנמשכין מבחינת עתיקא סתימאה והם בחינת מעיני הישועה ממש בחינת נחל נובע מקור חכמה, כי נובעים מהם עצות וישועות נפלאות בלי גבול וקץ, שיכולים להושיע לכל אפלו יהיה מי שיהיה ומחדושי תורה כאלו כשזוכים לעשות מתורות תפלות על-ידי זה זוכין לשפך לבו פמים לפני השם, כל אחד ואחד כפי אשר יודע נגעי לבבו ומכאוביו איך הוא רחוק מהשם יתברך ולא יזה מדות רעות ותאוות רעות ובלבולים רעים נפל בעוונותיו וכל מה שעובר עליו בכל יום ובכל עת, שהכל יוכל למצא בתוך תפלות אלו שעושה מהתורות האלה הנ"ל ולפרש שיחתו לפניו יתברך ברחמים ותחנונים על כלם, כגון המתחטא לפני אביו, שכל זה הוא בחינת שאיבת מים הנ"ל וזה ושאבתם מים בששון כי כשזוכין להמשיך דרך זה בשלמות הוא בנדאי שמחה שאין לה קץ בחינת וגילו ברעדה הנ"ל בחינת ושמחת עולם כנ"ל לענין השמחה של שמחת תורה וההקפות .

אות-יא

וזה (ירמיה ל"א) "עד מתי תתחמקין הבת השובבה כי ברא השם חדשה בארץ נקבה תסובב גבר", ופרש רש"י הפסוק לענין תשובה וזה לשונו: תתחמקין תסתרני ממני שאת בוששה לשוב אלי מפני דרכך, הנה חדשה נבראת בארץ שהנקבה תחזר אחר הזכר לבקשו שישאנה לשון אסובבה בעיר

אבקשה וכו', עד כאן לשון רש"י ולכאורה מה ענין נקבה תסובב גבר שהנקבה תחזר אחר הזכר וכו' לענין תשובה? אף על-פי הנ"ל מבאר היטב, כי איש ואשה זכר ונקבה שרשם למעלה במקום גבוה מאד שכל היחודים העליונים תלויים בהם כמובן בכל ספרי הזהר הקדוש וכתבי האר"י זכרוננו לברכה והם בחינת הקדוש-ברוך-הוא וכן-הוא ושראל והם בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל-פה שהם בחינת תורה ותפלה כי תפלה הוא בחינת תורה שבעל-פה כי עקר שלמות התפלה הוא כשעושה מהתורה תפלה וזה אי אפשר כי אם על-ידי בחינת תורה שבעל-פה שהיא בחינת כלליות כל החדושים דאורייתא שכלם נמשכים מבחינת רוחו של משיח שיזכה להתחדשות התורה בתכלית השלמות שהוא בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה, ועל-ידי חדושים אלו יהיה נמשך זה הדרך בשלמות בעולם לעשות מהתורות תפלות כנ"ל.

ואז לא נתבייש לשוב להשם יתברך אפלו אם עשינו מה שעשינו ואפלו אם אנחנו עכשו כמו שאנו יודעים בעצמנו כל אחד ואחד, אף-על-פי-כן על-פי הדרך הזה לעשות מהתורות תפלות הנמשך עתה מבחינת התנוצצות משיח שמתנוצץ לבוא במהרה בימינו, כי בודאי לא יתמהמה עוד חס ושלום, כמו שהתמהמה עד הנה על-פי דרך זה אנו יכולין כלנו אף שהוא לשוב להשם יתברך מאחר שכל תשובתנו ותקנתנו ותוחלתנו להשם יתברך הוא רק על-ידי תפלה שאנו מצפים ומבקשים ומתחננים מהשם יתברך שישב אותנו אליו ויעזרנו ויושיענו בגבורתו הגדולה ובחסדיו הנפלאים לקיים את כל התורה מעתה על כן בודאי עתה אין לנו לפל בדעתנו מלהתפלל לשוב להשם יתברך מחמת שמעשינו אינם כהגון, כי הלא אדרבא זהו בעצמו בקשתינו מהשם יתברך שהוא יעזרנו לתקן מעשינו ובזה אנו יכולים לעסק תמיד, עד שירחם עלינו מן השמים למלאות בקשתינו ובאמת מי שהוא חזק בדרך הזה להרבות בהתבודדות ולעשות מהתורות תפלות ולהרבות בתפלות כאלו תמיד סוף כל סוף בודאי ישוב להשם יתברך פאשר הבנתי מפי אדונינו מורנו ורבנו הקדוש.

וזה שצויעק הנביא: "עד מתי תתחמקין הבת השובבה", הינו שהנביא קורא תגר וצויעק וקורא בקול גדול אים ונורא על מה שאנו נוכלין בדעתנו בכל פעם מלשוב מחמת רבוי מעשינו הרעים, שהיינו שונים באולתנו פעמים אין מספר כידוע, שרב המתרחקים מהשם יתברך שהוא מחמת נפילות האלה מאחר שרואים שזה כמה שחפצים לשוב ובכל פעם נוכלים יותר, והבעל דבר מתגרה ומתגבר עליהם יותר ויותר, ומחמת זה נתרשלו ידיהם מלשוב עוד כאלו אפס תקוה חס ושלום, ועל זה צויעק הנביא: "עד מתי תתחמקין עד מתי תסתרי ממנו שאפת בושח לשוב אלי מפני דרכך, הנה חדשה נבראת בארץ, שהנקבה תחזר אחר הזכרים", הינו שהנקבה האשה יראת השם שהיא בחינת התפלה רודפת אחר התורה שזה היא רק כשעושים מהתורות תפלות כי מה שעכשו דרכו של איש לחזר אחר אשה זהו מחמת קטנותה במעלה, כי עכשו התפלה בקטנות רוב התפלות הם צרכי הגוף ואז אין להתפלה פתחון פה לדרך אחר התורה ולתבע אותה, כי התפלה שהיא לצרכי הגוף אין לה שלמות כי אם על-ידי התורה וכו' כנ"ל בתחלת הדרוש, ועל כן בודאי אין זה דרך הטוב והאמת לומר אלמד תורה כדי שאוכל להתפלל על צרכי הגוף, כי זה הוא בחינת 'אל תעשם קרדם לחתך בהם', כי עקר כונתו על צרכי הגוף רק מחמת שמתבייש לשאל על צרכיו, על כן הוא לומד כדי שישאל צרכיו וזה בודאי מגנה מאד על כן אין נאה בתפלה כזו שהתפלה תבקש את התורה כנ"ל.

אבל התפלה שעושים מתורות שהוא לקיים את התורה, אז התפלה נבנית בשלמות גדול ואז בודאי אינה מתביישת התפלה בחינת אשה לרדף אחר בעלה, שהיא התורה בבחינת: "נקבה תסובב גבר" בחינת: "החזיקו שבע נשים באיש אחד" וכו' כי תפלה שלמה כזאת בודאי תוכל לרדף אחר התורה ולבקש אותה למד ועסק בתורה בשבילו כדי שאוכל לעשות מתורות תפלות אלו, כי כל כונתי לעשות רצון בוראי, ועל-ידי דרך זה אין לדך להתבייש לשוב אלי תמיד יהיה אף שיהיה כי רחמי לא כלים ובכל פעם תוכל לבוא בתפלה ותחנונים לבקשני שאקרבך מעתה ובודאי יועילו דבריך סוף כל סוף, כי דרך זה נמשך מבחינת גאולה האחרונה שאין לה הפסק שהיא בחינת מעיני הישועה שאינו נפסק לעולם כנ"ל, כי הוא דרך שדרכו בו אבותינו מעולם אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף דוד וכל הצדיקים הקדמונים שעסקו בתפלה והתבודדות הרבה להתקרב להשם יתברך, אף בתחלה לא היו יכולים עדין לזכות לזה בשלמות לעשות מתורה תפלה, מחמת שעדין לא היה תורה בעולם והקרחו לעסק בתפלה הרבה כל האבות עד משה, שזכה ברבוי תפלותיו בחינת "תפלה למשה" להמשיך תורה.

אבל עדין לא הגיעה העת לחזר ולהכניס התורה לתוך התפלה ולכבש דרך זה בעולם לעשות מהתורות תפלות, ועל כן הנה מה דהוה שקלקלו הערבים והחטיאו גם את ישראל וכו', עד שבא דוד המלך, עליו השלום, שהוא משלים את השבעה רועים והוא היה שרש נשמת משיח והוא התחיל לעורר זה הדרך לעשות מהתורות תפלות שזהו בחינת תהלים וכו' כנ"ל, אבל העקר הגמור יהיה בימי משיח שאז יתחדש הדרך הזה לגמרי ועל-ידי הדרך הזה לא יבוש ולא נפלים לעולם, כי אף שהוא נשוב להשם יתברך כנ"ל וזה בחינת: "תחת אהבתי ישטונגי ואני תפלה", הינו אהבה זה בחינת התורה בחינת תורת חסד וכמו שכתב אדונינו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, ב"לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן ל"ג על פסוק: "יומם יצוה ה' חסדו", שכל מצוות התורה הם בחינת אהבה וחסד וכו' ענין שם, וזהו

תחת אהבתי שכל מה שאני זוכה לבחינת אהבה בחינת מצוות התורה, כל מה שאני רוצה להתחיל לעסוק באיזה תורה ומצוה שהם בחינת אהבה-ישטנוני, שהם מתגרים ומשטינים בי ורוצים להפיל אותי חס ושלום, ואני איני יודע מה לעשות כנגד התגרות כזאת על כן "ואני תפלה", הינו כל עסקי שאני עושה מהתורה שהוא בחינת אהבה אני עושה ממנה תפלה ועל-ידי-זה אני מצפה לישועה עדן שאזכה לשוב להשם ותברך באמת.

ועתה תראה נפלאות מה שמובא בזה הקדוש שבסכות הוא בחינת נקבה תסובב גבר בחינת: "והחזיקו שבע נשים באיש אחד" עין שם, וזה הוא עננו ההקפות עם הלולב סביב הספר תורה, ואומרים תפלות והושענות סביב התורה בבחינת: "נקבה תסובב גבר" הנ"ל, הינו שאנו ממשיכין התורה לתוך התפלה לעשות מהתורות תפלות, כי אז בסכות, עולה התפלה על-ידי שעוסקין אז להמשיך הדף לעשות מתורות תפלות, שזה הוא בחינת: "נקבה תסובב גבר", בחינת: "והחזיקו שבע נשים באיש אחד" כנ"ל וזהו: "והחזיקו שבע נשים" בחינת תפלה שהוא בחינת 'אשה יראת ה' בחינת: "שבע ביום הללתיך" וכו', וזהו שמסיים הכתוב: "לחמנו נאכל ושמלותינו נלבש", כי הלחם והשמלה שהוא הפרנסה הנמשך על-ידי תפלות פשוטות של צרכי הגוף עקר הפרנסה נמשך מהתורה, כי תפלה כזאת אין לה שום כח להשפיע כי אם מה שמקבלת מהתורה שמשם כל ההשפעות וכו', אבל תפלה שעושים מהתורה זאת התפלה היא בעצמה תורה ואצלה כל ההשפעות, מאחר שכל עסקה לקיים את התורה שמשם כל ההשפעות וזה לחמנו דיקא נאכל ושמלותינו נלבש וזה "רק יקרא שמך עלינו אסף את חרפתנו", דהינו להעלות התפלה מחרפות ובזיונות מזילותא דגלותא מבחינת "כרם זלת" וכו' 'אלו דברים' וכו' ותפלה כזאת היא בחינת: "אשת חיל עטרת בעלה" בחינת: "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלן" בחינת: "בטח בה לב בעלה" כי יש אשה שבעלה צריך לפרנסה להביא לה כל צרכי הפרנסה והיא רק מתקנת המאכל בבשול ואפיה וכו', וזה התפלה הפשוטה של צרכי הגוף שכל השפע של התפלה מביא לה בעלה שהוא התורה רק שעקר גמר בשול השפע צריך שיהיה על-ידי התפלה כדי שיוכל לירד להעולם לפרנס את העולם אבל יש אשת חיל שכל עשירות של בעלה וחייתו ממנה בחינת: "בטח בה לב בעלה" וזה בחינת התפלות שעושים מהתורות לקיים את התורה, שכל חיות התורה שהוא קיום התורה הוא על דה, דהינו על-ידי התפלה וכנ"ל.

וזהו שנסמך שם בירמיה אחר פסוק "עד מתי תתחמקין" וכו' "הנה ימים באים נאם ה' וזרעתי את בית ישראל וכו' זרע אדם וזרע בהמה" ופרש רש"י: 'הטובים והסכלים שבהם אני אזרעם כלם להיות זרע שלי' "זרע אדם וזרע בהמה" תרגם יונתן: אקמינון כבני אגשא ואצלחינון כבעירא, שאין עונותיה נפקדין עליה, הינו אדם זה בחינת תורה בחינת: "זאת התורה אדם" בחינת שם מ"ה הקדוש, בהמה זה בחינת תפלה כי בהמה בגימטריא שם ב"ן הקדוש שהוא בחינת מלכות כמובא, כי עקר התפלה שישים עצמו כבהמה כמו שאין בו שום דעת לשית עצות לנפשו, רק יבקש רחמים ותחנונים בבחינת: "כאיל תערג על אפיקי מים" וכמו שכתוב: "גם בהמות שדה תערוג אליך", בחינת: "כסוס עגור כן אצפצף אהנה פיונה", ועל-ידי בחינה זאת שיזרע את ישראל זרע אדם וזרע בהמה יחד, הינו שיעשו מתורות תפלות, על-ידי-זה זכין להמשיך ישועה לכלם אפלו לאותם שהם בחינת בהמות ממש על-ידי מעשיהם, כי על-ידי דף זה יזפו גם הם לתשובה ולסליחת עוונות בחינת: "אקמינון כבני אגשא ואצלחינון כבעירא שאין עוונותיה נפקדין עליה", כי על-ידי-זה עקר התשובה וסליחת עוונות כי הוא בחינת שלש- עשרה מדות של רחמים, שעל-ידי-זה עקר הסליחה והתקון וכנ"ל וזה שנסמך שם: "הנה ימים באים וכתתי את בית ישראל" וכו' הינו כנ"ל, כי על-ידי דף זה נזכה לקיים את התורה בחינת: "ונתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתובה" לב זה בחינת תפלה כי עבודה שבלב זו תפלה, הינו שתהיה נכתבת התורה בתוך הלב על-ידי שיכתבו מהתורות תפלות שהם בחינת לב, ועל-ידי-זה נשוב אליו ותברך באמת ויקרב אותנו ברחמי בחינת: "והייתי להם לאלהים ורחמי" וכו' יקו לי לעם

אות-יב

וזה בחינת יעקב ולא רחל רחל זה בחינת תורה שבעל-פה שהיא כרחל לפני גוזזיה, שהכל גוזזים ופוסקים ממנה הלכות (כמו שמבאר ב"לקוטי מוהר"ן" חלק א' סימן י"ב) לאה זה בחינת תפלה בחינת: "ועיני לאה רכות", שהיתה בוכה שלא תפל בחלקו של עשו בבחינת: "בבכי יבאו ובתחנונים אובלים" יעקב זה בחינת כלליות התורה בחינת: "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", הינו

בחינת תורה שבכתב כי תורה שבכתב ותורה שבעל-פה הם בחינת איש ואשה בחינת יעקב ורחל כידוע.

וכבר בארנו שעקר התפלה שעושים מתורה הוא על-ידי תורה שבעל-פה שהיא בחינת חדושי דאורייתא הנמשכים משלש-עשרה מדות וכו', שעל-ידי-זה דיקא יודעים לעשות מהתורות תפלות ועל כן לאה ורחל פחדא חשיבי כמובא בהר הקדוש ובכתבי האר"י זכרוננו לברכה ויעקב שהוא יסוד התורה היה כל עבודתו ברחל שהיא בחינת תורה שבעל-פה, כי אין שלמות לתורה שבכתב בלא תורה שבעל-פה ואי אפשר להוליד שם עבודה ומצוות ומעשים טובים מתורה שבכתב כי אם על-ידי תורה שבעל-פה, כי מתורה שבכתב בעצמה אין יודעים שום מצוה בשלמות כמבאר כל זה במקום אחר ועל כן היה כל עבודתו של יעקב ברחל.

אבל באמת אי אפשר לזכות לקים התורה והמצוות בשלמות שהם בחינת יעקב ורחל, כי אם על-ידי תפלה ותחנונים וכנ"ל שהם בחינת 'לאה' כנ"ל ומחמת שתורה ותפלה הם תלויים זה בזה שאי אפשר לזכות לתורה כי אם על-ידי תפלה ואי אפשר לזכות לתפלה כי אם על-ידי תורה, כי צריכין ללמד תורה כדי לידע על מה להתפלל, אבל גם לזכות ללמד תורה צריכין תפלה וכמו שאנו מתפללין בכל יום "והאר עינינו בתורתך ותן בלבנו בינה וכו' ללמד וללמד" וכו' ומחמת זה אין יודעים מהיכן להתחלה.

ועל כן אפלו יעקב אבינו, עליו השלום, לא היה יכול לעמד על הדבר וסבר שהכרח להדבק תחלה ברחל שהיא בחינת תורה שבעל-פה, כי לכאורה נראה כדו שצריכין להתחיל מעסק התורה וכנ"ל וגם כי רחל היא בחינת עלמא דאתגליא כמובא הינו כי הכל רואין מעלת חדושי דאורייתא הנמשכין מתורה שבעל-פה וחביבין בעיני כל מחמת שיש בהם חכמה ושכל גדול הנגלה לעין כל והחכמה חשובה בעיני הכל, אבל לאה היא בחינת עלמא דאתפסיא כמובא, כי חשיבות ומעלת התפלה סתום ונעלם מעיני הכל, כי תפלה הוא רק בחינת אמונה ואי אפשר להבין ענין התפלה בשום שכל כלל, ועל כן נאמר על התפלה 'פרם זלתי ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה, 'אלו דברים וכו' ובני אדם מזלזלין בהם'.

וזה בחינת: "ורחל היתה קת תאר ויפת מראה ועיני לאה רכות", כי יופי הדור התורה שבעל-פה הכל רואין וחשוב בעיני הכל, והכל רצין אל המשנה, אבל "ועיני לאה רכות" שהיתה בוכה תמיד, שלא תפל בחלקו של עשו וזה רמז על כנסת ישראל על כל אחד ואחד מישראל, שצריך לבכות כל כדו כמו לאה עד שהיו עיניה רכות שלא תפל בחלקו של הס"ם (הסמ"ד מ"ם) חס ושלום, שהוא שורו של עשו אבל מעלת וחשיבות ענין זה של תפלה אין הכל רואין כי היא בחינת עלמא דאתפסיא כנ"ל ועל כן אפלו בני אדם הכשרים אין רצין אחריה כל כדו ואדרבא, מזלזלין בה כנ"ל ואפלו יעקב לא היה יכול לעמד על הדבר ועבד ברחל דיקא כנ"ל ולכן הארמי ברמאותו הגדולה רצה להטעות את יעקב ולהחליף לו לאה ברחל, כי לבן לא ידע כלל מעלת התפלה, כי הוא בודאי זלזל בתפלה לגמרי, ועל כן סבר שאין בלאה שום חשיבות כלל וסבר שרמה את יעקב מאד במה שהחליף לו לאה ברחל.

אבל באמת הכל מאת השם היתה, כי מאד עמקו מחשבותיו ותברך ובאמת הכל היה לטובה גדולה כי רחל הצדקת מסרה סימניה לאחותה לאה שלא תתבייש, כי יעקב מסר הסימנים לרחל בחינת: "הציבי לך ציונים" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, 'עשו סימנים לתורה שלא תשתפח ולא תתחלף שלא לגלות פנים לתורה שלא פתלכה', וכל הסימנים הם בבחינת תורה שבעל-פה שהיא בחינת רחל ששם כל המסרת והסימנים אבל רחל שהיא בחינת תורה שבעל-פה מוסרת כל הסימנים לאחותה לאה שהיא בחינת התפלה ומלמדת אותה איך לדבר עם יעקב שהוא כלל התורה ואיך לעשות מהתורה תפלה, ואז באמת נכללין רחל ולאה יחד כי תורה שבעל-פה ותפלה שניהם בחינת אחת כנ"ל, ושניהם מתחברין עם יעקב שהוא יסוד כלל התורה והכל כדי להוליד שנים-עשר שבטי זה, שיש בהם ארבעים ותשע אותיות, שהם כנגד ארבעים ותשעה שיערי-תשובה, שהיו בחינת תהלים, שכל זה הוא בחינת שעושים מהתורות תפלות כנ"ל כי באמת בכל הדברים שאין יודעים מהיכן להתחלה, כמו בענין תורה ותפלה כנ"ל, צריכין להתחיל משניהם, דהינו ללמד קצת היום ולעסק בתפלה קצת היום ואז אף-על-פי שבתחלה עדין אינו יודע היטב סדר תפלה ואיך לעשות מתורה תפלה, אף-על-פי-כן השם יתברך מרחם עליו ומאיר עיניו ומוסר לו סימני ודרך התורה ומלמד אותו לפי בחינתו איך לעשות מתורה תפלה, ואחר-כך על-ידי התפלה יודע להשיג את התורה יותר וכן בכל פעם שכל אחד מחזיק את חברו התפלה את התורה והתורה את התפלה, וזהו סוד מה שבתחלה רחל שהיא התורה שבעל-פה מוסרת סימניה ללאה שהיא התפלה כנ"ל.

וזה בחינת מה שאיתא בדברי רבותינו זכרונם לברכה, שרחל בעצמה שכבה תחת המטה ודברה הסימנים עם יעקב בעת שנזדוג עם לאה כדי שלא תתבייש לאה ואיתא בכתבי האר"י זכרוננו לברכה, סוד גדול ונורא על זה, שפך הדבר בסוד היחודים העליונים, שבעת שמזדוג האור הנקרא יעקב עם

האור הנקרא בחינת לאה אז בחינת רחל תחת המטה וכו', עין שם בעץ חיים ועל-פי דרכנו הנ"ל מכון היטב הסוד הזה לענן תפלה הנ"ל (כידוע בפגנות, שכל החודים העליונים נעשין כפי עבודת התחתונים ובפרט על-ידי תפלה שהוא עקר שלמות החוד), הינו כי בעת שאיש ישראלי נכנס להתפלל תפלתו ושיחתו לפני השם יתברך שיזכה להתקרב אליו ולקיים תורתו ומצוותיו ורוצה לעשות מתורה תפלה, אבל עדין אין מלה בלשונו לדבר כי עדין אינו יודע דרכי וסימני התורה ואינו יודע איך להתפלל ולדבר ולשוח, אז בחינת 'רחל' שהיא בחינת 'תורה שבועל-פה' בחינת חדושין דאורייתא מעתיקא סתימאה שמהם נמשכין הדרכים לעשות מתורות תפלות כנ"ל, אז היא בעצמה מרחמת על איש ישראלי הזה המתפלל שהוא בחינת 'לאה' כנ"ל ומוסרת לו הסימנים והדרכים של התורה ומדברת בעצמה עם דודה בחינת 'יעקב' בחינת כלל שרש התורה כדי שייכל לעשות מתורה תפלה כדי שיזדווגו תורה ותפלה יחד כדי שיולידו מעשים טובים.

וזה בחינת הדבורים הנשפעים לאדם בעת שנכנס להתבודד ולפרש שיחתו לפני השם יתברך, שבתחלה אינו יודע שום דבור לדבר, וכשהוא חזק בדעתו ומכריח עצמו אף-על-פי-כן לדבר, אזי על-פי רב באים לו דבורים שלא עלו על דעתו שיידבר אותם ואלו הדבורים נשלחים לו מן השמים ונמשכין מבחינה הנ"ל ועל כן עקר ההולדה על-ידי לאה שילדה ששה שבטים כי עקר תולדותיהם של צדיקים שהם מעשים טובים הם על-ידי התפלה שהיא בחינת לאה עלמא דאתפסיא כנ"ל, וגם כל ההולדה של רחל היתה רק בזכות שמסרה סימניה לאחותה, כמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק ויזכר אלהים את רחל, הינו שכל הולדות הצדיקים שמולידין מעשים טובים על-ידי התורה שזהו העקר כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה, עקר ההולדה הוא רק על-ידי שמוסרים הסימנים ללאה שהוא התפלה, הינו על-ידי שגם כל למוד תורתם הוא בשביל לזכות לעשות מתורתם תפלות כנ"ל כי כל הצדיקים לא זכו למדרגתם בעבודת השם כי אם על-ידי התבודדות ותפלות וכו' כמבאר בשיוחתינו הקדושות.

ועל כן זכה יעקב שגם השפחות נכללו בקדשה, כי שפחה גימטריא משנה עם הכוללים כמובא בכתבי האר"י זכרונו לברכה, וכשאינו לומדין פראוי לשמר ולעשות ולקיים רק להתהיר ולקנטר, אז נאמר ושפחה כי תירש גברתה אבל על-ידי למוד ששה סדרי משנה פראוי מבררין הטוב מן הרע על-ידי שומברין המתר מן האסור וכו' ואז בחינת השפחה נכללת בקדשה תחת יד גברתה, כמו שהיה בקריעת ים סוף ראתה שפחה על היים וכו' ואי אפשר להוליד מן התורה הולדה דקדשה כי אם בשמכניעין הסטרא-אחרא עד שנכללת השפחה בקדשה.

וזה סוד האבות שנשאנו שפחות אבל אברהם אף-על-פי שהכניע בחינת שפחה בישא על-ידי שמסרה לו שרה את שפחתה וזכה אחר-כך להוליד בקדשה את יצחק אף-על-פי-כן עדין לא נתהפכה מרע לטוב לגמרי, ועל כן גוף ההולדה של השפחה היה הולדה דסטרא-אחרא שהוא ישמעאל אבל יעקב אבינו על-ידי שזכה לשניהם לרחל וללאה ושניהם נכללו יחד שזהו בחינת שעושין מהתורה תפלה, שעל-ידי-זה עקר ההכנעה של השפחה בישא לגמרי עד שנתהפכה מרע לטוב גמור, כי עקר הכנעת הסטרא-אחרא בשלמות הוא על-ידי תפלה שעושין מהתורות, שעל-ידי-זה זכו כל הצדיקים למדרגתם כנ"ל על כן זכה יעקב לשא את השפחות בקדשה גמורה עד שזכה להוליד גם מהם הולדות קדושות ונראות שהם שבטי יה כי מתורה בפני עצמה יש לפעמים יניקה להסטרא-אחרא חס ושלום, שהוא בחינת שפחה בישא שמכניס בדעתו ללמד שלא לשמה כנ"ל ואז הוא בחינת: "ושפחה כי תירש גברתה" שהוא בחינת 'משנה' וכמרמו בתקונים, וכן מתפלה בפני עצמה תוכל הסטרא-אחרא להתאחז שמכניס בדעתו להתפלל לצרף גופו לבד וכנ"ל, אבל פשנכלל תורה ותפלה יחד וכל תפלתו שיקים את התורה כדי שידע לעשות תפלות מהתורה שיזכה לשמר ולעשות ולקיים, אז נכלל תורה ותפלה בתכלית היחוד ואז 'יתפרדו כל פועלי און' ואין להסטרא-אחרא שום יניקה אדרבא, הרע נתהפך לטוב והשפחות נכלליו בקדשה שזה בחינת יעקב, שעל-ידי-זה שזכה ללאה ולרחל שהם בחינת תורה ותפלה ביחד על-ידי-זה זכה להוליד גם מהשפחות שבטי יה, כנ"ל ועל-ידי-זה עקר התשובה ועקר הסליחה של ראש-השנה ויום-הכפורים שאז עוונות נתהפכין לזכויות וכנ"ל.

וזוה בחינת יום-טוב שאסורין בו כל המלאכות כמו בשבת לבד אכל נפש שמתר ביום-טוב כי עקר התכלית שבשביל זה נברא כל אדם הוא תורה ותפלה כי זה עקר הקיום והחיות והתכלית של כל אדם אשר בשבילו נבראו כל העולמות והכל בשביל התכלית הזו, שיזכה לעסק כל ימיו בתורה ותפלה וילך מדרגא לדרגא עד מדרגה עליונה שיש בתורה ותפלה ואם היה אדם זוכה לזה בשלמות, אז היו מתבטלים כל היגיעות והטרחות של כל העסקים והמלאכות הכלולים בשלשים ותשע מלאכות כי כל היגיעות המלאכות שבשביל הפרנסה הכל נהנה מחטא אדם הראשון שפגם בתורה ותפלה כי המצנה שנצטווה שלא לאכל מעץ הדעת היה בחינת תורה כי בזה היה כלול התורה כידוע וגם היה צריך להתפלל אז בכדי להשלים תקון הבריאה בשלמות וכמו שפרש רש"י על פסוק ואדם אין וכי, כשפא אדם והתפלל על הגשמים ירדו וצמחו, עין שם והוא אכל מעץ הדעת ובזה פגם בבחינת תורה וגם לא היה יכול עוד להתפלל ותפלתו, שהיה צריך להתפלל בשביל תקון העולמות ועל-ידי-זה נגזר היגיעות הפרנסה ושלשים ותשע מלאכות בחינת בעצבו תאכלנה וכי.

ועל כן גם עכשו כל אדם כפי מה שזוכה לעסק בתורה ותפלה בשלמות יותר כמו כן זוכה לבטל מעצמו זהמת הנפש שמשם נמשך טרדת המלאכות, וזוכה שתהיה מלאכתו נעשית על-ידי אחרים, כמו שהיה לעתיד בזמן שכל ישראל יעסקו רק בתורה ותפלה, כתיב: "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכי.

כי זה כלל גדול שכל קיום העולם וכל ההשפעות אינם נמשכים כי אם על-ידי תורה ותפלה כי עקר בריאת העולם היה על-ידי התורה כמו שכתוב: "ואהיה אצלו אמון" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: 'אל תקרי אמון אלא אומן' וגם עכשו כל קיום העולם וכל חדוש מעשה בראשית שבכל יום הכל הוא רק על-ידי התורה אך כל החיות וההשפעות הנמשכין על-ידי התורה אין נגמר ציונם בשלמות ואין יורדים להעולם, כי אם על-ידי התפלה כי התפלה היא עקר הכלי שעל ידה נגמר ציור השפע לטוב ונמשך לתוף העולם ועל כן כל אחד כפי מה שזוכה לעסק בתורה ותפלה והעקר לעשות מהתורה תפלה כפי"ל, כמו כן זוכה על-ידי-זה להמשיך כל ההשפעות והברכות ולבטל ממנו יגיעות וטרדת המלאכות כפי"ל.

וזוה החלוק שבין שבת ויום-טוב, שביום-טוב מתר מלאכת אכל נפש ובשבת גם זה אסור כי שבת הוא בחינת עלמא דאתי שאז יתבטל הכל ולא ישאר רק תורה ותפלה שיזכו הצדיקים לעתיד, על כן אז בשבת מתבטלין כל השלשים ותשע מלאכות לגמרי, כי מתקנים העולם רק על-ידי תורה ותפלה, שנמשך קדושתם אז מהקדושה של לעתיד ונשלמין ועולין אז בתכלית העליה והשלמות, ועל כן שבת הגו גם על אדם הראשון כמו שאמר רבותינו ז"ל אבל הימים טובים הם זכר ליציאת מצרים שהוא הגאולה הראשונה שהיה על-ידי משה, שזכינו על ידה לקבלת התורה אבל בחינת עליית התפלה בשלמות לא נתברר אז עדן עד שיבוא משיח שעל ידו תהיה הגאולה האחרונה כי בכלליות העולם גאולה ראשונה ואחרונה הם בחינת משה ודוד שזה בחינת תורה ותפלה על כן ביום-טוב מתרין עדן מלאכת אכל נפש, הינו בחינת המלאכות שהם סמוכים לאכילת האדם שזה בחינת גמר ציור השפע להחיות האדם שזה נעשה על-ידי התפלה כפי"ל כי המלאכות שהם רחוקים עדן מאכל נפש הם בחינת התהוות והמשכת השפע הנעשה על-ידי התורה כפי"ל.

ועל כן בימי החל שאז יש אחיזה להחיצונים וצריכים יגיעה גדולה לברר ולהעלות את התורה והתפלה, על-כן יש אז יגיעות כל השלשים ותשע מלאכות ששולטין בימי החל, מחמת שאז אין שלמות להתורה והתפלה וצריכין יגיעה לבררם לבטל מהם אחיזת החיצונים וכל זמן שיש ברור צריכין מלאכות כידוע ובשבת מחמת קדושת עצומו של יום נתבטלין אחיזת החיצונים לגמרי ועולים התורה ותפלה בשלמות גדול, על כן אז בטלין כל המלאכות אבל ביום-טוב אין נמשכת הקדושה מעצומו של יום כי אם בבחינת עליות התורה שזכינו אז לקבל אחר הגאולה ראשונה, אבל התפלה עדן לא נתברר בשלמות ועל כן דרשו רבותינו זכרונם לברכה, שבני אדם מזלזלין בה כי שלמות עליות התפלה יהיה רק לעתיד על-ידי משיח כפי"ל נמצא שגם ביום-טוב אף-על-פי שיש לנו כח אז להעלות גם התפלה בשלמות יותר ובעליה יתרה מחמת תוספות קדושת יום-טוב, אבל עדן אינה מתבררת ועולה בשלמות כמו בשבת, על כן יש אז עדן מלאכת אכל נפש שהם המלאכות של גמר ציור השפע שנמשך על-ידי תפלה, שהתפלה צריכה ברור עדן כפי"ל.

ובאמת מחמת שהתפלה אינה בשלמות על כן גם התורה אינה בתכלית השלמות, ועל כן בימי החל יש אחיזה להחיצונים גם בהתורה וצריכין יגיעה לבררם כפי"ל וכמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה: לא זכה-נעשה לו סם מות, רחמנא לצלן, כי תורה ותפלה, שניהם תלויים זה בזה רק אף-על-פי-כן אין נוגע הפגם כל כך בהתורה כמו בהתפלה ואין בני אדם מזלזלין בה כל כך, ועל כן ביום-טוב שיש בו תוספות קדושה מרבה על כן בהתורה אין נוגע אז שום חסרון ופגם כי אם בהתפלה ועל כן אסורים בו כל המלאכות חוץ מאכל נפש כפי"ל.

וזה שמבאר בכתיבים שבשבת מקבלין תוספת אור גדול ביותר בתוך לבושין, אבל ביום-טוב תוספת האור הוא קטן משבת אבל הוא בלא לבושין וכל זה מחמת הנ"ל, כי בשבת נשלם גם עלית התפלה ועל-ידי התפלה יכולין לקבל כל האורות הגדולים והנוראים בתוך לבושין, שנעשין ונגמרים על ידי התפלה שהוא בחינת אמונה כי שבת נקראת כלה על שם שכלולה מהכל פמובא כי אמונה ותפלה שהוא בחינת קדשת שבת כלול מכל האורות שבעולם, כי כל האורות שאי אפשר לקבל על-ידי שום דעת יכולין לקבל על-ידי אמונה בחינת תפלה שהוא בחינת שבת כנ"ל אבל ביום-טוב שתוספת קדשת עצמו של יום הוא רק בבחינת תורה, על כן אין מקבלין אז אור גבוה כל כך והוא בלא לבושין כי עקר הלבושין והכלים נגמרים על-ידי התפלה וכנ"ל והנה עקר עליות התפלה הוא רק כשעושין מתורה תפלה וזה שקורין בתורה בשעת התפלה, ועל כן בכל יום שיש בו תוספת קדשה ביותר שאז עולה התפלה בעליה גדולה ביותר על כן קורים בו קוראים ביותר עד שבשבת שאז עקר שלמות עליות התפלה כנ"ל על כן קורין בו שבועה גברי שהם כנגד השבועה רועים, שעל ידם עולים התורה והתפלה בשלמות כנ"ל וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הטעם של הקוראים בתורה משום בטול מלאכה, שביום שיש בו אסור עשית מלאכה ביותר קוראין בתורה מספר גברי ביותר, הינו כנ"ל, כי אסור מלאכה בשבת ויום-טוב הוא כפי עליות התפלה בשלמות וכמו כן לפי עליות התפלה הם מספר העולים לתורה גם כן, כי תורה ותפלה הם תלויים זה בזה וביום שאין עליות התפלה בשלמות ועל כן יש בו עדין אחיזת החיצונים עד שצריכין עדין לעשות מלאכות כנ"ל גם התורה אין לה שלמות כל כך, אך בשבת קדש שאז עולה התורה והתפלה בתכלית השלמות על כן כל המלאכות בטלות בו לגמרי וקוראין בו שבועה גברי כנ"ל.

אות-יד

וזה: "האזינו השמים וכו' יערף כמטר לקחי" וכו', שבנדאי יכנסו דברי באזניהם וכעין שפרש רש"י שם לענינו והטעם, כי שם ה' אקרא כי אקרא ואתפלל בשם ה' ואעשה מהתורות תפלות ועל-ידי-זה בנדאי "יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי" ויכנסו דברי בלבבכם כטל וכמטר ותזכו לקיים את התורה, כי עקר קיום התורה הוא על-ידי-זה שעושין מהתורות תפלות וכנ"ל.

כי כל שירת האזינו נאמרה כדי לזכות באחרית הימים לקיים את התורה, כמו שכתוב שם בענין: אנכי הסתר אסתיר פני וכו' וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו כי שירת האזינו זה בחינת תפלה שהיא בחינת שירה וזמרה בחינת עשרה מיני נגינה, שבהם יסד דוד המלך, עליו השלום, ספר תהלים הינו שעל-ידי השירה הזאת כלל משה רבנו עליו השלום את כלל התורה בתוך בחינת שירה שהיא בחינת תפלה ועל-ידי-זה האיר לנו הארה זאת לזכות לעשות מהתורות תפלות שעל-ידי-זה עקר קיום התורה באחרית הימים בחינת וענתה השירה הזאת וכו' כי לא תשכח מפי זרעו וכו' כנ"ל.

וזה: (ירמיה ג') "בימים ההמה לא יאמרו עוד ארון ברית ה' וכו' בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה' וכו' ולא יזכו עוד אחרי שררות לבם הרע" ירושלים הוא יראה שלם בחינת תפלה כנ"ל, כי שם הבית-המקדש ביתו בית תפלה, הינו שעקר שלמות התורה יהיה כשתבוא לתוך בחינת ירושלים דהינו לתוך התפלה שעל-ידי-זה זוכין לשמר ולעשות ולקיים כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה.

וזה: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" - דברים דיקא, כי בנדאי קשה מאד לזכות לתשובה כי מאחר שגם קדם שחטא ונתלכלך בעוונות ונלכד במצודות הצר הרע לא היה לו פח לעמוד כנגדו, מפל שכן איך יכול לעמד כנגדו אחר-כך כשכבר נתפס במה שנתפס, על כן עקר התשובה על-ידי אמירת תהלים שהיא בחינת התבודדות, והעקר כשעושין מתורות תפלות כנ"ל שאז יכול לדבר בפיו על כל פנים ולבקש מהשם יתברך על כל דברי התורה על כל מצוה ומצוה שיזכה לקימה ולשוב אליו ובפרט על כל הדברים שכבר עבר עליהם, ועל-ידי-זה זוכין לתשובה בנדאי בבחינת קחו עמכם דברים ושובו אל השם כנ"ל.

וזה בחינת "ראשית חקמה יראת ה'", הינו שצריכין להקדים יראת חטאו לחקמתו כי תכלית תורה תשובה ומעשים טובים, אך במה יזכה לזה, על זה סיים "תהלתו עומדת לעד" הינו על ידי תהלים שהוא בחינת שעושים מתורות תפלות יזכה לזה וזהו: "שכל טוב לכל עשיהם", כי זה נמשך מבחינת

שְׂכַל הָעֲלִיּוֹן מִבְּחִינַת אֲוִרִיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׂכַל טוֹב, כִּי בְּוִדְאֵי הִיא שְׂכַל טוֹב וְנִפְלָא לְהַמְשִׁיךְ קִיּוֹם הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת: "תְּהַלְתּוּ עוֹמְדֵת לְעַד", שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּהִלִּים לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת וְזֶהוּ: "תְּהַלְתּוּ עוֹמְדֵת לְעַד" כִּי זֹאת הַבְּחִינָה עוֹמְדֵת לְעַד, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁתְּהִיָּה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְעַד וְלִנְצַח כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַלְקֵל זֹאת הַבְּחִינָה לְעוֹלָם בְּחִינַת: "וְכָרַתִּי לָהֶם וְכוּ' לֹא כְּבָרִית" וְכוּ' וְזֶה בְּחִינַת: "וְהָיָה יוֹם אֶחָד יִגְדַע לָהּ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה", כִּי תְּפִלָּה כְּזֹאת הוּא לְמַעַלְהָ מְהֻזָּמֵן כִּי הִיא לֹא יוֹם שֶׁהוּא תּוֹרָה וְלֹא לַיְלָה שֶׁהוּא תְּפִלָּה כִּי הִיא כְּלוּלָה מִשְׁנֵיהֶם, וְאִזּוֹ יִתְקַיֵּם מֵהַ שְׁפָתַיב אַחֲרָיו וְהָיָה ה' לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד: .